

У ВЕТРОМ ПОСТАВЉЕНИМ КАПУТИМА

Народно позориште
Моравске бановине у
Нишу 1930-1941.

Миљана Ђорђевић
Љиљана Ђуровић

Изводи из рецензија

Рукопис монографије У ветром постављеним капутима, Народно позориште Моравске бановине у Нишу 1930-1941, ауторки Миљане Ђорђевић и Љиљане Ђуровић представља значајан допринос театролошким и културноисторијским истраживањима. Сама тема истраживања јасно је формулисана и покрива више области – културну историју, историју позоришта, театрологију и документалистику. Овако широко перципирана, ова монографија представља, у суштини, резултат мултидисциплинарног истраживања спроведеног по уобичајеним научним стандардима.....и изузетан је допринос не само театрологији, већ и културној историји града Ниша, али и српског народа.
проф. др Бојан Ђорђевић,
Филолошки факултет у Београду

Ауторке су на 254 страна успеле да прикажу живот и рад нишког позоришта у периоду 1930-1941. године.... Уочљив је и исцрпан рад на проналажењу извора и писању кратких биографија управника позоришта и истакнутих глумаца... Рад обилује фотографијама и плакатима, као и бројним документима везаним за развој позоришта, репертоар, награде истакнутим уметницима, што је резултат рада ауторки на истраживању грађе Историјског архива у Нишу и Архива Југославије...
Значај овог рукописа огледа се, пре свега, у презентовању фондова нишког архива, а затим и у чињеници да је ово први свеобухватан рад о народном позоришту у међуратном периоду.
Др Далибор Велојић
научни сарадник
Институт за српску културу Приштина-Лепосавић

Архивисти имају велику привилегију да непосредно буду у контакту са оригиналном архивском грађом....
Ауторке рукописа који је пред нама себи су дале нимало лак задатак, да на основу оскудно сачуване архивске грађе прикажу живот и рад једне институције културе какво је Народно позориште Моравске бановине из Ниша у периоду 1930-1941..... Иако је о раду Народног позоришта Моравске бановине сачувана свега једна архивска кутија докумената, вештим и зналачким радом колегиња Миљане Ђорђевић и Љиљане Ђуровић, коришћењем извора из других фондова и других архива, коришћењем дневне штампе, имало као резултат хвале вредну публикацију и доказ да није битна количина сачуване грађе за неку тему, већ вештина и довитљивост истраживача.
Циљ да се осветли рад једне установе и кроз њу живот града Ниша и њихових грађана у потпуности је реализован.

Слободанка Цветковић,
дипл. историчар-виши архивист
Историјски архив Пожаревац

Миљана Ђорђевић · Љиљана Ђуровић

'У ВЕТРОМ ПОСТАВЉЕНИМ КАПУТИМА'

***Народно позориште Моравске бановине
у Нишу 1930–1941.***

Ниш, 2017

Уметност нам је потребна да не бисмо умрли од истине.

Ниче

Садржај

Уводна реч	7	Боривоје Стојковић – прва управа ...	93
Из историје позоришта у Срба	11	Позориште постаје државна институција	126
Позоришни живот у Нишу: од позоришта Синђелић до Градско повлашћеног позоришта	15	Позоришни живот 1937–1938. године	150
Позориште Моравске бановине	19	Прва зграда позоришта	165
Народно позориште Моравске бановине	41	Највиши домети позоришта – друга управа Боривоја Стојковића	171
Нишко позориште за време управе др Душана Милачића	51	Репертоар Народног позоришта Моравске бановине	204
		Завршна реч	241
		Регистар личних имена	243
		Summary	251
		Извори и литература	255

УВОДНА РЕЧ

Култура '... успева да преживи у било којим условима. Има тај елан који израста управо из тога што је окренута суштинском, лепом, смисленом...'

Светлана Бојковић

У подухват издавања публикације о *Народном позоришту Моравске бановине* кренули смо првенствено вођени идејом да, на начин својствен нашој институцији – заштитом и објављивањем архивске грађе – допринесемо обележавању значајног јубилеја нашег града и државе, културе – пре свега, 130 година организованог позоришног живота у Нишу.

Разлог који нас је определио да то буде живот позоришта из периода када је Ниш био седиште Краљевске банске управе Моравске бановине (1929–1941) је готово невероватна чињеница да се сачувана документација из овог периода у Историјском архиву у Нишу своди на једну кутију грађе (Моравска финансијска дирекција Ниш 1928–1944), између осталог и због тога што су Немци септембра 1944. уочи повлачења запалили архиве Моравске бановине. Поређења ради, у Архиву Војводине фонд *Краљевске банске управе Дунавске бановине 1929–1941.* броји 3870 кутија грађе и проглашен је културним добром од изузетног значаја! Овај важан и динамичан период у историји нашег града остаје стога недовољно расветљен па је и то

био један од разлога да се позабавимо њиме кроз покушај да прикупимо сачуване трагове из позоришног живота тога доба.

Методологију рада и структуру ове *хибридне* публикације диктирала је, пре свега, сама грађа која нам је била на располагању.

Хронологију настајања и деловања Народног позоришта Моравске бановине од оснивања 1930. до 1941. пратили смо кроз релевантну, објављену и необјављену, *архивску грађу* (документа, годишњи извештаји, плакати позоришних представа, позоришне листе, фотографије, каталози...). Управо због настојања да архивска грађа буде у првом плану, биографије истакнутих глумаца овог периода прате, колико је то могуће, сегменте који сведоче о њиховом уметничком ангажману у позоришту Моравске бановине. Период 1930–1935. обрадила је *Миљана Борђевић*, 1936–1941. *Љиљана Ђуровић*.

Посебним сегментом публикације хронолошки пратимо деловање позоришта кроз *нишку штампу* тога доба (критике, импресије, интервјуи, осврти, прикази...). Текстови су приказани у оригиналу, без језичких (стилских, граматичких и правописних) интервенција.

Како је "репертоар кључ за разумевање свега оног битног што чини једно позориште"¹, у трећем делу публикације приказан је **репертоар** Народног позоришта Моравске бановине, према др Петру Волку.²

¹др Петар Волк, *Позоришни живот у Србији 1835-1944.* (Београд: ФДУ Институт–Музеј позоришне уметности Србије, 1992),19.

²*Исто*, 499-525.

Имајући на уму мисао да је недоступан документ – мртав, невидљив документ, желели смо да публикавањем овако специфичне, разнородне грађе (дописи, извештаји, укази, уговори, репертоари, плакати, новински чланци, фотографије...) исту 'оживимо', учинимо доступном јер тзв. 'право на културу', према Универзалној декларацији људских права (1948) дефинише се као 'право свакога да слободно партиципира у културном животу заједнице'³.

Кренули смо од онога чиме располажемо – од архивских фондова и збирки. *Историјски архив у Нишу* баштини више од 4000 дужних метара архивске грађе (877 фондова), од тога су 24 фонда проглашена од стране Владе Србије фондовима од изузетног значаја (у току је поступак за још 4). У оквиру архивског фонда *Народно позориште Ниш (1887 –), 1931 – 1987*, налази се и грађа из периода живота и рада Позоришта Моравске бановине: уговори, репертоари, плакати, позивнице... Осим тога, фонд *Градско поглаварство – ГРАПО Ниш 1918–1941*, садржи пројекат прве и једине зграде нишког Народног позоришта, изграђене управо у овом периоду – 1939. године.

Написи у дневној и периодичној штампи скоро да су једини извор за проучавање старог нишког позоришта чија је архивска грађа готово у целини уништена. *Збирка старе штампе* Историјског архива Ниш показала се релативно 'издашном' као извор за реконструкцију позоришног живота. Сачувани су, наиме, не у целости,

неки од листова који су од 1931. до 1941. излазили у Нишу (*Гласник, Нишке новине, Народна реч, Нишки нови лист...*), а који су на својим странама доносили и текстове из живота и рада позоришта, као и осврте на позоришне представе. Време од 1920. до 1941. сматра се за 'најплоднији период нишке периодике' током којег су у Нишу излазили: *Нова победа, Нова зора, Напредак, Привредни лист, Нова школа, Гласник, Нишке новине, Народна реч, Нишки нови лист, Нишка слободна трибуна, Ревуја, Нишки гласник, Наш лист, Ново доба, Нишка кошава, Службени лист Моравске бановине, Општинске новине, Нишка обласна самоуправа, Моравски археолошки гласник, Преглед цркве епархије нишке, Недеља православља, Нишка духовна стража, Гласник пољопривредне коморе Моравске бановине у Нишу...* Многи листови имали су сталне рубрике посвећене праћењу позоришта, књижевног стваралаштва, издавачке делатности, ликовних уметности, филма... Најчешће су имали и новинаре посебно задужене за ту рубрику уколико нису ангажовали спољне сараднике из редова професора и других интелектуалаца. Сами називи тих рубрика (*Осврти, Дискусије, Праћења, Моја размишљања...*) указивали су на тежње аутора ових текстова да у својим оценама буду што самосталнији од уредника и претпостављених уопште. Позоришна критика, објављивана у нишким гласилима, пратила је готово све што се догађало у позоришном животу. У рубрикама посвећеним позоришту објављиване су критике о појединим представама, критички осврти на репертоар,

³Прилози за дефинисање стратегије културног развоја града Ниша од 2004. до 2010. године, Ниш 2004, 9.

глумачка остварења, текстови о историји позоришта... Рубрику *Позориште у Нишком гласнику* водио је 1925. извесни *Трпковски*, у *Нишком новом листу* од 1931. до 1933.

Добри Митровић, студент права, политички напредно орјентисан. Као критичар у рубрици *Позориште* листа *Нишке новине* често је током 1931, 1932. и 1933. сарађивао и *Никола А. Станојковић*, професор нишке гимназије. Новинар, књижевник и драмски писац *Миливоје Ар. Поповић*, чији су се текстови одликовали романтичарским рефлексјама и тек овлашним оценама о режији, глуми, сценографији, костимографији, водио је рубрике *Позориште у Нишким новинама* (од 1933) и *Позоришне импресије у Гласнику*. Један од најсадржајнијих чланака на тему која је тих година интересовала нишку културну јавност објавио је политички ангажовани *Стеван Л. Марјановић*, новинар, у листу *Народна реч: Позориште, филм и провинција*⁴ у коме је започео дискусију на тему: којој врсти уметности треба уступити више уметничких привилегија и прерогатива, позоришту или филму. У истом листу се, прилично бескомпромисно, током 1935. критиком бавио и *Бора Ђорђевић*, студент права, близак напредном радничком покрету, и *Светислав Стојановић* који је нарочито величао совјетску филмску уметност. Као позоришни критичари у *Нишком новом листу* јављају се 1938. и 1940. *Ранђело Ратомир Ранђеловић* и *Станиша Илић* и *Михаило Тод. Палигорић* у комунистички орјентисаном *Нашем листу*. *Критика*

⁴*Народна реч*, 1935, бр. 1, 3.

*стваралаштва...била је у Нишу веома развијена и негована у периоду између два рата.*⁵

Истраживање смо наставили у *Архиву Југославије*. Део фонда *Министарство просвете Краљевине Југославије* садржи грађу везану за деловање нишког позоришта из времена Моравске бановине: извештаје, преписе записника, указе о одликовањима, преписку... Наравно, нашу причу смо комплетирали у *Музеју позоришне уметности Србије* – збирком позоришних плаката и фотографија из овог периода.

Богата је литература о српском позоришту. Када је у питању историја српског грађанског позоришта, незаобилазни су радови Тихомира Ђорђевића, Јована Скерлића, Светислава Шумаревића, Милорада Павића... Притом, Матица српска, Музеј позоришне уметности Србије, Српска академија наука и уметности, Институт за књижевност и низ других научних и специјализованих институција, својим издањима настојали су и настоје да шире осветле историју нашег позоришног живота.

Међутим, нишко позориште дотакнуто је у већини радова углавном фрагментарно, осим у радовима Боривоја Стојковића. Тако је издање часописа за позоришну историју и театрологију Музеја позоришне уметности Србије, *Театрон* број 30/1/2, Нишко позориште 1887–1944, у целини посвећено историји нишког позоришта. Боривоје С. Стојковић и Синиша Јанић приказали су период из историје нишког позоришта од

⁵Драгољуб Мирчевић, „Позоришна критика у Нишу између два светска рата”, *Народне новине*, 25.10.1975,10.

1887. до 1944. године ослањајући се углавном на штампу, делимично на архивску грађу и литературу коју смо и ми користили, пре свега: *Историју српског позоришта од средњег века до модерног доба (драма и опера)* Боривоја С. Стојковића (Београд, 1979) и споменицу *50 позоришних година у Нишу* (Ниш, 1938). Од користи нам је било и издање Института за позориште, филм, радио и телевизију и Музеја позоришне уметности Србије *Позоришни живот у Србији 1835/1944* др Петра Волка које даје преглед репертоара нишког позоришта у овом периоду (Београд, 1992).

Архивска грађа као културно добро и својеврсни мултидисциплинарни извор знања од општег је друштвеног и културног значаја за свако друштво, а архиви прави кључари културне баштине, самим тим државног, друштвеног, културног идентитета. Савремена проучавања друштвене прошлости једног народа, нације и друштва незамислива су без архивских извора. Управо овај вид делатности архива – публиковање архивске грађе, издаваштво – омогућава партиципирање архива у културном животу своје средине, подизање свести о значају културних добара и архива и подиже ниво опште културе грађана. На крају, али не најмање важно – остаје траг о животу у свим његовим облицима на овим просторима, кроз историју и време – за оне који долазе.

Захваљујемо на разумевању, подршци и помоћи: Миладину Милошевићу и Огњену Шпановићу из Архива Југославије, Мирјани Одавић и Ољи Стојановић из Музеја позоришне уметности Србије, мр Драгици Јевтић из Народне библиотеке Стеван Сремац

у Нишу, проф. др Ђокици Јовановићу и, посебно, Слободану Крстићу, новинару и публицисти.

Миљана Ђорђевић

ИЗ ИСТОРИЈЕ ПОЗОРИШТА У СРБА

"И само је такав усхићеник с дечијим вертепима у души, какав је морао бити Јоаким Вујић, и могао да оствари свој сан и да оснује позориште на том турском подручју, препуном драматичних потреса. Били су то први значајни годови нашег позоришног стабла, које надовезује поворке оних занесењака, у ветром постављеним капутима, који су из својих подераних џепова извлачили читава краљевства и носили своја каширана жезла и круне од места до места..."⁶

Невенка Урбанова о Јоакиму Вујићу

Може се рећи да историја позоришне уметности у Срба сеже више од осам векова уназад. Под утицајем византијског културног наслеђа, најстарији период српског културног живота у сфери позоришне уметности карактеришу путујуће активности глумца (забављача) и лаичка позоришта која су одржавала представе на вашарима, светковинама, свадбама, на трговима, дворовима, рударским насељима...⁷ Специфичност културног живота Срба тога периода јесте постојање фолклорног театра, "народног глуматања", који је подразумевао простије драмске или позоришне облике, тзв. народне игре, које је упражњавао сам народ обично о сеоским, народним или верским

светковинама. Ови први и једноставни облици позоришног живота средњег века нестају с пропашћу српске државе под налетом Турака и настаје време стагнације српске културе, ако изузмемо деловање Марина Држића у оквиру слободне Дубровачке републике.⁸

У Србији 17. и 18. века, северно од Саве и Дунава наставља се традиција лаичког и фолклорног позоришта, тзв. "уличног позоришта". Значајно име овог барокног позоришта је Гаврил Стефановић Венцловић. Постојале су у то време и друге форме позоришног живота, пре свега школско и црквено позориште. Тако је прва нововековна позоришна представа у 18. веку, *Трагедокомедија*, била школска драма Емануила Козачинског о последњем српском цару Урошу V и изведена је 1734. године у Сремским Карловцима.⁹

Нови период у српској позоришној уметности, време настајања и деловања професионалних позоришних трупа и институција, почиње 1813. године и траје до данашњих дана. Те године је у Пешти одиграна прва световна грађанска представа, комад *Крепшталница* немачког писца Аугуста Коцебуа коју је приредио, посрбио Јоаким Вујић, а у Србији се прве позоришне представе јављају 1825. у Крагујевцу. "Њих су о великим празницима приређивали учитељи нормалних школа са својим одраслим

⁸ Опширније видети у: Милан Кашанин, *Српска књижевност у средњем веку* (Београд: Просвета 1975).

⁹ Опширније видети у: Милорад Павић, *Историја српске књижевности 2, Барок* (Београд: Досије-Научна књига, 1991); Боривоје Стојковић, *Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба*, (Београд: Музеј позоришне уметности СР Србије 1979).

⁶ Јован Христић, *О трагању за позориштем* (Зрењанин: Градска народна библиотека Жарко Зрењанин, 2002), 122.

⁷ *Старе српске биографије* (Београд: СКЗ, 1924), 176.

ученицима и другим младићима."¹⁰ Године 1833, *Јоаким Вујић*, 'отац српског позоришта', 'славено-србски списатељ', оснивач путничких позоришта у Срба преко Саве и Дунава, где је и сам играо, замолио је кнеза Милоша да у Крагујевцу установи позориште, театар. Кнез му је изашао у сусрет и уз тадашњу Књажеску типографију сазидана је нарочита зграда за театар. Прва представа у овом првом српском државном позоришту играна је у марту 1834. Представе нису биле јавне, гледао их је само кнез, његова фамилија, свита и позвани гости, углавном чиновници и покоји грађанин. Сем обичних, било је и свечаних представа у част изузетних гостију. Редитељ и главни глумац био је сам Вујић, остало су били млађи државни чиновници и ђаци. Театар је имао и свој оркестар. Српска драмска литература у то време била је још врло сиромашна и састојала се углавном из превода. Репертоар позоришта састојао се готово искључиво од драмских комада самог Ј. Вујића: *Фернандо и Јерика*, *Ла Перуз*, *Бедни стихотворци*, *Шнајдерски калфа*, *Бој на Чачку*...Представе су игране само када је кнез Милош био у Крагујевцу. Књажески театар одржао се до септембра 1836. када је затворен.¹¹

Прву професионалну позоришну трупу, *Летеће дилетантско позориште*, основао је 1838. у Новом Саду такође Јоаким Вујић, а деценију касније (1848) у Београду се формира *Театар на Бумруку* под управом Атанасија Николића, професора Лицеја. Прво

Српско народно позориште основано је у Новом Саду 1861, а седам година касније (1868), у време процвата Кнежевине Србије, и *Народно позориште* у Београду. "То је било једино стално професионално позориште у Србији и његово деловање представља основу театарског живота нашег народа"¹².

Период након Првог светског рата значајно је обновио уметничког живота Србије када долази до обнове позоришног живота у најзначајнијим српским позориштима тога доба у Београду, Нишу, Новом Саду, Скопљу, Битољу.¹³ У корпусу стваралачке елите међуратне Југославије посебно је неизврстан и незавидан био положај позоришних уметника: глумаца, редитеља, оперских и балетских уметника. Још је 1921. *Моша Пијаде* о положају уметника и културних радника писао као једном од најгорих "у околини у којој живимо": "Они су један засебни ред међу осталим професијама, један ред људи за чијим производима готово нико у нашем друштву не осећа нити најмању потребу. Они су страхан луксуз. Ако има која државна или национална парада, онда се наша држава и друштво сећају и уметника тражећи од њих да покажу што су створили, да покажу степен наше уметничке

¹⁰Тихомир Р. Ђорђевић, *Из Србије кнеза Милоша*, (Београд: Просвета, 1983), 143.

¹¹Опширније видети у: Милорад Павић, *н.д.*; Јован Скерлић, *Писци и књиге I* (Београд:Просвета,1956).

¹²Ана Јовашевић, „О развоју позоришта у Срба", Пешчаник бр. 8, (2010), 245.

¹³ Опширније видети у: Петар Марјановић, *Мала историја српског позоришта XVIII-XXI век* (Нови Сад: Позоришни музеј Војводине, 2005); Милан Грол, *Из позоришта предратне Србије* (Београд: СКЗ, 1952); *Позориште у Југославији* (Београд: Музеј позоришне уметности Србије, 1955).

културе...Али чим парада прође, нико о њима више не мисли и не пита, као што није ни пре питао: живе ли ти људи, како живе, раде ли, шта раде, могу ли да раде?"¹⁴ Слично, готово деценију и по касније, закључује *Владимир Дворниковић*: "Људи који не умеју ни своје име да потпишу дижу многоспратне палате; гомилају се капитали и имања за која нико не зна одговора: откуд? И како? У исто време, многи интелектуалац, научник, књижевник, уметник, који је у датом моменту позват да као културна легитимација представља нацију и у иностранству – пита се после петог или десетог у месецу: шта ће сутра ручати? Све је у задиханој јагми и јурњави да би се дохватило што више са стола привреде и зараде. Притом нико и не примећује да баш морално и интелектуално највреднији слој остаје и најкраћих рукава – фатална коинциденција два суперлатива!"¹⁵ Формирање *Удружења југословенских драмских аутора* резултирало је доношењем значајног *Закона о заштити ауторских права* (1929). Након формирања бановина (Закон о називу и подели Краљевине на управна подручја, 3.10.1929), почетком 1930. дошло је и до оснивања бановинских позоришта као културних жаришта у својим срединама, најпре у Бањалуци, затим и у осталим бановинским седиштима, чије је оснивање подржало и *Удружење глумаца*.

Подела Краљевине Југославије на бановине, Историјски архив Ниш (ИАН), збирка Varia

Своје политичке и програмске ставове драмски писци изложили су и у *Резолуцији* од 17.10.1930. којом је нарочито афирмисана улога позоришта за које се каже: "2) Да је позориште високи форум на коме се богомдани језик нашега народа израђује, и кроз књижевну реч, која долази из народних дубина, спонтано прекаљује; 3) Како је позориште и у прошлости својој, преко толиких сјајних писаца и музичара наших, било један од главних покретача развитка духовног, то Удружење југословенских

¹⁴Моша Пијаде, *О уметности* (Београд: СКЗ, 1963), 25.

¹⁵Љубодраг Димић, *Културна политика у Краљевини Југославији 1918-1941*, III (Београд: Стубови културе, 1997), 292.

драмских аутора сматра да нашем народу и нашој држави највиши разлози налажу да у будуће још већу пажњу поклањају позоришту, а преко њега драмској књижевности и драмској музици, помажући тиме манифестације истинске и непролазне духовности и најлепше културне тежње. 4) Наша државна позоришта поклањају дужну пажњу нашем домаћем репертоару. Зато се *Удружење југословенских драмских писаца* обраћа државним позориштима с позивом да она убудуће буду свеснија својих главних задатака. Удружење сматра да би установа књижевно-уметничког одбора при државним позориштима служила правилном развитку наше драмске и драмско-музичке књижевности. Удружење жели да и оно преко свога представника буде заступљено у томе одбору. 5) Удружење југословенских драмских аутора сматра да у слободној и културној Југославији сталеж књижевних, уметничких и свих духовних стваралаца има право на далеко боље животне услове но што су ови под којима данас живе и делају...¹⁶ Настојањем Удружења, учињен је значајан цивилизацијски помак у погледу заштите домаћег и страног интелектуалног и културног наслеђа јер су се од аутора морале прибављати дозволе за извођење њихових дела.¹⁷ Једна од иницијатива Удружења било је и увођење књижевно-уметничких одбора при свим народним позориштима у земљи, као посредника између позоришне управе и писаца који би такође водили рачуна о квалитету репертоарске политике.

---

¹⁶ Исто, 302.

¹⁷ Исто, 303.

**ПОЗОРИШНИ ЖИВОТ У НИШУ:
ОД ПОЗОРИШТА СИНЂЕЛИЋ ДО
ГРАДСКОГ ПОВЛАШЋЕНОГ
ПОЗОРИШТА**

На културно-историјску позорницу ондашње Србије Ниш ступа при самом крају осме деценије XIX века, са великим закашњењем у односу на остатак Србије. У години ослобођења од Турака (1878) у Нишу је нешто више од 15% становништва било писмено¹⁸, у граду је постојала само једна двоспратна основна школа са четири одељења подигнута 1864, занатска школа и двогодишња реалка.¹⁹ Пре ослобођења осниване су и грчке фанариотске, као и бугарске егзархијске школе. У ондашњем Нишу није било новина, часописа, библиотека (осим турске читаонице) нити позоришта. Након ослобођења, национални занос доводи у Ниш приличан број образованих људи из централне Србије, отвара се гимназија, неколико основних и учитељска школа, прва апотека, оснива се Војна болница (1878).

Годину дана касније (1879) почиње са радом Градска читаоница и књижница чији је први деловођа био Стеван Сремац.²⁰ Исте године изграђен је хотел Европа.²¹

¹⁸ *Историја Ниша II*, (Ниш: Градина-Просвета, 1984), 119.

¹⁹ Мирослав Миловановић, *Основно школство Ниша и околине у 19. и почетком 20. века* (Ниш: Градина, 1975), 128.

²⁰ *Енциклопедија Ниша, Култура*, (Ниш: Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу и Нишки културни центар, 2011), 282.

²¹ *Нишки лексикон, Хронологија* (Београд: ЈП Службени гласник и Град Ниш, 2011).

Оснивају се штампарије, покрећу новине и часописи, почиње културни преображај. У Нишу ради штампарија Милоша Поповића, 1883. другу отвара Коста Чендеш, из које је изашао најстарији познати документ из позоришне историје Ниша, *Листа на свили*, штампан за прву позоришну свечану представу путујуће дружине Лазе Поповића у Нишу (8. 10. 1883).

*Листа на свили за свечану представу
путујуће дружине Лазе Поповића у Нишу
8.10.1883.*

Убрзо штампарије отварају *Душан Валожих* (1887), *Жика Радовановић* (1888), *Ђорђе Муц*, *Јован Петровић...Нишки весник*, први нишки лист (национално-просветитељског карактера) изашао је 1884, када је и први воз ушао у Ниш. Годину дана касније покренуте су *Нишке новине*, затим *Зрак* (1886), *Ђаче* (1888), *Слобода* (1889), *Стара Србија* (1893), *Слава* (1896), *Градина* (1900), *Ивањско цвеће*, *Нишке новости*, *Нишки гласник...*

Иницијатива за оснивање нишког позоришта потекла је из ужег круга позоришних љубитеља, дилетаната, наставника и интелектуалаца. Идеју је дао учитељ из Сићева, касније истакнути глумац, Милорад Петровић.

Милорад Петровић (1864–1928), учитељ у селу Сићеву крај Ниша, иницијатор оснивања сталног позоришта у Нишу и његов дилетант, снимљен у улози Ђида

У оснивању првог нишког позоришта *Синђелић* 1887. године учествовали су и чувени Стеван Сремац, Стеван Никшић Лала, Спира Калик, сви гимназијски професори, и Ђорђе Протић, војни чиновник. Најстарије нишко позориште основано је тек деценију по ослобођењу од Турака. Први пут се представило публици 11.3.1887. комадом *Хајдуци* Јована Стерије Поповића. Тиме је Ниш стао у ред малобројних градова на словенском југу, заједно са Београдом и Новим Садом, са континуираним и професионалним позоришним деловањем. У периоду до 1912. прво нишко позориште *Синђелић* афирмисало се до најбоље путујуће трупе у Србији и изнедрило неке од најбољих глумаца свога времена (*Добрица Милутиновић*).

Законом о Народном позоришту у Београду из 1911. и Уредбом о путничким дружинама из 1912. формирано је пет обласних путујућих позоришта, од којих је позориште *Трифковић* било за југоисточну област са седиштем у Нишу. После Првог светског рата (1918) обновљено је накратко позориште Синђелић, а 1921. године, заузимањем Бранислава Нушића, начелника Уметничког одељења у Министарству просвете, дошло је до спајања позоришта *Синђелић* и путујућег позоришта *Гундулић* (под управом Љубомира Рајичића Чврге) у *Нишко повлашћено градско позориште*. Након периода *Позоришта националне хероике* (1887–1921), нишко позориште прелази у фазу тзв. *Позоришта човека грађанског друштва* (1921–1944).²²

²² Марислав Радисављевић, "Кругови трајања, помицање граница - Један век позоришта у Нишу (1887-1987)", *Градина* 7-8 (Ниш 1987), 6.

Ниш је у то време, према попису из 1921. године, имао 25 096 становника (Нишки срез 60 208 становника)²³ и био је знатно мањи од других значајних позоришних средишта у земљи. Позориште је морало да води тешку борбу за опстанак. Поратни просперитет у Југославији широм је отворио врата утицајима из иностранства и, неочекивано, позориште добија великог противника у новој седмој уметности. У Нишу се отварају три биоскопа са популарним ценама карата и још популарнијим репертоаром. Такође, радио улази у куће на велика врата и све више људи вечерње сате проводе уз радио-апарате. У Нишу се тих година отвара већу број кафана и вариетеа, а спортски клубови и друштва (Синђелић, Раднички, Железничар) такође одвлаче публику на своју страну...

Више од 40 година трајала је такозвана путујућа фаза нишког позоришта (1887–1927). За све то време позориште није имало

²³ Претходни резултати пописа становништва у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца 31. јануара 1921. (Сарајево 1924), 8, 59.

своју дворану, салу, бину... Власник чувеног нишког хотела *Европа* с краја 19. и почетка 20. века, Милан Радосављевић Рапоња, важи за првог Нишлију – позоришног мецену који је своју наменску сцену у башти ставио на располагање позоришту.

Административном поделом Краљевине Југославије на девет бановина (1929) Ниш постаје административни, политички, економски и културни центар Моравске бановине са око 40 000 становника у самом граду и 108 982 становника у граду са околином.²⁴ Период велике светске економске кризе која је довела до опште привредне депресије, смањења привредних активности, хиперпродукције, пада цена, непродате робе значио је тешке дане за све, па и за позоришне људе. Позориште је маргинализовано, углавном препуштено само себи, општинске субвенције су ретко додељиване, тако да ће нишко позориште 1928. и 1929. више провести на турнејама него у самом Нишу. Град Ниш је тих година добио трамвајски саобраћај (1930), Фабрику дувана, Учитељски дом (1933), Музејско друштво, модеран градски водовод (1937)... Настаје "златни период" развоја Ниша који тих година привлачи имућне људе из других мањих вароши Србије формирајући елиту богатих и угледних грађана. Састав становништва се мења у корист радничког слоја, чиновништва и интелигенције, граде се репрезентативни објекти јавног садржаја, већином у духу Модерне²⁵ (Берза рада,

²⁴ Дефинитивни резултати пописа становништва од 31 марта 1931 године (Београд 1937).

²⁵ Опширније видети у: Кековић, Александар и Зоран Чемерићкић, *Модерна Ниша 1920-1941* (Ниш: Друштво архитеката Ниша, 2006).

Шегртски дом – касније управа Општине и Града, дограђује зграда Бановине, ничу школе, хотели и здравствене установе, као војни објекти...).

*Масариков кеј, Ниш*²⁶

Од једне трговачко-занатлијске средине, Ниш постаје град са већим административно-управним и војним институцијама, културним установама, спортским и другим клубовима и друштвима, листовима... Време од 1920. до 1941. сматра се за "најплоднији период нишке периодике" током којег су у Нишу излазили: *Нова победа, Нова зора, Напредак, Привредни лист, Нова школа, Гласник, Нишке новине, Народна реч, Нишки нови лист, Нишка слободна трибуна, Ревизија, Нишки гласник, Наш лист, Ново доба, Нишка кошава, Службени лист Моравске бановине,*

²⁶ Разгледница 352, Масариков кеј Ниш, издавач књижара Динић, из приватне колекције Горана Тирића, забрањено копирање и умножавање.

*Општинске новине, Нишка обласна самоуправа, Моравски археолошки гласник, Преглед цркве епархије нишке, Недеља православља, Нишка духовна стража, Гласник пољопривредне коморе Моравске бановине у Нишу...*²⁷

²⁷ Опширније видети у: Драгољуб Мирчетић, *Нишка штампа 1871-1971* (Ниш: Градина 1972); Драгољуб Мирчетић, *Нишка књига 1883-1941* (Ниш: Градина, 1973); др Вера Ценић, *Часописи јужне Србије на раскрсници 19. и 20. века* (Врање 1982).

**ПОЗОРИШТЕ
МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ
(1930)**

С јесени 1929. године, током једног гостовања *Градског битолског позоришта* (под управом Роберта Матијевића) у Нишу, управо у моменту када се чинило да за нишко позориште нема наде, догодио се преокрет судбоносан за нишко позориште. Први бан Моравске бановине *Ђорђе Несторовић*, одушевљен представом *Лесковчани у Паризу* и целокупним ансамблом битолског позоришта, долази на идеју да обнови стално позориште у Нишу, и то спајањем *Нишког градског повлашћеног позоришта* и *Битолског градског позоришта*. Лист *Политика*²⁸ извештава о 'лепо посећеној конференцији' одржаној 2.2.1930. у нишком хотелу *Европа* на којој је говорено о потреби оснивања сталног позоришта Моравске бановине у Нишу и подизању сталне зграде за позориште. Конференцију је отворио г. М. Д. Милинковић, директор гимназије, а после њега говорили су епископ г. Доситеј, адвокат г. Илићановић и други. На првој седници Одбора за подизање сталне позоришне зграде и стварање сталног Позоришта Моравске бановине у Нишу (3.2.1930) конституисани су Управни и Надзорни одбор и извршене припреме за стварање правила позоришта.²⁹ За председника Управног одбора изабран је адв. Димитрије Илићановић, за потпредседника рентијер Ђока Јовановић, а за чланове: дир. Мушке гимназије Михајло

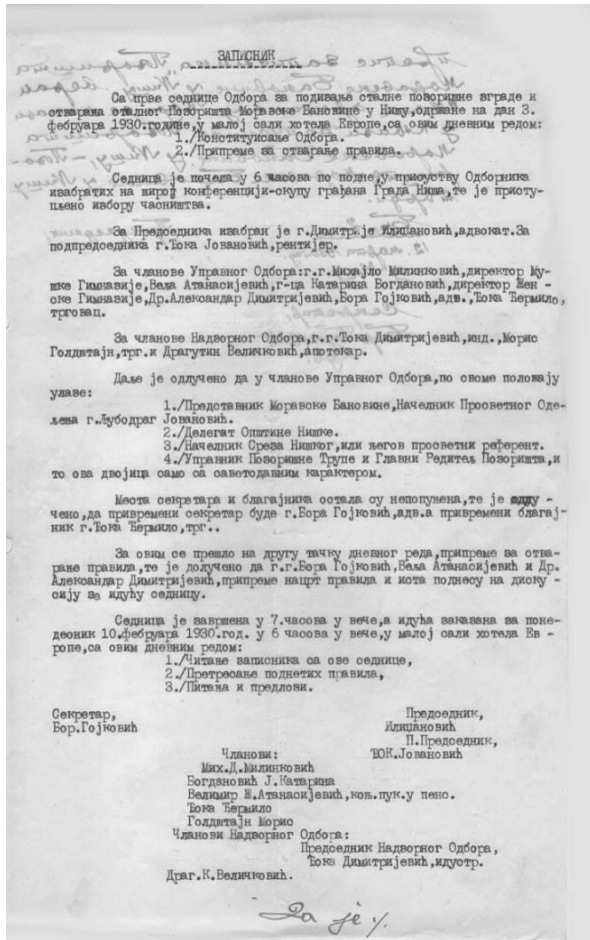
Милинковић, Веља Атанасијевић, дир. Женске гимназије Катарина Богдановић, др Александар Димитријевић, адв. Бора Гојковић, трговац Ђока Термило. За чланове Надзорног одбора изабрани су инд. Ђока Димитријевић, инд. Морис Голдштајн и апотекар Драгутин Величковић.

Лист Политика, 4.4.1930.

²⁸*Политика*, Београд, 4.2.1930, 7.

²⁹Архив Југославије (АЈ), фонд Министарство просвете Краљевине Југославије, 66,352,588.

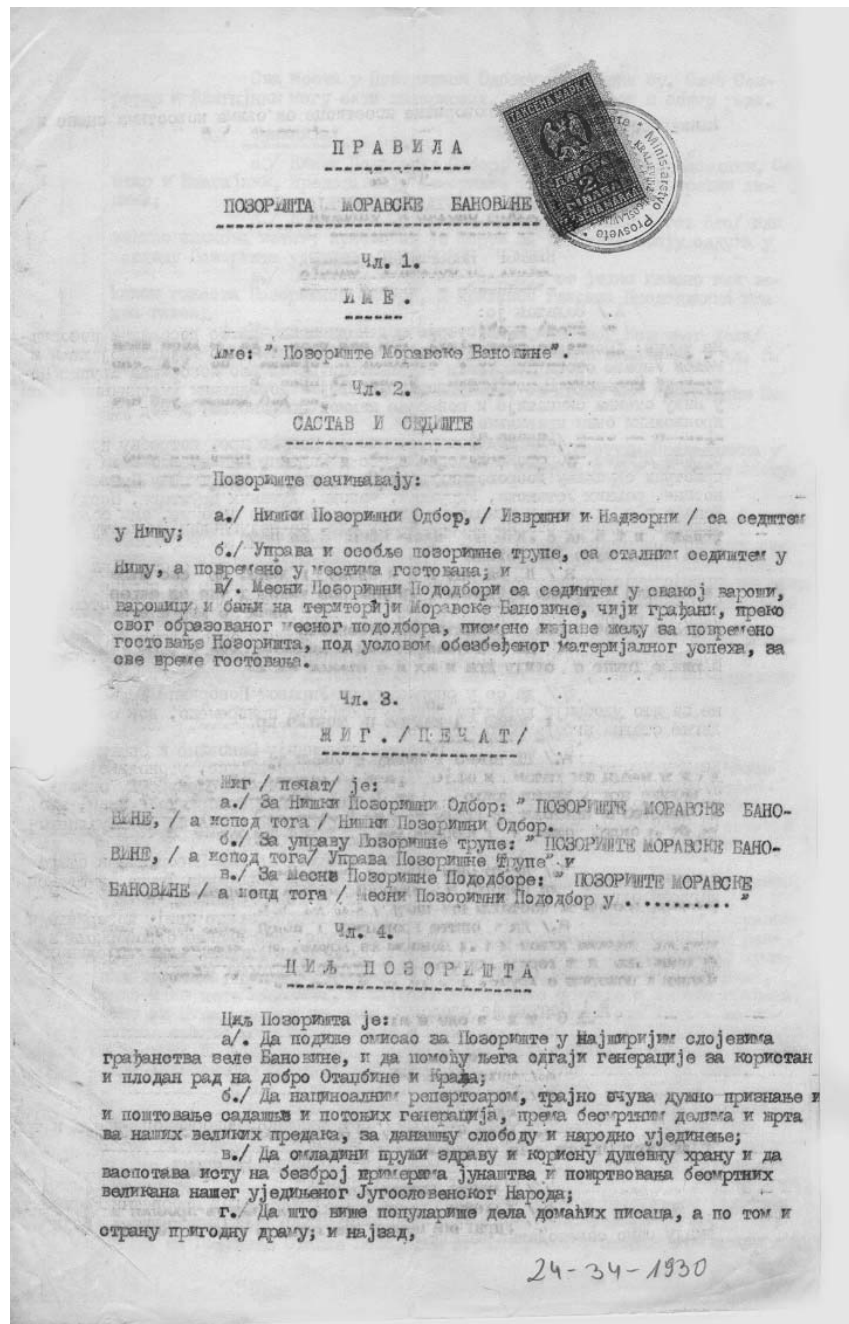
Записник са прве седнице Одбора за подизање сталне позоришне зграде и отварање сталног позоришта Моравске бановине у Нишу, 3.2.1930.

Одлучено је још да за наредну седницу, заказану за 10.2.1930, Бора Гојковић, Веља Атанасијевић и др Александар Димитријевић припреме нацрт позоришних правила.

Убрзо су донета **Правила** Позоришта Моравске бановине³⁰ која су кроз дванаест чланова дефинисала: име, састав и седиште, жиг-печат, састав и циљ позоришта, задатак, састав и функцију нишког позоришног Одбора, задатак састав и функцију Управе позоришне трупе, задатак, састав и функцију месних позоришних одбора, средства одбора и чланове, рад Скупштине. Позориште Моравске бановине чинили су Извршни и Надзорни позоришни Одбор, управа и особље позоришне трупе и месни позоришни пододбори "са седиштем у свакој вароши, варошици и бањи на територији Моравске бановине" чији би грађани изразили жељу за гостовањем позоришта. Предвиђено је и оснивање *Фонда за подизање сталне позоришне зграде* и тзв. Резервног фонда за евентуалне позоришне потребе, а чланови (који су финансијски помагали Позориште) су: редовни, помажући, утемељачи, добротвори, велики добротвори и почасни чланови.

³⁰ Исто.

ПРАВИЛА ПОЗОРИШТА МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ

д./ Да упозна Позоришне посетиоце са свима новостима оцене и књижевностима.

Чл. 5.

ЗАДАТАК, САСТАВ И ФУНКЦИЈА

НИШКОГ ПОЗОРИШНОГ ОДБОРА

А./ Задатак је:

1./ Да идејствује код надлежних, да се досадашња позоришна трупа: "Повлашћеног Обл. Витолоког Позоришта", по изјављеној жељи и молби Управе овога Позоришта - у целости прими као Позоришна Трупа "Позоришта Моравске Бановине", пошто је овојим досадашњим уметничким радом у Нишкој окупацији и поверење нишког грађанства, а под условима прописаним овим правилима;

2./ Да идејствује, што је могуће пре, потребну помоћ од страна Државе, Моравске Банске Управе и Општине Нишке, као и да одмах приступи скупљању добровољних прилога од осталих Општине у Моравској Бановини, разних Устава, Удружења, Завода, Хуманих Друштава, Пердузења, Бонада и т. п. као и приватних лица, за подизање скарпне, али објектне, угодне и удобне сталне позоришне зграде, на најугледнијем месту Ниша, и то још у току ове године;

3./ Да за ову као и идућу године, пре састављена бюджета, идејствује годишњу субвенцију Управи Позоришне Трупе од стране Моравске Банске Управе и Општине Нишке, и на тај начин осигура егзистенцију односно живот и што успешнији рад Позоришта;

4./ Да идејствује код надлежних ослобођење Управе Позоришне Трупе од свију државних и општинских такси: за плакате, улазнице и т. п. ;

5./ да се у споразуму са Управом Позоришне Трупе, добије за што удобнији локал за давање представа привремено, док се не подигне стална зграда Позоришта.

6./ Да прима годишњу субвенцију Бановине и Општине Нишке и у месечним ратама издаје Управи Позоришне Трупе, у оноликој суми у којој према књижи прихода и расхода у датом месецу буду оправдано недовољни приходи од представа за издржавање позоришта. Визак, ако га буде било, улази у "Резервни фонд" позоришне трупе за евентуалног потребе, а овим фондом рукоје Нишки Позоришни Одбор.

7./ Да стално прати и контролише рад Позоришта и стара се свим силама, да Позориште, односно његова Позоришна Трупа, у сваком погледу одговори постављеном циљу у чл. 4. ових правила; и

8./ Да у опште пропацира и популаризира идеју позоришта и морално помаже живот и рад Позоришне Трупе, без икакве одговорности за финансирање и материјалну страну и обавезе ни Управе, ни појединих чланова Позоришне Трупе, јер је то њихова унутарња ствар.

Б.1 Састав је следећи:

- 1./ Председник
- 2./ Потпредседник
- 3./ Секретар
- 4./ Благајник
- 5./ Осам чланова / пет извршног Позоришног Одбора и три Надзорног Одбора - Председник и два члана/
- 6./ Делегат Бановине-Просветни Референт.
- 7./ Делегат Општине Нишке
- 8./ Начешник Срега Нишког или његов Просветни Референт
- 9./ Управник Позоришне Трупе и Главни Редитељ, који имају само саветодавни карактер.

Сва места у Поворинском Одбору - почасна су. Само Секретар и Благајник могу бити хонорисани, према потреби и облику рада.

В./ Функција:

а./ Нишки Поворински Одбор, односно његов Председник, Секретар и Благајник, представљају Поворинце пред Властима и трећим лицима;

б./ Комплетан Поворински Одбор / Извршни Његов Део/ или већина чланова истог, пуноважан је форум за доношење свију одлуча у погледу Поворинца у опште;

в./ Поједини предлози усвајају се једно гласно или већином гласова Поворинског Одбора, а приликом гласања Председника има два гласа;

2./ Председник Поворинског Одбора, његовог Извршног дела/ врши поделу рада, ради извршава свију постављених задатака, у чл. 5. под. А./ ових правила, равномерно на све чланове.

За важније ствари, ангажује се лично сам Председник Нишког Поворинског Одбора.

3.

ПОШРЕДСЕДНИК ПОВОРИНСКОГ ОДБОРА, заступа Председника у свима приликама, кад исти буде оправдано спречен и има за време заступаша ова права и дужности Председника.

4.

СЕКРЕТАР ПОВОРИНСКОГ ОДБОРА, води и врши целокупну администрацију под нумером деловодног протокола, који лично води. Сем тога води записник на одборским седницама и у напред споразумно са председником или његовим заступником, записује одборске седнице и утврђује дневни ред за исте.

Акта потписује Председник, односно његов заступник и секретар, а акта новчане и материјалне потребе и Благајник.

Свако донето решење и записнике, потписује цео Поворински Одбор.

5.

БЛАГАЈНИК ПОВОРИНСКОГ ОДБОРА:

а./ Према годишњу субвенцију Бановине и Општине Нишке и по решењу Поворинског Одбора, издаје на прописне признанице потребну суму / по одредбама чл. 5 под б. ових правила/ као месечну помоћ за издржавање Поворинске Трупе, и набавку поворинских потреба, а остатак уноси у "РЕЗЕРВНИ ФОНД" за евентуалне поворинске потребе, којим он и рукује.

Признанице на примљене субвенције, потписује Председник, односно његов заступник, Секретар и Благајник.

б./ Према на прописне признанице помоћ: Државе, Моравске Банке Управе, Нишке и бивалих Општине Моравске Бановине; за тим различитих друштва, различитих предузећа, еснафа, уреда и т. сл. како из Ниша, тако и из целе Бановине, и најзад, добровољне прилоге и легате грађана, како из Ниша, тако и из целе Бановине, па ма колики они били - за подизање сталне поворинске зграде и уноси их у "ФОНД ЗА ПОДИЗАЊЕ СТАЛНЕ ПОВОРИНСКЕ ЗГРАДЕ", предајући новац по уложној књижици на приклад Филијали Хипотекарне Банке у Никлу, све док не наступи потреба за исти.

в./ Води засебан деловодни протокол под БМ.

г./ Води засебну књигу примана и издавана за издржавање поворинске трупе и засебну књигу примана и издавана / кад га буде било/ за подизање сталне поворинске зграде, а сем тога, оклада годишњи биланс целокупног примана и издавана у дотичној години, за годишњу окуштину.

д./ Подноси сваког првог у месецу - Поворинском Извршном и Надзорном Одбору, - извештај; о стању готовине "Резервног Фонда" и "Фонда за Подизање Сталне Поворинске Зграде", као и списак поименичних

прихода и расхода за одржавање Позоришне Труппе и за подизање остале Позоришне Зграде у минулом месецу.

б./ Благајник не може учинити ни један издатак без предходне одлуке и одобрења Позоришног Одбора.

6./

НАДЗОРНИ ОДБОР који се састоји из Председника и два члана, има надзорну власт над целкупним радом Позоришта и повремену контролу над приходима и расходима Благајне Позоришног Одбора.

7./

Сви Чланови Позоришног Одбора / како Извршног, тако и Надзорног / имају дужност, да најенергичније извршују ове додељене им послове и да без икаквог одлагања извршују ове поверене им задатке од стране Председништва Позоришног Одбора.

Чл. 6.

УПРАВЕ
ЗАДАТАК, САСТАВ И ФУНКЦИЈА ПОЗОРИШНЕ ТРУПЕ

А./ Задатак је:

1./ Да за давна предстара, док се не подигне стална позоришна зграда, споразумно са Позоришним Одбором, осигура што подеснији локал.

2./ Да се стара о свим средствима да Позоришна Труппа у потпуности одговори постављеном задатку позоришта у чл. 4. ових правила;

3./ Да води најстрожијег рачуна, да сваки члан - ица Позоришне Труппе буде на висини овог уметничког позива и да својим понашањем и понашањем остале подигне Позориште а и лични углед;

4./ Да споразумно са Позоришним Одбором саставља Позоришни репертуар за недељу или месец дана у напред, према могућности и потреби, уносили у исти само дела од најбољих домаћих и страних позоришних писаца, старајући се, да се исте ствари не понављају често, а да декорације, гардероба и реквизита, што боље одговарају оцени;

5./ Стара се да Позоришна Труппа буде правилно и што је могуће / јачим / бољим уметнички онагача комплетирана, за све улоге и за соло и хороно певање, осигуравајући Позоришту оркестар потребне јачине;

6./ Води строго рачуна, да сваки члан-ица Позоришне Труппе, потпуно научи и овлада додељену улогу, умишљајући се у улогу, о чему ће на пробама, које се морају обављати обављати, уверавати и не сме ни у ком случају допустити, да се довољно не опрељени позоришни комади играју;

7./ Стара се о материјалном одржавању позоришта и обављању позоришних потреба, првенствено из прихода предстара, по у напред утврђеном буџету, водећи тачно и уредно књигу прихода и расхода, издавајући јој документа прихода и издавања, ради правдана потреба за пријем месечне помоћи од додељених годишних субвенција Бановине и Општине Нишке;

8./ Члени од Позоришног Одбора, односно из његове благајне сваког прог у месецу на преписну принајину онолику суму новца, уколико се утврди да су недовољни приходи од предстара за одржавање позоришне труппе, у случају одредаба чл. 5. под тач. 6. ових правила.

9./ Води најстрожије рачуна о правилном и исправном финансирању и уредној исплати особља, тако не би била приговорана ни Управа, ни ма ко од особља, да се задуже на штету угледа Позоришта;

10./ Непрећује кориснице, нарочите позоришне представе, у

II

ко ист оболелих чланова Позоришта, а по одобрену Позоришног Одбора;

11./ Стара се о благовременом саопштавању, штампању и објави позоришних и рекламних плаката, водени рачуна, да у току једног месеца да бар један до два нова позоришна комада, као претплату;

12./ Одређује места и цену улазница, с обзиром на месне прилике и околности, осигуравајући повремено посету позоришних представа и најпозорнијег грађанству, давајући позоришних представа на народ, јавке, војнике и т.п.;

13./ Одржава стално најстрожију дисциплину међу особље Позоришне Трупе, и осигурава што противрједни ред и тишину код посетоца за време представа; и

14./ Уопште се стара о свим околностима, да уметничком игром с омиљу чланова и а Позоришне Трупе, и одличног режије редитеља, што боље подударне Позориште и позоришну уметност и придобије сталну позоришну публику.

Б./ САСТАВ ЈЕ СЛЕДЕЋИ:

1./ Управитељ;

2./ Главни Редитељ;

3./ Особље скуп глумачког / мушког и женског / и техничког особља, колико буде дозвољено, да Позоришна Трупа успешно делује, што утврђује Управитељ Позоришне Трупе опште са главним редитељем;

4./ Позоришни Оркестар.

В./ ДУЖНОСТИ:

1.

а./ УПРАВИТЕЉ ПОЗОРИШНЕ ТРУПЕ је уметнички у административни шеф целокупног особља и он са главним редитељем представа Управу Позоришне Трупе пред Влашћом и трећим лицима.

б./ Управитељ Позоришне Трупе води Позоришну Трупу, но не управља и глумачки аутономно, старајући се да својим уметничким и управним радом у духу прописаних задатака Управе Позоришне Трупе чл. 6. под А/ ових правила, оправда и очува: годишњу субвенцију Власте Управе и Општине Нишке, поверене и поверљивог Позоришног Одбора, као и месних подбора за општеанга, развитак и напредак Позоришта и дубав позоришне публике и свију оних корпорација и појединаца, који се морају и материјално залажу за оснивање сталног позоришта.

в./ Управитељ Позоришне Трупе у опште са главним редитељем врши: комплетирање Позоришне Трупе, што је могуће бољим / јачим / уметничким снагама; одређује поједине чланове - према плате према приходима и способности; склапа уговоре; врши редуктирање, односно отпуштање неподобних, небрежних, неуредних или непотребних чланова; додељује и главне и споредне улоге према способности; спрема глумачки подгладак, проналази и уметничке таленте; набавља позоришне потребе: дела најбољих домаћих и страних писаца, декорације, гардеробу и реквизиту одговарајућу околици у границама финансијских могућности; и стара се за ове остало, што у делокругу његовог уметничког, административног и финансијског рада спада ради испуњења циља Позоришта.

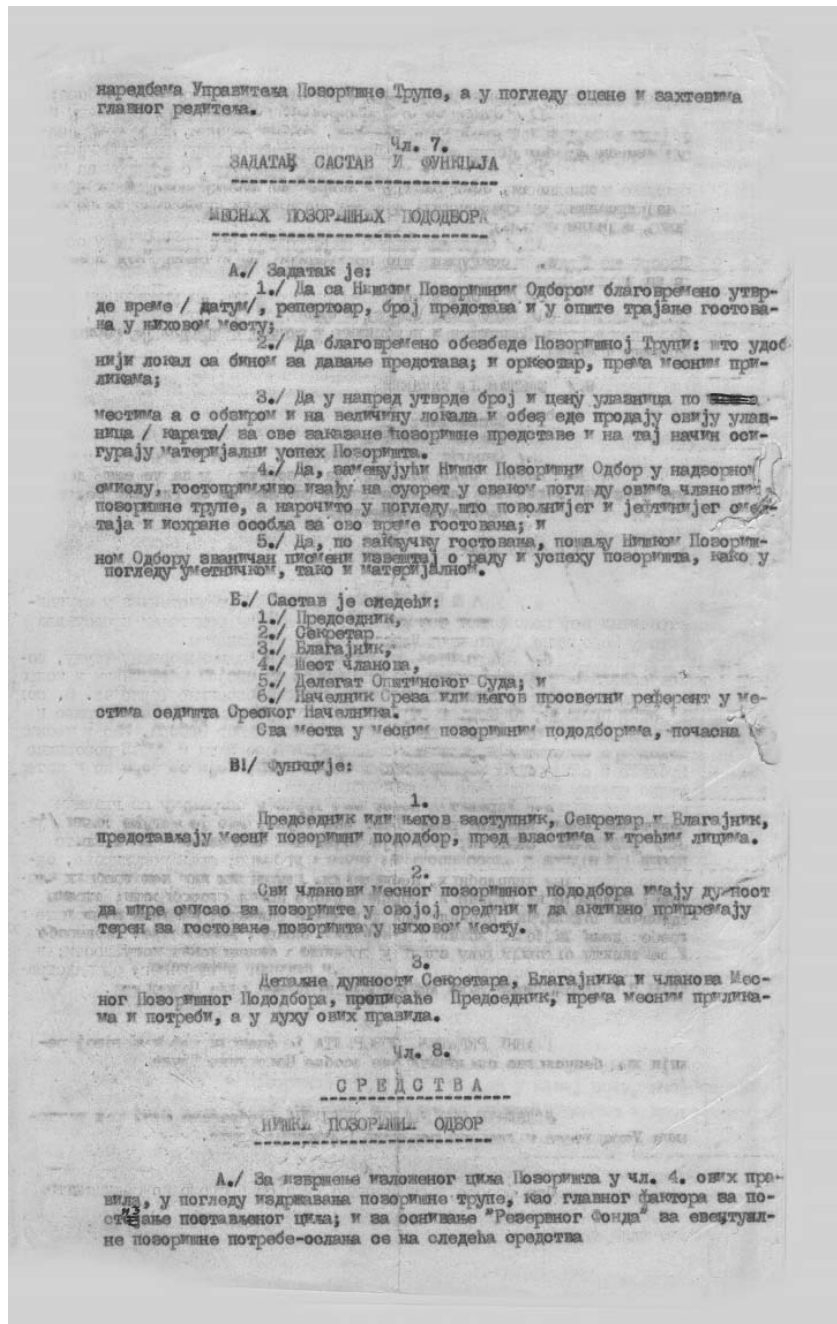
ГЛАВНИ РЕДИТЕЉ ПОЗОРИШТА је опште шеф и његовој ревији мора безусловно следовати све особље Позоришне Трупе.

3.

НАПЕЛНИК ПОЗОРИШНОГ ОРКЕСТРА саобраћања овој рад захтева Управитеља и главног редитеља Позоришне Трупе.

4.

Сва особља, без разлике, мора се безусловно повишавати

- 1./ Сталну годишњу субвенцију Моравске Бановине;
- 2./ Сталну Годишњу субвенцију Општине Града Ниша; и
- 3./ Приход од представа, концерата и т.п. Позоришта / позоришне трупе/.

Б./ За извршене својих задатака изложенох у чл. 5. под. А./ ових прописа, у погледу подизања сталне позоришне зграде, јон у току ове године - ослања се на следећа средства:

- 1./ Сопствена новчана средства прикупљена раније за исту сврху;
- 2./ Државну помоћ;
- 3./ Помоћ Моравске Бановине;
- 4./ Помоћ Нишке Општине и осталих Општина на територији Моравске Бановине;
- 5./ Помоћ: разних просветних и културних установа, новчаних завода, удружења, хуманих друштава, разних предузећа, банака, уреда и т. п. како из Ниша, тако и из целе Бановине; и
- 6./ Помоћ: добровољне прилоге приватних лица; ^{унос} чланова утемељача; добротвора и великих добротвора и легата.

В./ ^{Искључиво} ~~Искључиво~~ добровољни приноси, легати и у опште сви приходи који су искључиво намењени за подизање сталне позоришне зграде, не могу се ни у ком случају употребити за подизање позоришне трупе, односно позоришта, нити за ма какве друге циљеве, већ улазе у "фонд за Подизање Сталне Позоришне Зграде".

Чл. 9.

Ч Л А Н О В И

- А./ Чланови су:
- 1./ Редовни;
  - 2./ Помажући;
  - 3./ Утемељачи;
  - 4./ Добротвори;
  - 5./ Велики Добротвори; и
  - 6./ Почасни чланови.

Б./ Редовни чланови су они, који сваког месеца у напред плате на име чланског улога 10.- десет динара. После једне године чланства стижу права гласа и могу бити бирани у Позоришни Одбор.

В./ Помажући чланови су они, који полажу Позоришту 250.- две стотине педесет динара једном за свагда. Они имају право гласа, приликом бирања Позоришног Одбора и месних позоришних пододбора и имају права да буду бирани у позоришни одбор односно месни пододбор, а за нарочите своје заслуге и за почасне чланове позоришта;

Г./ УТЕМЕЉАЧИ су они, који приложу Позоришту 1.000.- хиљаду динара једном за свагда.

Име утемељача уноси се у споменик књигу и добија повеку. Сви утемељачи имају право гласа при бирању позоришног одбора, односно месних позоришних пододбора и имају права да буду бирани.

Д./ ДОБРОТВОРИ су они пријатељи Позоришта, који приложу Позоришту 5.000.- пет хиљада динара једном за свагда.

Имена добротвора се уноси у споменик књигу, добијају повеку, а када се зграда подигне, уреса ће се њихова имена златним словима у мермер плочу.

Сви чланови Добротвори имају право гласа при бирању и могу бити бирани.

Д./ ВЕЛИКИ ДОБРОТВОРИ су они велики пријатељи позоришта, који приложе Позоришту 10.000.- десет хиљада динара једном за свагда. Њихова се имена уносе у посебну златну књигу, добијају повељу, а када се зграда подигне, њихова ће се имена урезати златним словима на челу мермер плоче.

Б./ ДОБРОТВОРИ који приложе и легатори који завештају Позоришту 100.000 - стот и више хиљада динара, сматраће се као највећи добротвори Позоришта и поред уређивања њихових имена на засебној општен плочи, златним словима и избора за почасне чланове Позоришта, поставиће се и њихове бюсте у весиљбиду позоришне зграде, чим се ова подигне.

В./ Зграда позоришта коју подигне један једини мецена позоришта, носиће његово име, као његова задужбина.

Ж./ ПОЧАСНИ ЧЛАНОВИ су они, пријатељи позоришта који, било по овоме позиву, положају и ауторитету, било по својој раду за Позориште - стекну нарочите заслуге за него. Почасног Члана бира Позоришни Одбор у Нишцу, по својој иницијативи или по предлогу неких пододбора.

З./ Сви чланови Позоришта, имају 20% двадесет од сто попушта у Позоришту од цене карата, ако чланском картом докажу да су за месец дана у напред платили члански улог.

Чл. 10 .

С К У П Ш Т И Н А

а./ Скупштина се састаје једанпут годишње и то на два месеца пре састајања Булета Бановине и Општине Нишке- у Нишцу.

б./ Скупштину сачињавају:

1./ Редовни чланови, Утемељачи, Добротвори, и Велики добротвори из Ниша, како је то предвиђено одредбама чл. 9. ових прописа; и

2./ Усабрани делегати из свију месних пододбора са одликом гласова, колико заступају чланова.

Ове делегате бирају месни позоришни пододбори на месец дана пре сазвања скупштине и шаљу им писмено пуномоћје, са назначењем, колико пуноправних чланова заступају на скупштини.

в./ Дан сазвања скупштине, утврђује и благовремено објављује Нишки Позоришни Одбор.

г./ Скупштина прима завештаје дотадањег позоришног одбора, одобрава његов рад, материјалне задатке, разрешава стари позоришни Одбор и бира нов једногласно или већином гласова.

д./ Кворум Скупштине, је половина више један од чланова присутних Скупштине.

е./ Слично поступају и месни пододбори позоришта у погледу месне скупштине за избор делегата, разрешење и избор нових месних позоришних пододбора.

Чл. 11.

Позориште ће се трудити, да у новој позоришној згради, подигне по могућству сале за певачка друштва, читаонице и друге културне установе.

Ни једна страна позоришна трупа не може гостовати у Нишцу, без предходног одобрења Позоришног Одбора.

III

Чл. 12.

Ова правила ступају на снагу кад их надлежна власт одобри.

Председник
Нивног Позорног Одбора,

Дим. М. Милошевић

Потпредседник,

Божидар Милошевић

Секретар,

Бор. Јуковић
адв.

Чланови:

Михаило Милошевић
Миливоје Милошевић

Велимир М. Милошевић
Доктор Милошевић

Кривошар. К. Милошевић лекар.

Милошевић

Милошевић

Кавачица Божидаровић директор милиције

Јован Милошевић мр.

Божидар Милошевић

Председник Управног одбора *Димитрије Илиџановић* и секретар *Боривоје Гојковић* убрзо су (24. 3. 1930) обавестили министра просвете о оснивању позоришта које би на територији Моравске бановине ширило просвету и подизало националну свест и предложили да се у Нишу подигне позоришна зграда, молећи уједно да министарство додели финансијску помоћ.³¹

Уметничко особље је дала трупа Градског позоришта из Битоља, Бан је за почетак одредио финансијску помоћ од 5000 динара месечно, а за управника је постављен *Радивоје Динуловић*. Први глумачки ансамбл, састављен највећим делом од снага Градског позоришта из Битоља, сачињавали су: *Роберт Матијевић, Радивој Динуловић, Братољуб Глигоријевић, Гојко Глигоријевић, Павле Богатинчевић, Душан Цветковић, Миле Аврамовић, Иван Торђански, Таса Тасић, Драгутин Тодић, Миодраг Ковачевић, Драгослав Кандић, Миодраг Аврамовић, Ђорђе Козомара, Ђорђе Живковић, Тома Тасић; Деса Марковић, Даринка Барјактаревевић Тоскић, Дана Петровић, Даница Марковић, Слава Динуловић, Јелена Кујунџић, Даница Јоџић, Ивана Ферари, Десанка Јанојлић, Катарина Каја Бунџић, Аспазија Торђански и Милка Крсмановић; суфлер Софија Барбуловић; Редитељи су били карактерни и комични глумац старијег нараштаја *Душан Кујунџић* и *Радивоје Динуловић* који се професионално бавио режијом. Кујунџић је постављао углавном старији романтични и фолклорно-национални, а Динуловић и то и још сложенији модерни репертоар. Динуловић је у почетку био и декоративни сликар-сценограф, док на*

³¹ Исто.

јесен 1930. године није ангажован академски сликар *Љубомир Вернер*.

Позориште је до априла 1930. радило у сали хотела *Касина*³² а затим кренуло на турнеју. Из извештаја³³ Министарству просвете који крајем октобра исте године подноси први управник Позоришта Моравске бановине *Радивоје Динуловић*, видимо да су месни одбори основани у Ћуприји (са пододборима у Параћину и Јагодини), Врњачкој Бањи и Пироту (са пододборима у Цариброду и Белој Паланци) и да је у плану да се месни одбори формирају у свим среским местима. Позориште је гостовало у Ћуприји током маја са 26 одиграних представа, дневних и вечерњих (играло је и за школе у Параћину) и од тог гостовања остварило приход од 37 750 динара (од чега је на издатке отишло 42 728 динара, а банска помоћ износила је 5000 динара).

Током јуна позориште је гостовало у Врњачкој Бањи. Што се репертоара тиче, он је, по речима *Радивоја Динуловића*, био "поглавито састављен из наше популарне литературе што је било потребно обзиром на посетиоце бање"³⁴. Играни су комади с певањем: *Девојачка клетва, Бидо (Јанко Веселиновић и Драгомир Брзак) и Коштана (Б. Станковић)*³⁵, *Госпођа министарка, Зона Замфирова, Хасанагиница, Добри војник Швејк, Врела крв, Лесковчани у Паризу, Пут око света, Ноћ у харему, Хајдук Станко...*

³² Боривоје Стојковић, *Историја српског позоришта од средњег века*, 894.

³³ АЈ 66,352,588.

³⁴ Исто.

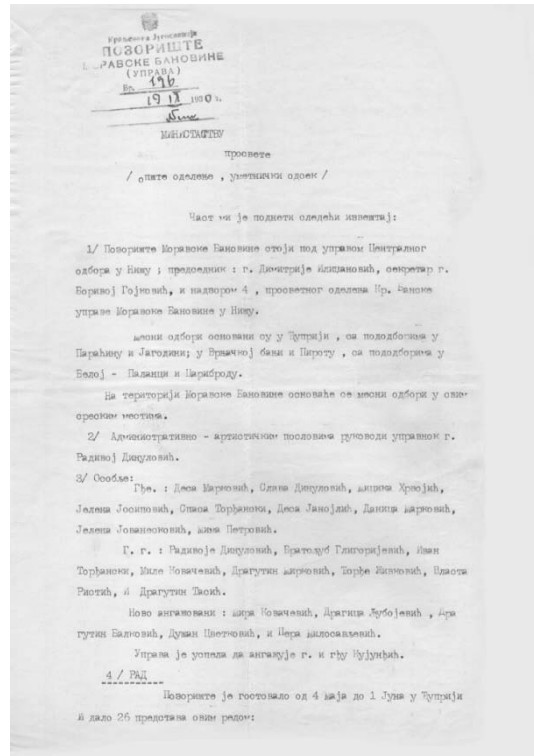
³⁵ Више о овоме видети у: Петар Марјановић, *Српски драмски писци 20. столећа* (Нови Сад: Матица српска, 1997), 20.

Из представе Хајдук Станко, Музеј позоришне уметности Србије (МПУС)

Ђорђе Козомара, глумац (МПУС)

Извештај Р. Динуловића Министарству просвете о оснивању месних одбора, гостовањима и репертоару током 1930. године

Током јула 1930. у сали нишког хотела *Европа* позориште је играло представу *Хасанагиница* М. Огризовића у којој је као гост-глумац у насловној улози Хасанаге наступио *Ђорђе Николић*, председник Централне управе удружења глумаца у Београду и првак Народног позоришта у Београду³⁶.

³⁶Музеј позоришне уметности Србије (МПУС), збирка програма и плаката.

2

1/ " Гђа министарка " вечера, 2 / Гђа министарка , дневна, " Врела крв " 4 / Зона Зањфирова, 5 / Зона Зањфирова , дневна, " одгођена ноћ, Девојачка клетва, Добри војник Швеик, Витез Чеп, Ђидо, Јачна, Рођача из Варшаве, Васкресење, Коштана, Дон Ђуан, Ђидо , за школе у Параћину Одгођена ноћ у Параћину, Еена демон у Ђуприји, Чвор у Параћину, Добро Војник Швеик у Параћину, Леоковчани у Парину, Сесоки лола, Ђидо за баче у Ђуприји, Стамполо, Рај на земљи , Пут око света, / гостовање г. Николе Гошића / и Чвор.

Приход је био од представа : 37. 750 . 50

издаци : а / материјални : 15. 943. дин.

б/ лични : 26. 785. 50 пара

у свему : -----

42. 728. 50 пара

банска помоћ : 5. 000 д.

у свему : -----

42, 883. 00 дин.

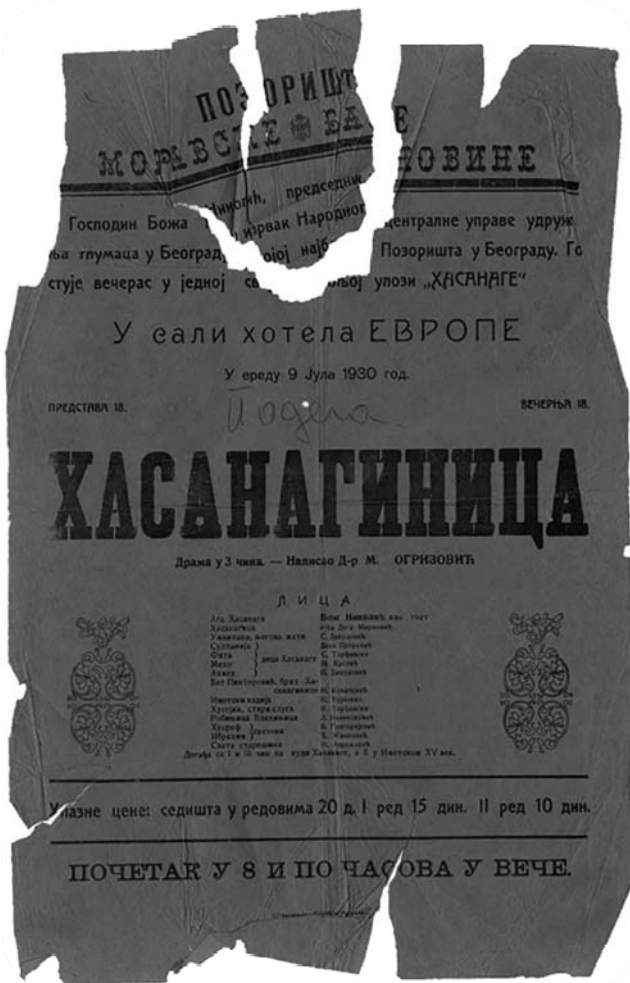
вишак : 154. 50 пара

Од 6 Јуна позорште да ја представе у Врњачкој Бани овим редом :

Врела крв, одгођена ноћ, Коштана Леоковчани у Парину,

3 : 1, Витез чеп, Гђа. министарка, Зона Зањфирова, Ноћ у жарету, Рај на земљи, Шокица, Дон Ђуан, Пјусак, Ђидо, Еена демон, Врела крв у Крушевцу, Актоске, Добри војник Швеик у Крушевцу, Девојачка клетва за школе у Крушевцу, Рај на земљи, Дон Ђуан, Хајдук Станко, Зудулар, Војвода Брана, Коштана, Одгођена ноћ, Ђидо, Врела крв, Иреав Јагдук, Зона Зањфирова, Актоске, Леоковчани у Парину, Стамполо, Добри војник, Швеик, Гђа. министарка, Хасан- агиница / гостовање г Боже Николића, Карлова тетка, Ноћ у Жарету, Пут око света, Рај на земљи, Шокица, Пјусак, Ђидо, Еале око вече, Врела крв, Хајдук станко, Чвор, Зона зањфирова, Гђа. министарка, Стамполо, Леоковчани, Хасанагиница, Жарен, Циганин, 3 ; 1, Дон Ђуан, Сесоки лола, Рођача из Варшаве, Витез Чеп, Девојачка клетва, Одгођена ноћ, Министарка, Врела крв / у сатајудиној

Извештај Р. Динуловића Министарству просвете, 1930. године

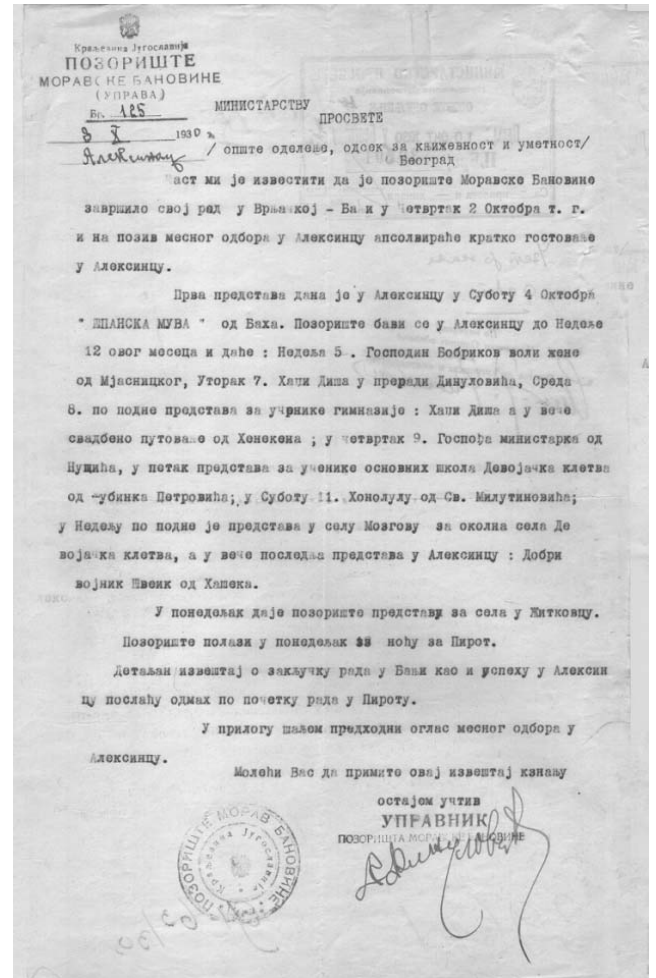

Плакат, 1930. (МПУС)

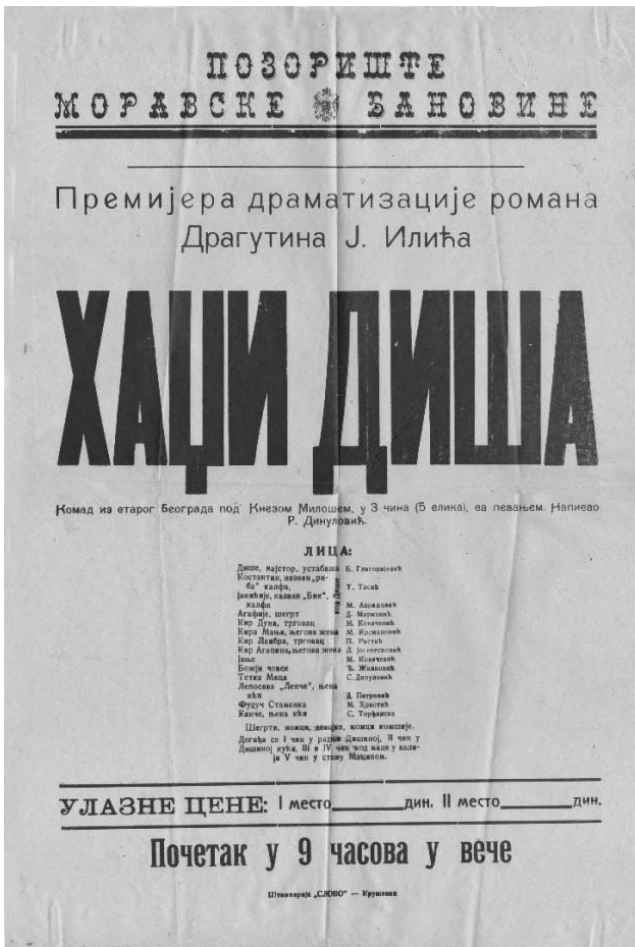
У наредном извештају³⁷ (8.10.1930) управник обавештава Министарство о гостовањима у Алексинцу где су играле представе: *Шпанска мува* Баха³⁸, *Хаџи Диша Драгутина* Ј. Илића, *Свадбено путовање* Хенекена, *Нушићева Госпођа министарка*...

³⁷ АЈ 66, 352, 588.

³⁸ Исто.

Извештај о гостовању у Алексинцу 1930.

Плакат (МПУС)

Позориште је играло и по околним селима па је тако у Мозгову одигран један од тада популарних комада с певањем *Девојачка клетва* (Ј. Петровић), а планирано је гостовање у Житковцу.

Плакат са гостовања Позоришта Моравске бановине у Пироту 1930. (МПУС)

Током септембра 1930. позориште је гостовало у Трстенику, а затим је отпутовало за Пирот.

Плакат са гостовања Позоришта Моравске бановине у Трстенику 1930. (МПУС)

Девојачка клетва, село Мозгово, 1930. (МПУС)

Позоришна сезона у Нишу отворена је 28.11.1930. извођењем Нушићевог комада *Кнез Иво од Семберије и Свети пламен С. Мома*, оба у режији Динуловића, у реновираној али и даље врло неподесној сали хотела *Краљ* у Обреновићевој улици (бивша Зелена гимназија). У жељи да "позориште еманципује од кафана", Централна управа позоришта узела је крајем године у закуп и прилагодила за своје потребе дворану у згради нишке Зелене гимназије, све то "на лични кредит".

Плакат са гостовања Позоришта Моравске бановине у Пироту 1930. (МПУС)

Ансамбл Позоришта Моравске бановине током 1930. године сачињавали су: Радивоје Динуловић, управник и главни редитељ; Душан Кујунџић, глумач и редитељ; глумице: Деса Марковић, Јелена Динуловић, Слава Динуловић, Даница Марковић, Јелена Јованесковић, Спаса Торђански, Десанка Јанојлић, Ерна Коен, Мина Петровић; глумци: Душан Цветковић, Павле Богатинчевић, Иван Торђански, Братољуб Глигоријевић, Гојко

Плакат са гостовања Позоришта Моравске бановине у Пироту 1930. (МПУС)

Глигоријевић, Драгутин Балковић, Таса Тасић; Петар Буквић, шапач, Љубомир Вернер, декоративни сликар и шеф сцене; Радисав Јовановић, Павле Димитријевић и Крста Радосављевић, "момци".

Један од најактивнијих глумача овог позоришта био је **Братољуб Глигоријевић** (1901, Крагујевац – 1943, Београд). Ступио је на сцену 1920. у трупи Николе Јовановића, играо код Николе Јоксимовића, Петра Христилића, у Градском позоришту у

Лесковцу, код Милоша Милошевића и Ивана Торђанског, 1930–1934.

Братољуб Глигоријевић, глумац (МПУС)

у нишком Позоришту, од 1935. у НП у Београду. Значајније улоге: Манулаћ (*Зона Замфирова*), Финанс (*Жена сатана К. Шенхера*), Вуле Пупавац (*Подвала*)...

Глумац **Иван Торђански** (1902, Београд) започео је каријеру 1919. у позоришту Гундулић у Такову, затим играо у СНП у Новом Саду, НП у Сарајеву, НК у Загребу, Градском позоришту у Битољу, Лесковцу, 1929–1931. у нишком Позоришту, затим до 1936. у Београдском малом позоришту Д. Животића, водио Београдску комедију од 1936–40, потом у хумористичком позоришту Кишобранци, од 1941–44. у малом провинцијском позоришту Д. Миленковића Ганета, 1944–45. учествује у рату као

резервни официр у НОВ и ПОЈ, 1947–48. је члан и редитељ НП у Лесковцу, 1948–50. је уметнички руководилац Позоришта у Чачку. Значајне улоге: Допчински (*Ревизор* Гогоља), Јеротије (*Сумњиво лице*), Јеврем (*Народни посланик*), Јованча (*Пут око света*), Агатон (*Ожалошћена породица*), Гвозден (*Девојачка клетва*). Његова супруга **Аспазија Спаса Кузмановић Торђански** (1903, Охрид) играла је с њим у Нишу 1929–31.

Аспазија Торђански, глумица (МПУС)

Члан глумачког ансамбла Позоришта Моравске бановине био је и значајан југословенски глумац **Павле Богатинчевић** (1905, Београд–1994, Београд). По завршеној Глумачко-балетској школи, 1925–26. био је члан НП у Београду, потом глумио у трупи М. Ристића у позоришту Боров парк у Београду, Градском позоришту у Пожаревцу. У нишком Позоришту провео је сезону 1930–31, затим играо у Скопљу, НП Дунавске бановине у Новом Саду, НП у Сарајеву, НП у

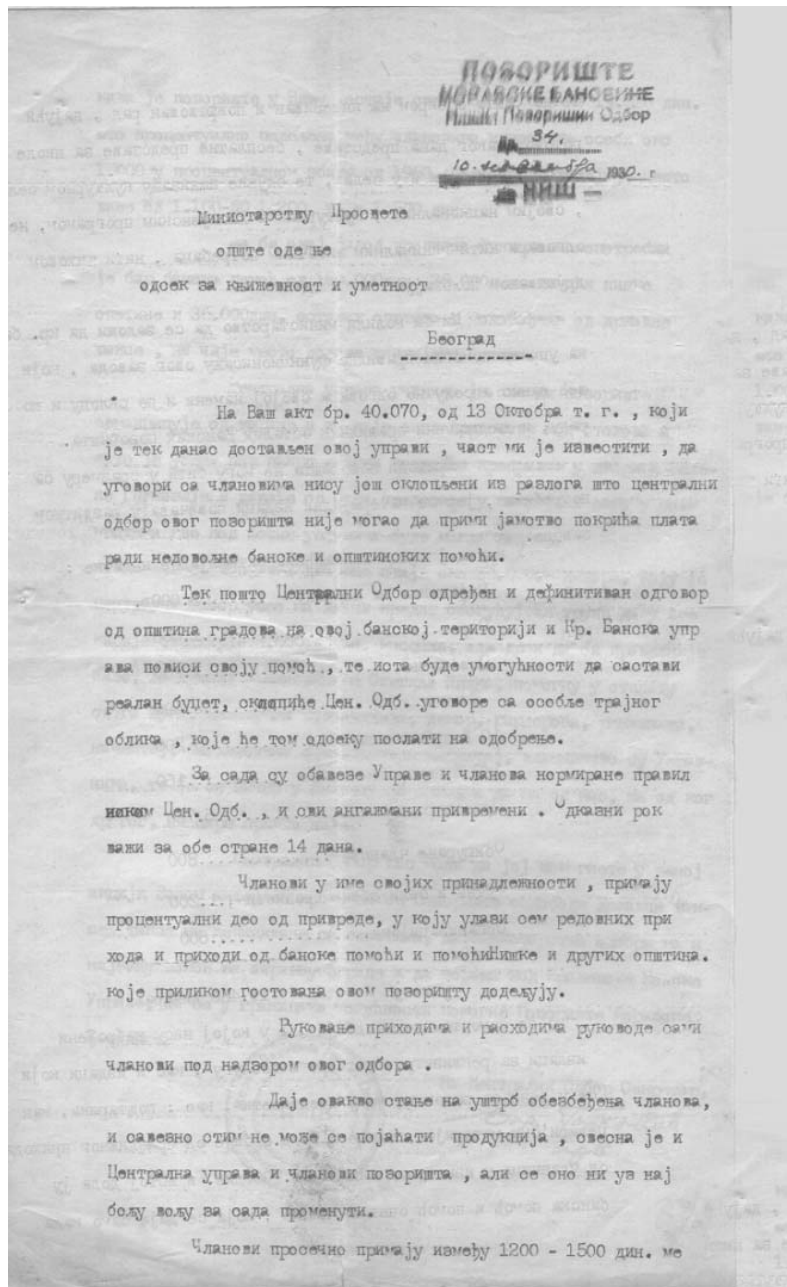
Павле Богатинчевић, глумац (МПУС)

Београду и 1945–56. у Београдском драмском позоришту у Београду. Лежеран, инвентиван и спонтан у психолошкој карактеризацији ликова, истакао се салонско-конверзационим стилем говора. Значајне улоге: Зденко (*На санти леда*, Вернер), Арман Дивал (*Дама с камелијама*, А. Дима Син), Огински (*Елга*,

Хауптман), Маркиз Поза (*Дон Карлос*, Шилер), Мафио (*Лукреција Борџија*, Иго)... Успешно је тумачио низ улога у Нушићевом репертоару: Нинковић (*Госпођа министарка*), Матковић (*Мистер Долар*), Миле (*Београд некад и сад*), Светозар (*Власт*), Милорад (*Др*). Запажена су и његова тумачења Крлежених ликова: Пуба (*Господа Глембајеви*), Барух Лембах (*У агонији*).

Из преписке³⁹ са Министарством просвете током 1930. године јасно се уочава понижавајуће тежак материјални положај позоришта и његових чланова. Иако су представе игране готово свакодневно, често бесплатно (за школе), не само у граду него и по селима, по кафанама "код столова", плате су износиле од 1200 до 1500 динара, што није задовољавало ни минималне животне потребе, да не говоримо о друштвеном положају људи из позоришта.

³⁹АЈ 66, 352, 588.

*Преписка са Министарством
просвете, 1930.*

*Публика током представе 1930.
(МПУС)*

*Публика и глумци Позоришта
Моравске бановине пред школом,
1930.(МПУС)*

Позориште Моравске бановине представља само једну малу, али врло значајну епизоду у историјском развоју Народног позоришта у Нишу. Оно је трајало једва годину и по дана, али значи велики корак ка стварању субвенционисаног бановинског позоришта, иако је само било полубановинска установа. Радивоје Динуловић је несумњиво најзаслужнији за стварање и одржавање овог позоришта. У време када је позориште највећим делом издржавало само себе приходом од представа, Динуловић је имао храбрости да га поведе на гостовања и по селима. Репертоар је током овог периода стога био "врло разноврсан и неуједначен по уметничкој вредности, али га је, ипак, држао на знатној висини".

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ (1931)

Године 1931. нишко Позориште постаје полуслужбена бановинска установа и преименовано је у **Народно позориште Моравске бановине**. Субвенција је повећана на 277 000 динара, захваљујући првенствено бану Јеремији Живановићу и начелнику Просветног одељења Јосипу Краишћану. За управника позоришта је постављен **Радивоје Динуловић**, за секретара **Драгослав Кандић**. У глумачком ансамблу ове нове позоришне установе истицали су се: **Душан Кујунџић**, **Иван Торђански**, **Душан Цветковић**, **Братољуб Глигоријевић**, **Гојко Глигоријевић**, **Миодраг Ковачевић**, **Тома Тасић**, **Слава Динуловић**, **Јелена Кујунџић**, **Деса Марковић Петковић**,

Олга Бабић, **Аспазија Спаса Торђански**, **Берта Поповић Бабић**, **Десанка Јанојлић**.

Редитељи су, осим самог Динуловића, и Душан Кујунџић и Драгослав Кандић, који је и играо. Динуловић је преузео ово позориште "с великим искуством и знањем дугогодишњег позоришног посленика: већ је водио позоришта у Суботици, Битољу, путујућа и радио као редитељ".⁴⁰ Репертоарски се ово позориште ослањало на избор комада који су играни током протеклих година у Народног позоришту у Београду и Новом Саду, а Динуловић је покушавао да одговори захтевима тзв. шире публике.

Радивоје Динуловић (1879–1941) је био глумац, редитељ и драматичар. Још као гимназијалац био је члан путујуће трупе Ђуре Протића у Ваљеву, "где се учио и припремао у позоришту", радио претежно техничко-декоративне послове, вршио дужност сценаристе и играо мање карактерне улоге, па се после тога посветио врло успешно режији, административним и организационим питањима".⁴¹ Каријеру је наставио као сценариста НП у Београду (1898–1900), члан ХНК у Осијеку (1900–1912), путујућим позориштима, играо у Дубровнику (1913–1914). У периоду 1914–1916. био је интерниран у Нежидер, потом је у вараждинском Казалишту (1917–1918), у трупи Н. Хајдушковића (1919–1922), редитељ и технички шеф у Сарајеву, потом управник и редитељ у Суботици и Битољу (1930–1932). Одиграо је значајну улогу у спајању

⁴⁰Боривоје Стојковић, *Историја српског позоришта од средњег* (Београд: МПУС, 1979), 895.

⁴¹*Исто*, 902.

позоришта Позоришта у Битољу и Градског позоришта у Нишу у Позориште Моравске бановине (1930) у коме је био главни редитељ и његов други управник. Управник НП Моравске бановине у Нишу је био од 1932–1934, после тога редитељ НП Дунавске бановине у Крагујевцу. Четрдесетогодишњицу свога уметничког рада прославио је 12. II 1935. у Нишу. Одликован је Орденом Светог Саве V степена. Постепено се, од сценаристе који је радознало пратио уметничку делатност у народним позориштима у којима је радио, изграђивао у доброг редитеља. Интелигентан и даровит, стално радећи на свом усавршавању и стицању знања, он се лепо развијао и ослобађао се оне шаблонске рутинерско-практичне глумачке режије и трудио се да у уметничком раду буде инвентивнији и што мање баналан. Са посебном бригом посвећивао се нарочито декоративној опреми сцене, тражећи увек сликовите, ефектне боје и облике. Његове режијске инсценације деловале су складно и за око. Од 1930. до 1935. је врло активан као редитељ. Својим "духовитим решењима, посебно када је реч о националном репертоару", истакао се као креативан редитељ са сигурним осећајем за сцену. Режије: *Слепа богиња*, *Товаришч*, *Нечиста крв*, *Капинера*, *Ана Карењина*, *Пољубац пред огледалом*, *Господски дом*, *Продавница ваздуха*, *Пут око света*, *Зона Замфирова*, *Госпођа министарка*. Аутор је више драматизација: *Врела крв* (по Б. Станковићу, 1932), *Пауци* (по И. Ћипику, 1938), *Хаџи Диша* (по роману Д. Илића), *Поп Ђира и поп Спира* и *Ибиши-ага* (по С.

Сремцу)...Написао је и комаде за децу по Т. Кернеру, *Пепељуга* и *Црвенкапа* (1933).⁴²

Након успешне премијере Ибзенових *Авети* (28.1.1931) у режији Јована Танића⁴³, једна од водећих глумица овог позоришта, *Деса Марковић* (1899–1964), обележила је 11. марта 1931. године 25-годишњицу глумачког рада извођењем представе *Жена сатана* К. Шенхера у режији Радивоја Динуловића. Из глумачке породице, још као дете (1905) наступала је у трупи свога оца Јована Јаноша Марковића. Потом је играла у Дубровачком позоришту и Вараждину (1913–1916), у трупи Н. Хајдушковића – В. Динуловића (1917–1919), била чланица првог ансамбла сарајевског НП (1920–1923), играла у Суботици (1923–1924), Београду (1924–1925), Скопљу и Битољу (1925–1927), Нишу (1927–1933). Остала је упамћена као врло даровита глумица која је са успехом тумачила улоге разноврсног стваралачког дијапазона, драмске и карактерно-комичне: Фему и Сару (Ј.С. Поповић), Зону Замфирову (С. Сремац), Софку (Б. Станковић – Р. Динуловић), *Нечиста крв*, Сарку и Живку у Нушићевим делима, Емину (С. Ђоровић, *Зулумћар*), Љубицу (Ј. Веселиновић – Д. Брзак, *Ђидо*), Султанију (М. Огризовић, *Хасанагиница*) али и Дездемону (*Отело*) и Порцију (*Млетачки трговац*) у Шекспировим делима, Тоанету (Молијер, *Уображени болесник*), Јулију (Стриндберг), Нору (Х. Ибзен), Маргарету Готије (А. Дима Син, *Дама с камелијама*)...⁴⁴

⁴² Јовановић, В. Рашко, и Дејан Јаћимовић, *н.д.*, 239.

⁴³ *Нишке новине*, 1931, бр. 4, 3.

⁴⁴ Опширније о биографијама видети у: Боривоје Стојковић, *Историја српског позоришта од средњег века*; Јанић, Синиша и Боривоје С. Стојковић, *Нишко*

Плакат, 1931. (ИАН)

Убрзо је нишко позориште кренуло на турнеју по Бановини и гостовало у Књажевцу, Краљевом селу, Борском руднику, Зајечару, Врњачкој Бањи, Јагодини, Туприји...

Повратак у Ниш значио је и коначан излазак из кафанских и других пригодних сала у којима су до тада играле представе (*Европа, Касина, Руски цар, Краљ* – бивша *Зелена гимназија*). Закупљена је, наиме, сала

позориште 1887-1944, (Театрон 30/1/2, Београд-Панчево)111; Јовановић, В. Рашко, и Дејан Јаћимовић, н.д.

тек завршеног *Занатског дома* која је имала велику салу са 400 седишта у партеру и на балкону на којем се налазило још осам ложа постављених полукружно, а уведена је нова електрична инсталација с инсталираном позоришном расветом. Уз позорницу су биле глумачке гардеробе а на првом спрату канцеларија управе. Прва представа одиграна у овом простору била је "драмска пјесма у 3 пјевања" *Смрт мајке Југовића* Ива Војновића у режији *Олге Илић* (23. 11. 1931). Позориште је седам година радило у овој згради.

Занатски дом у Нишу, прва стална сцена нишког Позоришта

У оквиру фонда Народно позориште Ниш који се чува у ИАН, налазимо и уговор којим Управа Народног позоришта Моравске бановине ангажује глумца *Душана Кујунџића* за редитеља овог позоришта, и то на период од годину дана.⁴⁵

⁴⁵Историјски архив Ниш (ИАН), фонд *Народно позориште Ниш (1887-), 1931-1987*, К-1, 4.4.1931.

повећаног броја биоскопа у Нишу, Динуловић је вешто подешавао репертоар према укусу тзв. шире публике. Упркос шароликом репертоару, сценски ефектном али по уметничкој вредности неуједначеном, који се протезао од *Кир Јање* до *Лесковчана у Паризу*, од *Хамлета* до *Шпанске муве*, није успео да ублажи финансијске тешкоће у које је позориште стално западало и дошло је до смене управника.

Уговор о ангажовању Д. Кујунџића за редитеља Позоришта Моравске бановине

Осим њега, као редитељи у овом периоду се појављују и *Радивоје Динуловић*, *Драгослав Кандић* и глумац *Јован Танић*.

С обзиром на чињеницу да је ово било време изразите привредне депресије и

КРОЗ НИШКУ ШТАМПУ (1931)

Премијера Ибзенових „Авети”⁴⁶

Позориште Моравске бановине приказало је 28 јануара премијеру Ибзенових „Авети”. Г-ђа Алвинг треба да буде тежиште драме, јер је она главна личност а не Освалд.

Савесна режија г. Танића. Премијера је у великој мери успела.

Ибзен није од оних писаца који се примају одмах и без борбе. Свако од његових дела, у самој његовој земљи, подизало је читаву буру. Ом је за скандинавску књижевност оно што је Толстој за руску. Његови многобројни комади играни су на свима светским позорницама, а тиме су извршили знатан утицај на све књижевности.

Ватрени поборник индивидуализм, бранилац личног права, подржава независност човечје личности противу свију друштвених обзира. Строг критичар модерног друштва, Ибзен, у својим делима поставља најозбиљније моралне и друштвене проблеме и открива горку и снажну философију и концепцију уцвељеног, презрелог, грубог живота. Сирови реализам, јако подвучен и истакнут, за многе је комаде тежак али је за то утисак снажан и дубок.

Авети је дело тиха изгледа, споро и као окружено снегом на увици једног од великих фјордова северне Норвешке, са декором нарочито скромним: један велики, једноставан салон а у дну зимска стаклена башта кроз коју се назире меланхолични фјорд кроз кишину маглу. Догађаји се дешавају при слабој светлости, у дијалогу бескрајном као киша која удара у окна. Унутра, у салону, најстрашнија драма која се може одиграти: породична драма, слом душе, необично тиха, са неколико истинитих појединости.

Г-ђа Авинг је удовица једног капетана. Прва година њеног брачног живота била је веома тешка. Њен муж је био грозан развратник: једног дана је чак побегла од куће и дошла пастору Мандерсу према коме је била нарочито наклоњена. Али он, јаке воље и искрене побожности, опоменуо ју је на њене дужности и одвео њеном мужу. Од овог тренутка било је јасно свимада је капетан Алвин променио начин свога живота. Познат је био својим добрим делима која су била пуна милосрђа и умро је као веома заслужан. Његова удовица је желела да сачува његову успомену тиме што је саградила азил који ће носити покојничково име.

Г-ђа Алвинг има сина Освалда кога је послала још као млада у Париз. Студирао је сликарство и био је талентован. Тек што је дошао својој мајци да би се овде одморио неколико

⁴⁶Текстови су приказани у оригиналу, без језичких (стилских, граматичких и правописних) интервенција.

месеци. И док су се г-ђа Алвинг и пастор Мандерс разговарали о азилу и његовом свечаном отварању, Освалд их је прекинуо и том приликом, у разговору, својим мирним цинизмом изнео је своје погледе и мишљења а нарочито о дивљим браковима што је запрепастило побожног и скученог пастора. И када, после Освалдовог одласка, пастор пита г-ђу Алвинг шта ова мисли о овим Освалдовим погледима-она, његова мати одговара: Мислим, да је освалд потпуно у праву.

Ускоро, ми дознајемо истину коју г-ђа Алвинг исповеда са суморном гордошћу. Истина је најпре, да је 18 година играла смелу комедију кријући од свију разврат и оргијање свога мужа. Истина је да је он умро у разврату у коме је увек и живео. Истина је да је г-ђа Алвинг испуњујући многе ове жртве, била приморана да размишља, и да се потпуно разочарала налазећи да нема чак ни врлине. Док је све ово подносила храбро она се полако ослобађала свију предрасуда и веровања. Па ипак се она не каје због свог тешког посла; она се жртвовала ради свог сина. Она га је одвојила да не би видео срамне поступке свога оца а по мужевљевој смрти учинила је све да би њен син поштовао покојника. Затим, г-ђа Алвинг прича пастору да је једног дана затекла свога мужа са служавком. „Пустите ме, али пустите ме, господине капетане, викала је ова девојка.” И тек што је изговорила последње речи пастору када допре до њих луна по трпезарији и ове речи: „ Освалде јеси ли луд? Пустите ме! То је Регина, кћи старе служавке иначе коју је напао капетанов син.

То су „Авети’’! Објашњава г-ђа Алвинг пастору Маандерсу. Када сам чула Регину и Освалда, као да видим прошлост. Готова сам, пасторе, да верујем да смо сви авети.

Али авети нису само родитељи или преци који оживљавају у деци. То су идеје и предрасуде, крв нашег оца и матере која тече у нама, нека врста прекинутих идеја, болесних веровања и све што из тога проистиче. То се не види али је у нама и ми никада не можемо доспети да се тога ослободимо. Изгледа ми, да је земља насељена аветима и да их има толико колико песка у мору...

Остатак драме нам показује г-ђу Алвинг, која чини све не би ли стишала, заситила авети које су у Освалду- све до последњег тренутка када очајна судбином свога сина, тражи у његовом жепу кутију са морфијумом. Да ли се њиме послужила? Завеса пада.

Ова драма је, по свој прилици највише допринела да се Ибзеново име упозна ван граница Скандинавије, благодарећи сажеу и срећном избору личности. Иако својим склопом допушта да се може доћи до снажног ефекта, ипак изгледа да то није баш тако лако. Мозда у несрећној околности да се не могу наћи подесна лица која би могла носити драму и од чијег би представљања зависила рељевно цртање главне личности. А главна личност је мати. - г-ђа Алвинг је тежиште драме. Она треба да претпи све незгоде да би осетила најтежи ударац

гледајући и свога јединца који умире од наследног лудила. Та жена је осуђена да изгуби и последњу наду и да остане потпуно сама. Према томе, трагедија Освалда не може се ни у ком случају мерити са трагедијом његове мајке. Он треба да јој зада последњи и најјачи удар. Због тога је приказивање г-ђе Алвинг далеко теже од приказивања Освалда.

Благодарећи савесној режији г. Танића, тачном познавању не само своје него и улога осталих пажљивом студијом, приказивање је у великој мери успело. Још један доказ више да под снажном руком, са добром вољом и срећном поделом улоге увек према способностима и личном раду наше позориште може пружити оно што ми од њега и очекујемо.⁴⁷

„Хасанагиница”

„Хасанагиница”, класична поема нашег народног песништва је послужила за основ двеју драматизација наших познатих књижевника и драматичара. Шантић и Огризовић су мотив ове песме приказали на довољно снажан начин али са осетном разликом, али није дата верна концепција Хасанагинице.

Шантић је у својој драматизацији остао само песник, док је Огризовић унео више драмских елемената: заплета, радњи, перипетија покрета и промена.

Мати, типичан мотив наше народне поезије је веома потенциран код Шантића и тиме ближи оригиналу. Што је обрнут случај код Огризовића. Огризовићева Хасанагиница је јако драмски окарактерисана али и са пуно лиризма тако да је изгубила од своје елементарности.

За Огризовићеву Хасанагиницу се више може рећи да је драма но за Шантићеву јер ова има више драматичности док друга поезије.

У насловној улози г-ђа Д. Марковић дала је по свем утиску, као и увек, интерпрет пун виртуозности, непосредности и уживњавања. Она је одлично схватила природу и темперамент Огризовићеве Хасанагинице која је више нежна љуба но мати и с тога оне непосредности, емоције и топлине у њеној улози. На изванредно веит начин је креирала сцену када је понос контролисала њена осећања.

Сладострасника са пуно поноса и охолости која дрхти у ритму своје несите крви, Хасанагу дао је г. Кандић снажно а верно-према импресији.

⁴⁷Нишке новине, 1931, бр. 4, 3.

Г-ђа Микић као Султанија дала је веран и убедљив тип кћери посвађаних родитеља. У улози кадије г. Козомара био је веома нежан и први пут у слободном ставу, без поза, тако да је дао изврстан утисак. Из круга похвала поводом овог приказа ретко ко излази. Г-ђа Кујунџић је свекрву са пуно природности и снаге креирала и на тај начин забележила још један диван успех, после игре у „Двема сиротицама”. Г-ђа Вучковић је добра а песмом-боља но раније и то без једне антипатичне нијансе у песми.

Колективни критичар, публика (с левог бока) је квариио илузију стварности, коју су нам глума и режија стварали, безобзирним смејањем и шкрипањем столицама.

Што се тиче режије, спољна режија је слаба, особито што се тиче декора у првом чину, чија је комбинација без потребне јачине да изрази да је то кула моћног Хасанаге и декора и задњем чину, у коме је распоред добар, али са бледим екстеријером.

Интерна режија ће остати тајна критичарима, али не и-позоришним техничарима.⁴⁸

---

⁴⁸ Исто.

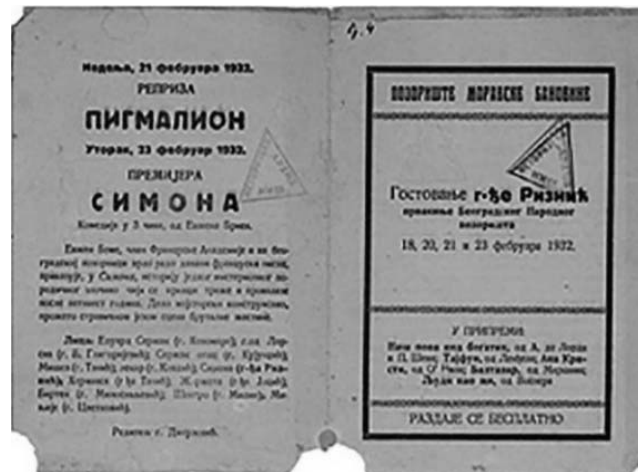
**НИШКО ПОЗОРИШТЕ ЗА ВРЕМЕ
УПРАВЕ ДР ДУШАНА МИЛАЧИЋА
(1932–1934)**

Доласком др Душана Милачића, тада професора гимназије у Нишу, човека широке културе и однегованог укуса на чело нишког позоришта (1.12.1931), финансијске прилике су се умногоме средиле а уметнички ниво позоришта подигнут. Радивоје Динуловић именован је за главног редитеља, Кандић за секретара, а глумачки ансамбл освежен новим/старим именима: Душан Кујунцић, Петар Христилић, Витомир Качаник, Јован Танић, Милан Војновић, Петар Милосављевић, Жарко Јоковић, Емил Кутијаро, Олга Илић, Нада Бандић, Ана Качаник Николић, Милена Филиповић, Олга Стојадиновић Срдић.

У исто време позориште је напустио сценограф-сликар Љубомир Вернер, а наследио га је Петар Даничић (Крагујевац, 1883 – Ниш, 1938), један од малобројних декоративних сликара тог времена који је завршио прву сликарску школу у Београду. У нишком Позоришту био је у два наврата: 1930. године и, по други пут, од 1932. до смрти.

Уметничка делатност за управе др Душана Милачића била је врло плодна и разноврсна. У току сезоне 1932/33. изведено је 295 представа (132 у Нишу, 163 на турнејама по местима Моравске бановине). Репертоар је зналачки биран, а компромиси са ћудљивим укусом публике нису били значајни. Током прве сезоне (1931/32) Милачићеве управе играни су: *Хамлет* (Шекспир), *Госпођа с камелијама* (А. Дима

Син), *Пигмалион* (Б. Шо), *Авети* (Ибзен), *Адвокат Болбек и њен супруг* (Жорж Бер и Луј Вернеј), *Симона* (Евжен Брије), *Госпођа министарка* и *Свет* (Нушић)...

У току 1932. године позориште је обележило стогодишњицу смрти Гетеа лепом културном манифестацијом: управник др Милачић и проф. Светислав Баница говорили су о Гетеу, глумци су изводили одломке из *Фауста*, певало се и концертирало на теме из Гетеове поезије.

Плакат, 1932. (МПУС)

У насловној улози војводе Косте Пећанца (*Буна у Топлици* Душана Ђ. Цветковића) у првој половини 1932. појавио се глумац **Петар Милосављевић** (25.8.1903, Ниш – 8.1.1973, Београд). Завршио је три разреда гимназије у Нишу, први пут ступио на сцену 1921. у трупи Гундулић Љ. Рајичића на гостовању у Краљеву и ту се задржао до 1924. Од 1924–25. играо је у трупи Петра Христилића, 1926–28. у Бранином Орфеуму, 1929. хонорарно у НП у Београду, 1930–32. у позоришту у Нишу, 1932–33. у Пожаревцу,

1933–34. у СНП у Новом Саду, 1934–36. у путујућим трупама, 1936–40. у НП Дунавске бановине, 1940–41. и 1945–48. у НП у Сарајеву, 1948. у НП у Шапцу, затим у Позоришту на Цетињу, 1949–51. је управник НП у Пљевљима, потом игра у НП у Мостару, у НП Стерија у Вршцу, у Тузли, 1951–61. је редитељ у Пионирском позоришту у Горажду где је и пензионисан. Дobar карактерни и комични глумац, реалистичан, одмерен, непосредан и осећајан. Значајније улоге: Оргон (*Тартиф*, Молијер), Мармеладов (*Злочин и казна*), Сава Савић (*Протекција*), Агатон (*Ожалошћена породица*), Ујка Ваца (*Госпођа министарка*), Митке (*Коштана*), хаџи Замфир (*Зона Замфирова*).

Плакат, 1932.(МПУС)

Крајем 1932. године изведен је премијерно драмат у једном чину (у стиховима) *Краљева јесен* Милутина Бојића.⁴⁹ Нишка штампа позитивно је оценила приказ једне слике из бурног живота краља Милутина уочи чина ослепљења његовог сина Стевана 1314. године, нарочито истакавши убедљиво и јасно дате психолошке мотиве овог поступка. Похваљена је и глума *Јована Танића* (Краљ) и *Кандића* (игуман Данило), али је као најпозитивније изненађење оцењен – декор, који је израдио *Петар Даничић* по упутствима Динуловића: старе фреске као из неког манастира снажно су деловале на публику.⁵⁰

Јован Танић (1903, Београд – стрељан 1944. у Београду као сарадник окупатора) несумњиво је један од најбољих глумаца између два рата. Први пут је ступио на сцену као Лисандар (В. Шекспир, *Сан летње ноћи*) 1920. у НП у Скопљу, а затим је играо у путујућим трупима Петра Христилића (1921–1924. и 1925–1926), Н. Јоксимовића (1926–1928), Мише Милошевића (1929), од краја 1930. до почетка 1934. у Нишу, затим у НП у Сарајеву (1934–1935), НП на Цетињу (1935–1936), у НП у Београду од 1941. до стрељања 1944. – због наступања у хумористичко-забавним позориштима у окупираном Београду.

Поред великих драмских улога, "ванредно жовијално играо је комичне ликове". Значајна сценска остварења: Кир Јања (Ј.С. Поповић), Жика (*Сумњиво лице*),

Јован Танић, глумац (МПУС)

ујка Васа (*Госпођа министарка*), ујка Благоје (*Др.*) – у комедијама Б. Нушића, Давид Штрбац (*Јазавац пред судом*, П. Кочић), Макс (И. Цанкар, *Краљ Бетајнове*), Хамлет, Касије (Јулије Цезар), Отело – у делима В. Шекспира, Раскољников (*Злочин и казна*), Смердјаков (*Браћа Карамазови*) – у драматизацијама дела Ф. М. Достојевског, Хигинс (Б. Шо, *Пигмалион*)... Писао је и песме, позоришне комаде и бавио се новинарством. "Изражене индивидуалности и јаке емоционалности, он је у улоге уносио много виталности и изражајне снаге."

⁴⁹Више о овоме видети у: Марјановић, Петар, *Српски драмски*, 58.

⁵⁰*Гласник*, 1932, бр. 16, 4.

Још једна успела премијера догодила се већ почетком 1933. године (29. јануар) – *Живи леш*, Толстојева драма у шест чинова. Захваљујући "интелигентној режији г. Динуловића"⁵¹, затим "импресивној и топлој глуми г. Танића у улози Феђе Протасова" и осталих глумаца, представа је постигла велики успех. Током 1933. године нишка штампа пропратила је и премијеру комада *Осма жена Савоара*⁵² у коме је успешно дебитовала глумица **Нада Бандић**, истакавши се савршеним познавањем сцене и интелигентном глумом.

Једна од најбољих драмских и карактерних глумица у нишком ансамблу **Надежда Нада Бандић** (3.4.1901, Борач код

Крагујевца – 1942, Београд) завршила је шест разреда гимназије и Глумачку школу у Београду. Први пут је ступила на сцену 1923. у НП у Београду, затим је играла у трупи Душана Животића, Народном казалишту у Сплиту, СНП у Новом Саду, у Позоришту у Пожаревцу, Градском позоришту у Битољу и од 1931–1936. у нишком позоришту. Одмерено емотивна, рационална и складна, студиозна, са лепом дикцијом, била је глумица вишег уметничког ступња. Тумачила је Офелију (*Хамлет*), Дездемону (*Отело*), Порцију (*Млетачки трговац*), Маргарету Готје (*Гђа с камелијама*), Лауру (*У агонији*), баруницу Кастели (*Господа Глембајеви*), Сарку (*Ожалошћена породица*)...

Успешно су протекле, по писању нишке штампе, и премијере комада *Стари Хајделберг* Мајера Ферстера⁵³ и *Ромео и Јулија* Шекспира⁵⁴ (1933), а нишка штампа нарочито се похвално изразила о режији Радивоја Динуловића у оба комада и глуми гђе Миле Микић и г. Танића.

Премијери *Ромео и Јулије* присуствовала је и велика југословенска и европска предратна филмска звезда *Ита Рина* која је тих дана у Нишу провела пет дана промовишући свој први звучни филм *Фантом Дурмитора*. Филм је снимљен у југословенско-немачкој копродукцији и промовисао је лепоте Краљевине Југославије.

⁵¹ *Нишке новине*, 1933, бр. 5, 3.

⁵² *Исто*, бр. 1, 5.

⁵³ *Исто*, бр. 8, 3.

⁵⁴ *Исто*, бр. 10, 4.

Године 1943. побегла је из Београда са супругом Милорадом Величковићем у село, где су обоје погинули. У почетку је играла с много "неодољивог шарма, љупкости и срдачне непосредности наивке и сентименталке, које су тада одговарале и њеном малом и нежном узрасту", па постепено и успешно прелазила на психолошки врло сложене драмске и карактерне улоге показујући притом високу интелигенцију, лепоту, чистоту, тананост и разноврсност глумачког израза, искрено емотивна у доживљавању. Својим духовитим стваралачким поступцима спадала је међу модерне младе снаге. Значајне улоге: Пег (*Пег, срце моје*), Стела (*Свети пламен*), Жералдина (*Зар Жералдина није анђео?*), Сесил Прентис (*Дорис решава питање брака*), Дина Бираги (*Мала Бираги*).

Мила Микић Величковић (Београд, 25. XI 1910 – погинула у селу Добра код Голупца крајем 1943). Кћерка је редитеља Радивоја Динуловића и глумице Славе Марковић Динуловић Завршила је нижу гимназију школујући се нередовно, уз родитеље често на путу. Уз њих је учила глуму од раног детињства, када је и наступала на сцени – од 1920. до 1923. у НП Сарајево. Доцније је професионално играла у позориштима: у Битољу 1924/25, у Суботици од 1925. до 1926, поново у Битољу од 1926. до 1930, у Нишу од 1930. до 1933, у Н. Саду (НП Бгд, Секција за Дб) од 1934. до 1935, у НПДб у сезони 1935/36, у Скопљу од 1937. до 1938, у Сарајеву од 1938. до 1939, у Уметничком позоришту у Београду од 1939. до 1940. и у сезони 1940/41. у НП Београду.

Мила Микић, глумица

Још једна од најзначајнијих југословенских позоришних глумица тога доба, *Десанка Деса Дугалић*, гостовала је 4. и 5. марта у нишком позоришту.

Позориште
Гостовање Г-ђе Десе Дугалић

Г-ђа Деса Дугалић—Недељковић драмска првакиња Народног позоришта у Београду, гостоваће у Народном позоришту Моравске бановине 4 и 5 ов. м. Г-ђа Дугалић која је својом незаборављивом игром освојила нишку позоришну публику у прошлој сезони, играће главне улоге у „Непријатељици“, од Антоана; у „Путем искушења“, од Р. Веснића; и у „Рођаци из Варшаве“, од Луја Вернеја.

За ово гостовање, прво у овогодишњој сезони, влада велико интересовање код љубитеља позоришне уметности.

Репертоар гостовања Г-ђе Дугалић:

Субота, 4 март: „Непријатељица“ (премијера), од Андре Пола Антоана;

недеља, 5 марта: „Путем искушења“, (дневна), од Р. М. Веснића; „Рођака из Варшаве“, (вечерња), од Луја Вернеја.

Нишке новине, 1933.

Деса Дугалић

Позориште је и наставило са својим годишњим турнејама по значајнијим местима Моравске бановине (Алексинац, Ћуприја, Јагодина, Параћин, Краљево, Крушевац, Трстеник, Пирот, Зајечар, Неготин...), а најдуже се задржавало у Врњцима где би играло и по три месеца свакога дана. На турнејама је играно више представа него у Нишу: у сезони 1932–33. изведено је 295 представа укупно, од тога чак 163 ван Ниша.

"Гостовање ансамбла Нар. позоришта Моравске бановине у Алексинцу"

Ансамбл позоришта Моравске бановине отпутовао је у петак, 10. марта, у Алексинац где ће остати до 1 априла. Програм

престава сачињен је већином од националног репертоара. Преставе ће се одржавати у сали хотела "Централ". Ансамбл је под вођством управника позоришта г. др. Д. З. Милачића."⁵⁵

У марту 1933. су успешно играни следећи комади: комедија *У затишју* Уроша Дојчиновића⁵⁶ и *Наполеон прави ред* Валтера Хазенклевера (режија Ј. Танић)⁵⁷, *Млетачки трговац* В. Шекспира (са гостовањем Добрице Милутиновића у режији Р. Динуловића)⁵⁸, *Пег, срце моје* Манерса (режија Р. Динуловић) и *У новој кожи* Етјена Реја (гостовање Наде Ризнић, режија Р. Динуловић)⁵⁹, *Лена пустоловина*⁶⁰, *Господар ковница* Жоржа Онеа (режија Р. Динуловић)⁶¹, *Госпођа са сунцокретом* Ива Војновића (режија Е. Надворник)⁶², *Марусја Лава* Урвенцева⁶³, *Гогољева Женидба*⁶⁴, *Слепа богиња* Ернста Толера (режија Надворник) и *Фаун* Н. Кнобалха (режија Надворник)⁶⁵.

Породица Динуловић-Марковић: Предраг Динуловић, Деса и Даница Марковић, Слава и Радивоје Динуловић

ДНЕВНА ПРЕТСТАВА
Народно Позориште
Моравске Бановине
у НИШУ

У недељу, 5 фебруара 1933 год.

СМРТ Мајке Југовића

Драмска пјесма у 3 пјесма од Ива Војновића.
Режисер г-ђа О. Илић.

Л И Ц А	
Мајка	г-ђа О. Илић
I	г-ђа Анастасијевић
II	г-ђа Фердин
III	г-ђа Милош
IV	г-ђа А. Кочић
V	г-ђа Јасна
VI	г-ђа Биљана
Анђелија	г-ђа Милош
Босиља девојка	г-ђа Ј. Кутирић
Бива	г. Ј. Танић
Давид Југовић	г. Кутирић
Славина Гусар	г. Кочић
Бачки уругаћ	г. Г. Гавриловић
Милош	г. Кочић
I	гласак
II	гласак
III	гласак
IV	гласак
Роберт	г. Д. Цетиновић
Роберт	г-ђа Фердин
Стефан	г. В. Малежковић
Петар Малица	г. Д. Кутирић
Петрија	г-ђа Кутирић
I	гласак
II	гласак
III	гласак

Глас гласак: Милош, Глас гласак: Милош, Глас гласак: Милош.
Прва су два гласака на сцени Југ Богдановић, а треће је на Јосифу, Добра — о Владолуку год. 1889.

После другог пјевања пауза од 15 минута.

У ложњи седиште 12 дина.
Фотеље 10 дина.
ЦЕНЕ МЕСТА: Партер: I-VI ред 8 дина, VII-IX ред 6 дина.
Балкон: 6 дина.
Галерија у партеру: 4 дина.

Почетак у 3 часа по подне.

Плакат, 1933. (МПУС)

⁵⁵ Нишке новине, 1933, бр.11, 4.

⁵⁶ Исто, бр. 13, 4.

⁵⁷ Исто, бр. 14, 4.

⁵⁸ Исто, бр. 15, 4.

⁵⁹ Исто, бр. 19, 4.

⁶⁰ Исто, бр. 44, 3.

⁶¹ Исто, бр. 45, 3.

⁶² Исто, бр. 46, 3.

⁶³ Исто, бр. 47, 4.

⁶⁴ Исто, бр. 50, 5.

⁶⁵ Исто, бр. 53, 3.

Плакат, 1933. (МПУС)

Година 1933. протекла је у знаку јубилеја – 40 година рада истакнутог члана позоришта, глумца и редитеља **Душана Кујунџића Чиче**, "једног од најбољих комичара на југословенској позоришној сцени. Нишки лист *Ново доба* 22. јануара 1933. године извештава о припремама за обележавање јубилеја:

*"Доајен нашег позоришта г. Кујунџић
"Чича" прославља свој јубилеј*

*У четвртак 18 ов. м. ужи одбор за припрему
јубилеја г. Душана Кујунџића, глумца и
доајена Народног позоришта Моравске
бановине, одржао је свој први састанак у*

*хотелу "Оријент". Том приликом решавана питања у смислу организовања једног ширег одбора у који би требало да уђе велики број претстаника разних нишких друштва и организација. Сем тога на састанку је решено питање комада у коме ће се "Чича" појавити. По жељи слављениковој за јубиларну претставу изабран је комад *Стари каплар*.⁶⁶*

На састанку су даље утврђене цене за продају улазница које ће се моћи набављати већ од 1 фебруара на позоришној благајни у Занатском дому.

Наредни састанак овога одбора одржаће се у суботу 28 јануара у 5 часова увече у хотелу "Оријент".⁶⁷

Душан Кујунџић Чича (23.10.1878, Ваљево – 12.10.1944, Ниш) први пут је ступио на сцену још као гимназијалац у Јагодини у трупи Фотија Иличића, наставио у трупи Михаила Лазића Стрица, И. Јокића, у крагујевачкој *Слози*, у трупама Милоша Хаџи Динића и у *Србадији* Димитрија Нишлића... После рата је са Лазом Лазаревићем водио путујуће позориште *Заједница*, а од 1923. до 1935. је стални члан, повремено и редитељ нишког позоришта.

⁶⁶Реч је о драмском комаду Филипа Деманоара и Адолфа д' Енерија који је у изворном (непосрбљеном, већ преведеном) виду игран први пут у НПМБ 5. априла 1932. у режији Драгослава Кандића. Ово страно дело је, иначе, посрбио Бранислав Нушић и премијерно је изведено 13. априла 1913. у режији Саве Тодоровића на сцени НП у Београду.

Предраг Нешовић, „Великан театра Душан Ђ. Цветковић“, Српски југ, бр.1 (2004), 156.

⁶⁷Нишке новине, 22.1.1933, бр. 4, 4.

Ансамбл Народног позоришта Моравске бановине на дан прославе 40 година уметничког рада Душана Кујунџића Чиче, 1933. (МПУС)

Фотографија са свадбе Душана Кујунџића (ИАН, збирка фотографија)

Најзначајнија је његова глумачка делатност – био је изврстан тумач драмских, али и карактерно-комичних улога. Тумачио је све значајније улоге из комичног репертоара националног и страног: Максим (*Ђидо*), Гвозден (*Девојачка клетва*), Калча (*Ивкова слава*), хаџи Замфир (*Зона Замфирова*), Митке и хаџи Тома у делима Б. Станковића, Јеротије (*Пут око света*), Јеврем (*Народни посланик*), Агатон (*Ожалошћена породица*), Градоначелник (*Ревизор*), Бобриков (*Чикина кућа*, Мјасницки)...Био је "гумац узорне природности израза, одмерен у комичним гестовима и мимици, увек спонтан и убедљив."⁶⁸ Кујунџић је 1933. и одликован за свој рад.

У интервјуу за *Нишке новине* на крају сезоне 1933. Душан Милачић говори о гостовањима из других позоришта током протекле сезоне:

"3 децембра т.г. гостовао је г. Милорад Јовановић, првак београдске опере, 19 фебруара г. Славко Грданички гостовао је у „Ивковој слави“; 4 и 5 марта г-ђа Деса Дугалић у „Непријатељици“, „Рођаци из Варшаве“ и „Путем искушења“; 6, 8 и 9 априла г. Добрица Милутиновић у „Млетачком трговцу“, „Живом лешу“, „Коштани“ и „Зулумћару“; г-ђа Ризнић 4, 6 и 7 маја у „Као лииће“, „У новој кожи“ и „Периферији“ и г-ђа Полевицка са ансамблом 12 маја у „Последњој жртви“ од Островског."⁶⁹

⁶⁸Јовановић, В. Рашко, и Дејан Јаћимовић, н.д., 470.

⁶⁹*Нишке новине*, 21.5.1933, бр. 21, 2.

Народно Позориште
Моравске Бановине
у Нишу

3 децембра 1932 год.

КОНЦЕРТ

МИЛОРАДА ЈОВАНОВИЋА

басисте, првака Београдске опере, б.
првака Оперe у Брислу и Монтекарлу.

ПРОГРАМ:

Зулумђар: „Чудна је то девојка“, од П. Крстића;
„In questa tomba“, од Бетовена;
Севињски берберин: „Клевета“, од Росинија;
—ОДМОР—

Боеи: „Збогом капуту“, од Пучинија;
„Le cor“, од Флејџев;
„Лен Един“, од Мокрањца;
—ОДМОР—

Дон Жуан: „Утешите се“, од Моцарта;
„Бува“, од Мусоргског;
„Фигарова свадба“, од Моцарта;
„Три јунака“, од Мокрањца

Г. Јовановић је први наше Оперe који је стигао глас светског певача својим гостовањима у Оперни у: Паризу, Марсељу, Лиљу, Брислу, Лиону, Амстердаму, Остенди и т. д.

Седиште у ложн: 20 дина.
Фотелје 20 дина.
Партер I-III ред: 15 дина.
Партер IV-V ред: 12 дина.
Партер VI-IX ред: 10 дина.
Балкон: 8 дина.
Галерија у партеру: 4 дина.

ЦЕНЕ МЕСТА:

Почетак тачно у 9 часова увече.

Током две наредне сезоне (1932–1934) играни су, поред већ поменутих, следећи комади: *Последња жртва* (А. Островски), *Госпођа Икс* (А. Бисон), *Какав отац такав син* (Марс – Девалије), *Периферија* (Ф. Ланге), *Балтазар* (Л. Маршан), *Интиман живот* (Н. Хауард), *Игра у замку* (Ф. Молнар), *На трећем спрату* (Л. Зилахи), *Давид Коперфилд* (Ч. Дикенс)... Од домаћих комада извођени су: *Путем искушења* (Р. Веснић), *Поп Ђира и поп Спира* (С. Сремац), *Нечиста крв* (Б. Станковић), *Стари Ниш* (Д. Ђ. Цветковић), *Мистер долар и Београд некад и сад* (Нушић), *Срећа А.Д.* (В. Велмар Јанковић)...

Госпођа Икс, 1933. (МПУС)

Крајем 1933. године *Нишке новине* извештавају о премијерама у новембру и децембру 1933: *Лепа пустоловина* (Кајава, де Флер, Е. Реј)⁷⁰, *Господар ковница* (Жорж Оне)⁷¹, *Госпођа са сунцокретом* (Иво Војновић)⁷², *Марусја* (Лав Урвенцев)⁷³, *Слепа богиња* (Ернст Толер)⁷⁴, *Женидба* (Н. Гогољ)⁷⁵, *Фаун* (Кнобалх)⁷⁶.

⁷⁰ Исто, бр. 44, 3.

⁷¹ Исто, бр. 45, 3.

⁷² Исто, бр. 46, 3.

⁷³ Исто, бр. 47, 4.

⁷⁴ Исто, бр. 50, 5.

⁷⁵ Исто.

⁷⁶ Исто, бр. 52, 3.

Ансамбл Народног позоришта Моравске бановине, 1934. (МПУС)

Изузетан јубилеј нишко позориште обележило је током марта 1934. године. *'Неупоредива и блистава'*, чувена глумица **Олга Илић** (Солун, 1880 – Београд, 1945), својевремено позната као "српска Сара Бернар", члан и редитељ Народног позоришта Моравске бановине, прославила је 35 година уметничког деловања. Олга Илић рођена је у Солуну као Олга Гашпаровић, ванбрачна кћи Француза Гастона Санта и мајке Марије Гашпаровић. Најраније детињство, до седме године, провела је у француском самостану. Тада јој умире отац и она са мајком одлази у Ниш. У Нишу је Олга завршила два разреда гимназије. Њена мајка радила је тада у нишком хотелу *Европа* и ту је четрнаестогодишња Олга одиграла своју прву позоришну улогу, улогу младог сликара Стефана у представи *Трње и ловорике* (1894). Прву праву велику улогу одиграла је годину дана касније, у петнаестој години, приликом гостовања много старијег и искуснијег глумца Љубе Станојевића. Играла је Дездемону у *Отелу*. По природи радознала и

немирног духа, Олга се придружује циркусу *Фиори*, али са овом трупом не остаје дуго, већ се убрзо и опет на кратко, опробава у *Пиколо театру*, позоришту лутака⁷⁷. У овом позоришту упознаје глумца Косту Илића и удаје се за њега. Од тада па надаље наступа као Олга Илић, односно Илићка. Са својим мужем Костом Илићем Олга је од 1896. до 1898. била члан неколико путујућих дружина и градских позоришта у Вараждину и Шапцу. Боравећи у Шапцу, између 1896. и 1898. године, сусрела се са Цицварићима и заљубила се у њихове севдалинке. Нешто касније упознала је Жарка Илића, сина Јове Илића, који ју је охрабрио да почне да се бави певањем. Олга Илић је, поред своје глумачке каријере, снимила преко двадесет пет плоча и постала омиљена и позната певачица севдалинке. Свој раскошни певачки таленат често је приказивала и док је живела у Београду, у Скадарлији. Каријеру је наставила у Народног позоришту у Београду (1898–1900) "где је испољила сва својства свог великог талента као изврсна драмска глумица и добра певачица"⁷⁸.

⁷⁷https://sr.wikipedia.org/sr/%D0%9E%D0%BB%D0%B3%D0%B0_%D0%98%D0%BB%D0%B8%D1%9B, приступила 10.8.2017.

⁷⁸Јовановић, В. Рашко, и Дејан Јаћимовић, н.д.,339.

Олга Илић, глумица

СТИЦАЈЕМ разних неповољних околности (највише завидљивости колегиница), одлази из НП и игра у *Комичном позоришту* Косте Делинија у Београду (1900–1901), путујућој дружини *Србадија* Д. Нишлића (1901–1902), затим у нишком *Синђелићу* (1903–1908) где се упушта у нешто што је дотад на сцени урадила само славна Сара Бернар: игра најзахтевнију мушку улогу икад написану — данског принца Хамлета.

Фотографија која је саблазнила Београд у чијем центру је била изложена: с колегом Богобојем Руџовићем

Олга Илић у улози Хамлета

Поново игра у Београду, у Дружини Б. Руцковића (1909), *Опери на Булевару* Ж. Савића (1911) и *Орфеуму* Б. Цветковића у Београду. После Првог светског рата играла је у Народном позоришту Скопљу од 1920, потом је са другим мужем Петром Христилићем водила Градско позориште у Лесковцу (1927–1929). Била је чланица *Српског народног позоришта* у Новом Саду и *Народног позоришта Моравске бановине* (1932–1934). Према сведочанствима савременика била је глумица највиших уметничких квалитета, чудесне моћи трансформације и савршене дикције која је остварила широк дијапазон улога, лирских, драмских, трагичних, а тумачила је и мушке ликове и наступала у оперетама: "Она је умела да буде лирски нежна и цвркутава као Офелија или Дездемона, раздрагана као Тоска, трагично пригушена и потресна као Маргарета Готје, љупка и очајна као Ана Карењина...безобзирна и сурова као

Лукреција Борција...Она је блистава и неупоредива, диван, заносни сопран..."⁷⁹.

У јубиларној представи *Лукреција Борција*⁸⁰ Виктора Игоа, 6. марта 1934. појавила се у насловној улози, а гостујући глумци-прваци Народног позоришта из Београда били су *Добрица Милутиновић* и *Витомир Богвић*. Исте године у Нишу је штампана и њена аутобиографија под насловом *О њој која се не враћа*. Овај јубилеј представљао је уједно и њен опроштај са сценом. Своје последње године проводи у Београду, живећи у старачком дому, у беди и од милостиње оних који је још нису заборавили. Умрла је 18. јануара 1945. године у шездесет петој години. У име сећања на ову велику уметницу данас једна улица у Нишу, у општини Пантелеј, носи име Олге Илић.

⁷⁹ *Политика*, 3.5.1992, 22.

⁸⁰ МПУС, збирка програма и плаката

Плакат, 1934. (МПУС)

Ожалошћена породица, 1934. (МПУС)

Народно позориште Моравске бановине се 20. октобра 1934. године придружило обележавању 70-годишњице нашег највећег комедиографа *Бранислава Нушића*. На овај дан је, наиме, у свим позориштима играна премијера Нушићеве *Ожалошћене породице*⁸¹, "у част јубилара". Режија овог комада припала је Радивоју Динуловићу.⁸²

⁸¹Више о овоме видети у: Петар Марјановић, *Српски драмски писци*, 103.

⁸²МПУС, збирка програма и плаката

Део ансамбла Народног позоришта Моравске бановине, 1934.(МПУС)

Више даровитих и стваралачки надахнутих глумаца појављивало се на позорници нишког позоришта овом периоду, поред већ поменутих⁸³.

Гојко Глигоријевић (29.10.1904, Крагујевац – 24.10.1942, Ниш) је један од најдаровитијих карактерно-комичних глумаца на нишкој сцени и уопште у унутрашњости између два светска рата. Први пут је ступио на сцену 1923. године у НП у Скопљу, а од 1929. је стално у Народном позоришту Моравске бановине. Тумачећи улоге у нишком жаргону, дуго је био најомиљенији глумац на нишкој сцени, дочекиван и испраћан громким салвама аплауза и поклича. Његове незаборавне креације су Максим у *Биду* и Поте у *Зони Замфировој*. Значајније су му улоге: Кир Дима (*Кир Јања*), Неко (*Ивкова слава*), Мита Крадић (*Сеоски лоло*), Трифун (*Ожалошћена*

⁸³ Опширније о биографијама глумаца у: Јанић, Сениша, и Боривоје С. Стојковић, *н.д.*, 111; Боривоје Стојковић, *Историја српског позоришта од средњег века*; Јовановић, Рашко и Дејан Јаћимовић, *н.д.*

породица), Рака (*Госпођа министарка*) и др. **Живојин Вучковић** (7.8.1896.

Свилајнац – стрељан 1944. у Нишу), завршио је четири разреда гимназије и геодетску школу. Први пут се појавио на сцени 1920. у Бранином Орфеуму, од 1922–25. играо у трупи Михаила Лазића Чичка, 1925–28. код Николе Јоксимовића, 1928–29. у Градском позоришту у Битољу, 1929–33. водио је своју трупу, 1934–44. је стално у нишком Позоришту. Дobar певач и виолиниста, озбиљан и студиозан карактерни глумац и комичар, маштовит у прављењу маски и шминкању...Значајније улоге: Грга (*Граничари* Фрајденрајха), Пинтеровић (*Хасанагиница* Огризовића), Гвозден (*Девојачка клетва* Љ. Петровића), Курјак (*Ивкова слава*), хаџи Замфир (*Зона Замфирова*).

Живојин Вучковић, глумац

Драмски, карактерни и комични глумац великих стваралачких способности **Момир Андрић** (21.2.1904. Ужице – погинуо у експлозији 1941), био је несумњиво један од највећих уметника у нишкој трупи. Први пут је на сцену изашао 1923. као дилетант у Подрињском позоришту Д. Животића у Ваљево и ту играо до 1930, од 1930–32. у НП у Бањалуци, 1933–34. у СНП у Новом Саду, 1934–1941. у Позоришту у Нишу, 1941. у НП Дунавске бановине. Високе интелигенције, креативан, духовит и маштовит, осећајан и непосредан, глумац разноврсног стваралачког дијапазона, динамичан и небаналан, био је "један од најбољих карактерних и драмских глумаца у унутрашњости у четвртој деценији". Значајније улоге: Жан (*Госпођица* Јулија Стриндберга), сликар Олаф (*Срећа* Карен Брамсонове), Лорд Виндермир (*Лепеза леди Виндермир*), Грозд (*За добро народа* Цанкара), Живорад (*Господски дом* Веснића), Пуба (*Господа Глембајеви*), Танасије (*Ожалошћена породица*), Манулаћ (*Зона Замфирова*).

Момир Андрић, глумац

Петар Христилић (1880–1937) дебитовао је након три разреда гимназије у путујућој дружини В. Поповића у Смедереву, код Ђ. Протића, П. Крстоношића. У нишком Синђелићу провео је период 1901–1906, затим играо у НП у Београду 1907–1910, да би потом водио своје путујуће позориште (1911–12). Био је члан позоришта Трифковић С. Бунића, позоришта Тоша Јовановић М. Лазића Чичка. За време Првог светског рата водио је заробљеничка позоришта у Хајнихсгрину и Нађмеђеру. После рата имао је своје Хумористичко позориште (1918–21), играо у Скопљу, са Олгом Илић водио је Градско позориште у Лесковцу (1927–28), потом био ангажован у НП у Београду, СНП у Новом Саду и у Народном позоришту Моравске бановине у Нишу (1932–33). Значајне улоге: Јаго (*Отело*), отац Лаврентије (*Ромео и Јулија*) – у делима Шекспира, Харпагон (*Тврдица*, Молијер), Кир Јања (Ј. С. Поповић), хаџи Замфир (*Зона Замфирова*), Калча (*Ивкова слава*) – у драматизацијама дела Стевана Сремца, хаџи Тома (*Коштана*, Б. Станковић)...

Петар Христилић, глумац

Десанка Вучковић (30.6.1900–18.10.1959. Ниш), почела је да игра као службеница поште у Скопљу 1921. у трупи Михаила Лазића, 1925–28. играла у трупи Николе Јоксимовића, 1928–29. у Позоришту у Битољу, 1929–33. у трупи свог супруга Живојина Вучковића, 1933–44. је у Позоришту у Нишу, 1944–48. у НП у Прокупљу, 1949–53. у НП у Пироту. Најуспешније је изводила улоге у жаргонском говору, нарочито из нишког и врањанског живота. Запажене улоге: Јелка (*Сеоски лола*), Васка и Дока (*Зона Замфирова*), Коштана...

Десанка Вучковић, глумица

Јелена Лела Јоковић (9.7.1907, Врање –15.2.1981) супруга глумца Жарка Јоковића, први пут је ступила на сцену 1928. у Подрињском позоришту Д. Животића и ту је до 1930, од 1930–31. у НП у Бањалуци, од септембра 1932. до пензионисања 1960. у НП у Нишу. Музикална, лепог изгледа и пријатног гласа, најубедљивије је тумачила у

локалном нишком и врањанском жаргону: Васка (*Зона Замфирова*), Магда (*Коштана*), Сика (*Ивкова слава*)...

Јелена Лела Јоковић, глумица (из приватне колекције Александра Вуков)

Руџица Петровић Тодић (20.2.1909, Сарајево – 23.4.1966, Нови Сад), такође у првом плану на нишкој сцени, завршила је четири разреда гимназије у Дарувару. Након дебитовања у позоришту Благоја Бироа у Београду (1926) провела је неколико година у путујућим дружинама Николе Јоксимовића у Горњем Милановцу, Љ. Рајичића Чврге, Добрице Раденковића и Николе Динића, од 1934–1943. у НП у Нишу, затим у Београду, Ужицу, Шапцу, Крагујевцу, Сремској Митровици, Новом Саду. Маштовита,

духовита, креативна, надахнута и разиграна, природна и спонтана, једноставна и рационална, пленила је публику онога доба.

Ружица Петровић, глумица

Олга Стојадиновић Срдић (1914, Београд) ступила је први пут на сцену 1929. у Градском позоришту у Лесковцу. У Нишу је играла од 1929–1930. и од 1938–1942; била је члан и НП у Скопљу, члан СНП у Новом Саду, НП у Београду. Почела је са улогама наивки, касније прешла на сложеније драмске улоге. Значајне улоге: Кити (*Ана Карењина*), Соња (*Злочин и казна*), Зона Замфинова, Софка (*Нечиста крв*)...

Олга Стојадиновић Срдић, глумица

Значајан драмски и карактерни глумац **Витомир Качаник** (14. 5. 1907, Београд) погинуо је у експлозији у Смедереву у пуној стваралачкој снази. Завршио је четири разреда гимназије, две године Државне трговачке школе и учио Глумачко-балетску школу у Београду. Каријеру је започео у НП у Београду, наставио у Подрињском позоришту Душана Животића, од 1.8.1932. до 1934. је у НП у Нишу, затим у НП у Бањалуци, Београду, Цетињу, Сарајеву. Интелигентан, осећајан, висок, лепог лика и импозантног стаса, блистао је у улогама Станоја Главаша (истоимени комад Ђ. Јакшића), Живорада (*Господски дом*, Веснић), Аде (*Пожар страсти*, Косор), Ђолета (*Дорћолска посла*), Лаерта (*Хамлет*), Зденка Јунека (*На санци*, Вернер).⁸⁴

⁸⁴ Опширније видети у: Боривоје Стојковић, *Историја српског позоришта од средњег...*; Јанић, Сениша, и

Витомир Качаник, глумац

За релативно кратко време, две и по сезоне, колико је био управник и драматург, Душан Милачић је учинио много у финансијском, организационом и уметничком погледу. Повећаним бројем представа, увећањем прихода од посете публике и разним рационалним мерама финансијски је стабилизовао позориште и глумцима загарантовао редовне приходе које су се исплаћивале петнаестодневно. Финансијским вишковима успевао је да побољша и декоративни, костимски и реквизитерски фонд.

*Ансамбл Народног позоришта Моравске бановине
1935. (МПУС)*

Боривоје С. Стојковић, *н.д.*, 111; Јовановић, В. Рашко,
и Дејан Јаћимовић, *н.д.*

Др Душан Милачић (Мердаре 1892 – Београд 1979) се још као гимназијалац у Нишу истакао својим радовима у ђачкој дружини Његош, а као матурант учествовао је, са још четворицом браће (тројица су одликована Карађорђевоом звездом са мачевима) у Првом светском рату (као један од "1300" каплара), био рањен, прешао Албанију. Као ђак-наредник, после повлачења преко Албаније, одлази у Тунис (Бизерта) на опоравак, затим у Француску и Алжир на школовање, где је и дипломирао на групи за француски језик и упоредну књижевност јужне Европе.⁸⁵ По повратку у земљу професор је нишке Гимназије (1921–1923), управник Народне библиотеке и управник Народног позоришта Моравске бановине (1931–1934).

На Унивезитету у Загребу 1923. одбранио је докторску дисертацију код романисте проф. Петра Скока, *"Ученик" Пола Буржеса и почетак реакције против Теновог позитивизма*. У периоду од 1924. до 1930. борави у Паризу на даљим студијама као питомац француске владе, обављајући дужност шефа Просветног одељења при Југословенском краљевом посланству (1925–1928). На Сорбони је 1930. одбранио две докторске дисертације оцењене највишом оценом и положио државни докторат из француске књижевности: прва теза – *Позориште Оноре де Балзака према новим и неојављеним документима (Le Theatre de Honore de Balzac d'apres des documents nouveaux inedits)*, друга – *Необјављено*

позориште Оноре де Балзака (Le Theatre inedit de Honore de Balzac). За обе тезе одликован је медаљом Француске академије наука. По повратку у Београд професор је Војне академије годину дана, након периода током којег је био управник нишког позоришта (1932–1934), вратио се у Мушку реалну гимназију за професора француског језика где је сарађивао са литерарном дружином *Његош* и покренуо часопис *Гласник*. Наредне године (1935) премештен је у Прву београдску гимназију, био је књижевно-уметнички референт (1935–1939), а касније и директор драме Народног позоришта у Београду (1919–1941). У Државни архив Србије премештен је до 1942. када је на сопствени захтев пензионисан. После рата је управник Народне библиотеке Србије у Београду, до пензионисања (1944–1960). Добитник је *Октобарске награде града Београда* за монографију *Стендал* 1962. и награде *Милош Ђурић* за превод Стендаловог дела *Записи једног путника* 1976. Преводио је с француског, писао монографије и есеје о француским књижевницима и о позоришту. Један је од уредника спомен-издања *Голгота и васкрс Србије 1916–1918*. Објавио је следеће наслове: *Балзаково позориште* (на француском); монографије: *Сара Бернар, Балзак, Марија Малибран, Виктор Иго, Емил Зола, Стендал, Вечни Молијер*; збирке есеја: *Есеји из француске књижевности од Скарона до Рембоа*.⁸⁶ Библиографија др Душана Милачића броји око 400 јединица објављених у периоду од 1911. до 1972.⁸⁷ За допринос

⁸⁵Јован Младеновић, „Књижевник и романиста Душан З. Милачић (биографски портрет)", Градина бр. 66-67, (2015), 129.

⁸⁶Радивоје М. Петковић, *Нишка гимназија 1878-2003* (Ниш:2003), 835-836.

⁸⁷Младеновић, Јован, *н.д.*, Градина 66-67, (2015), 131.

развоју француско-српских културних веза, одликован је француском *Легијом части* 1935. године.

Својом ауторитативном, достојанственом и вештом управом др Милачић је подигао углед нишког позоришта које је постало важно и репрезентативно културно-уметничко жариште за целу ову област. Зналачки је решавао уметничке проблеме али је, притиснут сталном бригом за опстанак у којој високи уметнички идеали пропадају на позоришној билетарници, 1. 10. 1934. поднео оставку.

др Душан Милачић

КРОЗ НИШКУ ШТАМПУ (1932, 1933)

Позоришне импресије⁸⁸

Краљева Јесен

После успелог концерта г. Јовановића на нишкој позорници су ишле, тако рећи, узастопце, два нових комада: у недељу 4 децембра „Рат у миру“ шаљива игра у пет чинова од Мозера и Шентона и у уторак 6 децембра „Краљева јесен“ драмат у једном чину од познатог југословенског песника М. Бојића, после чега је следовао разноврсни концерт, изведени „домаћим снагама“ (учесници г.ца Ферари, г. г. Кутијара и Цветковић). Овакав ред, промене уметничких утисака у малом размаку вршене од четири пет дана, могло би шкодити раду позоришта, нарочито његовој материјалној страни. Али се показало, да ова сумња није оправдана: свако вече имало је своју публику – и сала, већ не говоримо о концерту г. Јовановића – увек је била више мање испуњена гледаоцима.

У недељу се давала просечно прилично банална „шаљива игра“ која би се пре дала назвати лакрдијом „Рат у миру“ (превод снемачког од Мозера и Шентана). У провинцију долази изненада на маневре војска. У кући двојице грађана су смештени на стан официри. После неколико више мање смешних *quiproquo*-а развучених на пет чинова – три госпођице се удају за официре. Општу срећу допуњава брак посилног са куварицом. Ни психологије ни нарочитог духа – у комаду нема. Али комичне синијације се ређају једна за другим, радња се развија брзо и гледалац – непробирач са лаким осмехом напушта салу. Комад без вредности, као лака забава нашао у недељу и наћиће у будуће – своју публику – тим пре што су глумци: г. г. Кујунџић, Цветковић, Тонић, Глигоријевић, Кандић, Вујновић, Качаник и глумице г-ђе и г-це Микић, Јанојловић, Ферари савесно радили на томе, да комад буде што смешнији. Наравно, да су била и на неким местима претеривања, падања у сувишну карикатуру.

Много замашиније и значајније било је приказивање „Краљеве јесени“ од М. Бојевића. Дворски живот средовечних владара био је па и остао за драматичаре богати извор за трагедију и драму: само се сетимо Шекспира или Ибзена. М. Бојевић сажето у стиховима дао је једну слику из бурног живота краља Милутина: моменат спремања ослепљења Стевана 1314 године. Психолошки мотиви овог поступка дати су убедљиво и јасно: државне потребе с једне и љубомора краља, који се спори с друге стране. Комад је једноактан али пун значајности и неослабног интереса за гледаоца. Глумци су у главном врло добро савладали тежак Бојевићев стих и улога шаптача је била минимална.

Г. Танић као краљ био је врло добар. Г. Кандић у улози Игумана Данила би добар. Позитивна страна овог глумца читљив и јасан изговор докле у глуми он је понеки пут једноставан и монотон. Добра је била и г-ђа Марковић, као Симонида.

Право изненађење у овом комаду – декор. Старе фреске-део неког манастира био је израђен управо одлично. Гледаоц одмах се упућује у средовечну средину – и до краја комада сав остаје под њеним снажним утицајем. Заслуга за израду њега припада г. Доничићу, који је радио дело по упутствима г. Динуловића.

⁸⁸Текстови су приказани у оригиналу, без језичких (стилских, граматичких и правописних) интервенција.

Комад би требало задржати дуже у овогодишњем репертоару и показати га у специјалним представама – омладини.

Концертни део био је пријатан и разноврстан.

А.П.⁸⁹

Концерт Милорада Јовановића

Прошле суботе Позоришна управа је претворила наше позориште у концертну салу, а бину у подијум на коме је првак Београдске опере г. Милорад Јовановић показао снагу свог баса и своју вештину певања. Програм је био класичан: Бетовен, Пучини, Росини, Мусоргски, П. Крстић, Мокрањац. Међу домаћим певачким снагама г. Милорад Јовановић заузима своје одређено место. Мисајући глас широког дијапазона, необично читљиву дикцију, одличну школу, марљив и истрајан у свом уметничком раду г. Јовановић без ларме и рекламе стекао је себи име првокласног оперског певача. Све ове лепе особине су се испољиле и на овом концерту: глас, дикција, дисање управо су биле одличне. Његово певање је наишло на живо одобравање публике. Као недостатак у певању г. Јовановића могло би се приметити по неки пут отсуство пријатне тоpline у гласу и извођењу програма. Певање г. Јовановића не увек заноси и загрева слушаоца ; публика се диви савршенству и вештини певача али се и не опије његовом уметношћу. Између слушаоца и мајстора певања увек остаје једна преграда, једно одстојање које се по неки пут прелази и слива се у једно спонтано одушевљење. Тако је било и на овоме концерту: после „Клевете“ Росинија „Утешите се“ од Моцарта „Три јунака“ од Мокрањаца, када сва сала се напунила једним сливеним одушевљеним аплаузом на адресу извођења. Без обзира на високе цене и на специфичност класичног програма посета је била обилна. Обилатост ове посете на концерту показује да у Нишу има света који воли и интересује се за озбиљну и класичну музику.

А.⁹⁰

---

⁸⁹Гласник, 1932, бр.16, стр.4.

⁹⁰Исто.

"Савоар: "Осма жена"**-Успели деби г-ђе Бандић-**

Прексинаоћ смо опет видели у позоришту једно типично "модерно" које много не одмиче од осталих такве врсте, ни по идејама, ни по основама. Савоар има један плус над Едвином Берком писцем "Оно што се зове љубав" и над другим модернистичким списатељима а то је његово мајсторско познавање сцене и њених ефеката. И ништа више. Мислећи да довољно људе он даје невероватне типове, чије психичко стање подешава á la minute према потребама и спољним утицајима. Његов Џон Браун нема специфично обележје једног главног јунака и креће се на граници између Освалда из Ибсенових "Авети" и неког трагикомичног "лафа" из француских водвиља. У осталом и цео комад носи у себи обележје једне јефтине, лаке лакрдије, која има ту претензију да нам опет прича бајке о принцу из златног двора (овде је тај принц милиардер, који на берзама несвесно спекулише на рачун малих људи). Савоар је желео да да нешто што би престављало сукоб животних и класних супротности, али је грешно залутао. И та његова грешка дала нам је за право да овако говоримо о његовој Осмој жени.

У улози Моне Монферан представила се нишкој публици г-ђа Нада Бандић. Треба одмах рећи да је деби г-ђе Бандић потпуно успео. Оно што треба нарочито истаћи то је њено савршено познавање сцене и њено интелигентно постављање. Желели би да г-ђу Бандић видимо чешиће, јер она то и заслужује својом прексинаоћном незаборавном креацијом. Г. Танић био је њен достојан партнер и његов Џон Браун се највише свидео. Остали добри. Режија г. Динуловића спасавала је оно што се могло спасити. Публике опет, нажалост, мало.

М. Ар. П. ⁹¹

"Доајен нашег позоришта г. Кујунџић "Чича" прославља свој јубилеј

У четвртак 18 ов. м. ужи одбор за припрему јубилеја г. Душана Кујунџића, глумца и доајена Народног позоришта Моравске бановине, одржао је свој први састанак у хотелу "Оријент". Том приликом решавана питања у смислу организовања једног ширег одбора у који би требало да уђе велики број претстаника разних нишких друштва и организација. Сем тога на састанку је решено питање комада у коме ће се "Чича" појавити. По жељи слављениковој за јубиларну претставу изабран је комад Стари каплар.

На састанку су даље утврђене цене за продају улазница које ће се моћи набављати већ од 1 фебруара на позоришној благајни у Занатском дому.

Наредни састанак овога одбора одржаће се у суботу 28 јануара у 5 часова увече у хотелу "Оријент". ⁹²

⁹¹ Нишке новине, 1. 1. 1933, бр. 1, 3.

⁹² Исто, 22. 1. 1933, бр. 4, 4.

"Размишљања поводом премијере "Живог леша"⁹³

"Живи леш" који је прекинута приказан у нашем позоришту неоспорно намеће сам по себи размишљања. Јер оно, што је Толстој дао кроз њега да би се обратио свима, то је само један момент у његовој позитивној ревизији љутских и друштвених вредности. Лав Толстој који је у "Васкрсењу" афирмисао свој став према социјално слабим "бедним и палим" и овде формулише једну социјално орјентисану платформу кроз декомпозицију племићких и привилегисаних класа. То је само тренутно, потсвесно бежање Толстојево на социјални плато, где људи бивши и сувишни траже кроз мрак своје ускрснуће и где живот више но игде наговештава сву своју очајну непосредност и своју бесмислену логику. Несумњиво "Живи леш", првокласно психолошко потенцирање једне средине, за чије спасење Толстој, велики апостол мисли и слободе, препоручује милосрђе и самоодрицање, условљен је једним процесом духовног дезориентисавања, интесивним бежањем из једног поломљеног, немоћног, сувишног живота у дно оног другог живота, који је антипод првом по својој конструкцији, својим тежњама и својој трагици.

Феђа Протасов, - изданак једне тако непосредно комбиноване условљености та два живота зачетак једне резултанте, која је произашла из смене два доба предодређена свако за се посебним животним вредностима, - активан је као човек, као јединка, активан је у том смислу што покушава да у крајњој линији одбије себе од логичних истина, увлачећи се све више у оквир једне немоћне импотентне скрупулозности. Он не жали за оним животом, који је остао иза њега, који га прати као сенка, варљива у својој упорности, који му не да да уживи у себе ново, здраво, особено. Све оно исто што он оставља иза себе, то није више његово, јер га је он разголитио у свом духовном распадању, у своје одбијању да остане у скученим животним видицима. Он бежи од свега тога, уздрман немиром своје животне декадентности, поколебан читавим поремећајима својих унутарњих душевних наслага и тиме он, кроз то своје психолошко, спонтано и мистично одлутавање, бегство у живот, обележава свој пад и своје одрицање.

Сва животна предодређеност Феђе Протасова, то фанатично осећање бивања, то обликовање свог става према стварности, означавају једну духовну прелазност једну смену хаоса и криза, једну логичну животну искорењеност. Ту као да ниче граница између два живота, где се поставља вечити проблем сукоба: људи се боре за своје истине, кроз које проицирају своје ја, осећајући сирову глад за светлошћу и за замахом душе. Тај егоистични индивидуализам, то свесно неслучајно трпљење за себе можда и означава највиши духовни процес једног ја. Феђа Протасов ипак није у томе апсолутном, експлузивном тражењу себе. Он се, као човек, оплођује новим надањућима, болесним и хистеричним. Код њега већ оживљава једна сфера где се зачиње и где се формира већ једно социјално ја у сукобу са индивидуалним ја. "Ја сам сувишан" каже он и самим тим он себи утопљује у масу тих и таквих људи, за које је оно индивидуално ја угушено самим срозавањем у дно у кал, у блато. Феђа Протасов тражи само истину и он неће да лаже да би сву кривњу за један бесмислен момент бацио на себе. Чини се да овим хоће да се афирмише као морално биће, јер носи унутра, у себи сву хипертрофирну етичност

---

⁹³ Исто, 29.1.1933, бр. 5, 3.

вековних појимања живота. Али то није у ствари. Феђа је аморалан, управо он својом вечитошћу голе истине доказује своју апатију према религији. За њега то није проблем, то није захтев сопственог унутрашњег превирања, то није мотив једног животног смисла. Он тражи себе кроз сувишност, кроз масу, кроз социјално стање, кроз формулу озарења нових хоризоната.

Да ли кроз такав један напор Феђа може да дође до својих истина и свог живота? Не, јер он живи и тај факат није довољан да га ослободи од сенке, од једне потпуно бесмислене несређености. Он треба да нестане да бипроширио туђе видике, треба да се изгуби да би другима, тим сенкама које га стално прате и муче, да бољи живот. Он треба да умре да би остао истинит. И његова смрт која је морала доћи као неминовна последица свих тих сикоба, свих тих судара за општечовечанско ја, свих тих опречних тежњи за један бољи живот, била је у знаку борбе за истину. Он не жали што умире, то је за њега само један обичан прелаз из стања једне свесне духовне укочености у једну несвесну телесну обамрлост, или како каже Иван Петровић, који га гони насамомубиство: "Ја живим у смрти, умирем у животу". Феђа је сада сам, са својом душом и он је срећан што умире истинит и чист. Све што је дотле било то одлази, није више у њему. Феђа, трагичан човек, који је побегао из живота, тражећи нове путеве, немоћан да прими живот који му намећу, неспособан да лаже, чепркајући свуда за истином, умире с уверењем да је његово ја нашло непобитне истине, вечите и неизменљиве.

Успех премијере "Живог леша" на ничкој сцени има се у првом реду приписати интелигентној режији г. Динуловића који је умео да избегне стереотипне сценске могућности, и да да нову, типичну атмосферу за сам миље радње. Уједно треба истаћи импресивну и топлу глуму г. Танића у улози Феђе, г-ђе Качаник у улози Јелисавете Протасове, г-ђе Микић као Саше, г. Глигоријевића као Петровића, г-ђе Бандић као Маше и осталих, који су дали све од себе да би употпунили комад. Осим тога треба похвалити г.г. Тихомира Ђорђевића и Милана Радовановића који су својом песмом улепшали другу слику (у крчми).

Миливој Ар. Поповић"

Лангеров натурализам на нашој позорници

Задњег премијерског дана приказивана је позната драма „Периферија” од Фр. Лангеа, чешког драматичара прве врсте, који је још написао и „Преображење фердиша Пишторе” као и „Камила кроз иглене уши”.

Природа свих његових драма тромо и хипнотизујуће се креће између натурализма - одређеног и местом драмског збивања, које је у крицима и гестовима заборављених и сирових душа-и једног романтизма, чија се лирика заснива на једној болној и пробуђеној истини.

На једној таквој релацији супротних природа постављен је у дужини, која и замара, целокупан драмски механизам, који развија једну психологију-тако разводњено-„последњих” људи, који, саосећајући овај живот, осећајући једну вишу истину, који носе једну вишу етику пробуђену у ведрој савести и свести измрцварене душе-изван једног мекушног морала, изван конвенционалности, које љубоморно чувају свој благодатан смисао и формули (између хлеба и жене) од пробуђених савести, од ведрих свести: изван свега онога против којег је побуна једног доброг генија Лава Толстоја, који у име Искупитеља Исуса Христа напада Хришћанство...

А затим: људи са периферије кроз осећање новог и древног живота налазе свој смисао - као Франци- у космичком хумору, пуном сентименталности, док други, њима слични људи, што кроз призму свог интелектуализма цуре у живот налазе свој разлог свога „ја” у космичкој иронији под грозницом интуиције.

Хумор и иронија као последњи покрет душа са периферије са центра на живот овај, на пародију ову!

Ова је драма приказивана у режији г. Танића, који одиста располаже смелим културним режиским замислима, али који нису могли да се успешно пласирају у овој прилици.

Режисер је особито показао више пажње на технику сцене, док у психологији није спроведена доследност. Сцена дата у експресно мистичком стилу (црним завесама и малим рефлекторима, што је више стварало импресију мистичког но перифериског - у толико је то експресионистичко, у толико је то експресионизам!) долази на супрот натуралистичком збивању, које захтева своју одговарајућу боју и свој одговарајући рељеф. Одиста свако платно има своју психичку вредност, али она захтева верну и стварну импресију да би била успела и чиста експесија што овом приликом није случај. Кретање сцене режисер је дао чисто дискурзивно, у дужини тако да је замарало.

Психологију ове драме режисер је више романтично водио и најзад је тако и завршио без обзира на то што је натуралистички крај неминовно психолошки консеквентан, док овај оперетски, у загрљају вољених потсећа на романтичне шлагере за tiersetat публице, јер је Франци везан за периферију исто толико и љубављу због које је и извршио убиство, и у сазнању да га је варала баш када ју је он дизао из кала он ју је морао убити јер би овим злочиним одиста и откупио онај први због ње, и тиме би била потпуно задовољена пробуђена Савест...

Г. Танић у улози Франција дао је успешно онај сентиментални хумор док човека са пробуђеном савешћу са мање успеха. Професија глуме г-ђе Бандић је била у смислу поступног опадања и до неприродне патетике, са неколико продубљених момената у почетку. Остали као што их знамо и слаби сем г. Б. Глигоријевића који је природно и најсировије обележио природу једног „каријеристе” са периферије.⁹⁴

---

⁹⁴Нишке новине, 5.2.1933, бр. 6, 5.

"Мајер Ферстер: "Стари Хајделберг"

Прексиноћ је у нишком позоришту пред пуном кућом дат "Стари Хајделберг" од Мајера-Ферстера, нежна и љупка романтична историја љубави између између једног принца и мале, поетичне крчмарице Кети. Хајделберг, стара студентска варош на обалама Некара, где се вечито живело младалачки и у песми, оваплоћена је, уз савесну режију, мајсторски и истински. Неоспорно тај тријумф младости и та невина разузданост утолико је више симпатична уколико сваки човек има у себи трагове својих младих дана и безбрижности. Мали Карло Хајнрих је човек који је, ослобођен тмурне и досадне атмосфере строгог двора и етикеције, увек пре свега само једно велико дете, које раздрагано хоће да живи и да осети живот. И самим тим може да буде још болнији његов живот без радости и без његове Кети.

Режија г. Динуловића одлична. Његово интелигентно разумевање сцене омогућило је искоришћавање сценских и режијских ефеката до максимума. Кети г-ђе Микић представља право уметничко откровење. Г-ђа Микић, која је и до сада била превасходна уметница овде је дала једну заиста тешку улогу, невероватно лепо продубљену и проосећану. Карл-Хајнрих г. Танића неоспорно добар. На овом месту морамо да истакнемо и г. Б. Глигоријевића, који је у улози принчевог коморника био ненадмашан. Сви остали били су добри и на свом месту.

М. Ар. П.⁹⁵

"Са премијере

Шекспир: "Ромео и Јулија"

Прошлог премијерског дана на нашој скромној сцени приказивана је романтична драма великог Шекспира "Ромео и Јулија" у режији г. Рад. Динуловића а у насловним улогама г-ђа Микић и г. Танић.

Режија г. Динуловића особито је обратила своју пажњу на спољну режију, која је врло мајсторски изведена док је пак психологија класичне љубави једнолично спроведена ненагласивши снажно онај главни сценски разлог, који даје особени значај па и драж класичној љубави: мржња двеју гордих племићких породица из којих се двоје силно воле... Ово је тако за споредно схваћено и спроведено да је љубав Ромеоа и Јулије давала више утисак једне модерне љубави а не једне високе и класичне љубави.

⁹⁵ Исто, 19. 2.1933, бр. 8, 3.

Г-ђа М. Микић у улози Јулије и поред све своје симпатичне игре у којој је љубав више модерно схваћена и прооцењена није давала један утисак Јулије, која воли првом љубављу и пуним здрављем тела и душе и која пре свој силини своје страсти остаје свесна себе па и господар свог дела.

Г. Ј. Танић играо је Ромео по потреби и био такав.

Г. Христилић је и тако убедљиво, природно и непосредно креирао своју улогу да смо скоро само у његовој игри осетили великог мисаоног Шекспира. Треба поменути и г. Кутијара као Парис, који је био врло користан.⁹⁶

"Свечана прослава четрдесетогодишњице глумачког рада г. Душана Кујунџића-Чиче

За напоран четрдесетогодишњи уметнички рад г. Кујунџић је одликован орденом св. Саве V реда

У среду, 8 марта, обављена је у позоришту Моравске бановине једна лепа свечаност. Наши популарни "Чича", г. Душан Кујунџић прослављао је једну мучну, али заиста плодну четрдесетогодишњицу свог уметничког рада на позорници. Прослава је започета поздравима нашем поштованом јубилару и предајом поклона. Први је говорио Краишићан начелник Просветног одељења банске управе и претседник акционог одбора за прославу. Г. Краишићан је у својем говору подвукао значај ове прославе, нагласивши мучан и напоран рад г. Кујунџића на васпитном подизању широких народних маса. "Позориште", рекао је г. Краишићан, "тежи да живом речи узорно одгоји масе. Ту глумац престаје да буде глумац. Он се тада јавља као васпитач оне публике, која му одушевљено пљеска". По завршеном говору г. Краишићан је слављенику предао поклон банске управе.

Затим је г. Др. Душан З. Милачић, управник позоришта одржао пригодан говор у коме је рекао да је овај јубилеј признање напорном раду "Чиче" кроз четири деценије и да су жеље, које му он упућује у име позоришне управе, израз љубави према њему, старом ветерану глуме. На крају је г. Милачић предао слављенику поклон управе банског позоришта. Г. Величковић, апотекар, предао је г. Кујунџићу поклон Општине нишке. У име одбора за прославу предао је дар (златан сат) г. Фрања Пили, управник Вајфертове пиваре у Нишу. Г. Цветковић је предао поклон спортског клуба "Јадран".

Слављеника је потом поздравио лепим говором у име глумаца г. Радивоје Динуловић, редитељ банског позоришта. Подвукавши културни и васпитни рад "Чиче" он је рекао да су овакви моменти врло ретки у животу једног уметника и да самим тим је значајнији овај дан када се једном трудебнику одаје са свих страна признање за његово четрдесетогодишње уметничко и васпитно деловање.

---

⁹⁶ Исто, 5. 3. 1933, бр.10, 4.

Г. Танић, члан позоришта прочитао је телеграме из целе земље, којима се честитиа слављенику заслужни јубилеј и његов рад. Затим је извршена предаја многобројних поклона, које су послали "Чичи" пријатељи и другови.

Г-ђа Евгенија Зурин, оперска певачица, која је суделовала из почасти према "Чичи" отпевала је са топлином и виртуозношћу "Кад дан мине" од г. Живановића и арију из "Кавалерије Рустикане" и била је одушевљено поздрављена од публике. Затим је отсвиран марш "Глорија" посвећен "Чичи" од нашег талентованог композитора г. Косте Димитријевића.

Четврта тачка програма била је "Стари каплар" музичка драма од Е. Димона и Д'Енери-а. Г. Кујунџић је играо улогу каплара Симона и умео да нас одушеви својим старим еленом и својом незаборавном глумом. Музичке траке пратио је складно оркестар II коњичког пука под мајсторском палицом г. Живановића, капелника.

После завршене свечаности у позоришту приређен је банкет у хотелу "Оријент". Слављеника је поздравио г. М. Милинковић директор гимназије лепим говором. Затим је говорио г. Крашићан који је још једном подвукао значај овог јубилеја и наздравио "Чичи". Г. Живановић је такође рекао неколико пригодних речи и поздравио "Чичу". Г. Рад. Динуловић је темпераментно наздравио "Чичи" и замолио га да прими здравицу од свога друга. Говорио је и г. Јован Танић.⁹⁷

"У. Дојчиновић: "У затишју"

Премијера 23. III 1933.

Прекисиноћ смо се заиста смејали од срца. Једна мала симпатична комедија, врло лака и ослобођена оних тешких доза суморности, приказивана је у позоришту уз буру смеха. Дојчиновићева комедија "У затишју" је без тезе и не спада у ред тзв. социалне литературе, као што уопште нема ни позоришне претензије. Могло би се рећи да ти захтеви могу и не доћи у питање, јер све оно што је дато у овој лакој комедији то је врло скроман, можда и стереотипни заплет, који на крају остаје без неког неродног сценски логички смишљеног решења.

Има заиста у овој Дојчиновићевој комедији нешто што пријатно забавља. Неколико сјајних типова, који се кроз сва три занимљива чина врзмају на позорници, чине да овај комад буде увек радо гледан пред пуном кућом и да има своју верну публику.

Глумци су били одлични. Улогу Вељка Ђурића, поручника г. Качаник је дао врло убедљиво и проосећано. Г. Кандић је као Јова наредник био одличан и осећао се у овој верно датој улози као код своје куће. Г. Танић је као Нестор послани, био јунак вечери, и ако је много карикирао поједине моменте. Био је врло симпатичан и г. Б. Глигоријевић као Рама циганин. И остали: г-ђа Бандић као Лепиша, г-ђа Микић као Олга, г-ђа Илић као мајорица, г-ђа Качаник као Цаца, г. Христилић као мајор, г. Глигоријевић као браца и остали су на свом месту.

М. Ар. П.⁹⁸

⁹⁷ Исто, 12. 3. 1933, бр. 11, 3.

⁹⁸ Исто, 26. 3. 1933, бр. 13, 4.

"Валтер Хазенклевер: "Наполеон прави ред"

Премијера 30. III 1933.

Несумљиво живот Наполеона Бонапарте представља врло благородну тему. Валтер Хазенклевер покушао је да искористи један овакав захвални сиже кроз неколико фантастичних, авантуристичких слика. Кад би покушали да одбацимо све оно што је булеварски постављено у овој сатири могли би смо рећи да смо се врло пријатно провели прексиноћ у позоришту. Фигура највећег војничког генија светске историје који жели да после сто година једног немирног сна преуреди помахнитало човечанство заиста може много да импонује и да изазове одушевљење. Али дат овако и на овакав начин, он не може да занесе и да кроз један овакав миље који га декласира, буде опет завођач маса. Интересантност ове радње је само у сукобу два века, у историјском судару два дијаметрално супротна гледишта.

Премијера "Наполеона" била је у знаку једног похвалног напора. Г. Танић дао је улогу Наполеона врло убедљиво и импресивно. Ландри г. Кандића као да је представљао сву животну искорењеност једног злочинца. Жозефина г-ђе Бандић добра, али некако и сувише узбудљива. Свиђао се и г. Б. Глигоријевић као филмски режисер. Режија г. Танића врло складна и инвентивна. Сценографија г. Чиплића.

П.¹⁹⁹

"Јованча мераклија"

Комад из нишког живота у 5 чинова

Ретко су случајеви у данашњој нашој књижевности пронаћи човека, који би се усудио да у своје стваралачком раду зађе у сферу једног минулог доба и да обради мотиве једне, стваралачки потпуно преживеле епохе. Такво поимање сасвим је разумљиво, јер у суштини својој оно не само да често значи запостављање од захтева данашњоце и духа времена у коме се живи, већ и враћање на материјал и средину чија је задња реч већ давно казана.

Но и покрај чињенице, што запостављање од савременог значи само услов мање за постизање успеха, ипак у нашој средини појавио се недавно један аутор, чије је последње дело створило занимљиво одступање од тога.

---

⁹⁹Исто, 2. 3.1933, бр.14, 4.

Ових дана наши познати и агилни глумац г. Душан Цветковић члан нишког позоришта завршио је своје најновије дело "Стари Ниш" или "Јованча мераклија", позоришни комад из нишког живота у 5 чинова с певањем. Овај најновији комад г. Цветковића, са мотивом из патријархалног, Сремчевог Ниша, представља несумњиво, напредак у досадањем позоришном раду г. Цветковића.

И поред тога што целокупни, досадањи рад није значао друго, до напорно, интуитивно корачање у тежњи за стварањем, ипак овај његов последњи корак у Старом Нишу показао се срећнијим него ли иједан досадањи. Због тога Јованча мераклија за г. Цветковића значи његову прву етапу на путу позоришног успеха. Тај резултат са оваквим делом заиста је ретка и завидна случајност, јер створити један успели фолклористички миље, после појаве једне Беговићеве "Зоне Замфирове" или Миљковићеве "Ивкове славе", није лака ствар. Што је најнезгодније, њена се замашност компликује још и тешкоћом у стварању нових, оригиналних мотива из тог доба. Јер једнолики и зачмали живот једне балканске паланке, какав је био Ниш, па и све друге наше, србијанске вароши пре 70 година, није имао толико изобиља у необичности и разноврсности мотива за драматизацију. Стога су сви ти мотиви код наших писаца махом ограничени и усредсређени само на љубав или на борбу противу предрасуда и конвенционалности. Отуда је и појмљива уочљива сличност, која се врло често сусреће у основној постави између Беговићеве "Зоне" и Станковићеве "Коштана" или које друге ствари. Залазећи у сферу таквога живота г. Цветковић био је у фактичкој немогућности да отуда изнесе и створи нешто, апсолутно ново и оригинално. Стога је и његов Јованча морао да остане у границама и обрасцима свога времена. Постављајући га на једној прилично сложеној и разрађеној бази, сиже се креће у границама и перипетијама једне несрећне љубави. Поред занимљивог сижеа, са адекватним нишким жаргоном, дело је зачињено још читавим низом духовитих и лепих епизода, које спроводе махом добро изграђене личности старога Ниша као Дина Сојтарија, Сика Паликућа, хаџи Мерџан и др; те је отуда несумњиво да ће његово приказивање у Нишу наићи на срдчан и оправдани пријем код гледалаца. Ст. Л. М.¹⁰⁰

Гостовање г. Д. Милутиновића

"Живи леш" – "Зулумћар" – "Коштана"

Г. Д. Милутиновић, који је већ као Шајлок дао дубоко човечански проживљену улогу, био је као Феђа Протасов опет у своме амбиенту. Ми смо већ рекли да г. Милутиновић све своје улоге базира на романтичној и патетичној основи и самим тим његов се жанр креће у границама тих и таквих шаушпилераја, који нагоне сузе на очи или узбуђују до срца.

Треба ли одмах рећи да је г. Милутиновићев Феђа био ближи од стварности од Феђе г. Танића? Овде можемо подвући да је Феђа г. Милутиновића у толико пасивнији, у колико је Феђа г. Танића активан. Г. Танић изгледа нам много ближи разуму, као Феђа, г. Милутиновић је у тој улози ближи срцу. Феђа г. Танића је човек који је, побегав из једног живота који га мучи, ипак успео да оживотвори

¹⁰⁰ Исто, 16.4.1933, бр. 16, 4.

себе кроз свој пад; Феђа г. Милутиновића умире у томе животу и не види једну логичну базу за приближавање стварношћу.

"Живи леи" овом приликом је режијски замишљен мало друкчије и присније но раније...

"Зулумћар је исто тако значио триумф за г. Милутиновића. Нама се чини да је тек овде г. Милутиновић био онај стари завођач публике и срца. Његов "Зулумћар" има у себи све одлике оног нашег расног миљеа и наше чудесне романтике...

Као Митке у "Коштани" г. Д. Милутиновић је на један диван начин дао нашег човека са Југа, и наш вечити примитивизам. Све оно старо, оно некадање Врање, оно турско, севдалиско и специфично балканско, оживело је кроз речи г. Милутиновића и пропевало старим заносним дертом.¹⁰¹

М. Ар. П.

У доба кад бесни погром Јевреја у Рајху

Један наш писац пише позоришни комад о Јеврејству

-Разговор са г. Динуловићем о његовој новој драми „Judenthum”-

-Дакле, маестро, Ви пишете комад о Јеврејима?

-Кроз дуги период светске историје као црвена нит провлачи се масовни прогон Јевреја. Значајно је да су сви ти прогони долазили као анационални, али су се сви темељили на верском моменту и као тице селице гоњене час лево или десно и Јевреји као народ трпели су због своје религије ма да је та религија дала основ многим другим религијама. Оно што је увек наглашавано стереотипно то је трговачки инстинкт расе и знатно гомилање капитала. Сви погроми носили су обележје отимачине оних који нису били свесни да се таленат ма у којој форми и у ма коме циљу не ствара него рађа. Ако је Јеврејство постало синоним трговине, ако је целокупан тај народ био уклоњен из осталих животних послова не лежи кривица до њега него до оних фактора који су из чистог антисемитизма спречавали развој тога талентованог народа и у другим правцима. Један од истакнутих наших Јевреја с правом је рекао да државе имају онакве Јевреје какве заслужују. Народи, који нису хтели да асимилирају Јевреје него су црвеном оловком подвлачили идентификујући народно са вером гурнули су Јевреје у екстремне групе своје нације. Данас кад су ступци свих новина пуни невероватних истина да се човек прогони зато што се не крсти или не клања, да му се одузима парче хлеба и да се на домовима лепе плакате с називом: „Јуда”, а када после Голготе, која датира хиљаде година траже један кут да својим способностима послуже нацији где су нашли гостопримство, јуриша се на њихове домове и на њихову егзистенцију.

---

¹⁰¹ Исто.

Ја сам нашао, прелиставајући своје успомене једног великог научника-лекара, који је на Соми и Вердену дао два сина а он сам служио и Немцима и Французима као лекар и научник. Њега ките све дипломе, он носи име великог светског научника и стоји иза политичких хаоса у служби истине, а младе јуришне трупе Хакенкројца лепе преко његове лекарске фирме: „Јуда“ и одводе у логор за интернирце у часу када је извршио тешку операцију над једним рањеним Хитлеровцем и спасао му живот. У његовој рупици од капута остаје розета: „roulamerite“ за услуге отаџбини. А та отаџбина назива га Јудом и гони га у затвор. Ето све то ме је нагнало да дам једну скицу трагедије јеврејског народа.¹⁰²

„ЛЕПА ПУСТОЛОВИНА“

Премијера 2 новембра

Три француска писма Кајаве, де Флер и Етјен Реј, кога знамо из неколико прилично добро сачињених позоришних комада у прошлој сезони, договорили су се да напишу заједнички нову позоришну комедију. Кајаве и де Флер су тој комедији дали печате свога племићско буржујског појимања, а Етјен Реј је имао да доведе у склад њихове поставке са својим модерним малограђанским искуством.

Лица: Хелен, тип модерне девојке, помало романтичне, помало сентименталне, али превише сексуалне; Валентин Ле Бароаје, тип правог француског буржуја коме су основ у животу наклоност ка реду, цифрама, дакле чисто малограђанска одлика, контеса де Тревијак, која мрзи Наполеона III, а обожава Луја Филипа, само зато што је тада имала 16 година; Андре д Егизон, човек од каријере, дипломата, али помало „шмољав“ као што каже контеса де Тревијак; госпођа д Егизон, алапача и велика дама, господин д Егизон, египтолиз, научник светског гласа, који скоро стално борави у Египту, проучавајући мумије, док му жена кокетира са париским бадавџијама по салонима и гарсонџерама. Поред ових главних личности, који шеткају кроз сва три прилично забавна чина, има још читаво туце типова који допуњујући напоре писаца за што бољим и лепшим свршетком.

Ми смо већ толико пута нагласили да се код француских писаца ретко може наћи неко који би покушао да у једној логичној вези прикаже толике социјалне супротности и сукобе, којих има превише у животу. Сви се они крећу око зачараног круга клајнбиргерске платформе, сви они беже од истине и увлаче се у досадне форме бесмислених факата и чињеница, које ништа не доносе собом. Једино нешто Пањол афирмише свој став у једној социјалној атмосфери, али као да је и он малаксао под утицајем стерилних идеја тих малограђанских идеолога. (Доказ је његова „Фани“).

На нишкој сцени „Лепа пустоловина“ је прошла одлично. Публика је пљескала раздрагано, на бини су се вртели глумци како су хтели Кајаве, де Флер и Етјен Реј.

¹⁰² Исто, 23.4.1933, бр. 17, 4.

Ипак мора се одати признање свима учесницима у овом комаду. Г. Танић је био изврстан, иако је, можда превише карикирао. Г-ђа Микић била је такође одлична као Хелен. Нарочито морамо да подвучемо улогу Андреа, коју је дао сјајно г. Ковачевић. Г-ђа Олга Илић као контеса де Тревијак остаће незаборавна. И сви остали били су добри. Режија укусна.

П.¹⁰³

„ГОСПОДАР КОВНИЦА“

написао Жорж Оне; премијера 9 новембра

Прексиноћ смо имали прилике да видимо на нашој сцени још једну од оних обичних позоришних ствари, која у суштини не може да подвуче своју потребну и логичну идејност. Жорж Оне, типичан малограђанин, сав у оном стерилном поимању индивидуалистичког гледања на свет, дао је у „Господару ковница“ само неколико романтичарских и превише личних безначајности и покушао да кроз пет намештених слика уоквири своје гледиште на сукобе између високе аристократије и буржоазије. Жорж Оне, који потиче из оне књижевне епохе, када је либерализам ликовао кроз победничке тријумфе буржоазије, хтео је да овим својим сладуњавим сочиненијем укаже на малограђанске врлине и на неминовно срозавање аристократије и њено изједначавање са буржоазијом, која је како он мисли, носилац духовних прегнућа и материјалних интереса. Да би то доказао он је чак довео на сцену групу радника који своје властодавцу захваљују за очинско старање и пажњу!

У ствари „Господар ковница“ ипак, нешто значи. Жорж Оне је покушао да укаже на једну сасвим појмљиву диференцијацију друштвених класа, на неминовно срозавање високог француског племства, на логичну ревизију свих вредности у моралном, духовном и материјалном смислу. Кажемо покушао, јер је био превише слаб да до краја спроведе своје прилично напредне погледе.

На сцени је комад прошао одлично. Истичемо овде колико је наше позориште успело да постане један озбиљан театар где публика може да буде задовољна.

Глумци су дали све што је било могуће. Г. Танић, као Депреј био је врло симпатичан и подвукао је зналачки своју тешку улогу. Г. Ковачевић као војвода Блињи успео је да буде одличан. Клара г-ђе Бандић врло добра. Нарочито се свиђа г. Глигоријевић-старији као Мулине, стопроцентни буржуј коме је идеал да уђе у племићске кругове. Г-ђа Илич, г-ђа Петровић, г-ђа Микић, г-ђа Јоковић и гг. Кујунџић, Јоковић, Кутијара, Кандић и остали одлично су обрадили своје улоге.

Режија г. Динуловића била је добро замишљена и укусна.

Сценограф г. Даничић.

---

¹⁰³ Исто, 5.11.1933, бр. 44, 3.

„ГОСПОЋА СА СУНЦОКРЕТОМ“

премијера 16 новембра

Ако је ико икад успео да особено и до крајности консеквентно веже један обични продукат фантазије са савременим, то је Иво Војновић који је у „ Госпођи са сунцокретом“ поставио својој богатој песничкој интуицији не једну логичну реалистичну основу, него један моментални излив својих унутарњих душевних комплекса.

„Госпођа са сунцокретом“ је магловита прича у којој се на све стране расипају громогласне мисли, дубоке максиме, али све то у некој филозофској и мистичној форми, форми за коју се не може рећи да има у себи ма чега од животног и која данас изгледа превише стара и укочена.

Хотимичне су и оне његове флуидне, трансцеденталне поставке. Један песник, као што је он, није могао да избегне визионарство и фантастичне драматичности, а све оно што се тако богато пресипа у његовим речима то је једна особитост његовог уметничког приказања и стваралаштва.

Конте Иво Војновић је насупрот једне реалне сфере дао у „ Госпођи са сунцокретом“ једну ватрену, мистичну визију која никад неће моћи да буде свакодневна трагедија или реалистички документ. Наше позориште је успело да ову Војновићеву визију да у таквом оквиру, који заслужује најласкавије похвале. Редитељ г. Надворник је својом богатом интуицијом успео да подвуче у комаду све оно што је визуелно и фантастично. Сцене на каналу Гранде у Венецији, затим она мрачна предисторија у собици на врху облакодера у Лондону дате су у таквом мајсторском штимунгу да ничег није било до сада импресионантнијег на нашој позорници.

Ансамбл је био одлично уигран и схватио је озбиљно своје улоге. Г-ђа Бандић у улози Оне била је врло добра. Витале г. Ковачевића врло симпатичан и добар. Кандиано г. Танића свиђао се особито. Краљицу од Голконде играла је ненадмашна г-ша Илић-Глигоријевић-старији, г. Кандић, г. Кутијара и сви остали успели су да обраде своје улоге врло спретно.

М.¹⁰⁴

---

¹⁰⁴ Исто, 19.11.1933, бр. 46, 3.

„МАРУСЈА“

Позоришни комад од Лава Урванцева, премијера 23 новембра

У току ове позоришне сезоне имали смо прекинуто први пут да видимо на сцени једну драму која сама по себи носи печат једне велике човечанске истине, једно истинско и рељефно разголићавање високог друштва и једну праву социјалну платформу.

„ Марусја“ Лава Урванцева није неко дело у коме се могу наћи сва идеолошка социјална стремљења и социјалне афирмације.. Урванцев још дуга, он врло тешко може да, кроз једно логичко уоквиравање догађаја, повеже све консеквенце живота, али поред свега тога, поред свих стереотипних фраза и форми, у „ Марусји“ се уздиже један елементарни и животни социјални моменат.

Та мала Марусја, која се креће у племићкој породици поквареној и без скрупула не разуме ништа од тих великих лажу у животу. Она би хтела да има много од живота, њени снови су велики и као Иља Муромец, легендарни јунак, покушава да нађе своје путеве. На крају то је опет Марусја, мала сељанка, која као да није ништа разумела од свих тих глупости; хтела је поћи на сва три Илина пута, али за жене постоји само један пут: пут љубави. Лав Урванцев не уме да велике догађаје подвуче како треба. Он је на крају опет стао на чисто романтичну и ганутљиву основу и тиме потро све оно што је тако истински почео да конструише. Његови типови су добро уочени, приказани у свој својој лажној и исквареној форми, али он није могао да до крајњих консеквенца спроведе своје врло добре поставке у у квари. Сав онај покварени, лажни и извештачени амбијент у коме се крећу у фракковима, моноклима и кроз лепе и питоме речи најјординарнији сладострасници и болесна первертида то је само форма буржоаског осећања и ту је Урванцев превише истинит. Али има момената где Урванцев пада у те буржујске грешке и заноси се непотребним сентименталним мотивима.

На сцени је „Марусја“ прошла одлично кроз складну и интуитивну режију г. Надстрника. Г-ђа Дана Петровић као марусја темељно је обрадила своју улогу. Платон г. Танића врло добар. Г-ђе: Илић, Бандић, Богдановић, г.г. Ковачевић, Кутијара, Пешић, Глигоријевић, старији и др. били су одлични.

П.¹⁰⁵

„Права љубав“ од Бракоа

Роберт Брако, коме је овај комад вероватно први литерарни деби, успео је да нас врло пријатно забави да кроз три занимљива чина да један врло леп пресек данашње љубави. Једна мала чедна удовица чији се муж након три дана брачнога живота сентиментално убија дошла је у положај да у једном

---

¹⁰⁵ Исто, 26.11.1933, бр. 47, 4.

хотелу на Ривијери трпи немогућа ласкања једног поштеносног хохитаплера. Након неколико интересантних сцена она беспомоћно подлеже брачним оковима овога ласкавца, али да би се осветила она смишља једну малу превару. Да би га створила љубоморним она му прича о двојици својих лажних љубавника. На крају она му признаје да је све ово исценирала да би га искушала да ли је воли.

*Игра г-ђе Бандић и г. Танића била је безпрекорна и на висини.*¹⁰⁶

„СЛЕПА БОГИЊА“ И „ФАУН“ НА НИШКОЈ СЦЕНИ

Можда по први пут у нашем позоришту имали смо прилике да видимо једно књижевно дело које заиста представља истинско разоткривање и жигосање свих друштвених конвенција, заблуда и лажни. Ово Толерово дело је тежак атак. Оно хоће да покаже да све оно што се збива, догађа, то је форма, без обзира на истину, без обзира на једно човечанство, које пати.

„Слепа богиња“ то је правда која у животу иде поред најпотреснијих животних докумената сасвим равнодушно не осврћући се на мучене и невинне људе око себе. Слепа богиња то је исмејавање немачког правосуђа, немачких клајнбиргерских моралних конвенција, немачких друштвених схватања.

„Слепа богиња“ је реч наших дана, у једној ужасној атмосфери, али и понешто мизерној. У првој слици служавка Марија и општински ћата Макс, који је оличење лакташа и човека који не бира средства ни начине да се попне на што већи малограђански степен хијерархије, кажу жандарму Блезенклеверу да је др. Фербер убио своју жену. Блезенклевер је спреман да то одмах пријави, само да би добио унапређење, без обзира на то што тиме денуцира невиног човека и што за то нема никаквих доказа. Али, господо, тако правда хоће.

Једна од најживотнијих слика јесте она у соби женске казнионице. Ту, за столом, ради безброј сиротих жена за које је правда рекла да су криве и да више немају приступа међу људе, зато што су жигосане, зато што су унесрећене. Једна осуђеница избезумљена, захтева од своје другарице да јој ноћу дође у ћелију где би се с њом забављала. То није неки невини начин забаве. То жене у хистерији у једној безнадежној атмосфери хоће једна другу да љубе да се задовољавају топлином, тако једна уз другу; у оскудици мушкараца оне међу собом склапају љубав. Тешка је то истина, те телесне везе између жена у четири зида мрачне ћелије...

Ернест Толер је заиста много рекао, али је добро рекао. То његово жигосање немачког правосуђа толико је тачно и непобитно да човек осећа колико је живот лажан, тежак и подлачки.

Свих седам слика то су слике које много казују, много значе и много оптужују.

¹⁰⁶ Исто.

Миљана Ђорђевић

На сцени је „Слепа богиња“ дата у одличној режији г. Надворника. Глумци су сви били на своме месту. Вреди истаћи г.г. Танића, Кутијару, Ковачевића, Кујунџића, Кандића, Пашића, Јоковића, браћу Глигоријевиће и др. Од глумица г-ђе Микић, Бандић, Петровић, Кујунџић, Јоцић и др.

Публике је било доста.

П.¹⁰⁷

---

¹⁰⁷ Исто, 24.12.1933, бр. 52, 3.

**БОРИВОЈЕ СТОЈКОВИЋ –
ПРВА УПРАВА
(1934–1936)**

Након оставке Д. Милачића, Позоришни одбор расписује конкурс за управника:

*"Упражњено је место управника Нишког позоришта, то централни одбор овим расписује конкурс и позива кандидате да се пријаве најдаље до 10 октобра тг. Благајнику позоришног одбора г. Ђоки Ђермилу, трговцу у Нишу. Уз пријаву треба поднети и потребне личне податке о личним квалификацијама, раду на позоришној уметности, као и на коју плату рефлектују."*²²⁵

Нишка штампа убрзо је пропратила избор Боривоја Стојковића, суплента Друге мушке гимназије у Сарајеву и позоришног есејисту и критичара, за новог управника нишког позоришта²²⁶.

Боривоје Стојковић (1909–1984), театролог, историчар позоришта и позоришни делатник, још као гимназијалац у Ваљеву суделовао је у раду аматерских позоришта. Дипломирао је на групи за за југословенску и упоредну књижевност са теоријом књижевности на Филозофском факултету у Београду (1931). Најпре је радио као наставник Друге мушке гимназије у Сарајеву. Два пута је био управник позоришта у Нишу (1934–1936. и 1939–1941). Од 1941. до 1945. био је у немачком заробљеништву у Нирнбергу и Хамелбургу где је од 1942. радио у логорском позоришту као управник и

редитељ. У више листова и часописа објавио је преко 300 позоришних и књижевних критика, чланака, есеја и приказа. Највише је радио на историји српског позоришта. Најзначајнија дела су му: *Историјски преглед српске позоришне критике* (1932), позоришни портрети *Дражи преко рампе* (1934), *Историјски преглед српског позоришта* (1936), књижевне критике *Из књижевности* (1939), *Руководиоци Народног позоришта у току једног века* (1967), *Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба – опера и драма* (1979), глумачки портрети *Великани српског позоришта* (1938). Његов рад на историји српског позоришта "од фундаменталног је значаја за историју наше културе", док су његови портрети глумаца драгоцене сведочанства о најзначајнијим сценским уметницима који су деловали у нас.

Боривоје Стојковић

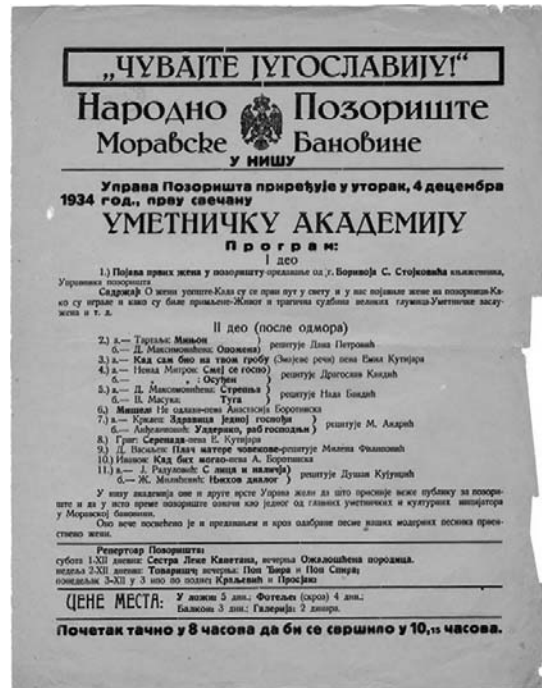
²²⁵ *Ново доба*, 29.9. 1934, бр. 1, 5.

²²⁶ *Нишке новине*, 3.12.1934, бр. 48, 4.

Током првог мандата у Народном позоришту Моравске бановине (1.12.1934–1936) Б. Стојковић је био управник, драматург и главни редитељ. И као управник и као редитељ залагао се за одржање и стално подизање уметничког нивоа Позоришта. Тако су, ван редовног репертоара, у циљу оспособљавања глумца за сложеније уметничке задатке као и "васпитавања" публике, одржаване повремено тзв. **уметничке академије**. Глумци су тада обично рецитовали одабране стихове из новије југословенске поезије или изводили неки краћи али сценски сложенији комад. Прва таква уметничка академија одржана је крајем 1934, а програм се састојао из два дела. За почетак је управник Б. Стојковић одржао предавање *Појава првих жена у позоришту*, да би се академија наставила рецитовањем стихова Десанке Максимовић, Змаја, Д. Васиљева, Масуке, Г. Крклеца... Низом оваквих академија Управа позоришта желела је да још присније веже публику и да позориште означи као један од главних уметничких и културних иницијатора у Моравској бановини.²²⁷

Новоименовани управник НПМБ *Боривоје Стојковић* упућује крајем 1934. молбу Просветном одељењу Краљевско банске управе Моравске бановине да предложи дојене нишког театра, брачни пар *Динуловић, Славку и Радивоја*, за одликовање поводом 40 година уметничког позоришног рада.²²⁸ На дан прославе овог јубилеја, 12. фебруара 1935, *Радивоје Динуловић*

одликован је Орденом Светог Саве III реда, а *Слава Динуловић* Орденом IV реда.

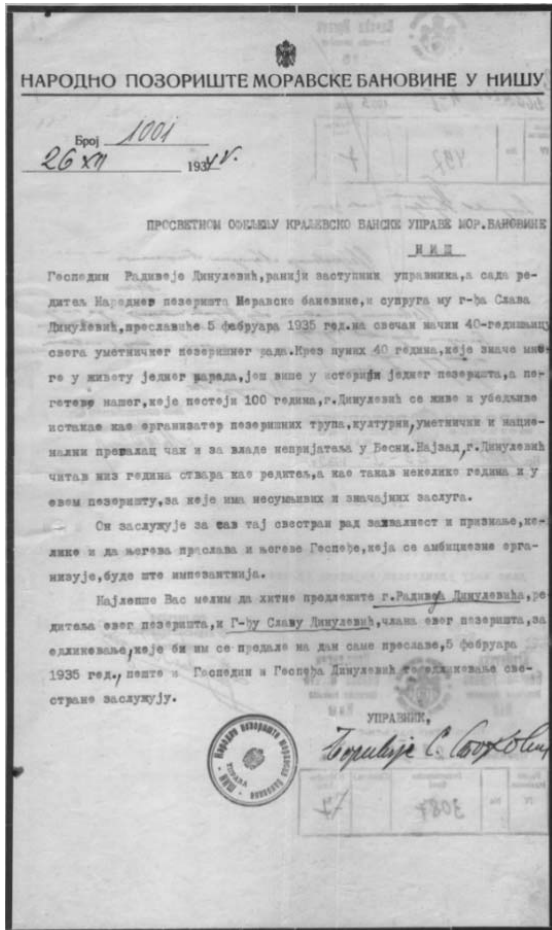
Прва уметничка академија одржана крајем 1934.

Славка Слава Марковић Динуловић (1878–1950) завршила је Вишу девојачку школу у Вараждину и 1896. побегла у путујуће позориште Ђуре Протића, затим играла у путујућим трупима Михаила Пешића, Петра Ђирића, НП у Београду, Дубровнику, Вараждину, Старој Пазови, Сарајеву, Суботици, Битољу и од 1929. до пензионисања 1935. је стално у НП Моравске бановине у Нишу. Прослава је отпочела поздравним говором и предајом дарова, а премијерно је изведен комад *Покошено поље*, који је, по роману Бранимира Ђосића,

²²⁷ МПУС, збирка програма и плаката

²²⁸ АЈ, 66, 352, 588

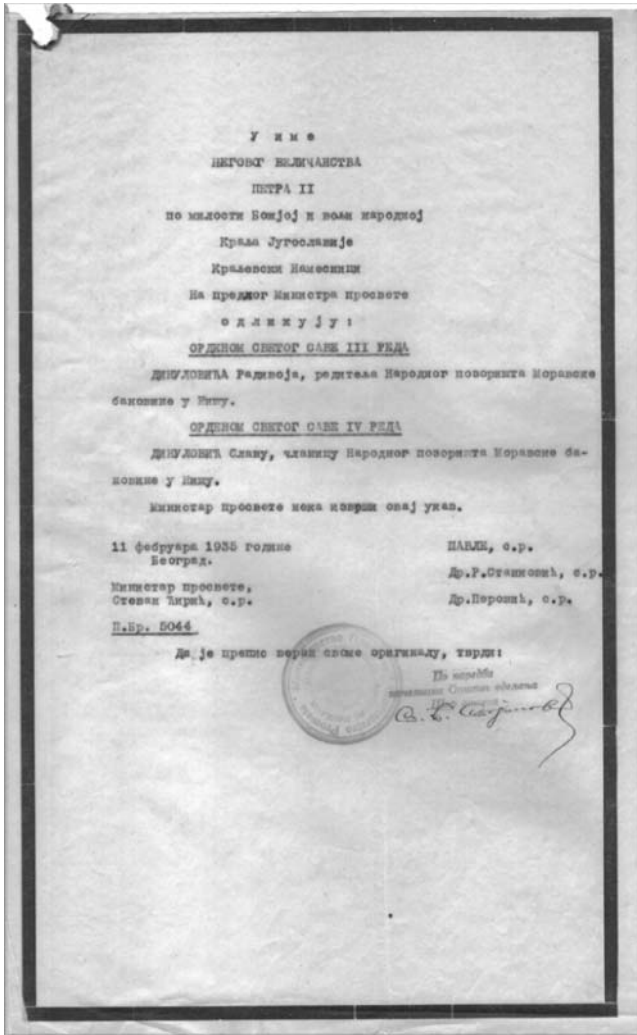
драматизовао сам Радивој Динуловић. У част слављеника, учешће у представи узели су и многобројни гостујући глумци из Београда, Сарајева...²²⁹

Молба да се поводом 40-годишњице рада одликује брачни пар Динуловић

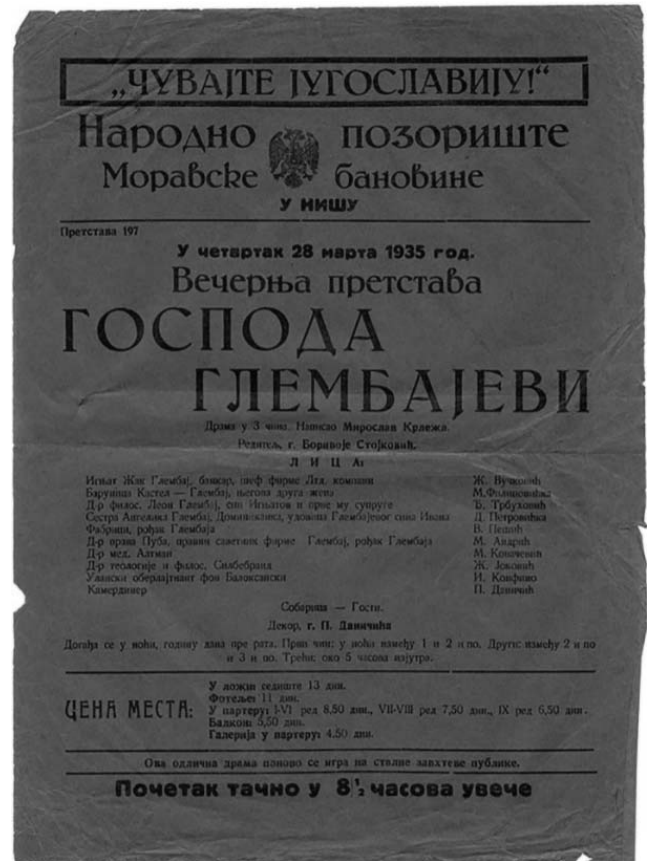
²²⁹ИАН, фонд *Народно позориште Ниш (1887-), 1931-1987.*

Одлука о одликовању брачног пара Динуловић орденом Св. Саве

Почетком 1935. на сцену нишког позоришта постављене су две извођачки сложене и тешке Крлежине драме, *Господа Глембајеви* и *У агонији*, обе у режији Б. Стојковића.

Плакат, 1935. (МПУС)

Господа Глембајеви, 1935.(МПУС)

Носилац главних улога, Леона и Ленбаха, био је један од својевремено најомиљенијих југословенских оперетских али и драмских и карактерних глумаца, **Ђука Трбуховић** (1891, Загреб – 1968, Бањалука), који је непуне две сезоне играо у НПМБ у Нишу.

Као редитељи се у овом периоду појављују, осим **Б. Стојковића**, још и руски редитељ **Јаков Осиповић** (1934–1935), који је важио за "лежерног мајстора свог заната", **Радивоје Динуловић** (1932–1935), уметнички секретар позоришта **Драгослав Кандић** (1932–1936) и **Никола Динић** (1934–1936), који је у режију уносио "сигурност и велико искуство осведоченог позоришног практичара".

Плакат, 1935.(МПУС)

Никола Динић (1891–1945) био је глумац и редитељ. Дебитовао је у трупи Д. Нишлића, затим био у дружинама М. Стојковића, М. Марковића, Ј. Харитоновича, Ј. Рајчића Чврге, М. Лазића и П. Ђирића, био је члан НП у Београду 1922, СНП у Новом Саду (1923–24. и 1925–33) у којем је једно време био и управник. Властиту путујућу трупу је основао 1933. и након две сезоне се са групом глумаца придружио НП Моравске бановине у којем се поред глуме бавио и режијом, а једно време је обављао и дужност управника. Значајне улоге: хаџи Замфир (С. Сремац – С. Бунић, *Зона Замфирова*), Митке (*Коштана*, Б. Станковић), Вуле (*Подвала*, М. Глишић), Воја (*Парола*, Д. Николајевић), Радоје (*Максим Црнојевић*, Л. Костић), Јеврем (*Народни посланик*, Нушић)...

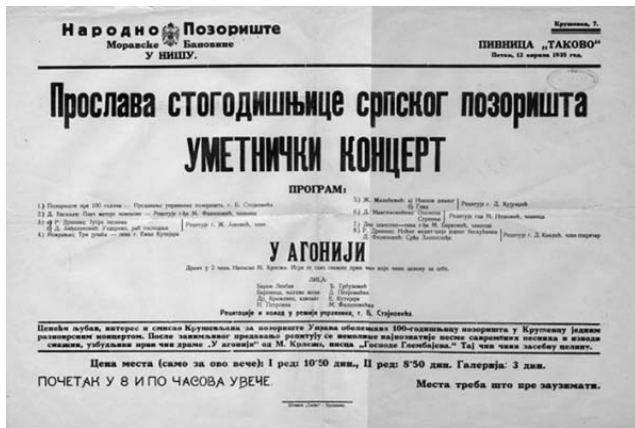
*Никола Динић,
глумац и редитељ*

Плакат, 1935. (МПУС)

Плакат, 1935. (МПУС)

Прослава стогодишњице српског позоришта,
12. априла 1935.

Још једна од новина за прве управе Боровоја Стојковића су и сажете конференције управника о писцу и делу пред значајне премијере, које су од средине 1935. извођене четвртком сваке седмице, а пошто у Нишу тада није било дневне штампе, позориште је уз редовне премијерне плакате штампало и по граду растурало већи број плаката-летака. Такође, уведене су као редовне популарне представе уторком и петком за тзв "раднички свет" и ширу публику са јединственом, врло ниском ценом за све улазнице што је наишло на тако добар пријем да је позориште морало да издаје више карата него што је било места у сали!²³⁰

²³⁰ Јанић, Сениша и Боровоја С. Стојковић, *н.д.*, 111.

Плакат (МПУС)

Један од истакнутих чланова ансамбла била је и глумица *Милица Јашекова* (1910, Крагујевац). После завршене више занатске школе, ступила је на позоришну сцену 1929. у НП у Београду, затим играла у трупи Д. Животића, београдској Рибници, у НП у Нишу од 1933–36. и 1938–41, затим у НП у Бањалуци, 1946–51. је поново у Нишу, затим у Призрену, НП у Чачку, НП у Вршцу, НП у Пожаревцу и од 1954. у НП у Косовској Митровици. Емотивне и динамичне природе, правилне дикције и интонације, веродостојна и студиозна, истакла се у улогама: Аксјуше (*Шума Островског*), Агафје (*Женидба*

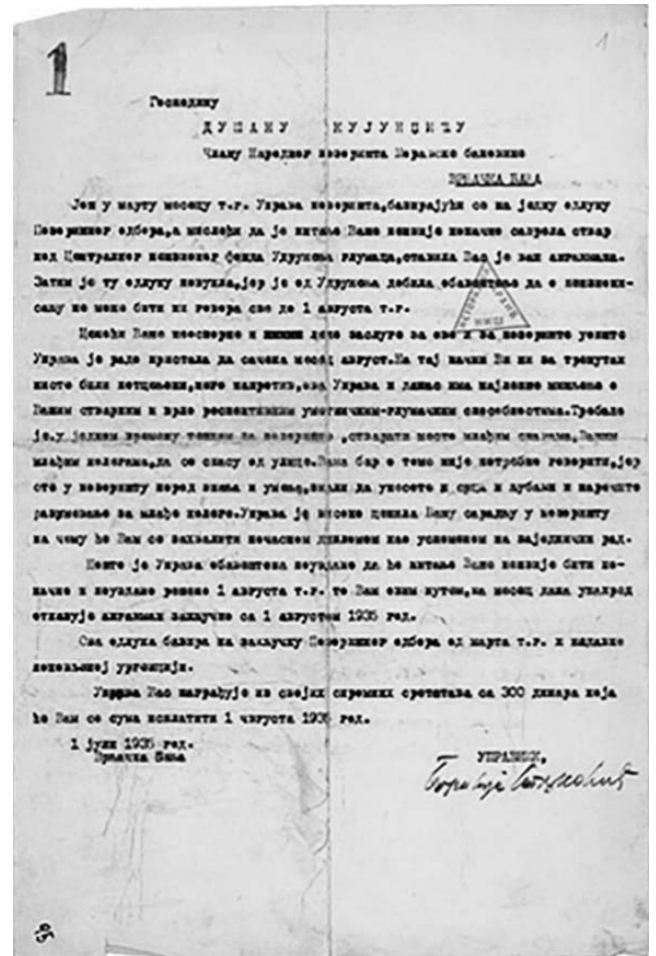
Гогоља), Зеленићке (Родољупци Ј. Стерије Поповића), Нере (Подвала Глишића), Зоне (Зона Замфирова), Даре (Гђа министарка), Ане (Господски дом Веснића), Миле (Један човек мање М. Токовића).

Милица Цица Јашекова, глумица

Још један истакнути члан нишког позоришта дочекао је пензионисање у току 1935. године. Једним дописом од 1.7.1935. упућеним из Врњачке Бање у којој је позориште проводило летње месеце, управник Боривоје Стојковић се бираним речима и почасном дипломом захваљује глумцу **Душану Кујунџићу** на сарадњи и обећава му новчану помоћ од 300 динара која

ће му бити исплаћена на дан пензионисања 1. августа исте године.²³¹

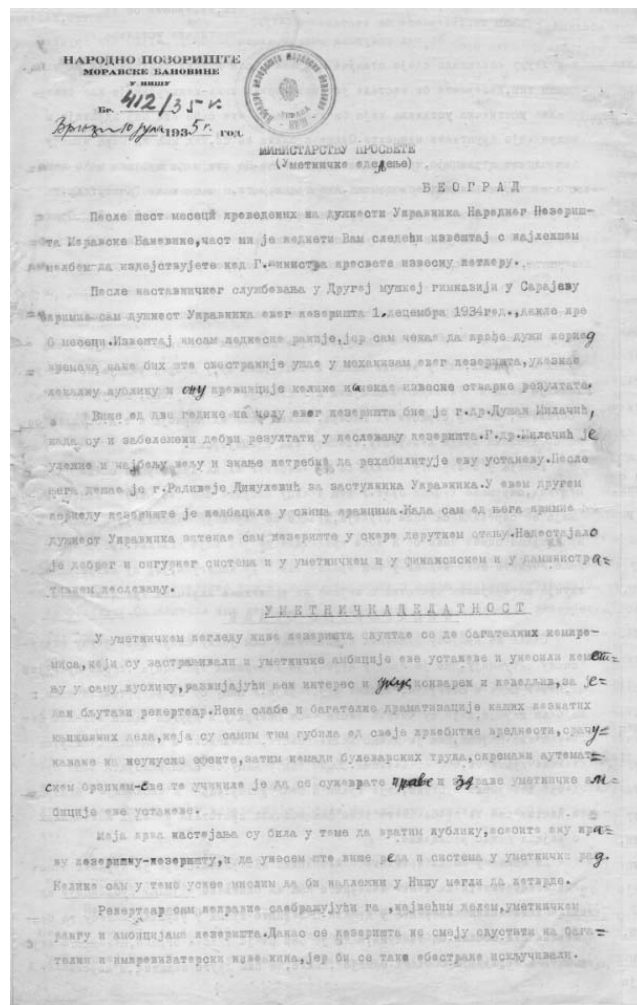

Убрзо је уследила опроштајна представа у част Кујунџића и Динуловића, *Жена сатана* Карла Шенхера. Вече је отворио управник Боривоје Стојковић, наставио хор Занатског певачког друштва из Ниша, а између чинова наступио је и квартет Бата Лака. На самом

²³¹ ИАН, *Народно позориште Ниш (1887-), 1931-1987.*

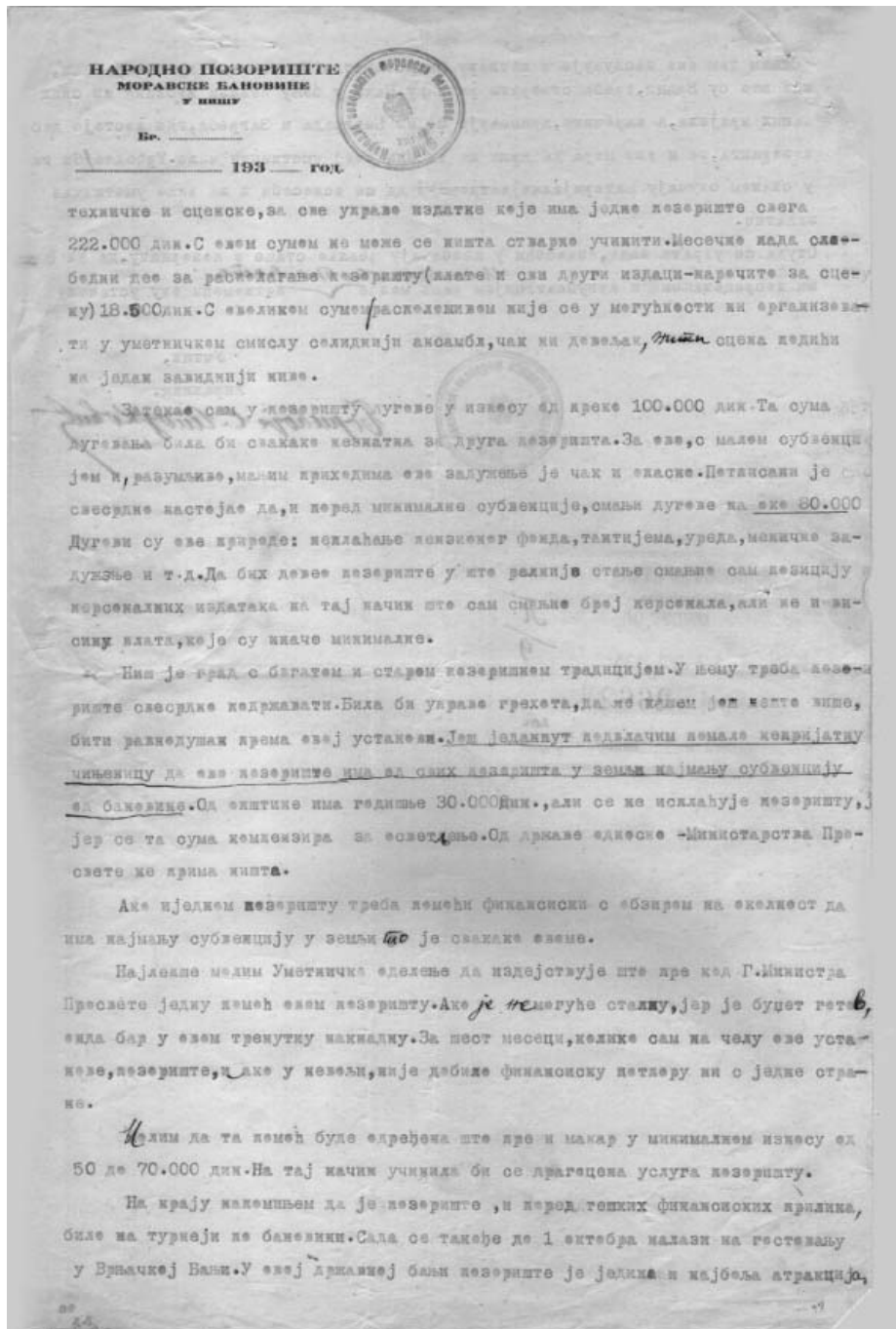
Љубљани. У односу на целокупни буџет то су, опет, биле минорне своте, око 2,3%. Највећи део одлазио је на плате, више него скромне, понекад мање од примања учитеља. Субвенције бановинских позоришта износиле су око 10% укупних издвајања за позориште. Из једног интервјуа са управником Боривојем Стојковићем који је објавила нишка *Народна реч* и шестомесечног извештаја²³⁴ упућеном Министарству просвете, сазнајемо за фрапантне разлике у износима којима су субвенционисана бановинска позоришта у земљи. Тако је Народно позориште у Осиеку од државе годишње добијало 1218000 динара, сарајевско Народно позориште – 1146000, скопско позориште – 1000000, Народно позориште Зетске бановине на Цетињу око 800 000, Народно позориште Врбаске бановине из Бањалуке око 900 000, крагујевачко позориште око 500 000 и Нишко позориште 277 000 динара. И поред свих тешкоћа, Б. Стојковић је успео да смањи дуг у износу од 145 000 у 1934. на 97000 већ у 1935.²³⁵

Шестомесечни извештај Б. Стојковића Министарству просвете, 1935.

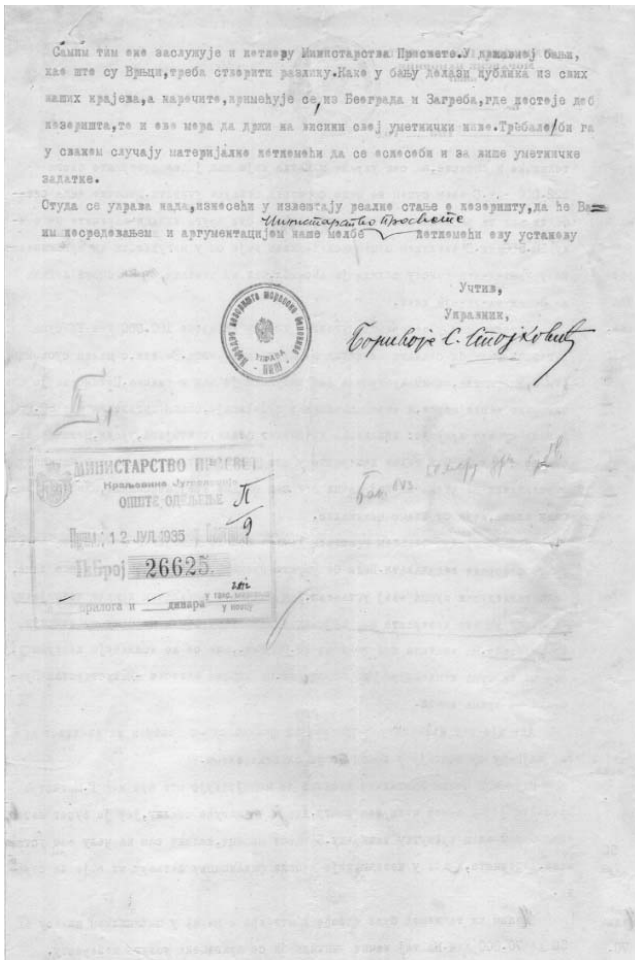
²³⁴ АЈ 66, 352, 588.

²³⁵ *Народна реч*, 1935, бр. 2, 3.

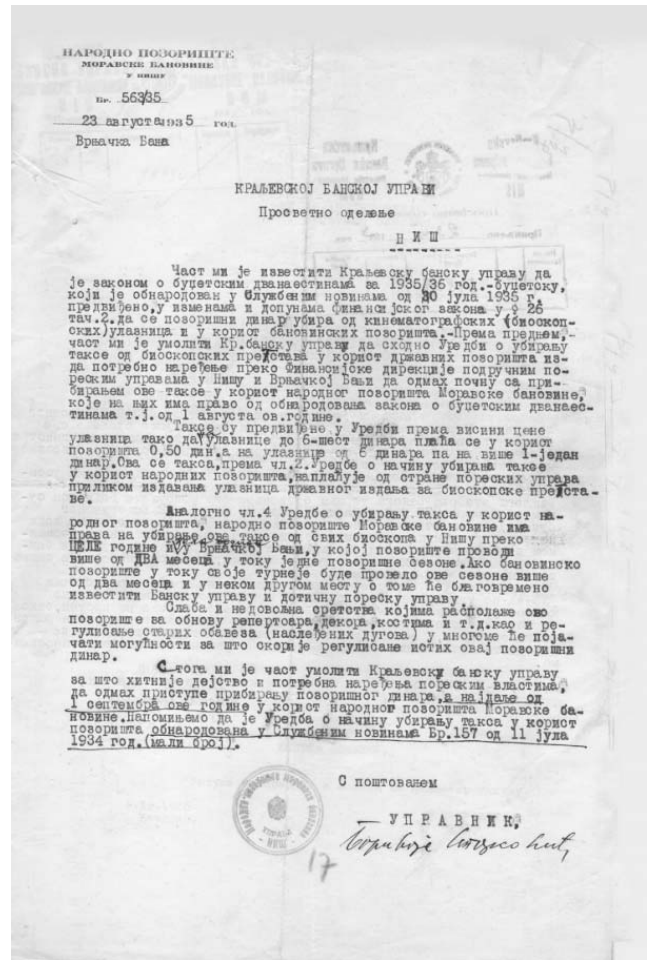
Шестомесечни извештај Б. Стојковића Министарству просвете, 1935.

Шестомесечни извештај Б. Стојковића Министарству просвете, 1935.

Законом о буџетским дванаестинама за 1935/36. предвиђено је убирање позоришног динара од биоскопских улазница а у корист бановинских позоришта. Управник

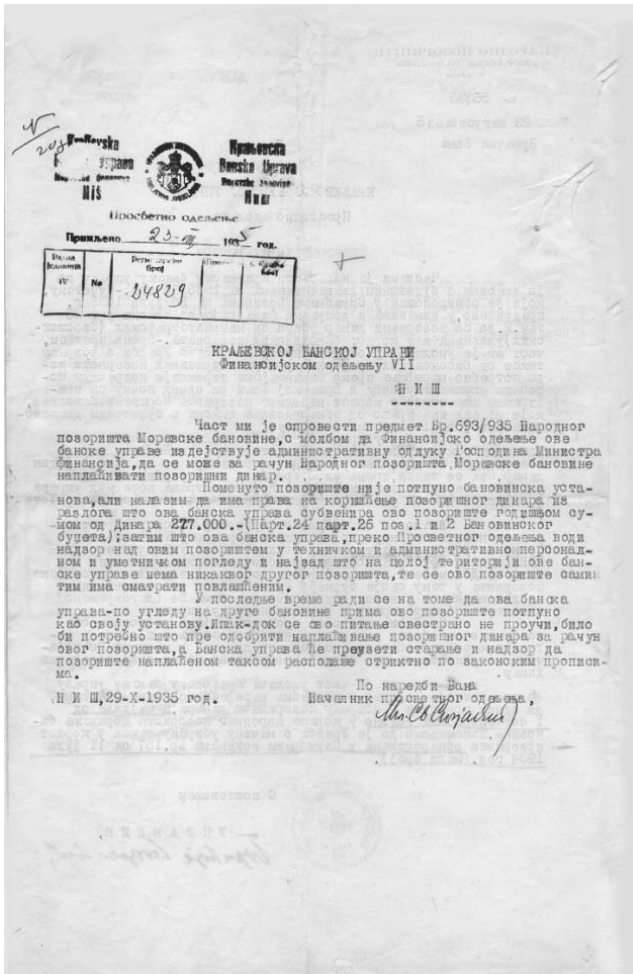

Молба Просветном одељењу Краљевске банске управе у Нишу, 1935.

Ђорђевић Стојковић упутио је молбу (23.8.1935) Просветном одељењу Краљевске банске управе у Нишу да што хитније омогући извршење ове мере.²³⁶

²³⁶ АЈ, 66, 352, 588.

Позоришна сезона 1935–36. отворена је 9.10.1935. премијером Нушићевог комада *Ујеж* у режији Николе Динића. Ово је уједно било и прво постављање на сцену овог Нушићевог текста (пре београдске премијере).

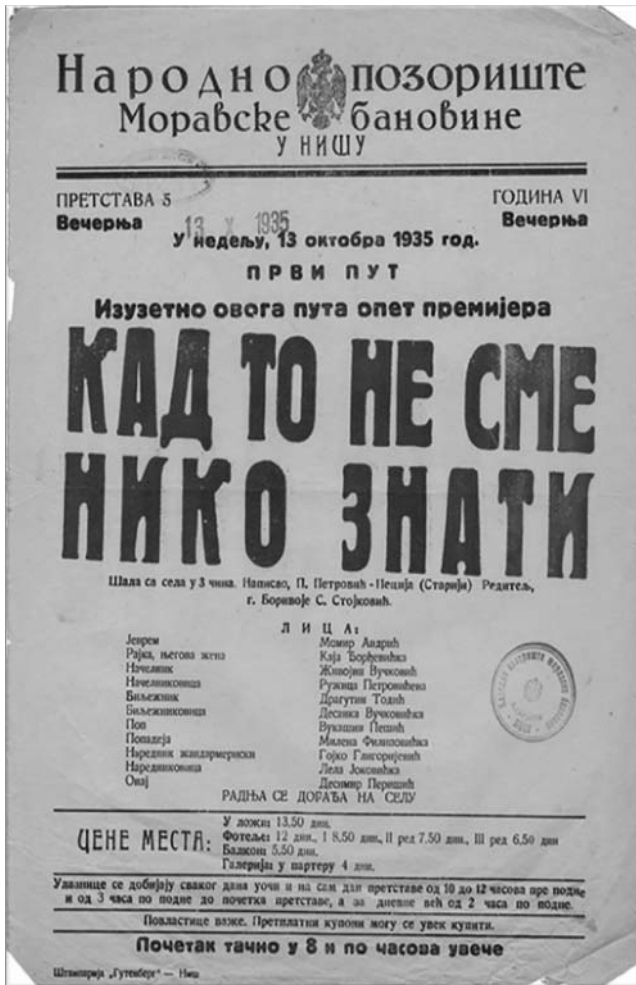
Ујеж, 1935. (МПУС)

До краја године уследиле су премијере следећих комада: *Кад то не сме нико знати* П. Петровића Пеције, *Злочин у Сингапуру* С. Мома, *Господски дом* Радослава Веснића...

С обзиром на чињеницу да је ово позориште било једино на територији целе бановине²³⁷, стекло је право на убирање ове таксе преко целе године у Нишу и два месеца у Врњачкој Бањи јер је тамо проводило летњу сезону.²³⁸

²³⁷ Исто.

²³⁸ Исто.

Плакат, 1935. (МПУС)

Плакат, 1935. (МПУС)

Господски дом, 1935. (МПУС)

Комедија у 3 чина, *Трафика њене екселенције* Л. Бушфекетеа у режији Б. Стојковића²³⁹, играна је премијерно 14.11.1935. Нишка штампа дочекала је "на нож" овај комад оценивши га само као један неуспели компромис позоришног репертоара услед којег је и једна од врхунских глумица тога доба, *Ана Качаник*, "од које се могла очекивати само бравура, подбацила".

Трафика њене екселенције. 1935. (МПУС)

Н а р о д н о   п о з о р и ш т е
М О Р А В С К Е   Б А Н О В И Н Е
у Н И Ш У

ПРЕТСТАВА 21
ВЕЧЕРЊА 15

ГОДИНА VI

У четвртак, 7 новембра 1935 год.
П Р В И П У Т

Т Р А Ф И К А   Њ Е Н Е
Е К С Е Л Е Н Ц И Ј Е

Комедија у 3 чина (5 слика). Написао, Ласло Бушфекете.
Капелник, г. Г. Коцијан.   Редитељ, г. Боривоје С. Стојковић.

Л И Ц А :

Нав, узана Земана, баронеса Герсон	Милана Филиповић
Лиза) млада кћера	Зора Црногорчевић
Мела)	Ана Колчаковић-Дравова
Граф Коврад Федара—Стараја	Жељко Вуковић
Граф Коврад Федара—Млађа	Другуша Тоша
Милана, продавалица	Мила Јанковић
Судити господин	Драгослава Калдаћ
Јован младац	Лујана Пелаћ
Господин Шапа	Митар Алексић
Политер	Жарко Јовановић
Финанс	Бранимир Пелаћ
Ханделбург	Илија Кофман
Господин с моноком	Никола Давид
Клема дечак	
Сужавка	Лиза Јоковић
Марио	Десанка Перковић
Новинар	Ратондир Грамаћ
Шофер	Милорад Спасојевић
П) појана радник	Бранимир Пелаћ
	Десанка Перковић

За време паузе свира оркестар Народног позоришта
Капелник, г. Г. КОЦИЈАН.

Ц Е Н А М Е С Т А :
У ложи: 15:50 динара.
Фотелје: I ред 12 динара; II ред 8:50 динара;
III ред 7:50 динара; IV ред 6:50 динара.
Б а л к о н : 5:50 динара.
Г а л е р и ј а у партеру: 4 дин.

Улазнице се добијају сваког дана уочи
и на сам дан претставе од 10 до 12 час.
пре подне и од 5 часа по подне до по-
четка претставе, а за дневне већ од 2
      часа по подне.

П О В Л А С Т И Н Е В А Ж Е
Претплатни купони могу се увек купити.

Почетак тачно у 8 и по часова увече.

Плакат, 1935. (МПУС)

Ана Николић Качаник (1910, Госпођинци, Срем) била је једна од најдаровитијих млађих глумица НП у Нишу. Завршила је два разреда Учитељске школе у Новом Саду. Каријеру је започела у путујућем позоришту Д. Животића у Београду, 1932–1933. и од 1934. до 1941. С малим прекидима играла је у Нишу, 1933–1934. у НП у Бањалуци. Под окупацијом није радила, а после ослобођења је играла у Прокупљу (1945–1949), Зајечару (1949–1952), Крагујевцу (1952–1953), Подгорици (1953–1965). У почетку је играла сентименталне наивке, младе љубавнице да би временом прешла на психолошки сложеније драмске улоге. Значајне домете остварила је улогама Цесике (*Млетачки трговци*), Давида Коперфилда, Скамполо, Пег (*Пег, срце моје*, Манерс), Жужу (Љубица Дивјак), Зоне (*Зона Замфирова*), Раке (*Гђа министарка*), Еве (*Професор Жич*, Фелдмана), Федре (Расин), гђе Талбет (*Свети пламен С. Мома*), Хасанагинице (Д. Огризовић)...

Уследила је премијера комада *Главна ствар* руског писца Н. Јеврејинова (28.11.1935), који је Управа позоришта топло

²³⁹ *Народна реч*, 1935, бр. 3, 3.

препоручила својој публици на следећи начин: "неком комедија а неке драме", "комад који је изазвао праву сензацију у позоришном свету... проткан комичним, фантастичним, гротескним и карневалским појединостима... Глумци се пењу на позорницу из публике: цела сала се претвара у позориште живота".

Н а р о д н о п о з о р и ш т е
М О Р А В С К Е Б А Н О В И Н Е
У Н И Ш У

ПРЕТСТАВА 36 ВЕЧЕРЊА 32 У четвртак, 28 XI 1935 г. ГОДИНА VI
П Р В И П У Т

Г Л А В Н А С Т В А Р

Неком комедија, а неком и драма, у 4 чина. Написао, Н. Јеврејинић.
Превео с руског Љ. Максимовић. (Комад с музиком).
Капелник, г. Г. Коцијан Редитељ, г. Боривоје Стојковић.

Л И Ц А:

Парадот) Врчара) Др. Фрагман) Момак) Авдани) Урван, пазвач, позоришта) Радиса) Шатка) Екстремар) Гурац, љубавник) Босанског играча) Коначар) Нерон) Петровић) Тугава)	Момар Авдани) Жрско Јоковић) Никола Динић) Саша Зартоковић) Јован Илићковић) Другуша Тошић) Ана Кочичкић-Јеленска) Гојко Гавриловић) Вукица Пеша) Милорад Спасојевић)	Лука) Посеја) Лелија) Кристијана) Наталија) Галичина, венчана соба) Даталогорфкиња, жена кња) Чоловица у пелери) Студент Феђо, његов сав) Професорка) Земка са поставлетом) Гутовена) Провала Јевска) Роб) Селарист)	Нија Кофрано) Ружина Петровић) Марица Делић) Кеја Борчић) Видосава Пеша) Мара Јанковић) Деспина Петрић) Нија Кофрано) Десана Буковић) Ана Јасовић) Видосава Пеша) Зора Црногорчевић) Душица Пеша) Ратомар Граша)
--	--	---	---

I чин: код врача; II чин: проба комада „Кво вадис“ на позорници; III чин: глумци у животу; IV чин: Карневал.

После I чина пауза 5 минута; после II чина 8 минута; после III чина 7 минута.

Свира, скоро у току целог комада, позоришни оркестар.
Капелник и композиције г. Коцијана.

Ц Е Н А М Е С Т А:
У ложи: 13.50 динара.
Фотеље: 12 дин.; партер I ред 8.50 дин.; II ред 7.50 динара; III ред 6.50 динара.
Б а л к о н : 3.50 динара.
Г а л е р и ј а у партеру: 4 дин.

Улазнице се добијају сваког дана уочи и на сам дан претставе од 10 до 12 час, пре подне и од 3 часа по подне до почетка претставе, а за дневне већ од 2 часа по подне.

П О В Л А С Т И Ц Е В А Ж Е.
Претплатни купони могу се увек кунути.

Почетак тачно у 8 и по часова увече.
Штампа „Графика“, Ниш

Плакат, 1935. (МПУС)

Премијеру комада *Ханка* савременог босанског приповедача Исака Самоковлије (5.12.1935), који драматизује истинит догађај из "циганског босанског миљеа", нишка

штампа оценила је "неуспешном", истичући: "*Највећи грех режије био је додељивање Ханке гци Црногорчевић. Несумњиво је, да је гца Црногорчевић, извесан квалитет. Али квалитет своје врсте, суптилан и утанчан, који се ни у једном тренутку није могао препородити и саживети са једним разуздањем, крвнимскроз и скроз нервним циганским темпераментом.*

*Гца Црногорчевић је дала само сенку Ханке, једре и бујне циганке пуне страсти.*²⁴⁰

Н а р о д н о п о з о р и ш т е
М О Р А В С К Е Б А Н О В И Н Е
У Н И Ш У

У четвртак, 5 XII 1935 г. даје се први пут необично занимљив комад и права реткост за Ниш

Х А Н К А од д-ра Исака Самоковлије.

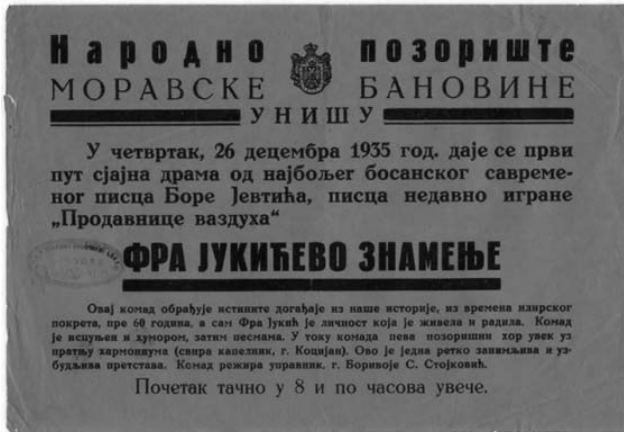
Прошла пут вишка публике ичвала је прилике да се уочи са босанским писцем Бором Јевтићем, који у „Продавница ваздуха“ слика грађанску средњу и осећајну гаулуљавост босанског села и босански цигански миље. Садржина драме је потпуно истинита тако да је писац драматизовао један стварни догађај из живота. Самоковлија је неустољиво најбоља босански савремена приповедача а с Бором Јевтићем и најбоља позоришни писац. Комад је живо проткан земни онакљавица, чисто веселим пасажима и пуна лепих босанских седалника и мелодија. Певачу корови и солисте. Наш ће се кроз овај комад упознати с босанском средњом што је поред осталог, њу пак. Управу позоришта у реинтроској политици. Писац комада је сарадник свих наших домаћих листова.

КОМАД ДУХОВИТО РЕЖИРА Г. НИКОЛА ДИНИЋ, КАПЕЛНИК Г. КОЦИЈАН.
Идуће претставе: субота, 7 XII, дневне: „Господски дом“; вечерња „Главна ствар“.

ПОЧЕТАК ПРЕМИЈЕРЕ ТАЧНО У 8 И ПО ЧАСОВА УВЕЧЕ

До краја године уследиле су премијере комада *Руј Блаз* Виктора Игоа и *Фра Јукићево знамење* савременог босанског аутора Боре Јевтића, комад који обрађује "истините догађаје из времена илирског покрета".

²⁴⁰ Исто, 1935, бр. 6, 5.

Руј Блаз, 1935. (МПУС)

Током године одржане су неколико пута тзв. забавне вечери у корист Централног пензионог фонда, јула (1.7.1935.) и крајем године (26.11. 1935) *Весело глумачко вече* у коме је учествовао цео ансамбл. Вече је отпочело уводним предавањем управника Б. Стојковића о уметничкој вредности хумора у позоришту, наставило се извођењем комада

Плакат, 1935. (МПУС)

Мала П. Петровића Пеције и пародичном опером *Артиљерија Рустикана* Бране Цветковића.

Још једна значајна културна манифестација одржана је крајем децембра 1935, Толстојево вече са извођењем драме *Живи леш*.

Плакат, 1935. (МПУС)

Народна реч крајем године (19.12.1935) доноси запажање о једној чудној и контраверзној одлуци Просветног завода да забрани ђацима похађање свих позоришних представа, па и оних које су игрane искључиво због њих суботом поподне: "Народно позориште Моравске бановине у Нишу једно је од најсиромашнијих бановинских позоришта у земљи. Његова новчана субвенција не премаши суму од 280.000 дин. годишње, па оно ипак и под тим условима ради. Али на страну то, што њега надлежни материјално више не помажу. Једна друга чињеница карактеристична је много више од ове. Наиме, шефови свих овд. Прос. Завода забранили су својим ђацима не само похађање редовних позоришних представа већ чак и оних, које се држе суботом по подне искључиво због ђака. И тако док друга места кукају за добијањем позоришта као просветних у културних институција, ми га овде систематски спутавамо и онемогућујемо".²⁴¹

Од краја 1934. до краја 1936. год. глумачку трупу сачињавали су: *Слава Динуловић, Јелена Кујунџић, Милица Н. Динић, Ивка Берковић, Милена Филиповић, Зора Црногорчевић, Даница Петровић, Нада Бандић Петровићка, Каја Ђорђевић, Милица Мила Јашекова, Ружица Петровић, Десанка Вучковић, Јелена Јоковић, Ана Качаник Николић, Ружица Богдановић Ковачевић, Нада Урбанова Срећковић, Наталија Наташа Нешовић Мајић, Видосава Пешић, Анастасија Боротинска, Душан Кујунџић, Никола Динић, Бука Трбуховић, Вукашин Пешић, Драгослав Кандић, Душан Цветковић,*

²⁴¹ Исто, 1935, бр.3.

*Живојин Вучковић, Жарко Котрошан, Емил
Кутијаро, Момир Андрић, Жарко Јоковић,
Гојко Глигоријевић, Драгутин Тодић, Десимир
Перишић, Михаило Милићевић, Илија
Конфино, Милорад Спасојевић.*

КРОЗ НИШКУ ШТАМПУ (1934, 1935)

За новог управника нишког позоришта постављен је г. Боривоје Стојковић²⁴²

Ових дана постављен је за управника Народног позоришта Моравске бановине г. Боривоје Стојковић професор гимназије. Г. Стојковић је неоспоран позоришни струшњак и један од врло талентованих млађих позоришних есејиста. Г. Стојковић је још као гимназијалац почео да се бави позоришним проблемима, играо је и режирао у дилетантским групама. Као студент био се одао изучавању југословенске и светске књижевности. Касније упознао се са најистакнутијим првацима наших позоришта који су му отворили видик за разумевање позоришних проблема и сцене.

Био је кратко време на студијама у Паризу. При повратку у отаџбину посветио се позоришној и књижевној критици. За ових неколико последњих година обрађивао је теориске естетско филозофске и историско-сценске проблеме. Своје радове објављивао је по свима бољим књижевним часописима и дневним листовима. Нарочито је активно сарађивао у часописима: „Летопису Матице Српске”, Бањалучкој „Књижевној крајини”, Сарајевском „Прегледу”, Вениу, Мисли, Животу и Раду, повремено и у Српском књижевном гласнику и т. д.

Једно време је уређивао у Београду часопис у облику новина „Књижевна критика”. Био је пуних седам година стални и главни књижевни критички референт часописа „Живот и Рад”.

Објавио је досада преко 150 позоришних критика, есеја, чланака и различитих позоришних портрета. Од специјалних позоришних расправа дао је две студије, „Историски преглед српске позоришне критике” (награђен I наградом Блажоночившег Краља), „Историски преглед српског позоришта” (и то награђено). Затим је објавио књигу позоришних есеја и портрета: „Дражи преко рампе”. Осим тога објавио је много позоришних расправа.

Долазак г. Боривоја Стојковића за управника Нишког позоришта несумњиво гарантује једну еру позоришног напретка и културног стремљења.

Ми се радујемо постављењу г. Стојковића и очекујемо од њега да позориште упути онамо где му је место.²⁴³

²⁴²Текстови су приказани у оригиналу, без језичких (стилских, граматичких и правописних) интервенција.

²⁴³Нишке новине, 1934, бр. 48, 4.

Уметничка академија у позоришту

У уторак 4 децембра, у 8 час. Увече приређује се у нашем позоришту уметничка академија, прва ове врсте у Нишу. На програму су рецитације најбољих песама из поратне поезије. Академију ће отворити г. Стојковић управник позоришта врло занимљивом темом: „Појава првих жена на позорници”. Предавање г. Стојковића биће утолико занимљивије што износи интересантне податке о женама које су прве осетиле чар позорнице и лепоту и дражи рампе. Врло забавно и занимљиво г. Стојковић ће продубити душевни живот тих жена, њихове патње и радости а уједно и како је примљен њихов први наступ на позорницу од стране публике и штампе. Затим ће г. Стојковић говорити о животу и раду неколико наших покојних позоришних глумица и о судбини чувених светских позоришних примадона.

Цене за ово вече су популарне: фотеље 5 д, партер 4д, место у ложи 5 д, балкон 3 д, галерија 2д.

Осим тога у току ове сезоне у изгледу су многе овакве уметничке академије.

„Ожалошћена породица”

За најновији комад г. Бранислава Нушића не би требало нешто особито рећи. Доследан своје фаху он и у „Ожалошћеној породици” остаје везан за чисто малограђански миље, за једну скучену атмосферу у којој дишу, живе и раде његови јунаци.

„Ожалошћена породица” у којој на свој стари стереотипни начин г. Нушић износи пред нас неколико типова, не може да претставља нешто ново ниоти оно право. Не разголићујући мане, не дајући прави пресек једног малограђанског амбијента, г. Нушић је без неког особитог идејног става поставио на тапет само површине неистинске силуете које губе сасвим од свога душевног ориентисања и акције.

Ипак, г. Нушић сликовито карикира и персифлира читаво наше друштво и у томе је вредан и прихватљив за ширу публику.

Глумци су сви били добри. Вреди поменути г-ђе Бандић, Кујунџић, Филиповић, Јоковић; г.г. Кујунџића, Качаника, Кутијару, Глигоријевића, Јоковића, Андрића.

Режија г. Осиповића добра.²⁴⁴

---

²⁴⁴ Исто.

„БАНКА НЕМО” - Премијера 7 фебруара

„Банка Немо” комедија од Луја Вервеја одиграна прекиноћ на нашој сцени нема квалитете једне добро постављене и идејно формулисане сатире. У целом склопу комада назире се један чисто малограђански колорит и наслућују обриси једног скученог видика. Пример једног довитљивог лакташа какав је Гистав Лебреш, није јасно уоквирен и подвучен, те се на тај начин остаје на темељу једне неисправне идеологије.

Што се тиче глумаца треба у првом реду истаћи г-ђу Ивку Берковић, новоангажовану чланицу која је са ретком присношћу дала улогу Шарлоте. Г. Качапик у улози Гистава Лебреша био је одличан. Од осталих треба истаћи г-ђу Филиповић као мадам Немо, гг. Јоковића, Кујунџића, Андрића, Кутијару и остале.

Режија г. Стојковића на своме месту.

Декор г. Даничића симпатичан.²⁴⁵

Миливоје Ар. Поповић

ПОЗОРИШТЕ, ФИЛМ И ПРОВИНЦИЈА

- неколико речи поводом говора управника г. Б. Стојковића

Поводом отварања овогодишње позоришне сезоне, управник позоришта Моравске бановине, г. Боривоје Стојковић, поново се дотакао, у својој приступној беседи, многотретираног и још увек непречишћеног питања: проблема позоришта и филма у нашој провинцији и граду. Ми понављамо, г. Стојковић се поново дотакао тога питања, јер је о њему бећ и раније било речи у нашој локалној штампи, али је питање ипак остало неокончано, као и ономад, када је г. Стојковић излагао о њему.

Несумњиво, мотивисан претстојећим питањем око завођења позоришног динара у Нишу, (против чега ми у принципу немамо ништа против), г. Стојковић је изложио своје опсервације по овом питању, али г. Стојковић се том приликом зауставио на једној грешној и депласираној тези посматрајући горњи проблем, кроз призму једног неумесног питања: којој грани уметности треба уступити више уметничких привилегија и прерогатива, позоришту

²⁴⁵ Исто, 1935, бр. 6, 3.

или филму? И целу изјаву формулисао је закључком: да се, у сваком случају, позоришту мора дати извесно првенство пред и, начин одвратити пажњу публике са седме уметности и филма и повратити је поново у храм Талије, у позориште.

Против овако, личног уверења г. Стојковића, немамо ништа против. Али против оваког посматрања ствари, додајемо следеће:

Пре свега, ми не желимо да омаловажавамо и потцењујемо резоне управника г. Стојковића, самим тим, што су они добронамерни и делимично тачни. Али ми исто тако не можемо да дозволимо да се позориште и филм посматра под углом једног реакционарног питања: ко би имао више уметничких заслуга и првенстава у своме репродуктивном остваривању-позориште или филм-исто онако, као што и код поезије и сликарства не може бити речи о томе, ко би имао више предности и преимућстава у своме изражајном и уметничком плану, кад су то две сасвим диспаратне и неупоредиве ствари, од којих свака има својих посебних специфичности, и својих посебних лепота.

Према томе очито је, да проблем позоришта и филма није у томе. Његово је тежиште у сасвим другој ствари. Оно лежи у питању: какве заслуге и резултате имају позориште и филм у својој социјално намени културној задаћи уопште, а посебно у нашем граду и провинцији? Једино с те стране посматран цео горњи проблем добија своје оправдање.

Нарочито у саставни део овог питања засеца и проблем репертоарске политике позоришта и филма. Какав став мора репертоар ових установа заузети према својој публици и њеном неједнаком и неуравнотеженом укусу? Да ли се треба спустити и повести за њим, или га треба диктовати и издићи се изнад њега?

Ако би се успело да се репертоар позоришта и филма у паланци и провинцији поведе за најширом публиком и њезиним неизрађеним и неразвијеним уметничким укусом, онда би уметност и сав културни прогрес који иде паралелно с њиме тапкали у месту, а с позоришних репертоара не би никад силазили 'Јовача Мераклија' и 'Дорћолска посла'.

Због тога, ми не сумњамо у то, да је потребно публици диктовати програм исто као и ђаку лектуру, да би се развила и повела напред. Али то право условљава и свест, онога ко је води. Међутим да ли је тај случај у потпуности и код нас? Ко код нас води и диктује укус нашој паланачкој, филмској публици? Људи који га диктују у највећем броју случај, то су најординарније чифте и трговци, који без икаквог критерија, по осећању свога џепа, бацају на пијацу све оно, што им се покаже као 'профитно' и рентабилно, па макар то уистини било и некорисно и бљутаво. Јер, народ за боље и не зна, а и ако га зна он не може да га види. И он онда гледа оно што му се пружи. Гледа оперете, буфонерије, скандале. Васпитава се да позна бркове Клув Брука, обрве г-ђе Гарбо, линију г-це Ма-Вест, пењоаре г-це Крафорс и кравате г. Шевалијеа.

А права истина од њега се крије. Он за њу и не зна, он је и не тражи.

Његов укус је јефтин. И скроман, скроман, скроман. А наши кино власници баи и рачунају с њиме. Они ни у једном тренутку не полазе с тим, да су они, захвањујући своје новцу, у деликатној улози просветног референта, који својим радом треба нешто да исправи, створи и допринесе. И они вршљају.

Међутим, ми ипак морамо признати, да оволиког лутања и заборављања у позоришту нема. Па ипак, локална рецензија и штампана индиферентна је према томе. Оштрина пера наших младих рецензента и новинара сконцентрисала је сву пажњу и оштрину својих речи само на позориште, као да је оно једина исправна установа овде. А биоскопе и филмове са својим јефтиним, стерилним, или најчешће и деструктивним дејством, као да не види. Они као и да не постоје. Одако се у Нишу појавила пасија позоришних рецензија и критика, Ниш до данас није доживео ниједан добар, ниједан исправан филмски приказ. Као да рад биоскопа који се код нас по провинцији и паланкама води као уметнички нижи и социјално некориснији од рада позоришта и као да се наши филмски репертоари не стилизују из програма трећестепенних милјеа, које треба разголитити и сузбити.

Али о томе се не пише. О томе нико не помиње ни речи. Као да тај рад не заслужује примедбу ни добронамерни прекор.²⁴⁶

Ст. Л. Марјановић

ТРАФИКА ЊЕНЕ ЕКСЕЛЕНЦИЈЕ

Премијера

Трафика њене Екселенције, једна је од многих, стварчица нашег компромисног позоришног репертоара, која би својом појавом требала да повеже све разбегале посетиоце наше позоришне куће. И када би то заиста могло да се деси, ми би јој се уистини дивили. Али ми дубоко верујемо да појава овако јефтиних и фриволних ствари пре значи заваравање у тој претпоставци, него ли њен стварни и потпуни успех.

Трафика њене Екселенције по своје жанру потсећа много на мале западњачке бурлеске калибра „Црквени миш”, „Рокси” или „Скампола”, али по своје сценском обрађивању остаје далеко за њима. Бушфекете, аутор, слаб је не само као комедиограф, већ и као познавалац и

²⁴⁶ Народна реч, 31.10. 1935, бр.1, 3.

повезивалац сцена. Ми с разлогом тврдимо, да је писац Бушфете одавно преживљен и да својом обрадом не доноси ништа ново.

Режија која је покушала да га рехабилитује и оживи, делимично је успела да га рехабилитује и оживи, делимично је успела кроз декор и живост у првом чину. Иначе кроз игру и поставу људи била је тешка и веома слаба.

Гђа Ана Качаник, од које смо, познавајући је, са разлогом ове вечери исчекивали једну нову бравуру, у многоме је подбацила. Без елана и ентузијазма, са усињеним гестом и гримасом, она је се целе вечери мучила да се оваплоти у малу Мелу. А њен партнер г. Тодић такође је био нејасан и недокучан самоме себи.

Ми жалимо да ово вече не можемо да упишемо једно од успешних вечери Народног позоришта Моравске бановине.²⁴⁷

28. новембар 1935.

Две премијере за 15 дана

За последњих 15 дана Народно позориште Моравске бановине приказало је две премијере из пера двојице наших популарних писаца: „Продавницу ватдуха” од Боре Јевтића и „Свињу” са „Аналфабетом” од г. Бранислава Нушића. На тај начин, за последњих 15 дана преко наше позоришне рампе продефиловала су и прешла два света, два живота и два приказа, у светлости двојице наших неједнаких и разноврсних позоришних писаца.

Свет који је изнет у првоме плану, у делу Б. Јевтића, то је свет данашњих људи, дочепан из живота и пренет на сцену са примесама и резонем једног стварног учесника у њему. Међутим, свет другог дела, (г. Нушића), то је свет из репродукције једног конзервативца, пун конвенције и лажи, са нерасветљеношћу и конфусијом једног вулгарног, грађанског карикатуристе.

„Продавница ваздуха” Боривоја Јевтића је исечак из живота наше „јаке и солидне” финансиске аристократије, оличене у махинацијама и хохштаплерају председника банке „Алигатора” Д.д., који се не либи да се најбезобзирнијом отимачином, корупцијом и пљачком, аминованом благонаклоношћу и протекторатом закона, дрзне и огреши о уштећени зној сиромашних радника, или посмртну обезбеду удовице инжињера Малога.

---

²⁴⁷ Исто, 1935, бр. 3, 3.

Та теза отимачине, лихварења и пљачке, која у овоме делу добија сасвим умесну и оправдану осуду не само писца већ и људи из ниже класе, налази на своју противтезу у застарелом и реакционарном карикирању г. Нушића, који не види и не саосећа све то, и који још увек, поштујући привилегије виших, третира чак и саму жену као појам њихове приватне својине.

И тако два света пролазе рампом као кроз живот. Један се задовољно забавља и смеши кађењем наше старе, заслепљене литере

Е славе, док други у сарадњи с новом наступом у борбу за своја човечанска права.

Глумачка обрада и режија ових ствари такође је била неједнака, и не равномерна. Док је „Продавница ваздуха” у режији г. Кандића, без малог у потпуности успела, захвањујући у првоме реду актуелности, живости и занимљивости саме игране ствари, која је у свима линијама била напета и интересантна, дотле је режија г. Динића била усиљена и монотона, свакако зато, што се и из саме ствари, која је до крајности површина и плитка, није могло извући ништа од онога што би било у стању да омогући, подигне и помогне режију.

Што се глуме тиче, с њом је исти случај. Поред свију добрих и успешних рола у „Продавници ваздуха”, ми и овом приликом подвлачимо игру г. Динића, као ретку и веома успешну, као и маску и глуму г. И.Конфина у епизодној улози превареног радника. Међутим у „Свињи” бележимо једино г. Јоковића, пошто су остали били изван фаха.²⁴⁸

Једна неуспела премијера

Др. И. Самоковлија: „Ханка”

Постоје извесне тенденције у данашњој грађанској уметности, да се прави мотиви друштвеног збивања и сукоба, замене лажним мотивима, који ће прозу живота претставити пуном песме, љубави и страсти и дочаравати је онде, где су беда и глад вечити господари.

На тако лажно постављеним мотивима, такве уметничке творевине (ако се уопште могу назвати тако) губе сваки смисао као савремене појаве и једино се могу још употребити као лимунаде за варење пуног стомака.

²⁴⁸ Исто, 1935, бр. 5, 3.

„Ханка’’ Др. И. Самоковлије, лажно и погрешно је остављена, не само по мотиву, већ и по техничкој обради самог комада.

Питамо се ми: што се нас тиче што је Сејдо преварио Ханку и што га је она у ноћима пуним месечине и мириса отаве жудно очекива?

Зар је живот цигана, нарочито чергара, тако пун поезије љубави, чежњивих и страстних ноћи, живот пун песме и игре? - Или је поезија њиховог живота, вечито скитање и лутање, вечита беспризорност, где царује сифилис, туберкулоза и друге небројене болести, где ручак или вечера значе парче усмрделог меса или буђавог хлебаа или баченог воћа и поврћа, у најбољем случају украђеног (јер се њихов економски однос у друштву не оснива на принципу замене, већ је то вечито принцип подвале и крађе).

Зашто ти људи тако живе, зашто краду, зашто у срцу цивилизоване, културне Европе живе скотачким животом? - Да ли је то традиција њихове крви или је зато криво друштво? - У том смислу је требало поставити комад и дати социјалну карикатуру данашњег друштва. Онда би тек комад био исправан и савремен и као такав искрено и срдечно поздрављен. Овако, он је само непотребни баласт за нашу савремену драму, специјално за нишку сцену.

„Ханку’’ уопште није требало приказивати, већ је скинути још код првих проба.

Кад је посматрамо онакву каква је, имамо неколико важних напомена:

Режија није успела да оживи комад и да му да слику стварности. Сем тога, постава појединих лица у комаду погрешна је. Мушан (г. Першић, савесно и добро израђена улога), један од главних у комаду, постављен је као комични љубавник, док је он, према нашем мишљењу, чисто лирски љубавник. Највећи грех режије био је додељивање Ханке гца Црногорчевић. Несумњиво је, да је гца Црногорчић, извесан квалитет. Али квалитет своје врсте, суптилан и утанчан, који се ни у једном тренутку није могао препородити и саживети са једним разудзањем, крвнимскроз и скроз нервним циганским темпераментом. Гца Црногорчевић је дала само сенку Ханке, једре и бујне циганке пуне страсти.²⁴⁹

Б. Ђорђевић

Запажања

Народно позориште Моравске бановине у Нишу једно је од најсиромашнијих бановинских позоришта у земљи. Његова новчана субвенција не премаша суму од 280.000 дин.

---

²⁴⁹ Исто, 1935, бр. 6, 5.

Годишње, па оно ипак и под тим условима ради. Али на страну то, што њега надлежни материјално више не помажу.

Једна друга чињеница карактеристична је много више од ове. Наиме, шефови свих оvd. Прос. Завода забранили су својим ђацима не само похађање редовних позоришних претстава већ чак и оних, које се држе суботом по подне искључиво због ђака.

И тако док друга места кукају за добијањем позоришта као просветних у културних институција, ми га овде систематски спутавамо и онемогућујемо.²⁵⁰

Најзад је и Ниш добио једног драмског писца

**Уредник „Нишких новина” г. Миливој Ар. Поповић,
говори о својој драми „Људи на видику”**

У току месеца јануара 1936 год. Народно позориште Моравске бановине приказаће „Људи на видику” („Мермер”), нову драму нашег суграђанина г. Миливоја Ар. Поповића, апсолвента права. Према пишчевим изјавама, његова драма без икаквог улепшавања приказује тежак живот наших сељака и својом обрадом заслужује пуно интересовање.

Посетили смо г. Миливоја Ар. Поповића, писца драме и замолили га да нам каже нешто о њеним тенденцијама и склопу. Г. Поповић је рекао - Комад „Људи на видику” („Мермер”) писан је на плану стварности и зато има све одлике једног исправног гледања на свет. Постављен тако, ослобођен идилично романтичних форми и лирских каприса, комад третира живот нашег села, које данас више не може да буде материјал неуверљивих ларпурлартистичких маштања некога малограђански настројеног једног интелегента, него ставља своје хоризонте и своје проблеме у први ред. Типови, који се сусрећу у комаду нису увијени у мистичне и психолошке неодређености, нити су застрте велом магловитих „судбинских успона”, већ су одбачени са свога социјалног економског тла и самом појавом одразују живот сељака у стварним условима збивања. Почевши од ћате Милована, па до „божјака” Василија - у комаду нема споредних личности - све је то један свет, који кроз нове видике тражи излаз из мучног положаја у коме се налази. Особито је истакнут један од

²⁵⁰ Исто, 1935, 3.

најгорућијих проблема на селу: деспотија сеоских зеленаша, који безобзирно иду напред у израбљивању малог и ситног човека са села. Један такв проблем, без илузионистичких кулиса, у своме правом облику, данас се мора посматрати са тла реалних чињеница и тако гледан указује се као једно од најтежих зала.

Комад „Људи на видуку“ („Мермер“) афирмише се самим тим као драма нашег села у његовом стварном животу. Јер као што је горе речено, наше село више није у оквиру писања сладуњавих идила или рурикалне буколикe. Тих бљутавих лирских компонената оно је ослобођено заувек. Данас се у новим приликама село мора посматрати у вези са тим приликама, а никако ван њих пубертетски му подмећући оно што нема и што не постоји.

Мотив, који је обрађен у комаду, свагдашњи је. Борби која се води између села и једног осионог човека око сеоске шуме, дат је стваран оквир без патетике и песничких излива. Селјаци, који на крају увиђају да више неће моћи да задрже у својим рукама шуму, која их је хранила, која је хранила и њихове пра дедове и дедове која би хранила и њихове потомке, одлазе у шуму и запале је. Чему би се даље расправљало? Кад шума не може да буде њихова, нека не буде ничија. То је поента овог комада. Иза ње стоје други проблеми, али не другостепени, него можда још важнији. Разлагање тих проблема било би еч касније.

Љубазношћу г. Б. Стојковића, управника нишког позоришта, комад ће се приказати најкасније крајем јануара. У разговору са г. Стојковићем подвучена је потреба што озбиљнијих припрема за премијеру. Тако на пример, улоге ће ових дана бити раздељене, а са пробама ће се отпочети ускоро.²⁵¹

Руј Блаз

Премијера од II-XII-1935 год. од Виктора Ига

После неколико тежих и модернијих ствари Управа Народног позоришта Моравске бановине унела је ономад у свој репертоар и једну малу литерарну одушку у романтичној драми Виктора Ига, „Руј Блаз“.

На овоме месту, ми не би хтели да кажемо о „Руј Блазу“ што више, сем то, да је он типично дело оног лажног, опскурног и болећивог живота деветнаестог века, које у светлости данашњице има оправдање само утолико, уколико служи једној илустраторској задаћи, да се између осталих праваца у драмској уметности упозна и овај. И ништа више.

---

²⁵¹ Исто.

Иначе, што се режије тиче, њој би се у првоме реду морало замерити да је била недовољно савесна и добра. Пре свега, подела улога (на које се већ толико у критици скретала пажња) и овога пута била је неподесна и тешка. Препотентног Руја Блаза, личност пуну заноса, ритерства и снаге, играо је г. Илија Конфино, - један несумњиво добар и специфичан квалитет - али за ову улогу скроз и скроз немогућ и депласиран. Ми нарочито подвлачимо комичност сцене, када је он, као Руј Блаз, требао да прободу Дон Салустија, г. Пешића, према коме је изгледао као пајац према џину.

Иначе, сама игра г. Конфина, била је неоспорно усрдна и са пуно елана и љубави за лирске акценте, које и поред небеспрекорне дикције добро дао. Сличне грешке поткрале су се у режији и са игром г. Кандића као и још неких епизодних лица, што нам је несумњиво дало повода да останемо у уверењу да или наша режија не уме да одабере лица или да наш позоришни ансамбл заиста нема довољно људи који би могли овај и овакав репертоар да носе.²⁵²

С.

---

²⁵²Исто, 1935, бр. 7, 3.

ПОЗОРИШТЕ ПОСТАЈЕ ДРЖАВНА ИНСТИТУЦИЈА

Банско веће је 1936. године позитивно оценило рад Народног позоришта Моравске бановине у Нишу и повећањем годишње субвенције, регулисаном чланом 18 Правилника о извршењу буџета Моравске бановине за 1936/37, донело одлуку да од 1. априла 1936. године наведено позориште у потпуности постане бановинска установа. Добијањем статуса државне институције и материјалне потпоре, услови за рад позоришта крећу узлазном линијом. У згради Занатског дома, у којој позориште ради од 1931. године, уследиле су извесне промене: поред велике сале дограђен је позоришни фоаје чији су зидови декорисани сликама и карикатурама значајнијих уметничких руководилаца и чланова Позоришта – сликарско дело сценографа Петра Даничића, техника на позорници је измењена – модернизовани су светлосни ефекти и промењен декор, а глумачки ансамбл је добио нове чланове. Једна од новина је и салонски оркестар, који чини 10 професионалних музичара и диригент Густав Коцијан. Оркестар је, на свакој дневној и вечерњој позоришној представи, између чинова, свирао одабране модерне и класичне композиције.²⁵³ Два пута недељно у поподневним сатима одржаване су популарне представе за народ са најнижом ценом, које су усталасале и привукле нишку публику.

²⁵³ ИАН, фонд Народно позориште Ниш (1887-), К-1, плакат Народног позоришта Моравске бановине, 11.10. 1936.

Створени су услови за планско састављање репертоара који је унапред стављан на увид јавности. Сваке седмице, четвртком, приказиване су позоришне премијере које су најављиване плакатима, у којима су се приступачним анализама описивали дело, писац и сви учесници у изведби. Да би се задовољиле потребе публике, требало је извести тридесет до четрдесет премијера годишње, уз обнову најуспешнијих представа из ранијих сезона.²⁵⁴ Готово половину нових текстова чиниле су драме, а остало су комедије и комади са певањем. Позоришна критика, објављивана у нишким гласилима, пратила је све што се догађало на сцени и у позоришном животу. У рубрикама посвећеним позоришту објављиване су импресије са појединих представа, критички осврти на репертоар, глумачка остварења, као и текстови о историји позоришта. Тако је *Народна реч* у броју 1, после представе *Скакавци* бугарског писца Стевана Костова, приказаној на сцени Народног позоришта Моравске бановине, објавила чланак под насловом *Прва бугарска драма на нашој сцени*. Аутор чланка је најпре истакао значај представе у циљу успостављања дугогодишње прекинуте сарадње са Бугарском, а затим исказао своје импресије о самом комаду. Наиме, реч је о сатири која обрађује тему бирократске, несавесне, подмитљиве инспекције рада, која као *гладни скакавци*, упада у фабрике и врши контролу рада радника. По речима аутора објављеног текста, Костов штити фабриканте и њихове породице, заборављајући притом, да су фабриканти, капиталисти и финансијери

²⁵⁴ др Петар Волк, *н.д.*, 492.

јачи од свих цензура, инспекција и комисија. Костов је превидео чињеницу да инспекција рада не наноси штету само капиталистима већ и запосленим радницима, који су у овом комаду маргинализовани и невидљиви.²⁵⁵

Народно позориште Моравске бановине је сезону 1936/37. започело 11. октобра 1936. двема представама: комедијом *Контушовка* писца Аксела Ниелсена у дневном и *Печалбари* Антонија Панева у вечерњем термину, а завршило 1. јула 1937. године.

Плакат, 1936. (ИАН)

У току ове позоришне сезоне одиграна је 241 представа (21 премијера).²⁵⁶ Сведок одиграних позоришних представа у наведеној сезони је сачувана архивска грађа, коју чине: плакати најављиваних премијера, фотографије са позоришних представа, чланци из старе штампе (импресије, критике, прикази ...).

У првој половини 1936. године, у периоду јануар – август, на репертоару Народног позоришта Моравске бановине биле су представе: *Скакавци* Стевана Костова, *Срећа* Карен Брамсон, *Ујез* Бранислава Нушића, *Шест лица траже писца* Луиђија Пирандела, *Мермер* (Људи на видику) Миливоја Поповића, *Путем цвећа* Валентина Катајева, *Присни пријатељи* В. Сардуа, *Преко мртвих* Душана Николајевића, *Љубав бди* Кајаева и Етјена Реја, *Самоубице* Миливоја Поповића, *Један човек мање* Милана Ђоковића, *За што, Сике, за што...* Душана Цветковића и *Парола* Д. Николајевића.

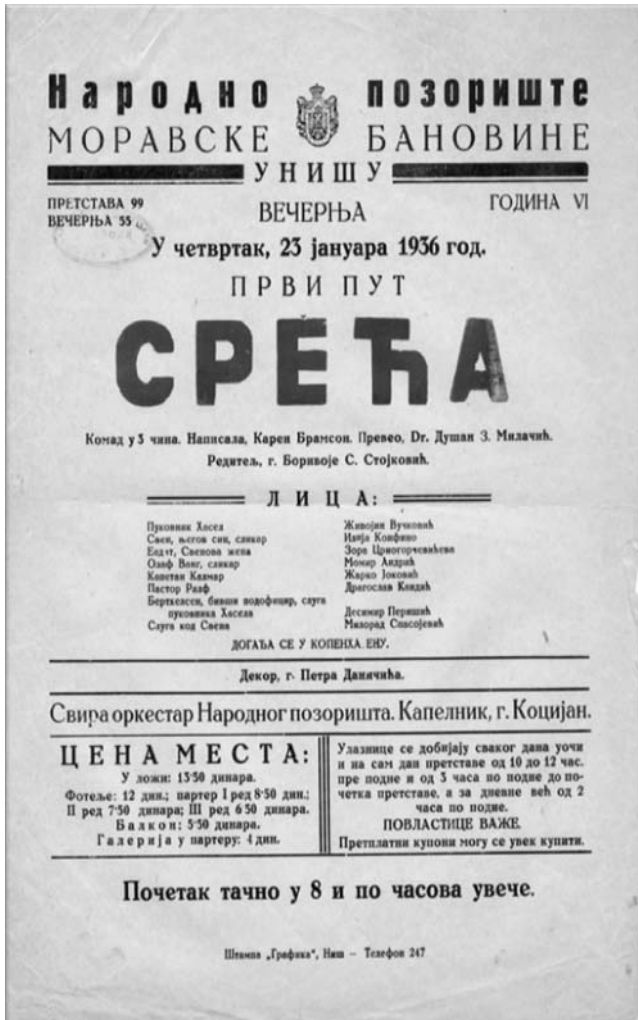

Путем цвећа, 1936.(МПУС)

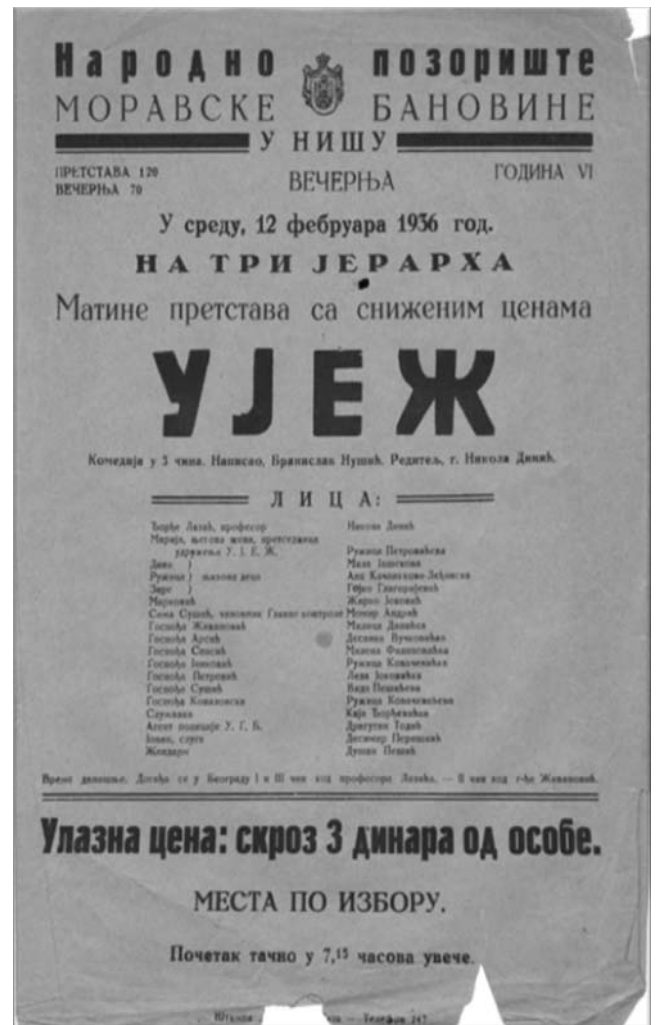
²⁵⁵ *Народна реч*, 1936, бр.1, 5.

²⁵⁶ АЈ, 66-352-588, Статистички преглед Народног позоришта Моравске бановине у Нишу за сезону, 1936/37.

Плакат, 1936. (МПУС)

Плакат, 1936. (МПУС)

Народно позориште
МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ
У НИШУ
ПРЕТСТАВА 128 ВЕЧЕРЊА ГОДИНА VI
ВЕЧЕРЊА

У четвртак, 20 фебруара 1936 год.
ПРВИ ПУТ

МЕРМЕР
(ЉУДИ НА ВИДИКУ)

Драма из сеоског живота у 3 чина. Написао, Миливоје Ар. Поповић.
Редитељ, г. Боривоје С. Стојковић.

ЛИЦА:

Председник општине Губовачки	Драгослав Какаћ
Тата Миловак, деловодна општине	Жарко Јоковић
Трифун Брањач	Никола Делић
Смиљка, његова жена	Радика Ковачевић
Милорад, његов син	Јуза Буквацки
Јованка, суровољубива кћи Брањача	Кара Ђурђевић
Жива Милорадовић	Горан Гајдарић
Владим Тодоровић) сестра	Ратко Васиљевић
Никола Милорадић)	Бранимир Пешак
Бранко Делић, митар код Милорадића	Драгутин Токић
Петар Савић	Десанка Петровић
Љубица, сеоска пантуша	Милана Ђукић
Гаврило Јокић	Жељко Вучковић
Његова жена Стево	Мила Јаза
Василије „боље човек“	Ивара Кофачић
Јане Марковић	Милош Андрић
Иван Милорадић	Саво Харић
Пандур Мена	Петар Делић
Пандур Стојан	Ратко Петровић
Милик, жена Јована Костаћа	Лана Јоковић
Јуза баба	Радика Петровић
Јуза жена	Валда Пешакић

Младићи, девојке, пијанци, сељаци. Време: дешава се богзна када.

Свира оркестар Народног позоришта. Капелник, г. Коцијан.

ЦЕНА МЕСТА:
У ложи: 15.50 динара.
Фотеле: 12 динара; партер I ред 8.50 динара;
II ред 7.50 динара; III ред 6.50 динара.
Балкони: 5.50 динара.
Галерија у партеру: 4 динара.

Улазнице се добијају сваког дана уочи и на сам дан претставе од 10 до 12 час. пре подне и од 5 часа по подне до почетка претставе, а за дневне већ од 2 часа по подне.
ПОВЛАСТИЦЕ ВАЖЕ.
Претплата купони могу се увек купити.

Почетак тачно у 8 и по часова увече.

Плакат, 1936. (МПУС)

Преко мртвих, 1936. (МПУС)

Народно позориште
МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ
У НИШУ
ПРЕТСТАВА 144 ВЕЧЕРЊА ГОДИНА VI
ВЕЧЕРЊА

У четвртак, 5 марта 1936 год.
ПРВИ ПУТ

ПРЕКО МРТВИХ

Драма у 5 чина и једна промена. Написао, Душан С. Николајевић.
Редитељ, г. Боривоје С. Стојковић.

ЛИЦА:

Јане Стефановић, доктор	Никола Делић
Зорка, његова жена	Милана Филиповић
Смиљка, његова кћи	Милана Делић
Драгутин, његов син	Ивојо Кофачић
Стеван Јовановић, његов мит	Милош Андрић
Милорад, Стеванов и Смиљкин син	Мила Јаза
Господин Милик, митар богаташа	Радика Васиљевић
Кристина Петровић, жена	Радика Ковачевић
Олга, њена кћи	Ана Кривошанић
Срба Делић	Десанка Петровић
Србакић	Кара Ђурђевић

Дешава се у једном безградском веограду према главној пошти рата.

Свира оркестар Народног позоришта.

ЦЕНА МЕСТА:
У ложи: 15.50 динара.
Фотеле: 12 динара; партер I ред 8.50 динара;
II ред 7.50 динара; III ред 6.50 динара.
Балкони: 5.50 динара.
Галерија у партеру: 4 динара.

Улазнице се добијају сваког дана уочи и на сам дан претставе од 10 до 12 час. пре подне и од 5 часа по подне до почетка претставе, а за дневне већ од 2 часа по подне.
ПОВЛАСТИЦЕ ВАЖЕ.
Претплата купони могу се увек купити.

Почетак тачно у 8 и по часова увече.

Школа „Графин“, Ниш – Телефон 247

Плакат, 1936. (МПУС)

Народно позориште
МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ
У НИШУ

ПРЕСТАВА 165
ВЕЧЕРЊА 165

ВЕЧЕРЊА ГОДИНА VI

У четвртак, 26 марта 1936 године
ПРВИ ПУТ

ЈЕДАН ЧОВЕК МАЊЕ

Трагикомедија у 3 чина (4 слике). Написао, Милан Ђоковић
Редитељ, г. Боривоје С. Стојковић.

ЛИЦА:

Јеврем Петровић	Живојин Вучковић
Јелена, његова жена	Марија Филиповић
Саша, њен син из првог брака	Наташа Коффино
Секретар, ласка руски Јевремова	Монтер Андраш
Петар Петровићев, бив. трговац	Вукашин Пешаћ
Мила, његова кћи	Мила Јешикова
Дека, инспектор министарства у пенс.	Ђоко Гангоријевић
Куро	Крја Борчић
Аврам, служитељ	Десанка Першаћ

Радња се догађа у Београду 1935 године. — I и II чин у радном кабинету Јеврема Петровића. — II чин I слика у гарсонјерима Јевремовој и Милиној, Јелениној и Секретаровој; II чин II слика у холу Јеленине куће.

Свира оркестар Народног позоришта.

ЦЕНА МЕСТА: Улазнице се добијају сваког дана уочи и на сам дан претставе од 10 до 12 час. пре подне и од 3 часа по подне до почетка претставе, а за дневне већ од 2 часа по подне.
У ложи: 1350 динара.
Фотеље: I ред 850 динара; II ред 750 динара; III ред 650 динара.
Балкон: 550 динара.
Галерија у шартеру: 4 дин.

ПОВЛАСТИЦЕ ВАЖЕ.
Претплатни купони могу се увек купити.

Почетак тачно у 8 и по часова увече.

Плакат, 1936. (МПУС)

Народно позориште
МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ
У НИШУ

ПРЕСТАВА 190
ВЕЧЕРЊА 120

ГОДИНА VI

У четвртак, 23 априла 1936 године
ПРВИ ПУТ

ЗАШТО, СИКЕ, ЗАШТО.... (СИКА ДИМИТРАЋЕВА)

Комад из нишког живота у 3 чина (4 слике), с певањем. Написао, Душан Цветковић
Редитељ, г. Драг. Мих. Кандић

ЛИЦА:

Давор „срњак“	Вукашин Пешаћ
Димитраћева Мата, болтоварица	Живојин Вучковић
Ката, његова жена	Лена Јоковић
Саша, његова кћи	Ђуро Јоковић
Вана, његова кћи	Марија Филиповић
Доро, његова кћи	Марија Данић
Лена, Сашина другарица	Десанка Вучковић
Љуба)	Ђоко Гангоријевић
Мила)	Монтер Андраш
Алекса)	Петар Данић
Перса, узложна	Монтер Андраш
Тодор, звали „Пешуко“ њен син	Ратко Васковић
Раста, федерација	
Мирела, мајор турске жандармерије	
Звонка	

Момци, девојке, свирачи. Догађа се у Нишу 1860 године.

ЦЕНА МЕСТА: Улазнице се добијају сваког дана уочи и на сам дан претставе од 10 до 12 час. пре подне и од 3 часа по подне до почетка претставе, а за дневне већ од 2 часа по подне.
У ложи: 1350 динара.
Фотеље: I ред 850 динара; II ред 750 динара; III ред 650 динара.
Балкон: 550 динара.
Галерија у шартеру: 4 дин.

ПОВЛАСТИЦЕ ВАЖЕ.
Претплатни купони могу се увек купити.

Почетак тачно у 8 и по часова увече.

Плакат, 1936. (МПУС)

**Народно позориште
МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ**
У НИШУ

ПРЕСТАВА 197
ВЕЧЕРЊА 125

ВЕЧЕРЊА ГОДИНА VI

У четвртак, 30 априла 1936 године

ПРВИ ПУТ

ПАРОЛА

Драма из београдског живота у 4 чина (6 слика) Написао, Душан С. Николајевић
Редитељ, г Боривоје С. Стојковић

ЛИЦА:

Борис Јовановић, фабрикант	Момчић Андраш	В. Селовић, лекар	Ратко Василевић
Петар Јанковић, вештач	Никола Делић	Петар Јосифовић, банкар	Вукослав Пешић
Методић, чиновник фабрике	Драгутин Тошић	Руски оркестар	Ђекић Петровић
Ружа, вештач жена	Ана Кочковић-Добанска	Семкић	Илија Кофачић
Ружин мила	Досетка Вучковић	Андреј, глумица	Јован Јовановић
Маријановић, конкурент	Илија Кофачић	Лекић, свирач	Јован Јовановић
Борба	Жељко Вучковић	Стево свирач	Никола Делић
Јоан Петровић, узбаци	Вукослав Пешић	Давид Клеј	Жељко Вучковић
Милан	Ђекић Петровић	Милан	Петар Дочичић
Прва позитеар	Жељко Јовановић	Снеж	Драгослав Кандић
Друга позитеар	Горко Гагаријевић	"Историчар" лудина	Душан Пешић
Позитеар из Хрватске	Ратко Василевић	Бурзана	Ратко Вршчић
Рези		Дети, вештач	Горко Гагаријевић
Редитељ, сирт		Софија, мила старог свирача	Вера Пешковић
		Аврамова жена	Лена Јовановић
		Маријана жена	Милица Делић

Место радње: I и II чин, у канцеларији фабрике; III чин, I слика: лудина; III чин II слика: у стану Ружини; IV чин, I слика: Коцкарница; IV чин, II слика: лудина.

Свира оркестар Нар. позоришта. Капелници, г. Коцијан

ЦЕНА МЕСТА: Улазнице се добијају сваког дана уочи и на сам дан претставе од 10 до 12 час. пре подне и од 3 часа по подне до почетка претставе, а за дневне већ од 2 часа по подне.

Улазнице: I ред 1550 динара.
Фотале: II ред 750 динара; III ред 650 динара.
В а љ к о и: 550 динара.
Г а л е р и ј а у партеру: 4 дин.

ПОВЛАСТИЦЕ ВАЖЕ.

Последња премијера у овој сезони, пред ферије, биће у четвртак 7-V: ПЕЧАЛБАРИ.

Почетак тачно у 8 и по часова увече.

Плакат, 1936. (МПУС)

КРАЉ. БАНСКА УПРАВА МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ
У НИШУ

ГОДИНА VI
ПРЕСТАВА 125

У СРЕДУ 30-IV-36

1936 ГОД.

ХОТЕЛ "ЕВРОПА"

АНТОНИЈА

Комад у 3 чина (4 слике) са певањем. Написао М. Ленђела.
Капелник г. Г. Коцијан. Редитељ г. Д. Кандић.

ЛИЦА:

Ванка Фанчић, вештач	Вукослав Пешић
Антонија, вештач жена	Зорка Црнојевић
Петровић, мила робила	Ана Кочковић-Добанска
Бела Ковачић, драмски секретар	Жељко Јовановић
Ратко Вршчић, лекар	Драгослав Кандић
Трпковић Томаш, свирач	Илија Кофачић
Лео	Мила Јовановић
Марија	Досетка Вучковић
Ратко, опер у бару	Горко Гагаријевић
Петра, вештач у бару	Ђекић Петровић
Берковић вештач	Никола Делић
Маријана жена	Милица Делић
Томар, свирач и опер	Драгутин Тошић
Ружа, вештач	Жељко Вучковић
Јелена, свирач	Ратко Вршчић
Курман	Каја Зубовић
Сиберија	Ружа Петровић
Белорина	Петра Делић
Кочијан	Душан Пешић

Врени: данас, I и III чин додећа се на поседу Ванка Фанчија; II у бару једне велике вароше.

ЦЕНА МЕСТА: I ред 11 динар; II ред 850 динар; III ред 550 динар.

Улазнице се добијају од 10 до 12 час. пре подне, и од 4 по подне до почетка претставе.

Почетак тачно у 8 и по час. — Свршетак у 11 час. увече.

Штампа Грешина, Ниш Кофачић 217

Плакат, 1936. (МПУС)

Затим су следиле представе: *Р.У.Р.* (Росумови универзални работници) Карела Чапека, *Лепеза леди Виндермер* Оскара Вајлда, *Антонија* Ленђела и *Гонсек* по роману Оноре де Балзака, написао Валтер Хазенклевер.²⁵⁷

²⁵⁷ ИАН, фонд *Народно позориште Ниш (1887-), 1931-1987*, К-1.

Плакат, 1936. (МПУС)

Највећи број представа режирао је Боривоје Стојковић, који је на пробама изузетну пажњу поклањао обради драмског текста, како би комад што непосредније, реалније и оригиналније сценски оживео. Поред Стојковића, поједине представе режирали су: Душан Цветковић, Никола Динић и Драгослав Кандић.

Премијере одиграних комада на сцени позоришта Моравске бановине пропраћене су у штампи. Из пера једног од критичара (у

потпису С.П) који је у у листу *Народна реч* 1936. године објавио неколико чланака о позоришним комадима, проистекле су импресије о глуми појединаца, режији, о значају обрађених тема којима су се бавили писци тих комада... Објављени чланци, са личним печатом аутора, указивали су на његову самосталност у изражавању и тежњи да у својим оценама буде самосталнији од својих уредника и надређених уопште.

КРОЗ НИШКУ ШТАМПУ (1936)

Премијера: „Шест лица траже писца”²⁵⁸

Л. Пирандело

Ослобођен свих конвенционалности и драмских форми, писац, у свом новом комаду, даје нешто ново како за позорницу тако и за публику. Пред нас се износи животна трагедија једне породице, од шест лица, која траже писца који бу ту њихову стварност овековечи. Ништа обичније и ништа стварније. Жена одлази од мужа другом човеку с ким, доцније, има троје деце. Њен први муж остаје сам. Код подводачице г-ђе Паче, његова страст букти за ћерком своје жене. Његова жена - и поред тога што има једног сина који сваког часа помишља на самоубиство, и једну ћерку која која треба да умре-гори од љубави за сином свог првог мужа.

И пред нама се развија стварност. Настаје борба између ових шест лица и редитеља позоришне трупе, чији глумци нису у стању да њихов живот претставе онаквим какав је био. Заиста су друкчије трагедије у животу од оних на позорници. Несумњиво је да се писац обара на оне који су у стању, - имајући пред очима само драмски ефекат-да ради тог ефекта убаце искру сентименталности и тако скрену са правог пута.

Та шест лица траже да живе. Вечито. Али шаблони како у писању тако и у приказивању не допуштају, да живот тих лица буде изражен савршеном и у исти мах једноставном стварношћу. И шест лица која су дошла да понуде редитељу своју стварну животну трагедију, да је овековечи, наилазе на разочарања, јер су им и место и речи и покрети били туђи, нису личили на њихову трагедију, тако да су код њих изазивали само смех.

Иначе имали смо једну новину у драми, у томе, што је писац овим комадом, изашао из оквира старих драмских калуна и доказао да се живот може, на позорници, приказивати у једној новој форми.

Само што режија није успела да нам дочара праву замисао писца. Радња се умртвљава; монолози су били дугачки и заморни. Можда је кривица због погрешне поделе улога. Централна личност, г. Динић, иначе врло савестан и увек коректан, није био у свом жанру, јер му улога апсолутно није лежала. Требало је да буде осећајнији и убедљивији. Ми смо, пак, имали утисак, да имамо пред собом каквог доброг говорника који је свој говор изговорио по шаблону.

Г-ђа Зора Црногорчевић била је савршена у улози ћерке. Гестом и речима она је успела да да убедљиву слику и да за све време остане на висини. Овом својом улогом доказала је да је збиља један стваран таленат у нашем театру.

²⁵⁸Текстови су приказани у оригиналу, без језичких (стилских, граматичких и правописних) интервенција.

Г-ђа Ковачевић, у улози мајке, била је сасвим коректна, али требало је да обради своју улогу са више природности.

Г. Конфино, у мимичној роли, изразит и са добро погођеном маском.

Г. Вучковић у улози редитеља п. Групе сасвим на своме месту.

С.П.²⁵⁹

Премијера : „ПУТЕМ ЦВЕЋА”

В. Катајев

Свака револуција, у својој најелементарној битности значи борбу између нечега што се хоће и онога што је. Та борба није кратка и њена се лонгитуда увек продужује из једног непосредног сукоба, на дужи временски период који је у науци назван „моментом превирања”. Самим тим, моменат превирања значи такође једну скривену борбу између заосталих и неелиминарих негатива прошлости и нових чињеница и нових чињеница и позитива будућности. Руска револуција још није довршена. Иако прилике у данашњој Русији показују знаке извесне стагнације, уствари, сукоби тамо још увек постоје. Велики број људи, окован квергама ранијег система, још увек није успео да се ослободи вековног баласта свога малограђанског оптерећења. Ти људи, који својим застарелим навикама значе једну велику препреку брану у темпу стварања и изграђивања новог руског човека, предмет су опште пажње и критике целокупног совјетског, конструктивног живота.

Комедиограф Валентин Катајев, један је од најизразитијих претставника једне такве критике. Његово дело „Путем цвећа” увршићује се у ред најуспелијих комедија ове врсте. Нажалост, у нашем преводу, цела та ствар добила је сасвим други смисао. Она је у ствари испала једна оптужба против читавог постојећег система, који се данас у Русији спроводи. Тако је недоследни професор Завјалов испројекција недоследности новог система, иако је он у суштини егземплар само једног неисправног човека који по Катајеву треба да се поправи баш у духу тог новог времена.

Режија г. Кандића у своме основном плану следила је преводиоца и као таква постављена је погрешно. И она је поставила Завјалова као претставника декадентности и лажи новог система, иако је он у ствари његов отпадник. Међутим, та погрешка у унутрашњој концепцији режије исправљена је спољном режијом и успешним сценама као што је била она у преговорима и сукобу око бунде.

---

²⁵⁹ Народна реч, 1936, бр. 6, 4.

Креативни моменат, ограђен од основне погрешке режије, у потпуности је успео. Заслуга за то лежи у првом реду у срећној подели улога, која одавно није била тако спретна, као и у савесности и напрезању самих глумаца. Г. Тодић као главни јунак, са успехом је пронео своју теšku улогу од почетка до краја. Г-ђа Качамоквица као Машиа била је такође добра. Нарочито је донела успелу и драмски ефектну сцену у тренутку растанка са Завјаловим. Г. Андрић у фаху; као да је имао улогу писану за њега. Г-ца Јашекова као Тања, непосредна и добра. Г-ђа Филиповић као пролетерка импресивна и веома успела. Г-ђа Ковачевић као Тањина баба интересантна, по фонетици али напрегнута и патетична. Г-ђе: Вучковић, Петровић и Јоковић, као и г. Јоковић, Конфино и Васиљевић, подједнако успели и добри.²⁶⁰

Премијера: „Присни пријатељи”

В. Сарду

После већег броја сложених и психолошки дубљих драма, Нар. Позориште Моравске бановине приказало је 27-2-1936 год. духовиту сатиру у 4 чина. Присни пријатељи од В. Сардуа.

Писац је врло вешто приказао тип малограђанског присног пријатеља. Руководен једино користима такав пријатељ је у стању да речима учини све за нас. И Сарди устаје против таквих. Он се отворено бори против друштвених паразита, против пузаваца и ласкаваца који нису ретки у данашњем грађанском друштву. Исмевајући такве писац у личности доктора Толозана, покушава да пружи слику искреног пријатељства, без лажи, сплетака и таштине.

Важно је да напоменемо да такви „Присни пријатељи” нису специјалитет Париза. Свуда око нас налазе се Мариси, Виње-и, Абдали; они нас посведневно окружују, обасунају нас слаткоречивим фразама, ласкају нам јер мисле-можда и осећају-да је то искрено, да ће то нама годити. То су пријатељи који се „целим својим срцем” залажу за нашу част, за наше добро. Они нас бодре да своју увређену част перемо двобојем све донде док не осете да и по њих може исход да буде кобан. А онда? Ту је тек право „пријатељство”. Тада се они повлаче, јер не желе да се кола слома преко њихових леђа.

Узмимо само случај Мариса. Он долази болестан у кућу Косада, и Косадова супруга га негује. Као захвалност за све, он-док Косад уређује врт - клечи пред ногама његове супруге и обасипа је љубавним изјавама заборављајући на .

²⁶⁰ Исто, 1936, бр. 7, 3.

Једном речи то су пријатељи наметљивци; то су они које ми за такве нисмо одредили: то су отпатци данашњег друштва.

И против таквих се треба борити не само сатиром и каткада, јевтиним вицевицама, већ им треба јавно плунути у лице и елиминисати из друштва све донде, док делом не докажу своје преображење.

За овакве и сличне ствари режија г. Динића показала се врло добра. Г. Вучковић у улози Косада дао је изванредну интерпретацију великодушног и поверљивог човека који без и мало резерве отвара радо своје срце. Г. М. Андрић у улози доктора Толозана био је за све време на висини. Његово „ја“ нашло је изражаја у овој роли која му је потпуно лежала. Г. Динић у улози човека са дволичним моралом врло добар.

Г. Перишић је савесно обрадио улогу тврдице и егоисте. Г. Тодић добар као и увек.

Г-ца Петровић у улози Цецилије и гђа Качаникова у улози Јулије врло добре. Г. Илија Конфино као и увек врло изразит и јасан. Вреди поменути још и г-цу Пешић у улози малог Рафајла коју је обрадила сасвим реално и уносила много веселости на сцени као и г-цу К. Ђорђевић и г-ђу Динић, а од госпоне Р. Васиљевића.²⁶¹

С.П.

Премијера: „ПРЕКО МРТВИХ“

Д. Николајевић

Како по мотивима, тако и по свом идеолошком смеру драма „Преко мртвих“ претставља једну несумњиву јачину. У комплексу друштвених чињеница она нам указује на дистанцу између оних који су и сувише охоли на своју садашњост и оних који пате. Изванредно је подвучен и проблем хомицидогеног наслеђа. Ако томе додамо и правду данашње социјалне неједнакости, онда ће нам потпуно бити јасно зашто је Драгослав постао убица. Данашње друштво није у стању да уклони криминогена својства извесног лица, поготову ако су она стечена наслеђем. Друштво није у стању да их лечи, оно их што више потенцира.

Породични дом Јакова Стојановића је у ствари јазбина разврата и покварењаштва. Јаша је богат и због тога он има права да буде охол, да гази, угњетава и краде. Он вара јер друштво толерира такве поступке. Његова удата кћер има и љубавника. И ту нема

---

²⁶¹ Исто, 1936, бр. 9, 3.

романтике јер је у тој кући галерија борбених људи, насилника, бораца за неправду, односно за „своје право”, како га они у својој похлепности схватају.

Прича о црнци је несумњиво импровизација о онима који пате с једне и о њиховим угњетачима с друге стране. Период социјалне неједнакости, чак и подређености једних другима допушта насиље мањине. А маса, а поштен свет? То су „црнци”, то је та мртва црна лутка из париског варијетеа чију је причу тако снажно и психолошки тако дубоко подвукао г. Николајевић. Данашње друштво је жедно; оно исисава незаштићене, убија их и „мртве их туку да би их оживели да поново пате”.

Са пуно лиризма истакнута је сцена у кошутњаку. Кћи праље мора да умре, јер је немогуће да постане чланом једне богате и „часне” породице.

Врло лепо и верно је изражена велика грамзивост за новцем. Мати убијене дрхти при помисли, да ће за изгубљену кћер добити као накнаду 100.000 динара. Она се погађа, она продаје своју кћер, јер је и људски живот роба за трговину. Истина она се бори између добра и зла. С једне стране јој је непрестана визија њене кћери, а с друге новац- па она ће за једну ноћ постати богата. И она подлеже ономе што је јаче, што има већу привлачну моћ, ономе што руши идеале и људе чини злочинцима. Она је морала подлећи, јер је на њен разум, њену психу утицао најодлучујући фактор данашњег друштвеног тока.

Стеван је тип исправног и поштеног човека. Њему су неподношљиви разврат и поквареност његовог таста. У дому његовог таста је мрак-а њему треба светлости-јер он хоће да живи. Ма да он има највише права да живи, он ипак умире јер се његово „ја”, његова психа разбија о ледину сурове стварности из којее, као каква аждаја, вири прљавишина и неправда. И наравно, писац, идучи за чињеница фактичког збивања у данашњем друштву, није могао наћи (уосталом не би ни смео наћи, јер би тако побегао од стварности) прикладније решење, већ је морао учинити да умру они који су имали највише права да живе. Овако је њиховом смрћу само потенцирана суровост садашњице, која заиста допушта да борци за правду умру, да би преко њихових лешина бесни и сити остваривали и дање своје прохтеве, те да тако тријумфује неправда и насиље.

Својом игром се истакао г. Динић, који је дао верну слику развратника, који у својој похлепности не бира сретства. Г. Андрић нас је задивио својим психолошким продубљивањем и уживљавањем у личност Стевана. Може му се замерити што је на махове био неприродан, али је ипак лепа игра, за све време, покривала те тренутне неувежбаности. Г. Васиљевић је био добар у улози Мике. Он је показао пуно смисла за улогу љубавника. А ми се надамо да ће временом доћи до јаснијег изражаја у сличним ролама. Г-ђа Качаникова и њен партнер г. Конфино дали су изврсну игру у сцени у кошутњаку. Осећали смо да кроз њихове речи одјекује глас њихових срдаца. Одличну игру дала је те вечери г-ђа Ковачевић. Г. Перишић потпуно реалан. Остали су се трудили да дају све од себе, али нису баш у свему успевали. Изгледа нам, или да их режија није поставила на своје место, или да нису имали довољно места за

спремање. Са оваквим социјално-психолошким дубоким делима не треба журити на бину. Спрема ти их дуже, значи приказати их реалније и јасније.²⁶²

С.П.

Душан Николајевић: „ПАРОЛА”

Једна успела премијера 30-V-1936 год.

Ми смо недавно већ имали прилике да на нашој позорници видимо једну социјално-психолошку драму „Преко мртвих” од Г. Николајевића.

У „Пароли” г. Николајевића видели смо сав јад, сву беду нашег данашњег отменог друштва. Видели смо покварене политичаре који лажу горе од јавних жена, људе који болују од наследног лудила, цинике без скрупула: једном речи у свим тим типовима верно и убедљиво нам је приказана психологија читавог једног реда људи који живи на рачун духовних или физичких радника.

„Парола” је истински болан и највернији одломак из нашег данашњег друштвеног живота, то је највернија слика нашег новог послератног морала.

Мајка која је пододачица својој кћери; обарање државних папира у интересу извесне групе људи; фабрикант који заводи жену свога млађег чиновника и стрпа га у лудницу да му не би сметао да и даље живи са његовом женом; размажена и богата деца дегенерисаних појмова, која завршавају свој живот у лудницама или самоубиством, све је то страховито болна истина коју видимо и осећамо свуда око нас. Зар толико пута у животу нисмо срели тога уочљивог и поквареног Раку? Зар се он не налази свуда ма где се макли? Има у „Пароли” г. Николајевића извесних сцена тако верних, тако истинских да се ми гледајући питамо инстинктивно где смо већ видели сва та лица, чули те речи?

„Парола” је заиста један убедљиво веран одломак узет из нашег свакидашњег живота, из једне живе средине.

Од приказивача треба нарођито истаћи г. Момира Андрића који је те вечери „имао свој дан”. Он нам је својом складном и психолошки до танчина продубљеном игром, врло убедљиво дочарао личност Борђа Јовановића. И ми, можемо слободно рећи, одавна на нишкој сцени нисмо видели тако добру игру, толико природно и убедљиво дату какву је дао г. Андрић. И публика му је за то дала признање бурним аплаузима на крају сваког чина.

---

²⁶² Исто, 1936, бр. 10, 3.

Госпођа Качаникова дала је врло успелу интерпретацију Руже. Можемо јој само замерити што није била природнија у сцени у њеном стану. И з-ђа Вучковић као мајка и игром и маском врло убедљива. Од осталих вреди истаћи госп. Васиљевића, Перишића и Конфина који су имали по неколико различитих типова и приказали их сасвим као што треба. Г. Динић као ујка Павле, з. Глигоријевић као Рака успело су нам приказали два типа толико позната у данашњем друштву.

Вреди поменути још и з.з. Вучковића, Пешића, Тодића, Кандића, Даничића, Јоковића као и з-ђе Јоковић и Динић.²⁶³

П.М.П.

Ниш добија позоришну зграду

Ово питање стајало је отворено већ више година, али је последњих дана постало врло актуелно. Зато је Градско поглаварство узело у разматрање, ово тако важно питање, подизања позоришне зграде и по свестраном студирању изнело га пред градским већем на прошлој седници одржаној 23. овог месеца.

У свом образложењу по овом актуелном питању пред градским већем, председник Градског поглаварства је изнео све незгоде нашег позоришта које проистичу отуда што позориште нема своју зграду па је између осталог казао:

- Ниш је од увек волео позориште. Нишлије га врло радо посећују и то у великом броју. Можда би тај број био још већи, да наше позориште има своју зграду. Бановинско позориште смештено је у сали Занатског дома, која није прављена за позоришне приредбе и по својој конструкцији не одговара позоришним потребама. Узпросторије су врло тескобне. За гардеробу, може се рећи, да је уопште нема. Позорница и њене помоћне просторије не одговарају намени, једном речи Банска Управа плаћа за ову зграду знатну кирију, а ипак људи који раде у њој и публика која долази да види тај њихов рад, нема ни најпотребнију удобност. Дакле, тескоба и нехигијена кудгод се човек окрене, а све се то плаћа замашном светом.

Најзад сви позоришни центри у нашој земљи имају властите зграде, а једино и само Ниш нема. Зашто да Ниш буде на последњем месту? Подизањем позоришне зграде Ниш би добио још један културно- просветни споменик, икрас самог града, и ставио би се у ред са осталим напредним центрима позоришне и опште уметности. Градско поглаварство је у свом

²⁶³ Исто, 1936, бр. 16, 3.

генералном плану одредило место, на коме ће се позориште подићи, а то је на Синђелићевом тргу и ми морамо што пре уступити плац за подизање зграде како би се сви зимски припремни радови привели крају.

Зато апелујем на г.г. већнике и молим да на вечерашњој седници донесу дефинитивно решење о уступању овога плаца за подизање позоришне зграде.

Ја се надам, да ће те правилно схватити овај предлог и да ће идуће године наш град красити лепа позоришна зграда на Синђелићевом тргу!

Граско веће усвојило је предлог Градског поглаварства и уступило плац на Синђелићевом тргу, с тим да се са зидањем има почети још одмах у идућој години. Како ће ова зграда бити импозантна, то се рачуна да ће обухватити око 1500 м² овог земљишта.

Тако је и ово врло актуелно питање које се повлачи годинама, паметном политиком Градског поглаварства скинуто са дневног реда, у корист позоришне уметности, као и улепшавања и модернизовања начега гордог Ниша.²⁶⁴

ЈЕСЕЊИ МАНЕВАР

Оперета од Бакоња и Боданског

Ономад смо имали једно пријатно вече песме, музике и хумора у нашем театру. После неколико драма и других позоришних комада које смо гледали од почетка ове сезоне, ово је прва оперета. Кућа је била готово пуна и публика је раздраганим пљескањем давала одушке својој веселости и поред тога, што је био висок датум за већину гледаоца. То је заиста знак, да наша публика воли песму и музику и ми то подвлачимо.

Либрето ове оперете није писан тако да има великих заплета, интрига, нити ма чега што би у јачој мери заголицило гледаоца да предпоставља другојачији завршетак од онога који је уследио. Но то се и не тражи за једну оперету. Бар није обавезно. Па ипак када апстрахујемо музику и песму који иду заједно, остаје једна незанимљива ствар, један ишури сиже. Када би се дело само читало, једва да би се дало дочитати. Музички обрађено, оно добија душу, речи добијају други смисао и дело има несумњиво књижевну вредност.

Садржина комада је у овоме.

---

²⁶⁴Нишки нови лист, 1936, бр. 211, 2.

Један човек волео је некада једну жену онако како само частан мушкарац може да воли. После је доживео да га вољена жена напусти и да се одлучи да се уда за једнога барона, који јој поклања у знак љубави и пажње један замак, који је био својина овога младога човека, па је продат на лицитацији. Да би разочарење у жену било веће, она тај поклон прима. После више година, када се радња и догађа, у томе крају врше се велики војни маневри и случај доводи човека који је волео пред кућу која је некада била његова. Стари љубавници су се срели. Она се разочарала у живот, променила се и заљубљује се поново у истог човека кога моли за опроштај и помирење у дубини душе. Он је гордо одбије, мада се у моментима колеба. Осећа, да је воли и презире. Преживљавајући њихова осећања у тим тренуцима, кроз звуке Калманових композиција, осећамо дубоко духовно и уметничко уживање. Када се томе дода и остали духовни материјал постављен и одухотворен преко осталих лица и ношен све до пада завесе у трећем чину, ћудљива љубав једне друге младе девојке, доброта и оданост старога слуге старога господару, различити манири ратника бивше К.У.К. постављени на комичну подлогу која је дошла до тријумфа у кадету Валерништајну, доста добар декор и успело израђени костими, онда се из свега тога шаренила добија необично пријатан утисак који је упечатљив и трајан.

Г. Захид Налић који дебитује, дорасатао је да тумачи улогу Фон Лерентија. Његов глас деловао је пријатно. У почетку нешто збуњен, г. Налић је доцније сасвим срастао са својом улогом, уживио се потпуно у њу и певао са осећањем које се пренело и на публику. Можемо мирне савести да тврдимо, да нам је г. Налић добродошао и да је већ постао љубимацнаше публике која га је топло поздравила. Г-ца Јулија Пејновићева је била врло добра. Креације која она даје резултати су систематске студије своје улоге и зато је и могла онако непосредно да нам тумачи осећања баронице Ризе Марбах. Сваким даном ми у њој гледамо већу уметницу чији глас и глуму умемо да ценимо. Г-ђа Теа Плецити у улози Мароши-а била је исто тако врло добра. Њен глас покадакада као да није довољно осећајан и топао, но одлично сналажење на даскама чини да се то и не примећује. Уосталом, добар глумац је то често на штету доброга певача. То је тако у природи ствари. Г. Динић је био у улози генерала Лоханаја потпуно на своме месту, докле се госпођица Пешићева врло лепо снашла у улози Треске. На крају само, као да је подбацила мало и духовни лик Треске престао је да се одразује са лица, кроз глас и преко покрета ове глумице.

Вреди истаћи врло лепу глуму г. Митра Радића. У Лајошу, он нам је са проницљивошћу једног одличног глумца тумачио осећања старога доброг слуге, са много психолошког оправдања. Исто тако вреди истаћи глуму г. Јосифа Бакотића, који је после г. Налића побрао највише аплауза. У улози Валерништајна он је био потпуно у своме елементу. Ма да је претерао у карикирању војске једне покојне монархије и представио нам једнога подофицира као правог вашарског клоуна, он је унео у салу много ведрине и изазвао урнебес смеха.

Сви остали глумци били су врло добри.

Љиљана Ђуровић

Редитељ г. Кандић дао је добру режију а улоге овај пут подељене су како треба. За пултом, г. Јарко Плецити дириговао је увежбаним оркестром одлично композиције Калмана.

Д.Т.²⁶⁵

265Нишки нови лист, 1936, бр. 341, 4.

Нишки дан

ПРОГРАМ

Радио преноса „Нишког дана“ 8 новембра 1936 год. и Радио изложбе од 8–15 новембра 1936 год. у сали Женске реалне гимназије у Нишу

I ДЕО

8-XI-1936 год.

1. од 9–10,2 ч. Пренос службе Војне из Нишке Саборне цркве. На архијерејској литургији учествоваће Епископ нишки г. др. Јован, певаће црквено-певачко друштво „Бранко“ под управом капелана С. Руджа.

2. од 10,30–11 ч. „Шетња кроз Ниш“.— Репортажа о Нишу са обиласком значајних нишких споменика, цркви, цела и др. Репортер Ст. Стојковић, новинар и дописник „Платине“.

3. од 11–11,5 ч. Свечано отварање прве радио изложбе у Нишу.—

1. Представи Радио клуба г. Богдановић поздравља госте;

2. Представи г. Јов. Тошковић реферат о раду Радио клуба и радиофоније у Нишу;

3. Г. Министар П. Т. Т. или неки изабрани отвара изложбу.

На свечано отварање изложбе имају право само позлате и чланови Радио клуба бесплатно.

II ДЕО

1. од 15–17 ч. Са прве радио изложбе у Нишу.— Музика, песме, шала, поздрав посетиоцима пријатељима и поздравима кроз Радио.

2. од 17–18 ч. „Тачки час“.— Ниш:

1. Основна школа „Св. Сава“

а) Марковић: „Поздрав Београд“, пева хор ученика;

б) Бангоје К. Растић: „Ниша земља“, рецитире Ракица Лонгиновић ученик IV раз.

в) Јанко: „На прелаз“, пева хор ученика.

2. „Дом са лепотама“, мимски дијалог: Борчевић, уч. III р.

3. Основна школа „Краља Александра“

а) Драг. Бранко: „Синделев гроб“, музички инструментал Бела Кано, уопште, пева хор ученика;

б) Песма Димитријевић: „Баба Крста“, рецитире * уч. IV р.

в) Ваза: „Борбени“, „Већ крај“, пева хор ученика.

3. Женска реална гимназија.

а) Галовић: „Писма“, пева женски хор;

б) Аћифовић: „Бесе-Крста“ (1833 г.), рецитире Бранислава Берковић, ученица IV раз.

в) Милошевић: „Прометна песма“, пева женски хор;

г) Вој. Илић-Милић: „Чегар“, рецитире Ракица Прелић, ученица II раз.

д) Голубовић: „Птице и брст“, пева женски хор.

III ДЕО

1. од 20 до 22 час. Свечани концерти у манастирској цркви:

1. Певачко друштво Нишке леве цркве „Бранко“;

2. Рувалин-Јанко: „Југословенска земља“, пева манастирски хор свих пет друштava певачки музички „Бранко“;

3. Б. Јасковић: „Лепота цркви“, пева манастирски хор певачког друштва „Бранко“, диригент г. В. Рујичић;

4. Ст. Мокрањак: „Лепота цркви“, пева музички збор женоваца манастирског друштва „Монастир“, диригент г. П. Селманић;

5. Ст. Мораван: „Јолар“, пева манастирски хор певачког друштва „Звезда“, диригент г. М. Поповић;

6. Богдановић: „Песме из Јужне Србије“, пева женски збор посетилкица друштва „Катинке Љубић“, диригент В. Рујичић.

2. Војна музика нишког гарнизона

а) Голубовић: Увртара „Јован Београђанин“.

IV ДЕО

1. од 22 до 23 ч. — Пренос музике из кафана „Ивојан“ и „Синџелић“

Примедба: Изложба траје од 8 до 15 новембра 1936 год. у сали Женске реалне гимназије у Нишу и у сали одржавања „Синџелић“ и „Ивојан“.

ОД 9-XI-1936 год. — РАДИО — ИЗЛОЖБА — сваког дана од 11 до 12 час. Свако вече од 20 до 22 ч. музика и песме на Радио изложби. Улазница за Радио изложбу је д. 2 и 1 за жене, децу и војнике

Плакат, 1936. (ИАН)

Сачувани плакат *Програм радио преноса Нишког дана*, сведок је манифестације одржане у Нишу, 8. новембра 1936. године, када је организован радио-пренос програма, састављеног из низа догађаја, који су се одвијали током

манифестације. Велики број учесника допринео је успеху овог догађаја. Путем радио-таласа, слушаоци су уживали у литургији Епископа нишког др Јована, која је пропраћена песмом црквеног хора *Бранко*, репортажи о Нишу, звуцима музике и шалама ђака основних школа и гимназија, концерту певачког друштва *Стеван Сремац*, војној музици и у позоришној представи *Зона Замфирова*. Наиме, са сцене Народног позоришта Моравске бановине, београдски радио је, први пут, преносио II чин позоришне представе *Зона Замфирова* Стевана Сремца. Представу је режирао управник Боривоје Стојковић, а у извођењу су суделовали глумци: Зора Црногорчевић (Зона), Милена Филиповић (Дока), Каја Ђорђевић (Ташана), Јелена Јоковић (Таска), Нада Урбанова (Васка) и Живојин Вучковић (хаџи Замфир).²⁶⁶ О овој успелој емисији дуго се говорило у Нишу и Београду, а посебно је коментарисан стари нишки говор из времена Стевана Сремца.

Крајем 1936. питање подизања зграде Позоришта коначно се претворило у озбиљну иницијативу људи који су били најпозванији да то и реше. Свесрдним заузимањем Косте Павловића, тадашњег начелника Финансијског одељења у Банској управи и спремношћу бана Моравске бановине Марка Новаковића да одобри финансијске кредите, приступило се изградњи нове наменске позоришне зграде. Зграда Занатског дома, уступљена позоришту на коришћење 1931. године, и пред мањих адаптација за потребе

²⁶⁶ ИАН, фонд *Народно позориште Ниш (1887-)*, плакат, К-1

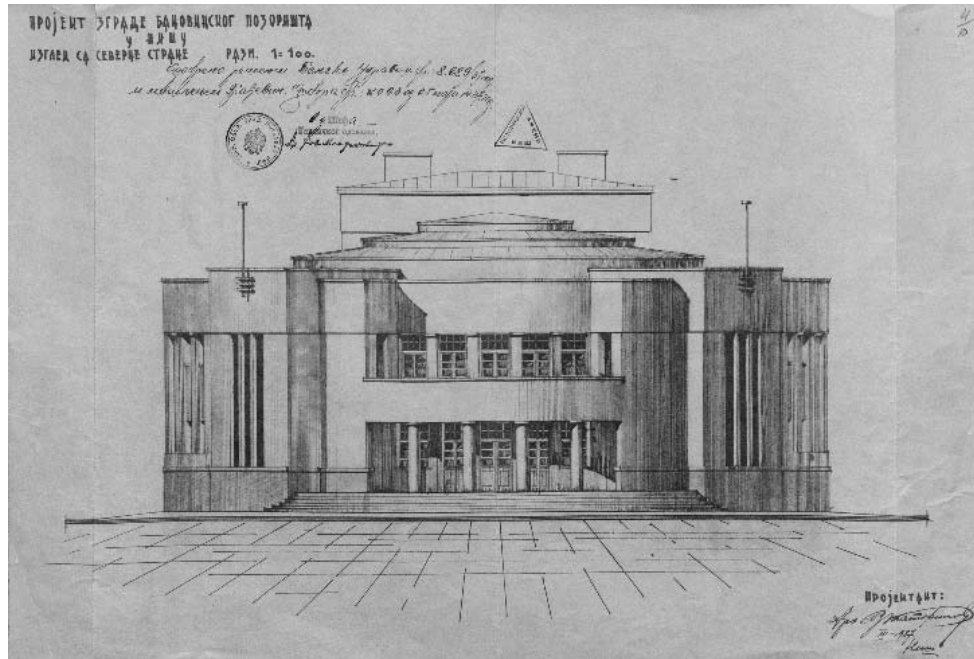
позоришта, по својој конструкцији није одговарала позоришним потребама. Неодговарајућа позорница, мале и тесне помоћне просторије, непостојање гардеробе, отежавало је рад позоришта и указивало на то да Градско поглаварство мора да реши дугогодишњи проблем и сагради нову позоришну зграду. Крајем децембра, Банска управа је својим актом тражила од Градског поглаварства у Нишу, да одреди и одобри простор (плац) на коме би се изградила зграда позоришта. На седници Градског поглаварства одржаној 26. децембра 1936. године Градско веће је донело решење којим се уступа плац на Синђелићевом тргу за подизање нове позоришне зграде. У прилогу томе, говори чланак штампан у *Нишком новом листу*, у коме се каже: *Ово питање стајало је отворено већ више година, али је последњих дана постало врло актуелно. Зато је Градско поглаварство узело у разматрање, ово тако важно питање, подизања позоришне зграде и по свестраном студирању изнело га пред градским већем на прошлој седници одржаној 23. овог месеца. У свом образложењу по овом актуелном питању пред градским већем, председник Градског поглаварства је изнео све незгоде нашег позоришта које проистичу отуда што позориште нема своју зграду...Најзад сви позоришни центри у нашој земљи имају властите зграде, а једино и само Ниш нема. Зашто да Ниш буде на последњем месту? Подизањем позоришне зграде Ниш би добио још један културно-просветни споменик, украс самог града, и ставио би се у ред са осталим напредним центрима позоришне и опште уметности...Градско веће усвојило је*

*предлог Градског поглаварства и уступило плац на Синђелићевом тргу, с тим да се са зидањем има почети још одмах у идућој години. Како ће ова зграда бити импозантна, то се рачуна да ће обухватити око 1500 м² овог земљишта. Тако је и ово врло актуелно питање које се повлачи годинама, паметном политиком Градског поглаварства скинуто са дневног реда, у корист позоришне уметности, као и улепшавања и модернизовања нашега гордог Ниша.*²⁶⁷

Банска управа је образовала одбор са задатком да размотри сва питања везана за подизање зграде позоришта. Чланови Одбора су: Коста Павловић, начелник Финансијског одељења Банске управе; Драгутин Р. Павловић, начелник Просветног одељења; Стеван Симић, начелник Техничког одељења; Драгослав Кандић, в. д. управник Банског позоришта; Никола Динић, позоришни редитељ; Всеволод Татаринов, архитект Техничког одељења Банске управе и помоћник бана Бранко Паштровић, у својству председника Одбора. На својим седницама Одбор је размотрио потребу за изградњом позоришне зграде, утврдио програм и усвојио једну од идејних скица, која је у свему одговарала потребама позоришта, на основу које је израђен идејни пројект. Занимљиво је да је пројектант обишао све угледније позоришне куће у земљи, ради прибављања мишљења водећих позоришних стручњака и техничара, како би се избегле све грешке и недостаци које имају скоро сва позоришта у земљи. На изради пројекта радио је тим стручњака – архитеката и инжењера.

²⁶⁷ *Нишки нови лист*, 1936, бр. 211, 2.

Зграда позоришта, пројекат

Аутор пројекта за архитектонске и грађевинске радове је Всеволод Татаринов, нишки архитекта руског порекла.²⁶⁸ Према подацима Архитектонског факултета у Загребу, Всеволод Александрович Татаринов је један од првих дипломираних студената Техничке високе школе – архитектонски одјел, 1919–1926, како се у то време, када је основан, звао факултет. Поред зграде Народног позоришта Моравске бановине, пројектовао је и Бановинску стамбену зграду саграђену 1938. године на углу Ул. Ђирила и Методија и Улице краља Стевана Првовенчаног, тик уз зграду Суда.²⁶⁹

Всеволод Татаринов, архитекта

²⁶⁸ Историјски архив Ниш, фонд *Градско поглаварство Ниш 1941-1944*, К-20, Пројекат позоришне зграде.

²⁶⁹ Кековић, Александар, и Зоран Чемерикић, н.д, 170.

Игњат Кравченко , инжењер

Израда статичког прорачуна поверена је архитекти В. Гамсону, шефу статичког одсека у Министарству грађевина; елаборат за централно и ваздушно грејање и климатизацију сачинио је инжењер Д. Бракић; пројекат за електрично осветљење инжењер Игњат Кравченко и пројекат за електро-машински и бински уређај: Велимир Веља Јовановић, инжењер, шеф техничких установа позоришта у Београду.²⁷⁰ Скулптуре на степеницама и симболичне фигуре драме, комедије и балета на фасади зграде урадио је Милован Крстић, наставник нишке Мушке гимназије. Приликом израде пројекта и извођења радова на позоришној згради, поред архитеката и инжењера учествовали су и органи из техничке и уметничке области, како

²⁷⁰ 50 позоришних година у Нишу, Ниш 1938, 174.

би се постигла најбоља решења уз минималне материјалне трошкове.²⁷¹

Почетком 1937. постављен је за в.д. управника секретар **Драгослав Кандић** (Крагујевац, 12. октобар 1899–1944, стрељан у Нишу),

Драгослав Кандић

гумац, секретар и редитељ, а од 1. јануара 1937. до 24. августа 1937. и управник Народног позоришта Моравске бановине.²⁷² У кратком периоду управљања радио је амбициозно као редитељ и успешно као драмски и карактерни гумац. После велике матуре, завршио је три семестра медицине и два семестра филозофије на Универзитету у Београду. На сцену Народног позоришта у

²⁷¹ Исто, 175.

²⁷² Енциклопедија Ниша, Култура, Ниш: Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу и Нишки културни центар, 2011, 196.

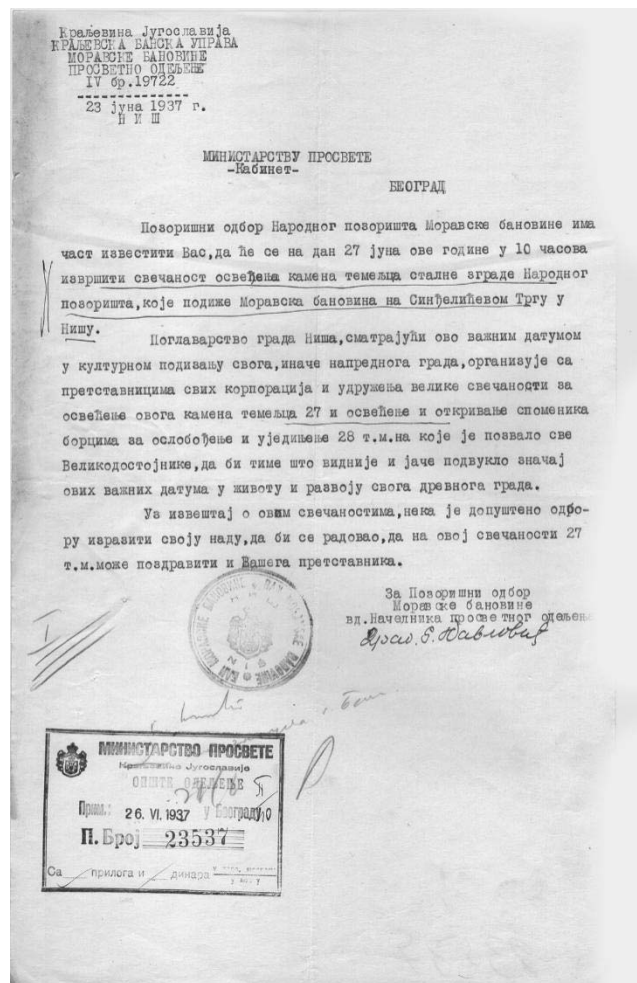
Скопљу, ступио је 1921, а од 1929. је стални члан Народног позоришта у Нишу. Тумачио је најчешће драмске улоге хероја, на које су га упућивали високи раст, бујна природа и снажан дубоки глас. Његове успешне улоге су: хајдук Вељко, хајдук Станко, кнез Иво од Семберије, хаџи Замфир, Игњат Глембај, Гуша (*Пожар страсти* Јосипа Косора), Бела (*Антонија М. Ленђела*), Фјодор (*Браћа Карамазови* Достојевског). У својству секретара – добар администратор, као управник – вешт организатор, а као редитељ – амбициозан приликом обраде драмског текста и смелији у поставци сцене. Његове успешне режије су: *Руј Блаз* Виктора Игоа, *Нови дом* Михаила Булгакова, *Путем цвећа* Валентина Катајева, *Задужбина* Милорада Шапчанина и свестрана обнова *Печалбара* Антонија Панева. Оптужен је за сарадњу са окупатором и стрељан у Нишу 1944. године.

ПОЗОРИШНИ ЖИВОТ 1937–1938.

Почетак зидања нове позоришне зграде

Припреме за постављање камена темељца нове позоришне зграде обављане су убрзано. Између осталог, Банска управа је обавештавала и позивала на наступајућу свечаност, о чему сведочи и сачувани документ, похрањен у фонду Министарства просвете у Архиву Југославије.²⁷³

²⁷³ АЈ, 66, 352, 588, 39.

Обавештење упућено Министарству просвете о полагању камена темељца

Сам чин постављања и освећења камена темељца за нову зграду позоришта пропраћен је великом свечаношћу о чему је писао и лист *Политика*. Ниш је те 1937. прослављао и 60 година ослобођења од Турака, те је наведена манифестација била једна у низу догађаја којима је Градско поглаварство обележавало наведени

јубилеј.²⁷⁴

У исто време, Народно позориште Моравске бановине је обележавало 50-годишњицу свог рада, о чему је писао Радивоје Динуловић, редитељ и управник овог позоришта у периоду 1930–1932, у *Нишком новом листу*.²⁷⁵ У свом чланку, Динуловић се ретроспективно враћа на прве почетке позоришне уметности у Нишу, описује, трновит пут и недаће нишког позоришта, рађање елитног редитељског и глумачког кадра и њихов утицај на житеље града, указује на културни и национални значај позоришта, а посебно истиче потребу добијања – зидања наменске позоришне зграде – храма богиње Талије.²⁷⁶

Између осталог Динуловић каже:

Од 1929 године Ниш има своје бановинско позориште. Како се оно стварало и како борило говориће позоришна историја.

Прерано је говорити и о добрим и лошим странама његових управника. Једно се само мора свима њима признати: да су под тешким околностима, у времену позоришног превирања, економске кризе у целом свету, и стварања једног новог правца у говорној уметности и борби са биоскопима успешно издржали у тој неравној борби и довели га до сопствене зграде.

Од пет хиљада месечне потпоре до сопственог буџета. Када сам примио управу од позоришног одбора оно није имало ништа сем правила и два печата. Сутра ће имати и своју зграду, дај Боже, да има и своју публику, сталну... Није све довршено. На банској

управи и публици леже још већи задаци.

Тек позоришна зграда је светао доказ културних потреба. Њу зидати и у њој давати све лепо и велико, потребно оном нараштају који долази, света је дужност оних који ће примити тај велики споменик наше културе у аманет.

Постављању камена темељца за нову позоришну зграду, поред грађана Ниша, пријатеља и посленика позоришне уметности Раше Плаовића, редитеља Београдског позоришта, Драгослава Кандића, управника позоришта у Нишу и целокупног особља позоришта, присуствовали су и званични представници управе – Светозар Станковић и Драгиша Цветковић, министри; Марко Новаковић, бан; Драг. Живковић, председник нишке Општине; командант V армијске области генерал Јосиф Костић и др. На овој свечаности, члан позоришног одбора Драгутин Павловић је у свом говору истакао значај изградње позоришне зграде. Такође је указао на просветни, национални и културни значај позоришта, исказао захвалност глумцима – уметницима и свим заслужним грађанима Ниша, а посебно Драгиши Цветковићу, министру социјалне политике и народног здравља, бану М. Новаковићу и Градском поглаварству на челу са Д. Живковићем. После одржаног говора, Павловић је прочитао повељу:

У име Оца и Сина и Светога Духа под владом његовог величанства краља Петра II Карађорђевића и краљевских намесника: кнеза Павла, др Раденка Станковића, др Ивана Перовића; народним послаником за град Ниш Драгишом Цветковићем министром социјалне политике и народног здравља; баном Моравске бановине Марком

²⁷⁴ *Политика*, 1937, бр.10448, 5.

²⁷⁵ *Нишки нови лист*, 1937, бр.236, 28.

²⁷⁶ *Исто*.

Новаковићем – постављен је камен-темељац Народног позоришта Моравске бановине на Тргу Стевана Синђелића, 27. јуна 1937.²⁷⁷

Драгослав М. Кандић, управник позоришта, положио је повељу у стаклену урну и предао зидарима да је узидвају у темељ. Спуштањем урне у темељ и ударцем чекића бан Марко Новаковић је симболично учврстио камен темељац Народног позоришта Моравске бановине. Чиновејство освећења камена темељца обавио је нишки владика др Јован.

Припрема повеље за похрањивање у темељ, 1937.

Бан Марко Новаковић полаже камен темељац, 1937.

Позоришну сезону 1937/38. године Народно позориште Моравске бановине отворило је 7. августа 1937. представом *Људи на санти* од Виљема Вернера, а завршило 28. јуна 1938, представом *Бој на Косову* Јована Суботића.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
 МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ
 У НИШУ

VI/6 **ВЕЧЕРЊА** ПРЕСТАВА 37 ВЕЧЕРЊА 46

У уторак, 19 октобра 1937 год.

ЉУДИ на САНТИ

Написао Виљем Вернер. Социјална комедија у 3 чина. Прерада с часког. Режија, г. Душан Ђ. Цветковић

Л И Ц А :

Вацлав Јулек, професор средње школе	Душан Цветковић
Лена Јулекова жена	Милена Фазановић
Степан Јулек, адвокат	Драгутин Тоша
М. У. Др. Павла Јулек	Сара Цвијетковић
Јерка, фудбалер	Тодор Лепорковић
Злата, активографкиња	Ваца Пешања
М. У. Др. Њана Рита	Марко Јосифић
Тетка — Мама	Лена Јосифић
Франк Пелма, филмски режисер	Милош Колачевић
Франка Пелма, фудбалер	Вукан Пеша
Др. Курвала, лични секретар Министарства	Јарко Котршан
Служавка код Јулека	Мило Пешања

Према сценарију. — Догађа се сада

Имећу чиновна сипра оркестар Народног позоришта. Диригент, г. Пледити

Музика - програм

1) Беллини: Норма — увертира 2) Сметана „Далибор“: увертира

Цена места: скроз 3⁵⁰ дин.
 Места су нумерисана

Репертоар: Четвртак, 21 октобра 1937 „ПРИЗНАЊЕ“

Улазнице се добијају сваког дана уочи и на сам дан претставе од 10 до 12^{1/2} часова по подне и од 4 часа поподне до почетка претставе а за дневне већ од 2^{1/2} часа по подне. 275 Телефон 275

Почетак тачно у 9 ч. увече Свршетак у 11.30 ч. увече

Штампарија „Континентал“ — Ниш

Плакат, 1937. (ИАН)

²⁷⁷ 50 позоришних, 164.

У току ове сезоне позоришни ансамбл је све време боравио у Нишу и приказане су 34 премијере драмских дела (22 домаће и 12 страних) и 27 реприза; 5 оперетских премијера и 1 реприза (укупно 48 представа); 26 ђачких представа и 4 разне приредбе. Укупан број представа у сезони 1937/38. је 302 представе, а укупан број посетилаца је 75.006.²⁷⁸

Људи на санти, 1937.
(Душан Цветковић и М. Ковачевић)

№	ОБРАЗЛОЖЕЊЕ	СТАТИСТИКА РАДА ПОЗОРИШТА			БЕЖЕЖИЈА
		1935/36	1936/37	1937/38	
1.	РЕПРИЗА	127	141	127	127
2.	ПРЕМИЈЕРА	127	141	127	127
3.	УКУПНО	254	282	254	254
4.	ОПЕРА	5	5	5	5
5.	ОПЕРАЈЕТА	1	1	1	1
6.	ЏАЧКИ	26	26	26	26
7.	ОПРЕДБЕ	4	4	4	4
8.	УКУПНО	313	343	313	313
9.	ПОСЕТИЛАЦИ	75.006	75.006	75.006	75.006
10.	УКУПНО	1.026	1.026	1.026	1.026

Табеларни преглед рада позоришта
усезонама: 1935/36, 1936/37 и 1937/38.

²⁷⁸Годишњи извештај Народног позоришта Моравске бановине за 1937/1938, Ниш 1938.

Решењем бана Моравске бановине 24. августа 1937. са дужности управника разрешен је Драгослав Кандић, а за в.д. постављен члан драме Душан Цветковић.

Душан Цветковић, управник позоришта, редитељ, глумац ...

Душан Цветковић је рођен у Нишу 29. јануара 1892. године. Као добар певач био је најпре хорист у позоришту Михајла Лазића 1909. да би се од 1912. посветио глуми у Повлашћеном путујућем позоришту *Јоаким Вујић* под управом Косте Делинија. За време Првог светског рата прешао је Албанију и као рањеник, 1916. упућен на опоравак у Африку. Маја 1917. ступа у Војничко позориште у Бизерти под управом Д. Гинића, у којем наступа претежно у женским улогама. Тада почиње да пише позоришне комаде: *Све због рата* (1917, Бизерта) и *На прагу отаџбине* (1918, Алжир). Са одликовањем (*Албанска споменица*) 1919. враћа се у родни град Ниш и постаје члан Повлашћеног путујућег

позоришта *Трифковић* под управом Симе Бунића. У тим првим поратним годинама, сем позоришта у Нишу, играо је и у Народном позоришту у Скопљу, где је завршио курс глуме код редитеља Александра Верешчагина. Из Београда 1923. одлази за Париз, а већ 1924/25. је у Народном казалишту у Сплиту, 1926/27. као управник, редитељ и глумац водио је полупрофесионално позориште у Штипу, 1927–1928. извесно време борави у позориштима у Битољу и Лесковцу, 1928–1929. у добро организованом *Малој комедији* Милоша Рајичевића, 1931–1933. у Народном позоришту Моравске бановине у Нишу, 1934–1937. у Народном позоришту Врбаске бановине у Бањалуци, од августа 1937. године је в.д. управник позоришта Моравске бановине у Нишу, а касније управник Народног позоришта у Нишу, где је и као глумац играо све до 1952. године, када је пензионисан. Међутим, после пензионисања и даље је наступао у овом позоришту све до 1971. године. Два јубилеја : *40 година уметничког рада ветерана нишке сцене* (1953) и *60 година уметничког рада* (1974), Душан Цветковић је прославио у организацији Народног позоришта у Нишу. Аутор је шездесетак позоришних комада, од којих је око 20 приказано. Реч је углавном о шaljивим текстовима са романтичним ликовима из Ниша и околине: *Буна у Топлици* (1932, НП моравске бановине), *Војвода Луне* (1932, исто позориште), *Јованча Мераклија* (1936, исто позориште), *Зашто, Сике, зашто...* (1936, исто позориште), *Врањанци на Јадрану* (1937, исто позориште), *Сан доброг детета* (1937, исто позориште), *Наши*

долазе (1940) и др. У улози глумца истакао се као тумач драмских и карактерних улога у домаћем репертоару, пре свега ликова из нишке средине, од којих се истичу: хаџи Замфир (Сремац, *Зона Замфирова*), Ивко (Сремац, *Ивкова слава*), Ибиш-ага (у истоименом комаду С. Сремца), Кир Јања (у истоименом комаду Ј. С. Поповића) и др. Наступао је и у комадима са певањем. Успешно се бавио режијом и у периоду 1936–1939. режирао је следеће позоришне комаде: *Јованча Мераклија* (премијера 8. јануар 1936), *Људи на санти леда* (премијера 7. август 1937), *Туђе дете* (премијера 26. август 1937), *Привремена слобода* (премијера 16. септембар 1937), *Кир Јања* (премијера 7. октобар 1937), *Цврчак на огњишту* (премијера 14. октобар 1937), *Врањанци на Јадрану* (премијера 15. октобар 1937), *Мамзел Натуш* (премијера 28. октобар 1937), *Сан доброг детета* (премијера 19. децембар 1937), *Верник у неприлици* (премијера 31. децембра 1937), *Тетка из Палестине* (премијера 31. децембар 1937) и *За што Сике, за што...* (премијера 15. мај 1939). Наступао је и као певач народних песама на Радио Београду. Прву плочу снимио је 1926. године за Фабрику грамофонских плоча PateFon. Његов музички опус чини више од 40 снимљених грамофонских плоча са песамама, од којих је неке и сам компоновао.²⁷⁹ Умро је 18. априла 1978. у Нишу.

У сезони 1937/38. драмски репертоар је састављен вешто, рутински и за ширу публику. Од домаћих комада изведени су: *Кир Јања* Ј.С. Поповића, *Силе Бранимира Ћосића* – Миле Димићево, *И Лела ће носити*

капелин Милана Беговића, *Свет и Покојник* Б. Нушића, *Врањанци на Јадрану* Душана Ђ. Цветковића, *Каплар Милоје* А. Божића, *Три Станковића* Миливоја Предића, *Наша работа* Сретена Динића, *На божјем путу* Ахмеда Муратбеговића, *Вода са планине* Радомира Плаовића – Милана Ђоковића, *Еманципована породица* Милице Јаковљевић, *Нечиста крв* Б. Станковића – Радивоја Динуловића, *Ослобођење Косте Шљуке* Петра Петровића Пеције – Млађег, *Клевета* Душана Николајевића, *Ајша* Светозара Ћоровића, *Бој на Косову* др Јована Суботића, *Случај са улице* Гена Сенечића и *Дивљуша* Стевана Геџија.

Каплар Милоје, 1937. (МПУС)

Један човек мање, 1938. (МПУС)

²⁷⁹Јовановић, Рашко, и Дејан Јаћимовић, н.д., 1054.

Од страних писаца изведени су комади: *Уображени болесник* и *Тартиф* (Молијер), *Људи на санти* (В. Вернер), *Матура* (Ладислав Фодор), *Туђе дете* (Всеволод Шкваркин), *Привремена слобода* (Мишел Диран), *Црчак на огњишту* (Чарлс Дикенс), *Признање* (Франк Мар), *Господин Алфонс* (А. Дима – Син), *Слепа богиња* (Ернст Толер), *Црвене руже* (Алдо Бенедети) и *Узоран муж* (Авери Хопвуд).²⁸⁰

Туђе дете, Ниш, 1937. (МПУС)

Туђе дете, 1937. (МПУС)

*Уображени болесник, 1937.
(Никола и Милица Динић, МПУС)*

²⁸⁰ Јањић, Сениша и Боривоје С. Стојковић, н.д., 121.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ
У НИШУ

VI/6 **ВЕЧЕРЊА** ПРЕДСТАВА 51
 ВЕЧЕРЊА 41

У уторак 12. октобра 1937 год.

МАТУРА

Коме у 3 чка. Нависо Ладислав Филор. Превод Рад. М. Веснак. Режија г. Драг. Мих. Калдак

Л И Ц А :

Др. Стеван Хофенберг, директор немског гимназија	Мажар Андраш
Др. Дражица Цибула, професор филозофије	Новела Девич
Др. Едмунд Вајдмангер, професор природонаука	Жарко Јоковић
Др. Фенц, професор	Будислав Пешић
Др. Фенер, професор	Татјана Гавриловић
Др. Едуард Швалер, професор математике	Другуја Тодић
Др. Кристина Вајер, професор	Милена Филиповић
Др. Ана Матк, професор	Јулија Петровић
Ема Барк, наставница гимназије	Ружица Петровић
Кети Сајда, ученица VIII б. разреда	Вада Пешћина
Дора Паскер, ученица VIII б. разреда	Киди Ђорђевић
Фрелин Фелис, ученица VIII б. разреда	Мара Павловић
Лујза Клајн, ученица VIII б. разреда	Ружица Ковачевић
Грета Вајлер, ученица VIII б. разреда	Љубица Крајчић
Анто, школски послужитељ	Матер Радич
Ото Крајчи	Младен Ковачевић

Имећу чинова свира оркестар Народнoг позоришта. Диригент, г. Пецити

Музика - програм

1. Фалтов: — „Марта“ — Увертира
2. Орцели: — „Маргарета“ — Intermezzo
3. Донати: — „Pellissier“ — Intermezzo

Цена места: **скроз 3⁵⁰ дин.**
 Места су нумерисана

Репертоар: Четвртак, 14 октобра 1937 „Цврчак на огњишту“

Улазнице се добијају сваког дана уочи и на сав дан представе од 10 до 12½ часова по подне и од 4 часа поподне до почетка представе а за дневне већ од 2½ часа по подне. 275 Телефон 275

Почетак тачно у 9 ч. увече Свршетак у 11.30 ч. увече

Президијум „С. В. Јанковић“

Плакат, 1937. (ИАН)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ
У НИШУ

VI/1 **ВЕЧЕРЊА** ПРЕДСТАВА 52
 ВЕЧЕРЊА 42

У четвртак, 14 октобра 1937 год.

ПРВИ ПУТ

ЦВРЧАК НА ОГЊИШТУ

Позоришна игра у 3 чина (4 слика) са музиком по истоименој песми Чарла Девиса.
 Инсценирања Московског Удружењеног театра. Режија г. Д. Ђ. Цетковић.

Музика од Ј. Пецити

Л И Ц А :

Лектор	Жарко Јоковић
Цин Парабелга	Мажар Андраш
Мастер Парабелга	Зора Црногорчић
Изабелета	Милена Ковачевић
Клеоп Пелегер	Лујза Цетковић
Бурга, весела хћи	Вада Пешћина
Мастер Телетин	Другуја Тодић
Мастер Фалдинг	Ружица Петровић
Мас Мј	Киди Ђорђевић
Там, доклина	Татјана Пецити
Феја	Мара Павловић
Суга	Матер Радич

Имећу чинова свира оркестар Народнoг позоришта. Диригент, г. Пецити

Музика - програм

- 1) Адам: — „Нарбершке лутке“ увертира
- 2) Московски: — „Шпанска игра“ бр. 1
- 3) Цибулка: „Љубавни сал“ интермеццо
- 4) Офенбах: „Баркарола“ из оперете „Ивни Ивни“

Цена места: **седнице у лони 12 д.; фотела 11; партер I ред 8 дин.**
 II ред 6 дин.; III ред 5 дин.; Балкон 4,50 галерија 3 дин.

Репертоар: Петак, 15 октобар вечерња „Врањанци на Јадрану“
 Субота, 16 октобар вечерња „Свет“
 Недела, 17 октобар дневна „Врачара“
 вечерња „Кир Јанка“

Улазнице се добијају сваког дана уочи и на сав дан представе од 10 до 12½ часова по подне и од 4 часа поподне до почетка представе а за дневне већ од 2½ часа по подне. 275 Телефон 275

Почетак тачно у 9 ч. увече Свршетак у 11.30 ч. увече

Президијум „С. В. Јанковић“

Плакат, 1937. (ИАН)

Цврчак на огњишту (МПУС)

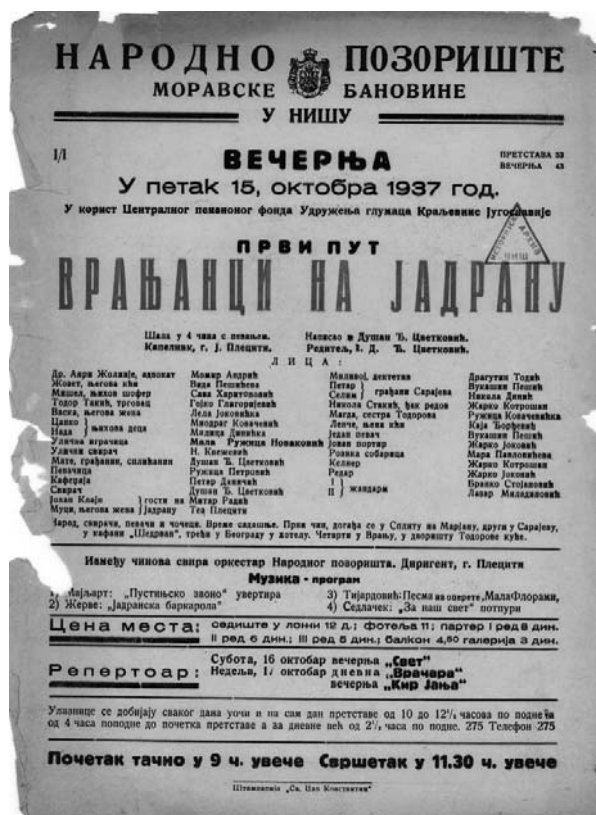
Поред представа, у организацији позоришта одржане су и приредбе. Тако је са литерарном дружином *Његош* при Мушкој гимназији организована свечана академија поводом 50-годишњице оснивања наведене дружине. Управа Народног позоришта је 25. фебруара 1938. одржала комеморативно вече са предавањем на тему *Живот и рад Бранислава Нушића*, у знак обележавања четрдесетодневног помена Браниславу Нушићу.²⁸¹

Плакат, 1937. (МПУС)

У својој режији управа позоришта је организовала дочек Нове 1938. године, а одигране су и ђачке представе *Чаробна фрула и штапић* у режији Драгослава Кандића, *Сан доброг детета* у режији Душана Цветковића и *Цар Ђира* Михаила Сретеновића.

Управа је у корист Централног пензионог фонда Удружења глумаца Краљевине Југославије приредила представе: *Врађанцина Јадрану* Душана Цветковића (15. 10. 1937), *Лесковчани у Паризу* Наталије Арсеновић (4.3. 1938) и *Ајша* Светислава Ђуровића (30.6. 1938).

Плакат, 1937. (ИАН)

²⁸¹Годишњи извештај Народног позоришта Моравске бановине за 1937/1938, Ниш 1938.

Према статистичким подацима за позоришну сезону 1937/38. просечан број посетилаца по представи је 248 гледалаца.

Током сезоне 1937–1938. одликовано је троје глумаца нишког позоришта. У првој половини 1937. године, за свој рад Орденом св. Саве V реда одликовани су глумци Милена Филиповић и Вукашин Пешић, а почетком 1938. године и глумица Милена Динић.²⁸²

Милена (Топаловић Јовановић)

Филиповић (13.04.1897, Сињ – 30.01.1971, Београд) је ћерка глумаца Душана и Марије Топаловић (Милојковић). Једна од најбољих драмских и карактерних глумица још као дете је ступила на сцену 1907. године, у трупи К. Делинија, а затим играла : 1908–1910. у путујућим дружинама свога оца Душана и опет Делинија; 1911–1912. у Повлашћеном позоришту *Гундулић* под управом Душана Филиповића; 1919–1920. у трупи *Гундулић* и *Таково* у Београду; 1921–1923. и 1927–1933. у НП у Скопљу; 1923–1925. у НК у Сплиту, а 1926–1927. у Српском народном позоришту у Новом Саду. На сцену Народног позоришта Моравске бановине ступила је 1933. године, где ће и остати до 1947. године. Кратко (годину дана) борави у Народном позоришту на Цетињу, а затим прелази у Београдско драмско позориште у коме ће остати до пензионисања 1951. године. Милена је од раног детињства, уз своје родитеље, учила и развијала своје глумачко умеће. Током своје глумачке каријере тумачила је драмске, карактерне и комичне улоге. Била је најбоља у драмским и карактерним евокацијама. Њене значајније улоге су: *Хрка (Врачара)*, *Сара*

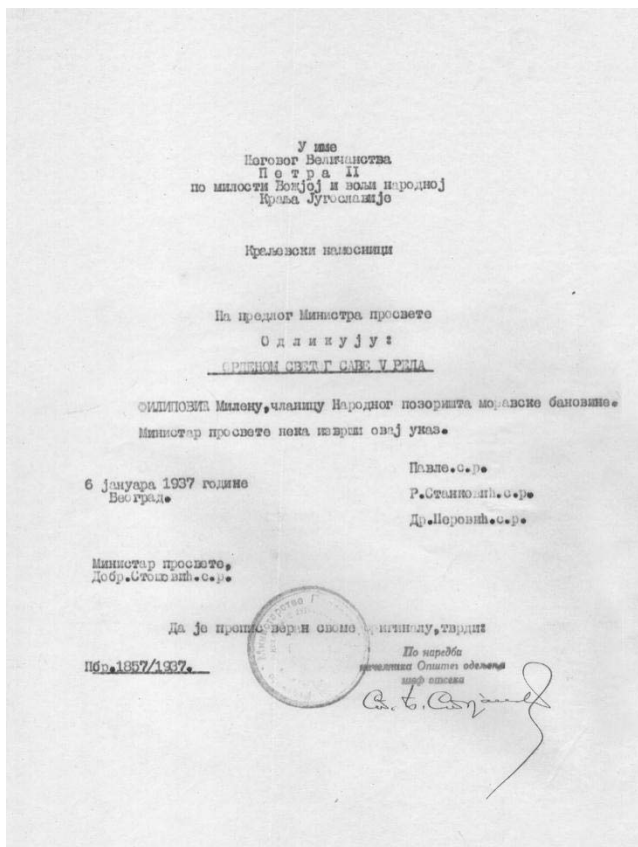
(*Покондирена тиква*), *Крадићка (Сеоски лола)*, *Дока (Зона Замфирова)*, *Хасанагиница (у истоименом комаду)*, *Дулска (Морал госпође Дулске)*, *царица Милица (Зидање Раванице)*, *Савета (Протекција)*, *Мајка (Печалбари)*, *Настасја (Злочин и казна)*, *бароница Кастели Глембај (Господа Глембајеви)* и др.

Милена Филиповић, глумица

²⁸² АЈ 66-352-588.

Одликовање: Орден Св. Саве V реда, додељен М. Филиповић 1937.

Вукашин Пешић (26.02.1893, Витошевац, Ражањ – 20.01.1979, Лесковац). Глумачки почеци везују се за КУД *Абрашевић* у Крушевцу, а почетак позоришне каријере од 1911. године за Повлашћено позориште *Јоаким Вујић* Косте Делинија. Учесник је балканских и Првог светског рата, а током окупације у заробљеништву у Ашаху (Аустрија), глумио је у појединим представама. У сезони 1919/20. је у трупи *Гундулић* Љубомира Рајичића Чврге на сцени *Таково* у Београду, а 1924/25. у Градском

позоришту у Битољу. У периоду 1925–27. и 1929–1931. у Народном позоришту Моравске бановине у Нишу, 1931/32. у Српском народном позоришту у Новом Саду, 1932. у Новосадско-осјечком позоришту, од 1933. до 1947. у Народном позоришту у Нишу, од 1947. до 1953. у Градском народном позоришту у Лесковцу, а сезону 1953/54. у Градском позоришту *Стерија* у Вршцу. Од 1954. поново је на сцени позоришта у Лесковцу.²⁸³

Вукашин Пешић, глумац

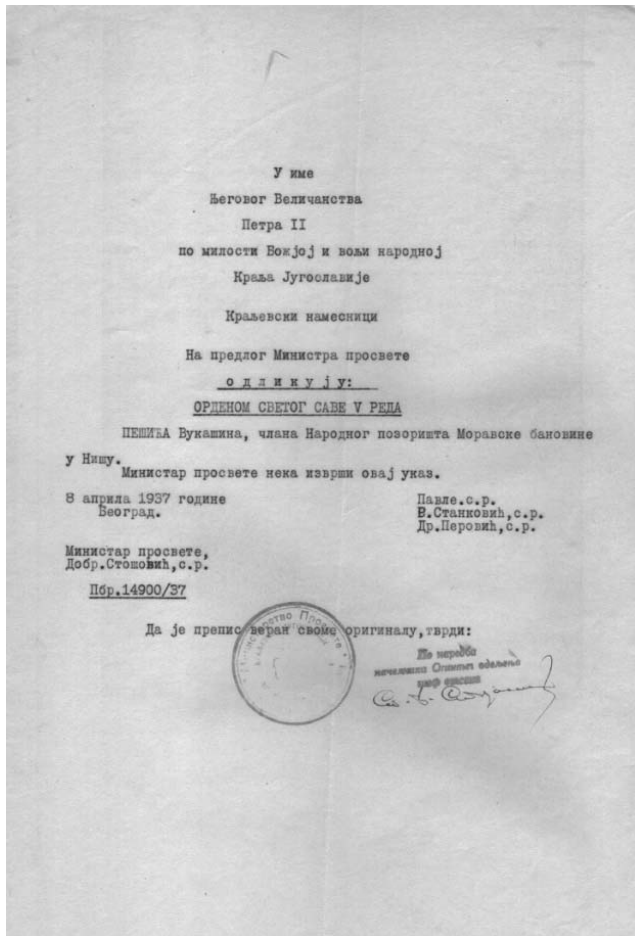
²⁸³https://sr.wikipedia.org/sr-el/%D0%92%D1%83%D0%BA%D0%B0%D1%88%D0%B8%D0%BD_%D0%9F%D0%B5%D1%88%D0%B8%D1%9B , приступила 16.06.2017.

Почео је као драмски глумац, затим је дуго играо у национално-историјском репертоару и успешно прешао на тумачење карактерних ликова, нарочито из домаћег и фолклорног репертоара. Динамичне природе, јаког темперамента, снажне и изражајне дикције, искрен у доживљају, сем тога и добар певач, са пријатним и јаким баритоном, Пешић је деловао ефектно и имао своју одану публику у Нишу и унутрашњости. Рад Вукашина Пешића најдубље је везан за Народно позориште у Нишу, чији је члан, са малим прекидима, од 1920. до 1947. године. Поводом 25-годишњице глумачког рада Народно позориште Моравске бановине организовало је свечаност на којој је одликован Орденом Светог Саве V реда. Формиран је почасни и акциони одбор, а покровитељ прославе је био Драгиша Цветковић, тада министар социјалне политике и народног здравља Краљевине Југославије. Председник почасног одбора био је Драгутин Живковић, градоначелник града Ниша, а потпредседник Јован Чемерићић, директор нишке Мушке гимназије, док је председник акционог одбора прославе јубилеја био Момир В. Андрић. Тим поводом, слављеник је у фоајеу Народног позоришта примао честитања. Како се наводи на плакату „У 8:30 сати увече организована је и „Свечана представа у част двадесетпетогодишњице глумачког рада 2-дина Вукашина Пешића. Први део представе садржао је поздравни говор и предају поклона слављенику, а у другом делу одиграна је представа – историјски комад у 5 чинова, 7 слика са апотезом Карађорђе, по М. Цветићу, коју је драматизовао и написао Петар Христић. Редитељ је био Драг. Мих. Кандић, а насловну

улогу српског војског Карађорђа тумачио је слављеник Вукашин Пешић. Остале улоге су тумачили: Љубица Красићева тумачећи лик Јелене, Карађорђевог жене, Милена Филиповић, у улози Марице, Карађорђевог мајке, Душан Пешић, у улози Маринка, Карађорђевог брата и други.²⁸⁴

Вукашин Пешић је током своје каријере приказао публици читаву галерију ликова, побуђујући и подстичући у њој позитивне особине тих ликова или разголићујући и шибајући, кроз негативне особине појединих ликова, негативне карактеристике друштва, па и гледалаца. Довољно је поменути ликове наших националних хероја: Краљевић Марка, Бановић Страхиње, Карађорђа, хајдук Вељка, Станоја Главаша, Илије Бирчанина и многих других, које је Вукашин Пешић тумачио и чија су дела добро позната, али која су и по својој вредности од велике важности за српски народ. Поред тих ликова Вукашин Пешић је интерпретирао и јунаке наших позоришних комада из народног живота са музиком и певањем, као што су: Стеван Драгић – *Сеоски лола*, Маринко – *Ђидо*, Селим-бег – *Зулумћар*, Стојан, Митке и хаџи Тома – *Коштана*, Мане и Замфир – *Зона Замфирова* у којој је играо преко 200 пута, Калча – *Ивкова слава*, Хасан-ага – *Хасанагиница* и др, као и ликове стране књижевности, почев од Софоклових и Еурипидових јунака, па преко Шекспирових, Ростанових, Гетеових, Шилерових, Чеховљевих, Толстојевих и других.

²⁸⁴ , https://sr.wikipedia.org/sr-el/%D0%92%D1%83%D0%BA%D0%B0%D1%88%D0%B8%D0%BD_%D0%9F%D0%B5%D1%88%D0%B8%D1%9B, приступила 16.06.2017.

*Одликовање Вукашина Пешића
Орденом Св. Саве V реда , 1937.*

Глумица **Милица Динић** (28.08. 1891, Сремски Карловци – 1947, Ниш) каријеру је започела улогама наивки, сентименталки, а затим прешла на драмске и карактерне улоге. Први пут је ступила на сцену 1909. године у трупи Јована Харитоновича. Играла је 1910–1911. у трупи Љ. Рајачића Чврге, кратко 1911. код Петра Ћирића, 1912–1915. у трупи Тоше Јовановића, 1918–1919. код Петра Христилића, а од 1920. у Народном позоришту у Скопљу. Од краја 1935. је у Народном позоришту Моравске бановине. Орденом св. Саве V реда одликована је 1938. године. Њене значајније улоге су: Поте и Зона (*Зона Замфирова* С. Сремца), Анђелија (*Смрт мајке Југовића* Ива Војиновића), Јанија (*Пљусак Петра Петровића*), Нури (*У долини* А. Гимера).²⁸⁵

Милица Динић, глумица

²⁸⁵ Јанић, Сениша и Боривоје С. Стојковић, *н.д.*, 127.

Оперета у Нишу

Септембра 1937. године, као одвојени сектор у Позоришту, отпочела је са радом новооснована нишка Оперета. Део интелектуалне омладине, окупљене око комунистичких дневних новина *Нашег листа* и демократске *Народне речи*, противила се њеном оснивању. По њиховом мишљењу, оснивање Оперете је последица осиромашења позоришног репертоара и уступак оном делу публике који од позоришта очекује само забаву. О томе пише *Наш лист* 1937. године у чланку *Оперета у Нишу*. И поред критика, оперета је остала на репертоару позоришта. Аутор чланка каже:

И оперета је остала на позоришном репертоару. До сада смо видели две оперете: Једна од њих била је „чаробна“ а то значи: засенити очи гледалаца црвеном, љубичастом, зеленом и плавом светлошћу. Друга оперета „Мамзел Нитуш“, како је на нашој позорници изведена, није ништа друго него мало врло лепе музике и много вашиарских вицева. Једно трчање по позорници, прављење неукусних вицева, превртање очима и голе ноге: то је наша оперета Мамзел Нитуш.

*Можда ће на репертоар нашег народног позоришта доћи и нека боља оперета. Али за спремање једне добре оперете потребно је неколико месеци....*²⁸⁶

У сезони 1937/38. приказано је 5 премијера оперете и то: *Врачара* (М. Мило), *Мамзел Нитуш* (Анри Мелак и Албер Мијо),

Адије Мими (Александар Енгел и Јулије Хорст), *Јесењи маневар* (Бакоњи и Богдански) и *Улични певачи* (Паул Шерек).²⁸⁷

Оперета “Мамзел Нитуш”, 1937. (МПУС)

Плакат, 1937. (МПУС)

²⁸⁶ *Наш лист*, 1937, бр.1, 6.

²⁸⁷ *Годишњи извештај Народног позоришта Моравске бановине за 1937/1938. годину*, Ниш 1938.

Најчешће, после одржаних премијера, појединци су у штампи објављивали своје импресије о садржају оперете, изведби глумачког ансамбла, режији или сценографији. Тако је у *Нишком новом листу*, аутор у потпису *Ранђело*, са одушевљењем, а истовремено и дајући свој критички осврт на учеснике, писао о веселој оперети *Адие Мими*. Између осталог он каже:

Овога пута ансамбл Народног позоришта постигао је завидан тријумф. Али, то наглашавам: успех је постигао само ансамбл! Са неколико процедуралних проба избацити на бину „Ајде Мими“, уствари је кураж и меродавних и глумачког особља. Али одлично расположење свег ансамбла, воља, самоувереност, истрајност и елан, који је креаторе срећно захватио, све је то резултирало симпатичну победу, осетан плус играчког особља, које се овом приликом појавило као репрезентант оперете „Ајде Мими“... Глума је била на достојној висини. Готово сви учесници у оперети „Ајде Мими“ потпуно су задовољили изврсном глумачком уметношћу.

Г. Душан Цветковић мало је „затајивао“ почетком сваког дијалога. А када би ушао у „шtos“, носио је улогу као искусни уметник. Креација је беспрекорна, стилска, оригинална, али му је глас подбадио.

Г. Жарко Котрошан се понекад пребази у узбуђењу, али је углавном савлађивао све тешкоће и напоре, које захтева његова рола. Г. Драгутин Тодић је заслужено побрао општи аплауз. На савршен начин, до педантности тачно, са пуно умешности и одушевљења, г. Тодић је реализовао особењачки дух и занимљиве

манере фабриканта праха. Г.г. Радић и Глигоријевић су умесно одиграли своје улоге.

Најзад, после прилично дуге паузе, представила нам се г-ца Јулија Пејиновић у насловној улози оперете. Као глумица била је врло добра. Играла је са пуно воље и расположења. Једино јој је грешка, што у слободним часовима својом дикцијом није цртала карактери заводљивост варијетске плесачице. Иначе имала је лепих глумачких момената. Г-ђа Теа Плецити је оригинално претставила стварност претседникове жене. Глумила је са лакоћом. Г-ца Зора Црногорчевић није имала нарочитих места, да би се истакла.

Песма је била одлична, сем што солисте, па и хор никако нису могли паралелисати са оркестром.

Г. Цветковић је могао више заоблиити свој тон, како би му дао праву оперску боју. Г. Котрошан је врло симпатично сложио своју игру са песмом. Динамика је у моментима требало да добије бољи изражај, као што је то било код њега са ниансирањем тонова.

Г-ца Јулија Пеиновић показала се као одлична вокална уметница. Глас је био соноран и складан. Градација тонова зналачки је примењивана. Уколико би околности биле приступачније, г-ца Пеиновић би у ушима гледалаца била далеко хармоничнија. Г-ђа Теа Плецити такође добра.

Капелник г. Жарко Плецити сјајно је дириговао оперетом. Преживљавајући сву музику оперете, г. Плецити је енергично и са високом способношћу доводио у склад песму и музику, дајући уз то директиве глумцима за сваки потез. Бас у оркестру требало би најзад изменити.²⁸⁸

²⁸⁸ *Нишки нови лист*, 1938, бр. 279, 4.

Међутим, Оперета није оправдала своје постојање, како у уметничком тако и у финансијском погледу. Позориште је у уметничком смислу губило на значају, а и број посетилаца се није знатније повећао. Штампа није била наклоњена оперети и у једном од чланака из 1939. године инсистирала је на њеном укидању.²⁸⁹ Из наведених разлога, одлуком управе Народног позоришта Моравске бановине, крајем маја 1939. године укинута је нишка Оперета.

Банска управа се непосредно уплitala у послове позоришта, почевши од репертоара, ангажовања редитеља, одлучивања о склапању уговора са члановима ансамбла, до постављања управника. Тако је, због честих сплетки и сукоба чланова позоришта, Душан Цветковић смењен са места управника 30. децембра 1937. године и истим решењем за новог управника постављен Драгутин Павловић, начелник Просветног одељења Банске управе и члан Позоришног одбора. Управника Д. Павловића је у раду подржавао веома утицајни Позоришни одбор који су чинили: председник Коста Павловић, начелник Финансијског одељења и чланови: Драгослав Кандић, финансијски чиновник Банске управе и Александар Б. Поповић, секретар и финансијски пристав Банске управе у Нишу.²⁹⁰

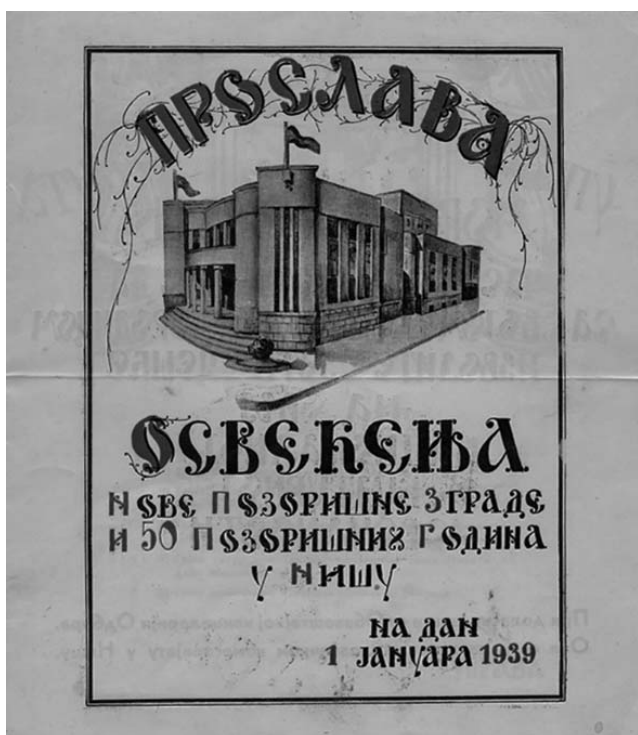
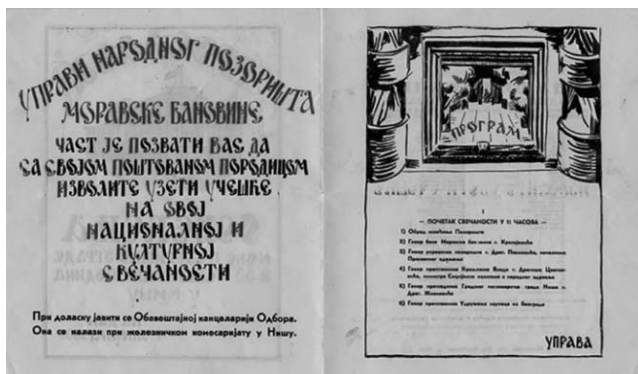
Драгутин Павловић, управник Народног позоришта Моравске бановине

ПРВА ЗГРАДА ПОЗОРИШТА

Посебно значајан догађај који је обележио мандат управника **Драгутина Павловића** (30.12.1937– 25.02.1939) је прослава *50 позоришних година у Нишу*, 1939. године, када је у склопу наведене манифестације освећена новоизграђена зграда Народног позоришта Моравске бановине. То је био културни догађај не само за град Ниш и Моравску бановину, већ и ширу југословенску јавност. Сведок ових догађаја је и позивница са Програмом свечаности за наведену прославу.

²⁸⁹ Јанић, Сениша и Боривоје С. Стојковић, н.д.,120.

²⁹⁰ Исто,120.

Позивница за прославу и освећење нове позоришне зграде, 1939. (ИАН)

Зграда позоришта је саграђена релативно брзо (28.6.1937–1.1.1939), а за њену градњу потрошено је 6.500.000 динара.

Новоизграђена зграда Бановинског позоришта, једна од четири наменски пројектоване позоришне зграде у Србији, свечано је отворена 1. јануара 1939. године. Тога дана пре подне обављен је обред освећења зграде, а присутним грађанима обратили су се Јанићије Красојевић, бан Моравске бановине; Драгутин Р. Павловић, управник Позоришта; Драгутин Живковић, председник Градског поглаварства и Божа Николић, председник Удружења глумаца из Београда. У име краљевске Владе министар Драгиша Цветковић је отворио новосаграђено позориште и том приликом, у храму културе, оцењујући да је тај дан велико културно и национално славље, изјавио је: *...Радећи низ година са овим културним трудебницима, глумцима, да се дође до овог лепог дома, ја могу изразити своје задовољство и срећу што ми се указала та ретка част да присуствујем остварењу својих давнашњих замисли...*²⁹¹ Истог дана у вечерњим сатима, у новој згради, за посетиоце је приказан позоришни комад *Зидање Раванице* Милорада Поповића Шапчанина у режији Драгослава Кандића. Сценографија за представу припала је Љубомиру Вернеру, а музику је написао Даворин Јенко.²⁹² У улози цара Лазара је Жарко Јоковић, а лик царице Милице публици је приближила Милена Филиповић.

²⁹¹ Ђенић, Мица, "Драгиша Цветковић и споменичка баштина у Нишу", *Пешчаник* бр.7, (2009) 267.

²⁹² *Позоришни годишњак 1938/1939*, Ниш 1939, 23.

*Зидање Раванице, 1939. (Милена Филиповић,
Миодраг Ковачевић, Илија Конфино)*

Зидање Раванице, 1939. (МПУС)

Новоизграђена зграда Позоришта је импозантан објекат пројектован у духу модерне. Главни улаз са полукружним степеништем, испод балкона на спрату, који држе четири стуба, орјентисан је ка свечаном платоу на проширењу трга према улици Војда Карађорђа. Простор који зграда заузима, удаљен је од прометне Вождове улице и оивичен улицама са остале три стране, чиме је омогућен несметан приступ главном и споредним бочним улазима, као и рампи са задње стране.²⁹³ Касније изграђени вишеспратни објекат Дома војске и стамбени блокови у околини, не угрожавају архитектуру позоришне зграде. Широко степениште, које је истовремено и главни улаз, постављено је по читавој дужини покривеног трема. При улазу у велики фоаје, публика се дели на леву и десну страну. Помоћни и технички улази су са источне и западне стране. Основе су, по неким тумачењима, решене по угледу на Берлинско позориште, а ентеријер холова у приземљу и на спрату, у примени боја, представљају пример доброг укуса. Позориште има салу у облику амфитеатра са 390 седишта у партеру, балкон на спрату са 156 седишта и четири ложе са по шест седишта у нивоу бине (две са леве, две са десне стране) и две на спрату, два централна фоајеа у партеру и на спрату са претпросторима и гардеробама. Испред велике покретне-окретне бине, чије димензије обухватају и надвишење за подизање кулиса, а која је изведена по технолошком пројекту инжењера Веље Јовановића, техничког шефа Народног позоришта у Београду, налази се удубљење за оркестар. Иза оркестра је техничка бина, а иза ње је сала за кулисе са директним излазом на рампу. Уређај бине се

²⁹³ Кековић, Александар и Зоран Чемериќић, н.д., 184.

састоји из бинских постројења за намештање и промену слика, а чине га: разне галерије, степенице, мостови, дизалице за висеће делове декора и главну завесу, гвоздена завеса против пожара, постројења за смањење отвора позорнице и кружни хоризонт позорнице са платформом за брзу промену слика на позорници.²⁹⁴

После усељења у нову зграду управа Позоришта је организовала 13. јануара 1939. свечан дочек Нове године. У ноћи између 18. и 19. јануара пао је већи комад малтера са таванице гледалишта, што је условило престанак рада позоришта. Убрзо, 9. фебруара, на представи *Мала Флорами*, поново се обрушио део малтера са плафона. Из тих разлога, позориште је поново прекинуло са радом, све до санације плафона почетком марта 1939. године.²⁹⁵ У исто време, наступиле су промене у управи. Дотадашњи управник Драгутин Павловић је смењен, а на његово место 25. фебруара 1939. постављен је **Милан Стојановић** (6.7.1899, Београд – 17.7.1956, Београд) члан и редитељ Народног позоришта у Београду и запажени преводилац позоришних комада. Стојановић је на место управника дошао са задатком да среди нарушене међуљудске односе и побољша репертоар позоришта, односно да подигне његов уметнички ниво. Иако је било мало времена за тако сложен задатак, Стојановић је постигао изванредан успех. Односи у трупи су се привремено и привидно побољшали, а добром режијом представа и њиховим извођењем, као и репертоаром, подигао је уметнички ниво сцене. Глумачки ансамбл је

по свом саставу био оспособљен за сложене уметничке задатке, али због недовољне уметничке и опште дисциплине, није био у потпуности стваралачки мотивисан. Крајем 1938. и почетком 1939. године Стојановић је укинуо Оперету као самостални уметнички сектор и уручио је решења о престанку радног односа оперетским глумцима Јосифу Бакотићу, Захиду Налићу, Терези Плечити, Љубици Ердељан, капелнику Јарославу Плечитију и свим члановима оркестра и хора.

Позоришна сезона 1938/39. почела је 16. августа 1938. године турнејом у Јагодини, где је одигран Ђоровићев комад *Ајша*. Ансамбл позоришта наставио је са гостовањима у Ћуприји, Параћину и Крушевцу. После турнеје настављен је рад 22. септембра у старој позоришној згради (зграда Занатског дома) у Нишу, Нушићевим комадом *Мистер Долар*. Последња представа пре усељења у нову зграду је оперета *Адије Мими*, одиграна 20. децембра 1938. године.

Репертоар у овој сезони није донео значајније уметничке догађаје, нити нека већа сценска изненађења, али су комади у већини, били у стању да привуку публику и да у целини одрже уметнички ниво сцене (одржано је 211 приредби са 68.311 посетилаца и чистим приходом од 353.360 динара).²⁹⁶

²⁹⁴ *50 позоришних*, 172.

²⁹⁵ *Позоришни годишњак 1938-1939*, Ниш 1939, 23.

²⁹⁶ *Исто*, 27.

Преглед прихода у сезони 1938/39

МЕСЕЦ	Чист при- ход од ула- зних и гардеробе		Приход од надавања дворане		ТАНТИ- ЈЕМА		Центра- лни пенз. фонд		Гости и стране приредабе		КОРИС- НИЦЕ		БРУТО ПРИХОД		Број наших прире- даба	Број стра- них прире- даба	Број свечаних беспла- тних при- редаба	број посети- лаца
	Дин.	п.	Дин.	п.	Дин.	п.	Дин.	п.	Дин.	п.	Дин.	п.	Дин.	п.				
Август	15.541	—	—	—	980	—	1.461	50	—	—	—	—	17.982	50	14	—	—	2.056
Септембар	18.154	—	—	—	1.349	—	1.938	50	—	—	—	—	21.441	50	16	—	—	2.732
Октобар	25.863	25	—	—	1.527	50	3.318	—	—	—	—	—	30.708	75	21	—	—	5.967
Новембар	26.067	75	—	—	1.431	—	3.248	—	—	—	—	—	30.746	75	21	—	—	5.695
Децембар	16.715	50	—	—	1.013	—	2.397	—	—	—	—	—	20.125	50	18	—	—	4.458
Јануар	58.147	50	1.855	—	2.472	—	6.206	50	2.267	—	—	—	70.948	—	19	1	1	9.102
Фебруар	34.206	—	—	—	3.263	50	3.632	50	—	—	—	—	41.102	—	10	—	—	5.608
Март	38.741	50	—	—	3.225	50	4.191	50	—	—	3.233	—	49.391	50	20	1	—	6.610
Април	51.680	50	1.959	—	3.067	—	5.994	—	4.515	50	—	—	67.216	—	24	3	—	9.790
Мај	43.137	25	5.881	50	1.983	—	5.183	—	20.201	—	1.547	—	78.039	75	26	6	—	9.897
Јуни	25.106	—	1.050	—	1.814	—	3.598	—	8.878	50	4.828	—	45.274	50	22	4	1	6.396
Свега	353.560	25	10.745	50	22.125	50	41.168	50	35.862	—	9.708	—	472.969	75	211	15	2	68.311

Просечан бруто приход од претстава Дин. 2.092.   Просечан број посетилаца претстава 302.

*Табеларни преглед прихода у сезони
1938/39.*

Изведена су 23 премијерна комада, 12 домаћих и 11 страних. Из репертоара се може закључити да је Нушић доста форсиран (четири комада), а да две приказане драматизације Радивоја Динуловића поседују знатно мању уметничку, а више сценску вредност.²⁹⁷ У току 1938/39. године на репертоару Народног позоришта Моравске бановине постављени су нови комади. Од домаћих писаца, између осталог: *Мистер Долар* Бранислава Нушића, *Поп Тица и поп Спира* Стевана Сремца, *Зидање Раванице* Милорада Шапчанина, *На леђима јежа* Стевана Јаковљевића, *Народни посланик* Б. Нушића, *Мала Флорами* Ива Тијардовића, *Раднички дол* Гена Сенечича, *Власт*

Бранислава Нушића, *Еквиноцио* Ива Војновића, *За народно добро* Ивана Цанкара, *Пауци* Ива Типика, *Обичан човек* Б. Нушића и *Бој на Чегру* Славка Милетића. Од страних: *Девојка из боље куће* Лајоша Зилахија, *Бесомучна уседелица* Шарл де Пер-Шапиа, *Срећан брак* М. Тригера, *Крадљивац* Б. Анриа, *Женидба са препрекама* Жан де Латраза, *Последњи лорд* (Фален Уго) *Карлова тетка* Томаса Брандона, *Морал госпође Дулске* Габријеле Запољске, *Човек који је видео смрт* Виктора Ефтимиа, *Бр. 72* Лангера Франтишека и *Властелинка из Шенстона* (Бисон Александар и Барклеј Флоранс).²⁹⁸ Обновљени су комади *Коштана* Б. Станковића и *Зона Замфирова* С. Сремца. У позоришној сезони 1938/1939. одиграно је 54 представа.²⁹⁹

²⁹⁷ Боривоје Стојковић, *Историја српског позоришта од средњег*, 904.

²⁹⁸ Исто, 14,15.

²⁹⁹ Исто, 17.

На леђима јежса, 1938. (Жарко Јоковић, Сима Јанићијевић, Миле Ковачевић, МПУС)

Пауци 1938. (МПУС)

Поред редовног репертоара у Народном позоришту Моравске бановине одржаване су приредбе и гостовања страних уметника. Пододбор друштва *Српска мајка* је у априлу 1939. приредио матине за децу, а Културно-привредно удружење Врањанаца у Нишу у циљу прикупљања новчаних средстава за подизање споменика Бори Станковићу, организовало је приказивање представе *Коштана* у Народном позоришту

Моравске бановине. Добрица Милутиновић, велики драмски уметник, нашао се у улози Миткета. Женски покрет у Нишу, уз сарадњу управе позоришта, организовао је вече јужносрбијанских игара и песама у извођењу групе играча из Тиквеша и Кавадара. Велика глумица Жанка Стокић гостовала је у улогама Живке (*Госпођа министарка*) и Дулске (*Морал госпође Дулске*). У нишком позоришту гостовали су и страни уметници. Тако су Вера Греч и Поликарп Павлов, бивши чланови московског Художественног театра, приредили вече Чеховљевог хумора априла 1939. године.

Народно казалиште из Загребa гостовало је 23. јуна 1939. са Држићевом комедијом *Дундо Мароје*. Са тог гостовања сачувана је фотографија чланова загребачке Дrame, управе и чланова Народног позоришта Моравске бановине .

Чланови загребачке Дrame и Народног позоришта Моравске бановине, 1939. (МПУС)

Удружење глумаца Југославије, поводом 20-годишњице оснивања, одржало је конгрес 4. јула 1939. године у сали Народног позоришта. Конгрес је отворио и председавао Добрица Милутиновић. Пре службеног дела изведен је програм у коме су учествовали певачи: Зинка Кунц Миланов, Никола Цвејић, Жарко Цвејић и Душан Ђорђевић.

У корист поплавлених у Белој Паланци, у нишком позоришту, уз учешће комбинованог оркестра војне музике нишког гарнизона под управом капелника Ј. Швестке, концертне певачице Евгеније Зурина и Певачког друштва удружења нишких занатлија, организовано је концертно вече.³⁰⁰

НАЈВИШИ ДОМЕТИ ПОЗОРИШТА У ВРЕМЕ ДРУГЕ УПРАВЕ БОРИВОЈА СТОЈКОВИЋА

Августа 1939. за управника позоришта постављен је Боривоје Стојковић (друга његова управа). Његов долазак на место управника пропраћен је демонстрацијама у главној улици Ниша. Организатори ових нереда били су омладинци окупљени око листа *Трибуна*, уредник овог листа и председник омладинске организације Југословенске радикалне заједнице. Својим узвицима: *Доле комунисти! Доле Бора Стојковић!* провоцирали су пролазнике. Присутни грађани на корзоу су звиждали, протествовали и на демонстранте бацали разне предмете. Затим је десетак омладинаца

³⁰⁰ Исто, 22.

на челу са својим председником, кренуло ка позоришној згради. Каменицама су поразбијали прозоре, силом упали у зграду и демолирали спомен плочу постављену још у време изградње позоришта.³⁰¹ О немилу догађају писала је и штампа која је осудила овај веома нецивилизован чин омладине, јединствен не само у нашој земљи већ и у свету.

Стојковић је наследио све проблеме који су карактерисали претходно стање у Позоришту и сав труд је усмерио на успостављање уметничко-радне дисциплине у трупи, побољшање односа међу глумцима и на стварање потпуног поверења између управе и глумачког ансамбла. Као управник и редитељ захтевао је од уметничког особља свестраније и потпуније ангажовање. Истовремено је инсистирао на побољшању уметничког квалитета извођења, захтевајући озбиљније ангажовање редитеља, извођачког особља, редовно одржавање проба и коришћење одговарајуће декоративно-техничке опреме. Репертоар је прилагођаван захтевима нишке средине у којој су издвојена два типа публике: изразито патријархално-конзервативни тип са интересовањем за фолклорно, романтично, за узбудљиве сценске ефекте и публика са савременијим погледом наклоњена психолошким или борбенијим комадима са друштвеном тематиком.

Цела трупа Позоришта је 1. септембра 1939. године кренула на турнеју по већим местима Моравске бановине и извела више представа у Параћину, Ћуприји, Јагодини, Крушевцу, Краљеву, Зајечару, Неготину.

³⁰¹ Јанић, Сениша, и Боривоје С. Стојковић, *н.д.*, 124.

Чланови позоришта: Д. Кандић, М. Ковачевић, Ж. Јоковић, Каја Ђорђевић, на железничкој станици Ниш, приликом поласка на гостовање 1939. (МПУС)

Управа позоришта и ансамбл су управо у сезони 1939/40. године били на прекретници. Од редитеља Николе Динића, Драгослава Кандића, Анте Шољака и Боривоја Стојковића очекивало се да у

потпуности напусте конвенционална решења и да се користе савременијим сценским изразом. Како је укинута оперета и смањен број представа са певањем, то је већа пажња посвећена оним делима домаћих и страних аутора, која су подстицала на нове сценске изазове. Због побољшаних услова за рад, глумци су на новој сцени исказивали више жара и амбициозности, па су и рецензије критичара биле похвалније.

Позоришна сезона 1939/40. отворена је 14. септембра 1939. комадом *Обећана земља* Боривоја Јевтића у режији управника Боривоја Стојковића. У току ове године, између осталих, одигране су премијере комада: *Растанак на мосту* Радомира Плаовића и Милана Ђоковића, *Ноћна смотра* В. Шкваркина, *На последњем спрату* Алфреда Жариа, *За народно добро* И. Цанкара, *Досадан свет* Едуарда Пајерона.

Плакат, 1939. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ
 У НИШУ

ПРЕСТАВА 7
 ВЕЧЕРЊА 6

У суботу, 23 септембра 1939 године

ПРОТЕКЦИЈА

Комедија у пет чинова, Нишково Брањство Ђ. Нушић
 Редитељ г. Никола Динић

Л И Ц А :

Министар	Г. Жарко Јоковић
Драгиња, његова кћи	Г-ца Милка Малковић
Петрица, његова сестра	Г-ца Ружица Токић
Аван Кукаћ, претседник	Г. Никола Динић
Светла, његова жена	Г-ца Љубица Јовановић
Јулка	Г-ца Мила Геј
Сестрица	Г. Љубица Стојчевић
Марица, брат Аванов	Г. Гојко Габоријевић
Јованка, његова кћи	Г-ца Олга Стојковић
Младен Пурвић, адм. књижевник	Г. Нежи Кофичић
Администратор	Г. Војислав Андрић
Практикант	Г. Душан Цветковић
Жепа	Г-ца Милка Филиповић
Сваја Савић, вујурџија	Г. Момчило Андрић
Момчило, код министра	Г. Сима Јанковић

„Протекција“ се обнавља после пет година.

Цена	Серкла I—III ред 9 дин.	партер XIX—XX ред 3 дин.
	Фотеле IV—VII ред 8 дин.	балкон I ред 7 дин.
	— „ VIII—X ред 6 дин.	— „ II—III ред 5 дин.
Места:	партер XI—XV ред 5 дин.	— „ IV—V ред 4 дин.
	— „ XVI—XVIII ред 4 дин.	— „ VI—VIII ред 3 дин.

У недељу, 24 септембра: „Обећана земља“ (дневна); „Растанак на мосту“ (вечерња)
 У уторак, 26 септембра: „Протекција“ (популарна)
 У четвртак, 28 септембра: „Ноћна смотра“ (први пут)
 У суботу, 30 септембра: „Два цванцника“ (дневна) III; „Обећана земља“ (вечерња)

Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре подне; по воде за дневну од 2 до почетка представе; за вечерњу од 6 часова по воде до почетка представе. Код неких представе улазнице се продају од 10—12 пре и од 5—7 по воде

Почетак тачно у 8'30 часова увече

Школарија „Св. Цар Константин“

Плакат за представу Протекција, 1939. (МПУС)

Мајчин благослов, 1939. (Душан Цветковић, Милена Филиповић, Љубица Илић, МПУС)

Досадан свет, 1939. (МПУС)

Плакат, 1939. (МПУС)

Плакат, 1939. (МПУС)

Поред наведених представа у 1939. години играни су и следећи комади: *Два цванцика* Милована Глишића, *Сеоски лолa* С. Дескашева, *Риђокосa* Алмaшија, *Покондирена тиквa* Ј.С. Поповића, *Госпођица* Јулија А. Стриндберга, *Протекција* Б. Нушића, *Госпођа с камелијама* А. Диме, *Идиот* Достојевог, *Голгота* Миливоја Предића, *Ибши-ага* С. Сремца, *Свадба Кречинског* А. Сухово – Кобилина и *Вечна младост* Павла Шебешћана, изведена 14. децембра 1939. године.

Риђокоса, 1939. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
МОРАВСКЕ БАНОВИНЕ
 У НИШУ

ПРЕСТАВА 5
 ВЕЧЕРЊА 4

ПОПУЛАРНА
 У уторак 19 септембра 1939 године

СЕОСКИ ЛОЛА

Популарна игра из народног живота у четири чина с ансамбл.
 По Е. Тету изласко С. Дескића. Музика од Д. Јекић. Режија г. Н. Диваћ.

Каскавич г. Г. Кочић

ЛИЦА:

Павле Поповић, богати сељак	Г. Никола Диваћ
Милак његова деца	Г. Драгута Тоћ
Босиљка	Г-ца Злата Пешић
Лолка, сиротица код калдром Поповићевих	Г-ца Мила Гец
Стева Драгаћ, назван „Сеоски лолка“	Г. Жарко Котрошић
Јосиф Чамановић, млада књижевник	Г-ца Мила Милошевић
Смиљанић	Г. Станислав Милошевић
Смиљанић	Г-ца Јелена Јосифовић
Пела мушкетер иле у селу	Г-ца Ружица Тоћ
Јосиф	Г-ца Милана Шекузић
Осудженик кметар	Г. Дубица Стојчевић
Павле Букачи, поштар	Г. Аце Штала
Мета Крадаћ, жена стражар	Г. Вуклаши Петрић
Крадаћ	Г-ца Цвета Аретиновић
Ц Циганин	Г. Жарко Јосифовић
Ц	Г. Милош Ковчевић
Јосиф, слуга код Поповића	Г. Милош Алексић

Цене Сержа I—III ред 8 дин. | партер XI—XX ред 3 дин.
места: фотеле IV—X ред 5 дин. | балкон I—VIII ред 3 дин.

У четвртак, 21 септембра „Растанак на мосту“ (први пут)
 У суботу, 23 септембра „Протекција“ (вечерња)
Репертоар: У недељу, 24 септ. „Обећања дељка“ (дневна) Растанак на мосту (вечерња)

Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре одласка; по одласку до 2 до почетка претставе; за вечерњу од 6 часова по одласку до почетка претставе. Кад нема претставе улазнице се продају од 10—12 пре и од 5—7 по одласку.

Почетак тачно у 8:30 часова увече

Штампаоница „Свет Цар“ Ниш 1939

Плакат, 1939. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске Бановине
 у Нишу

ПРЕСТАВА 49
 ВЕЧЕРЊА 35

Први пут
 У четвртак, 9 новембра 1939 године

ЗА НАРОДНО ДОБРО

Комедија у 4 чина. Написао Иван Цанкар. Режија г. Боривоје Стојковић.

Сценариста г. Д. Вернер

ЛИЦА:

Алексаје пл. Горњак	Г. Милош Ковчевић
Др. Антул Грозд, народни посланик	Г. Никола Диваћ
Катарина, његова жена	Г-ца Јосиф Јосифовић
Маткада, његова нећака	Г-ца Злата Стојчевић
Др. Павле Грудан, народни посланик	Г. Милош Андраћ
Јосиф Мирнова	Г. Вуклаши Петрић
Клемент, политички савестник	Г-ца Ружица Тоћ
Мрмалева	Г. Драгута Тоћ
Јулијан Шучка, новинар	Г. Станислав Милошевић
Сиротица, савестник	Г. Мила Ковчевић
Професор Крамљар	Г. Душан Цветковић
Слабачице, лекар	Г. Жарко Котрошић
Служавка код Грудана	Г-ца Јула Букачић
Слуга код Горњака	Г. Богдан Барбаћ
Јелена Груданова	Г-ца Милица Шекузић

Народ, гости.

Догађаје се у предграђу Савоњачкој, под туђанском окупацијом.

Цена места: Сержа I—III ред 15 дин. | партер XIX—XX ред 4 дин.
 фотеле IV—VII ред 12 дин. | балкон I ред 10 дин.
 фотеле VIII—X ред 10 дин. | балкон II—III ред 8 дин.
 партер XI—XV ред 8 дин. | балкон IV—V ред 5 дин.
 партер XVI—XVIII ред 6 дин. | балкон VI—VIII ред 3 дин.

Репертоар: У суботу, 11 новембра: „Растанак на мосту“ (дневна, ђачка); „Госпођа с камелијана“ (вечерња)

Судије се шаљку мушкетере да диги месед 6 година није дозвољен доласак на претставе.

Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре одласка; по одласку до 2 до почетка претставе; за вечерњу од 6 час. по одласку до почетка претставе. Кад нема претставе улазнице се продају од 10—12 и од 5—7 по одласку.

ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8:30 ЧАСОВА УВЕЧЕ.

Штампаоница „Свет Цар“ Ниш 1939

Плакат, 1939. (МПУС)

Плакат, 1939. (МПУС)

Плакат, 1939. (МПУС)

Године 1940, 1. фебруара, приказана је премијера комада *Многаја љета* Душана Николајевића, а затим следи *Злочин и казна* Достојевског (14. марта), успешна представа са позитивним критикама објављеним у нишкој штампи.

Нишки нови лист 1940. године у броју 493 најављује још три премијере домаћих писаца: *Фузија*, босанског писца, драматичара и приповедача др Исака Самоковлије у режији Д. Кандића; *Пировање*, драматичара и политичког радника Мите Димитријевића у режији Б. Стојковића и *У цик зоре*, писца

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске бановине
у Нишу

ПРЕДСТАВА 167
ВЕЧЕРЊА 112

Први пут

У четвртак, 21 марта 1940 године

ФУЗИЈА

Комедија из друштвеног живота у три чина. Намисла др. Исак Самовилаја
Сценариста г. Љубомир Вернер   Режисер г. Драгослав Калкић

ЛИЦА:

Искандра, председница „Женског покрета“	Г-ца Милена Шехулић
Жарко, њен брат	Г. Љубица Стојчић
Аница, тајник „Женског покрета“	Г-ца Маша Милковић
Тетка	Г-ца Милена Филиповић
Вера, њена сестра	Г-ца Злата Стојчић
Професор	Г. Душан Цветковић
Светлана	Г. Жарко Јовковић
Судија	Г. Соња Јанковић
Милан Богородић	Г. Младен Коларић
Сократ	Г. Жарко Котроманић
Катарица, удовица	Г-ца Ружица Толић
Ксенија (улица)	Г-ца Јулија Пејковић
Љубица (улица)	Г-ца Јелена Јовковић
Марија, служавка	Г-ца Јула Буковић
Софија, служавка	Г-ца Милена Динић

Догађа се у наше доба, у једном великом провинцијском граду. Изнађу I и II чина размак од неколико дана. Године доба: лето.

Др. Самовилаја је познати босански приповедач и драмски писац. Његов фолклорни комад „Хана“ играо је 1935 г. у Нишу са великим успехом.

Српска I—III	ред 15 ден.	партер XIX—XX	ред 4 ден.
Фотеље IV—VII	ред 12 ден.	балкон I	ред 10 ден.
Фотеље VIII—X	ред 10 ден.	балкон II—III	ред 8 ден.
партер XI—XV	ред 8 ден.	балкон IV—V	ред 5 ден.
партер XVI—XVIII	ред 6 ден.	балкон VI—VIII	ред 3 ден.

Репертоар: У суботу, 23 марта: „Кад је среда—петак је“ (опера) „Влочки и кавна“ (опера)

Српске се шпанске књижевности да деца имају 6 година НИЈЕ ДОЗВОЉЕН дозвољен на претставе.

Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре подне; по подне до деветица од 2 до почетка претставе; на вечеру од 6 час. по подне до почетка претставе. Кад нема претставе улазнице се продају од 10-12 и од 5-7 по подне.

ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8.30 ЧАСОВА УВЕЧЕ.

ШТАМПА „ЦАР КОНСТАНТИН“

Плакат, 1940. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске бановине
у Нишу

ПРЕДСТАВА 171
ВЕЧЕРЊА 114

Популарна

У уторак, 26 марта 1940 године

МИЛИОНАРИ

Комедија у 4 чина. Намисла Јован Јован. Превод с француског Ст. Стојковић
Сценариста г. Љубомир Вернер   Режисер г. Драгослав Калкић

ЛИЦА:

Милерон, инстинкт, председник милионерског клуба	Г. Милан Анђелић
Госпођа Милерон, његова жена	Г-ца Љубица Стојчић
Бетина, њена сестра	Г-ца Олга Стојковић
Др. Христијан Калкић, лекар	Г. Љубица Стојчић
Буба, милионер, члан милионерског клуба	Г. Вукосав Поповић
Камелија, милионер	Г. Милан Динић
Феликс, учитељ	Г. Милан Радан
Госпођа Феликс, његова жена	Г-ца Јелена Јовковић
Љубица, милионерка	Г. Жарко Котроманић
Чурина, милионерка	Г. Соња Јанковић
Христијан, учитељ	Г-ца Јулија Пејковић
Феликс, учитељ	Г-ца Милан Милковић
Маријана, служавка Милерона	Г-ца Јула Буковић

Догађа се у нашем провинцијском граду Сремској Бучевци, наше доба.

СРПСКА I—II РЕД	4 ДЕН.	БАЛКОН I РЕД	3 ДЕН.
ФОТЕЉЕ IV—X РЕД	3 ДЕН.	БАЛКОН II—III РЕД	4 ДЕН.
ПАРТЕР XI—XX РЕД	3 ДЕН.	БАЛКОН IV—VII РЕД	3 ДЕН.

Репертоар: У четвртак, 28 марта: „У ветрови“ (опера, први пут)

Српске се шпанске књижевности да деца имају 6 година НИЈЕ ДОЗВОЉЕН дозвољен на претставе.

Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре подне; по подне до деветица од 2 до почетка претставе; на вечеру од 6 час. по подне до почетка претставе. Кад нема претставе улазнице се продају од 10-12 и од 5-7 по подне.

ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8.30 ЧАСОВА УВЕЧЕ.

ШТАМПА „ЦАР КОНСТАНТИН“

Плакат, 1940. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске бановине
у Нишу

Бановинска Живка занатска школа за уметне радње
приређује
У недељу, 14 априла 1940 године
у 10 часова пре подне

КОНЦЕРТНИ МАТИНЕ
у корист Екскуризног фонда сиромашних ученика

Програм
Г. Д. Е. О.

1) Позоришна реч: *Г-ђа Дивка Цвиетић*, терминателка програма.
Сватови Книгиње Зорке
Комад у две савне. По основи Б. Перина; за позоришту уредник Душан Ђ. Цвиетић.

Дивка Цвиетић	Д. Савић, ур. V разр.	Сретен	В. Савић, ур. IV разр.
Марија Митровић	В. Караџић, ур. IV разр.	Јованка	В. Токић, ур. IV разр.
Бисела	Д. Савић, ур. IV разр.	Јованка	Н. Алексић, ур. I разр.
Душанка	Т. Крстић, ур. V разр.	Марија	Н. Јанић, ур. V разр.
Сретен	М. Мараш, ур. V разр.	Кристинка	В. Савић, ур. V разр.
Славка	Р. Алексић, ур. V разр.	Душанка	Д. Јанић, ур. V разр.
Цвиетић	Д. Цвиетић, ур. IV разр.	Славка	Д. Савић, ур. V разр.

Деоци се не Цвиетић, у делу ове Нишане I. и II. VII. 1933. године. Нарк. савезница, уметн. и књижев.

II. ДЕО:

3) А. Шантић: „Препознатица лево“ — рецитација С. Крушић, ур. V разр.
4) Триво: „У Бајану: „Два градина“ — рецитација ученика В. Алексић.
5) Б. Јанић: „Стрела“ — рецитација Душана Д. Цвиетића, ур. IV разр.
6) Душан: „Двама дубокофранцуским песмама“ — песма хор ученика.
7) А. Шантић: „Мати“ — рецитација Д. Савић, ур. V разр.
8) Б. Јанић: „Лови“ — рецитација Д. Драгића, ур. V разр.

III. ДЕО:

На језеру
Савна и не савна живота у једном часу и једном мигу. На основу Душана Ђ. Цвиетића.

Савна	Д. Савић, ур. V разр.	В. Савић, ур. V разр.
Марија	В. Караџић, ур. IV разр.	Д. Цвиетић, ур. IV разр.
Патрија	М. Мараш, ур. V разр.	Г. Алексић, ур. V разр.
Цвиетић	Т. Крстић, ур. V разр.	Д. Савић, ур. V разр.
Марија	К. Крушић, ур. V разр.	М. Мараш, ур. V разр.
Рача	Д. Цвиетић, ур. V разр.	В. Караџић, ур. V разр.
Славка	В. Караџић, ур. V разр.	В. Караџић, ур. V разр.

Деоци се не Цвиетић, у делу ове Нишане I. и II. VII. 1933. године. Нарк. савезница, уметн. и књижев.

Режисер: Д. Цвиетић. Музички талас и песме у складу са уредбом
Г. Густава Коцијана, члана Нарк. савезница Моравске бановине.

СЕРДЛ – III РЕД	8 ДИН.	БАЛКОН I РЕД	5 ДИН.
ФОТЕЉЕ IV – X РЕД	5 ДИН.	БАЛКОН II – III РЕД	4 ДИН.
ПАРТЕР XI – XX РЕД	3 ДИН.	БАЛКОН IV – VIII РЕД	3 ДИН.

Средња се школа публика да деца немају б. г. НИЈЕ ДОЗВОЉЕН улазак на представу.
Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре подне; на недељу од 12 до почетка представе; на четвртак од 8 час. на недељу до почетка представе. Сва нова представу закључава се продају од 10-12 и од 3-7 на недељу.
Почетак тачно у 10 часова пре подне

Плакат, 1940. (МПУС)

О веома успешном почетку сезоне 1939/40. Народног позоришта Моравске бановине, писао је *Нишки нови лист*:

Почела је с великим уметничким и финансијским успехом. У трупи владају савршен ред и дисциплина. Ради се без предаха, с много амбиције и одушевљења. Сви су изгледи да ће ова сезона бити једна од најзанимљивијих и најуспелијих. То се уосталом види и по самом репертоару и по квалитету игре глумаца. Представе су опремљене савесно и добро. Две досадашње премијере, као и остале репризе комада после пет или десет година, оставиле су

*најлепше утиске. Публика је задовољна. То се најбоље види по великој посети и по самом начину примања представа и по поздрављању глумаца.*³⁰² У прилог наведеном забележено је да је у тадашњем Нишу, који је бројао око 40.000 становника, на 24 позоришне представе било присутно 15.000 гледалаца, тј. више од 600 гледалаца по представи. Месечни приход је износио просечно 80.000 динара, односно 3.000 динара по представи, иако су цене улазница биле снижене за 30 посто.

*Ове сезоне Народно позориште је посећено као никад раније. Може се слободно рећи да је Позориште у Нишу најпосећеније у целој држави – писао је Нишки нови лист.*³⁰³

Из свега реченог, следи закључак да је Народно позориште Моравске бановине у Нишу досегло највиши домет и стекло углед једног од најбољих позоришта у земљи. Управник Стојковић је, као и у време своје прве управе, приређивао уметничке академије. Тако је новембра 1939. изведен комад *Госпођица Јулија* Аугуста Стриндберга у режији Б. Стојковића, а по завршетку представе глумци су рецитовали одабране песме из модерне и класичне поезије и певали класичне композиције. Музичке тачке на академији припремао је хоровађа *Густав Коцијан* (Бизељско, Словенија, 1903 – Ниш, 1968), хоровађа, диригент и композитор сценске музике, који је од 1932. до 1949. године провео у нишком позоришту. Музичку школу завршио је у Цељу 1924. године на одсеку за клавир и оргуље. Заслужан је за

³⁰² Јанић, Сениша, и Боривоје С. Стојковић, *н.д.*, 124.

³⁰³ Исто, 124.

увођење оперете, као музичко-сценског дела, у Народно позориште Моравске бановине.

*Густав Коцијан, диригент
и композитор*

Догађај од значаја, како за Нишко позориште, тако и за град Ниш је откривање бисте Стевану Сремцу и Добрици Милутиновићу, пропраћен и у штампи. Драгиша Цветковић је у својству председника краљевске Владе, 24. децембра 1939. године у фоајеу Народног позоришта Моравске бановине, открио бисте наведених великана и том приликом изјавио:

... Дозволите ми да ја завршим ову врло скромну, али веома значајну свечаност. Господо за непуне две године ово је, ако се не варам, шести споменик који ми у Нишу откривамо. Тиме смо јасно подвукли једно: да

смо ми, Нишлије, заслужни своје прошлости зато што уметмо да ценимо своје великане у прошлости... Сремац је најстварније и најдубље проживео и насликао оне фолклорне особености и готово песничке лепоте старог Ниша... Из тог доба ми, тадашњи ђаци Нишке гимназије, сећамо се нашег првог уметника, нашег глумца Добрице Милутиновића, чију смо бисту такође осветили.³⁰⁴

Након говора Драгише Цветковића, управник Боривоје Стојковић је узео учешће. Поента његових исказаних речи том приликом, може понети наслов: *Исправљена неправда*, како то и објављује лист *Време* од 25. децембра 1939. године:

То је она неправда, коју сте ви, господине председниче... данас исправили што служи на част и вама и граду Нишу и целој земљи... Многа благотворна иницијатива потекла је од Вас непосредно... И ово позориште остаће као један Ваш културни подвиг... Требало је ето да дође један политичар и да исправи крупну неправду коју се још није потрудило да ублажи ни једно стручно позвано књижевно друштво или установа.

Тиме је заправо Стојковић на најбољи могући начин изразио захвалност Драгиши Цветковићу, који је своју читаву политичку каријеру посветио граду Нишу, борећи се за културни и економски напредак града и истовремено је исказао несумњив осећај за неговање културне баштине.

³⁰⁴ Мица Ђенић, н.д., *Пешичаник* бр. 7 (2009), 267.

**ИСТАКНУТИ ЧЛАНОВИ АНСАМБЛА
ПОЗОРИШТА У НИШУ 1939–1941.**

Уметнички ансамбл у периоду од 1939. до априла 1941. године је имао велики број чланова са веома квалитетним глумцима високе уметничке вредности. Чланови глумачког ансамбла су: Љубица Јовановић Штефи, Хијацинта Харитонових, Милица Динић, Милена Филипових, Зора Црногорчевих, Мица Шекулин, Мила Ерцегових, Десанка Вучковић, Јулија Пејновић, Катарина Каја Ђурђевић, Ружица Радосављевић, Марија Маша Миљковић, Мила Геџ, Мила Јашекова, Јелена Лела Јоковић, Ксенија Грујић,

Олга Стојадиновић Срдић, Видосава Пешић, Ружица Ковачевић, Надежда Хет Васиљевић, Злата Тодоровић Стојчевић, Јулијана Буквић, Никола Динић, Душан Цветковић, Вукашин Пешић, Драгослав Кандић, Живојин Вучковић, Анте Шољак, Љубиша Стојчевић, Момир Андрић, Миодраг Ковачевић, Жарко Котрошан, Жарко Јоковић, Гојко Глигоријевић, Драгутин Тодић, Сима Јанићијевић, Десимир Пешић, Мирко Симић, Михајло Милићевић, Илија Конфино, Миленко Стојадиновић, Станислав Миљковић, Иван Ђурђевић и Божидар Андрић.

*Ансамбл нишког позоришта 1939.
(МПУС)*

Редитељи су били глумци: Никола Динић, Драгослав Кандић, Анте Шољак и управник Стојковић, који је поставио највећи број комада.³⁰⁵ Сценограф је Љубомир Вернер, декоративни сликари су Вернер и Димитрије Тодоровић, а капелник Густав Коцијан.

Љубомир Вернер, сценограф

Од побројаних чланова ансамбла неопходно је издвојити појединце, који су дуги низ година били чланови Народног позоришта Моравске бановине, а касније и Народног позоришта у Нишу. Они су својом умешношћу и квалитетом изведби били способни за највише уметничке задатке, па су самим тим утицали на повећање

³⁰⁵ Јанић, Синиша, и Боривоје С. Стојковић, *н.д.*, 124.

Мила Ерцеговић, глумица
(Сплит, 23. 10.1907 – Осиејек, 30.05.1986).

интересовања публике за позориште. То су: Зора Црногорчевић, Гојко Глигоријевић, Миодраг Ковачевић, Драгутин Тодић, Жарко Јокловић, Илија Конфино, Видосава Пешић, Сима Јанићијевић и др.

Зора Црногорчевић (31.01.1905, Тузла – 1. 11.1966, Београд) је после завршена три разреда Трговачке академије у Тузли, већ 1921. године први пут ступила на сцену Народног позоришта у Сарајеву, где се задржала и 1922. године, а затим је играла у позориштима у: Суботици, Сплиту, Пожаревцу, НП Дунавске бановине – Секција Београд, а од 1935–1947. у Народног позоришту у Нишу, затим у НП на Цетињу и НП у Крагујевцу, да би од 1950–1954. поново била у Нишу, где је и пензионисана. О њеним глумачким квалитетима писао је Боривоје С. Стојковић: *Она је изразито драмска глумица, топле, разноврсне и танане осећајности...*

владала је својим стваралачким и изражајним средствима, умела је да испуни сцену неисцрпним и лепим глумачким чаролијама и да буде најлепша и најзанимљивија сценска атракција.³⁰⁶ Њене значајније улоге су: Ана Карењина, Каћа (Васкресење) у драматизацијама романа Толстоја, Грофица (Гонсек, Балзака), леди Виндермер (у истоименом комаду Вајлда), Маргарета Готје (Гђа с камелијама, Диме Сина), Магда (Завичај, Судермана), Госпођица Јулија (у истоименом комаду Стриндберга), Бароница Кастели-Глембај (Господа Глембајеви), Рина (Покојник), Зона Замфорова (у истоименом комаду С. Сремца)...

Зора Црногорчевић, глумица

Миодраг Ковачевић (2.2.1904, Крагујевац – стрељан у Нишу 1944), веома даровити глумац, који је први пут ступио на сцену 1925. у путујућем позоришту П.

³⁰⁶ Боривоје Стојковић, *Историја српског позоришта од средњег, 906.*

Христића, а од 1930–1944. године је стално у Народном позоришту у Нишу. Због разноврсне стваралачке и изражајне способности, тумачио је многе драмске

Растанак на мосту, премијера, 1939. (МПУС)

ликове: сложене психолошке, салонске љубавнике, националне хероје, комичне улоге – у лаким водвиљским француским и Нушићевим комедијама. Лепе појаве и мужевног изгледа, елегантан у држању и покретима, занимљив и разноврстан у изразу, динамичан, надахнут, увек природан и са правилном дикцијом, деловао је пријатно и уверљиво са сцене. Његове улоге су: Вронски (Ана Карењина), Арман Дивал (Гђа са камелијама), Стеван Драгић (Сеоски лола), Мане (Зона Замфорова), Здравко (Ђидо), хајдук Станко, хајдук Вељко (у истоименим комадима) и др. Био је миљеник нишке публике. Оптужен је за сарадњу са

окупатором и без икаквог објашњења стрељан у Нишу 1944. године.

Миодраг Ковачевић, глумац

Драгутин Тодић (30.1.1938, Прокупље – 29.4.1958, Мостар) је после завршених шест разреда гимназије уписао богословију, коју је убрзо напустио. Године 1928. ради у Тимочком позоришту Н. Јоксимовића, а затим је играо: 1930–1935. у путујућим дружинама: Рајичића Чврге, Добрице Раденковића и Николе Динића, 1935–1943. у НП Моравске бановине у Нишу, а од 1943–1958. у позориштима у Београду, Лесковцу и Мостару. Драгутин Тодић је изразито драмски глумац и успешно је тумачио психопате, неуропате и уопште душевно неуравнотежене личности. Његове креације разних врста

неуропата и психопата спадају међу најефективније у тој врсти у међуратном времену на српској сцени у унутрашњости. Због доброг познавања жаргона и дијалеката био је одличан у улогама из нишког, врањанског и македонског живота. Значајније су му улоге: Раскољников (*Злочин и казна*), Феђа (*Живи леи*), лорд Дарлингтон (*Лепеза леди Виндермер*), Митке (*Коштана*), Жика (*Сумњиво лице*), Гаврило Принцип (*Обећана земља*), Трговац (*Догорели кров*) и др.

Драгутин Тодић, глумац

Жарко Јоковић (27.8.1905, Стамница код Пожаревца– 1.3.1985) је запажен и по озбиљности репертоара, веома даровит и карактерни глумац. Статирао је у НП у Скопљу, а 1922, у истом позоришту, завршио

је глумачки курс Александра Верешчагина. Члан је НП Моравске бановине у Нишу све до пензионисања. Јоковић је глумац који није волео претеривања, избегавао је све што би на сцени личило на површну импровизацију. Његови ликови старијих људи, патријархалних, ауторитативних, деловали су господствено, отмено, убедљиво и истинито. Негујући културу говора, он је имао правилну, складну, тачну и увек јасну дикцију. Значајније су му улоге: Вилиман (*Два цванцика*), хаџи Тома (*Коштана*), хаџи Замфир (*Зона Замфирова*), Маринко (*Бидо*), Аћим (*Протеција*), Јеротије (*Сумњиво лице*), ујка Васа (*Госпођа министарка*), професор Жич (у ист. комаду Фелдмана), председник (*Вода са планине*), Карењин (*Ана Карењина*), Кљешкић (*На дну*), Караулов (*Туђе дете*) и др.

Жарко Јоковић, глумац

Илија Конфино (29.12.1913, Вршац) је глуму учио у Глумачком студију Александра Черепова у Београду. Са групом младих глумаца основао је 1933. године краткотрајну драмску групу на Коларчевом универзитету у Београду са авангардним тежњама. Играо је: у позоришту у београдској *Рибници* под управом Милана Бандића (1934), у путујућој трупи Н. Динића (1934), у НП у Нишу (1934–1937), у НП у Скопљу (1937–1938), опет у Нишу од 1938–1941. када је заробљен и депортован у Немачку. У Сталагу и Мосбургу основао је и водио (глумио и режирао) *Српско позориште*. Његове значајније улоге су: Арман Дивал (*Гђа с камелијама*), Руј Блаз (у ист. комаду), Баберли (*Карлова тетка*), Поте (*Зона Замфирова*), Драгослав (*Преко мртвих*), Миловановић (*Парола*), Саша (*Један човек мање*).

Илија Конфино, глумац

Видосава Пешић (14.5.1915, Београд – 25.8.1942, Ниш) била је врло даровита глумица, али ју је прерана смрт спречила да се још више уметнички развије. Први пут је ступила на сцену 1930. у трупи Д. Животића и ту је са малим прекидима играла до 1935, а затим у НП Моравске бановине где се задржала до смрти. Лепог изгледа, динамичне природе, осећајна и непосредна, са правилном дикцијом, имала је успеха као сентименталка, наивка у улогама младих љубавница и улогама драмски изражених девојака и жена. Њене су улоге: Евица (*Покондирена тиква*), Анђа (*Девојачка клетва*), Зона Замфирова (у ист. комаду), Љубица и Петра (*Ђудо*), Ленка (*Сеоски лола*), Дара (*Госпођа министарка*), Софија (*Парола*), Естер (*Гонсек*), Леди Агата (*Лепеза леди Виндермир*).

Видосава Пешић, глумица

Сима Јанићијевић (26.10.1912, Крагујевац – 7.09.1996, Београд), позоришни и филмски глумац. Завршио је шест разреда гимназије и Тонфилмску академију. Први пут је играо у Повлашћеном позоришту Милице Прендић (1930–1932), а коначно се посветио глуми у путујућем позоришту Д. Животића. Године 1935/36. је у трупи Добрице Раденковића; 1936/37. у Секцији НП Дунавске бановине; 1937/38. у Скопљу; 1938–1941. у Нишу; 1941/42. у заробљеништву у Немачкој, одакле је побегао; 1942–1943. поново у Нишу; од 1947–1960. у Београду, 1960–1963. у НК у Загребу, затим поново у Београду, а 1965/66. у НП у Бањалуци, где је и пензионисан.

Сима Јанићијевић, глумац

По речима Боривоја Стојковића, *Јанићијевић је глумац снажне уметничке индивидуалности, јаког, емотивног*

темперамента, лепо развијеног унутарњег живота, врло непосредан и разноврстан у изразу, дубок и искрен у доживљају.³⁰⁷ После Другог светског рата Јанићијевић је био комплетан глумац са врло широким и разноврсним стваралачким могућностима. Значајније су му улоге: Ружичић (*Покондирена тиква*), Неша (*Подвала*), Мића (*Два цванцика*), Мане (*Зона Замфирова*), Мештар Иво (*Еквиноцио*), Дамјан (*Смрт мајке Југовића*), Сава Савић (*Протекција*), Спасоје (*Покојник*), Јеротије (*Сумњиво лице*), Вронски (*Ана Карењина*), Порфирије (*Злочин и казна*), Шпиндлер (*Матура*), Јошка (*Каријера Јошка Пучика*) и др. У каријери дугој шест деценија, поред позоришних улога, у периоду 1940–1980. снимио је 46 филмова и 17 ТВ серија.³⁰⁸

Позоришна сезона 1940/41. почела је септембра 1940. премијером представе *Брак из рачуна* Дениа Амиела у режији Боривоја Стојковића. Уследиле су премијере: *У сукобима* Миле Марковић, *У новом стану* Булгакова, *Догорели кров* Боже С. Николајевића и др. Поред наведених премијера, између осталог, одигране су и представе: *Пуковник Јелић* М. Предића, *Мистериозни Камп* Јосипа Кулунџића, *Подвала* М. Глишића, *Ана Карењина* Л. Толстоја, *Част Судермана*, *Браћа Карамазови*, *Звонар Богородичне цркве*

(представа обновљена после 10 година), *Каријера Јошка Пучика*, *Париска сиротиња*, *Мадам Сан-Жен* и *Спис бр. 516* Гена Сенечића, *Ђидо* Ј. Веселиновића, *Наши долазе* Д. Цветковића и *Пљусак* Пеција Петровића (5. априла 1941).³⁰⁹

Јулијана Буквић, глумица
(стрелјана у Нишу 1944)

³⁰⁷ Боривоје Стојковић, *Историја српског позоришта од средњег*, 909.

³⁰⁸ https://sr.wikipedia.org/sr-el/%D0%92%D1%83%D0%BA%D0%B0%D1%88%D0%B8%D0%BD_%D0%9F%D0%B5%D1%88%D0%B8%D1%9B, приступила 16.06.2017. приступила 27.08.2017.

³⁰⁹ ИАН, фонд *Народно позориште Ниш (1887-), 1931-1987*, К-1.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске бановине
у Нишу

ПРЕСТАВА 19
ВЕЧЕРЊА 13

Први пут

У четвртак, 26 септембра 1940 године

БРАК ИЗ РАЧУНА

Трагикомедија у 3 чина. Написао Дени Амиел. Превео с француског Вл. Драгутиновић.
Сценограф г. Љубомир Вернер Редитељ г. Борявоје Стојковић

Л И Ц А :

Пол Моњесте, индустријалац	Г. Душан Цветковић
Госпођа Моњесте, његова супруга	Г-ђа Малена Фалковић
Анри Моњесте, млади индустријалац, шеф фабрике	Г. Љубиша Стојчевић
Ален Моњесте, Анријев млађи брат, студент у Паризу	Г. Марко Симић
Елена Моњесте деца	Г-ца Мала Јашекова
Марта Моњесте, Анријева супруга	Г-ца Нада Хет
Мандлена Оујин, управница установе за сирочац	Г-ђа Каја Ђорђевић
Ирма, собарица код Моњестеових	Г-ца Јула Буковић
Баба Брјанок, рођака Моњестеових	Г-ђа Ксенија Грујић

СЕРКЛ I—III	РЕДА 15 ДИВ.	ПАРТЕР XIX—XX	РЕДА 4 ДИВ.
ФОТЕЉЕ IV—VII	РЕДА 12 ДИВ.	БАЛКОН I	РЕДА 1 ДИВ.
ФОТЕЉЕ VIII—X	РЕДА 10 ДИВ.	БАЛКОН II—III	РЕДА 8 ДИВ.
ПАРТЕР XI—XV	РЕДА 8 ДИВ.	БАЛКОН IV—V	РЕДА 5 ДИВ.
ПАРТЕР XVI—XVIII	РЕДА 6 ДИВ.	БАЛКОН VI—VIII	РЕДА 3 ДИВ.

Цена места:

Репертоар: У суботу, 28 септембра: „Браћа Кармазови“ (вечера); „Коштана“ (вечера, на дан отварања полупривредне изложбе)

„Дени Амиел је један од најбољих савремених француских драматичара.

Резервисане карте чуваће се непроште на билетарници за дневну претставу најдуже до 12 часова у подне, а за вечерњу до 19 часова.

Среће се пољска публика да деца испод 6 година НИЈЕ ДОЗВОЉЕН долазити на претставу.

Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре подне; по подне до дневну од 2 до почетка претставе; за вечерњу од 6 час. по подне до почетка претставе. Код неких претставе улазнице се продају од 10-12 и од 4-6 по подне

ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8-30 ЧАСОВА УВЕЧЕ.

Школска „Света Цар Константин“

Плакат, 1940. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске бановине
у Нишу

ПРЕСТАВА 24
ВЕЧЕРЊА 16

У уторак, 1 октобра 1940 године

(6 пут)

Браћа Кармазови

Драматизација по роману Ф. Достоевског у 10 слика од Тита Строца
Сценограф г. Љубомир Вернер Редитељ г. Борявоје Стојковић

Л И Ц А :

Филор Павловић Кармазов, власник	Г. Милитар Ковачевић
Дејвид ( )	Г. Сима Јанковић
Иван ( ) његова супруга	Г. Љубиша Стојчевић
Алексиј ( )	Г. Малена Стојчевић
Катарина Ивановица	Г-ца Зора Цвигољковић
Грушман	Г-ца Нада Хет
Степан Засека, калугер	Г. Душан Цветковић
Отец Јосиф	Г. Ђорђе Глигоријевић
Ракитић	Г. Марко Симић
Петар Александаровић Мајусић	Г. Божидар Адашевић
Петар Фомај, његов рођак	Г. Драгутин Токић
Мансија, проналазач	Г. Вуканка Пешић
Пав Мусиловић, вождина Грушмановић	Г. Душан Цветковић

ПРЕДТЕЉ

Пав Нурбиновић	Г. Жика Станковић
Претседник суда	Г. Марко Котроча
Државни тужилац	Г. Марко Симић
Сторошњина поротника	Г. Стеван Кривошевић
Бројалач Фучиговић	Г. Марко Јовановић
Истражни судија Неаудио	Г. Борислав Мајусић
Галерије ( ) слуге код Кармазових	Г. Стеван Кривошевић
Смаријини ( )	Г. Драгутин Токић
Фина, Грушманова собарица	Г-ца Јула Буковић
Крчмар у Милдрол	Г. Ђорђе Глигоријевић
Тужач прик записи	Г. Драгослав Кандић

* КАЗАЧКА * ИГРА Г. ЧУХАЉЕВ У ПРАТНИ ХОРА.
Кад. бора, сирочац и опште, публика на раскрсју и стубовима.

СЕРКЛ I—III РЕДА	8 ДИВ.	БАЛКОН I РЕД	4 ДИВ.
ФОТЕЉЕ IV—X РЕДА	5 ДИВ.	БАЛКОН II—III РЕДА	4 ДИВ.
ПАРТЕР XI—XX РЕДА	3 ДИВ.	БАЛКОН IV—VIII РЕДА	3 ДИВ.

Цена места:

Репертоар: У четвртак, 3 октобра: „Венцко Богородичкине прже“ (вечера, први пут)

Резервисане карте чуваће се непроште на билетарници за дневну претставу најдуже до 12 часова у подне, а за вечерњу до 19 часова.

Среће се пољска публика да деца испод 6 година НИЈЕ ДОЗВОЉЕН долазити на претставу.

Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре подне; по подне до дневну од 2 до почетка претставе; за вечерњу од 6 час. по подне до почетка претставе. Код неких претставе улазнице се продају од 10-12 и од 4-6 по подне

ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8-30 ЧАСОВА УВЕЧЕ.

Школска „Света Цар Константин“

Плакат, 1940. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске бановине
у Нишу

ПРЕДСТАВА 25
ВЕЧЕРЊА 17

Обновљено после десет година
У четвртак, 3 октобра 1940 године

ЗВОНАР БОГОРОДИЧНЕ ЦРКВЕ

Поворна игра у 5 чина са предигром. Написано Виктор Иго. За осоворину уредила Шарлота Верифаферова,
Сценарграф г. Љубомир Верич

РЕЖИЈА г. Никола Деша

ЛИЦА ПРЕДИГРЕ:

Паво, кмет у Епервију	Г. Никола Деша
Жорана, мајка	Г-ца Ружица Ковачевић
Флорета, мајка дечака	Мале Мара Стојановић
Мадлена Макијерова, богата селанка	Г-ца Косовица Грчић
Изабелет, мала сестра	Мале Властимир Ковачевић
Фаншета	Г-ца Каја Ђорђевић
Жанета	Г-ца Јелена Јосифић
Нивета	Г-ца Јула Буковић
Саван	Г. Митар Радаћ
Цеганка	Г-ца Десанка Вучковић
Цеганки	Г. Жана Станислављевић

Саване и селанке... — Догађа се у Епервију, близу Равна, у Француској.

ЛИЦА ИГРЕ:

Клеа Фрло, артисткиња Богородичне цркве	Г. Младен Ковачевић
Клеа Клеа, званар Богородичне цркве	Г. Сима Јанковић
Фед, мајка	Г. Милош Саван
Степан Краљева стража	Г. Жарко Котроман
Пир)	Г. Милан Стојановић
Елена)	Г. Драгољуб Новачић
Ударица, Фабрица дадала	Г-ца Љубомир Јосифовић
Гоним)	Г-ца Јелена Јосифић
Мадлена)	Г-ца Јула Буковић
Мадлена)	Г-ца Каја Ђорђевић
Клопа, провајер	Г. Глебо Глебојевић
Сестра Габријела, вештачица Живана	Г. Младен Ковачевић
Есперанда, певачица и пласичица	Г-ца Злата Стојановић
Кларо)	Г. Жана Станислављевић
Пево)	Г. Душан Пешаћ

Грађани, грађанке, војници, народ.
Догађа се у Паризу на време Луја XI, 12 година после предигре.

Серија I—III	реда 12 ден.	партер XIX—XX	реда 3 ден.
Фотеле IV—VII	реда 10 ден.	балкон I	реда 9 ден.
Фотеле VIII—X	реда 8 ден.	балкон II—III	реда 7 ден.
партер XI—XV	реда 6 ден.	балкон IV—V	реда 4 ден.
партер XVI—XVIII	реда 5 ден.	балкон VI—VIII	реда 3 ден.

Цена места:

Репертоар: У суботу, 5 октобра: „Каријера Јошка Пучика“ (вечера); „Две саротнице“ (вечера). Најућа премијера: „У сукобу“ од Мале Марковић.

Реперториске карте чуваће се непродате на билетарници на дневну претставу најкаље до 12 часова у подне, а на вечерњу до 19 часова.

Серије се издати кувачице да деца испод 6 година НИЈЕ ДОЗВОЉЕН далама на претстави.

Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре подне; по подне на дневну од 2 до почетка претставе; на вечерњу од 6 час. по подне до почетка претставе. Кад нова претставка улазнице се продају од 10-12 и од 4-6 по подне

ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8:30 ЧАСОВА УВЕЧЕ.

Штампарија „Свети Ђорђе“

Плакат, 1940. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске бановине
у Нишу

ПРЕДСТАВА 30
ВЕЧЕРЊА 30

ПОПУЛАРНА
У уторак, 8 октобра 1940 године
(4 пут)

Каријера Јошка Пучика

Сценарна комедија у 3 чина. Написано Иван Седола. Првога се словачког
Сценарграф г. Љубомир Верич

РЕЖИЈА г. Драгољуб Новачић

ЛИЦА:

Јошко Пучик, благодотни Хуманог друштва „Хуманитас“	Г. Сима Јанковић
Паворна, његова сестра	Г-ца Каја Ђорђевић
Госпођа претседница	Г-ца Ружица Токић
Ролата, директор	Хуманог Г. Милош Саван
Госпођица Веда, чиновница	друштва Г-ца Злата Стојановић
Адам, служитељ	„Димит“ Г. Вукан Пешаћ
Госпођа Кичицова, претседница хуманог друштва „Беневолентација“	Г-ца Десанка Вучковић
Истражни судија	Г. Жана Станислављевић
Плавачки комесар	Г. Драгољуб Новачић
Д-р Голофангер, адвокат	Г. Милан Стојановић
Д-р Пав, лекар и судски стручњак	Г. Митар Радаћ
Стражар судија	Г. Глебо Глебојевић

Догађа се I и III чин у канцеларији Хуманог друштва „Хуманитас“; — II чин у судијској канцеларији и истражној затвору.
После првог чина дуго пауза

СЕР К Л I—III РЕДА	8 ДИН.	БАЛКОН I РЕД	5 ДИН.
ФОТЕЉЕ IV—X РЕДА	5 ДИН.	БАЛКОН II—III РЕДА	4 ДИН.
ПАРТЕР XI—XX РЕДА	3 ДИН.	БАЛКОН IV—VIII РЕДА	3 ДИН.

Цена места:

Репертоар: У четвртак, 10 октобра: „У сукобу“ (вечера, први пут)

Реперториске карте чуваће се непродате на билетарници на дневну претставу најкаље до 12 часова у подне, а на вечерњу до 19 часова.

Серије се издати кувачице да деца испод 6 година НИЈЕ ДОЗВОЉЕН далама на претстави.

Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре подне; по подне на дневну од 2 до почетка претставе; на вечерњу од 6 час. по подне до почетка претставе. Кад нова претставка улазнице се продају од 10-12 и од 4-6 по подне

ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8:30 ЧАСОВА УВЕЧЕ.

Штампарија „Свети Ђорђе“

Плакат, 1940. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске бановине
у Нишу

ПРЕСТАВА 31
ВЕЧЕРИЈА 21

Први пут
У четвртак, 10 октобра 1940 године

У СУКОБИМА

Драма у 3 чина с епилогом. Написала Мила Марковић

Сценеграф г. Љубомир Вернер   Редитељ г. Боривоје Стојковић

Л И Ц А :

Јела Савић, удовица Јована Савића, адвокат	Г-ђа Милена Филиповић
Вера, његова старија кћи	Г-ца Зора Црнотрговић
Ната, млађа ћерка Јелене	Г-ца Олга Стојанковић
Коста, њено малолетно дете	Г. Стеван Кривошевић
Ванка, мајка покојног Савића	Г-ђа Ружика Ковачевић
Анка, његова служкиња	Г-ђа Косовија Грујић
Коста Костић, пријатељ Савићеве куће	Г. Жарко Јовковић
Младен Машкић, лекар	Г. Марко Симаћ
Јованко Јањић, богати трговац	Г. Никола Данић
Левка, његова жена	Г-ца Љубица Јовановић
Љубана, њихова ћерка	Г-ца Веда Пешаћ
Митар Јањић, брат Јованко	Г. Милош Стојанковић
Клеа, Митрова жена	Г-ђа Клеа Ђурђевић
Тана, његова служкиња	Г-ђа Јелена Јовановић
Дана, његова служкиња	Г-ђа Ана Кравиц
Госпа Савка - „жена за све“	Г-ђа Десанка Вучковић
Јевреј Паша, марсови трговац	Г. Гојко Галгоријевић
Стеван Јагурка, пословни човек	Г. Вуклаши Пешаћ
Г-ђа Милановић, Рускиња, отаџина дана	Г-ђа Ружика Тошић
Ната, њена кук	Г. Митар Радаћ
Фредо - „Лиф“	Г. Драгослав Новачић

Сва три чина се догађају у кући г-ђе Јеле Савић, а епилог у соби хотела „Метропол“. Време сазнања.

Серија I—III	реда 15 ден.	партер XIX—XX	реда 4 ден.
фотале IV—V.I	реда 12 ден.	балкон I	реда 11 ден.
фотале VIII—X	реда 10 ден.	балкон II—III	реда 8 ден.
партер XI—XV	реда 8 ден.	балкон IV—V	реда 5 ден.
партер XVI—XVIII	реда 6 ден.	балкон VI—VIII	реда 3 ден.

Цена места:

Репертоар: У суботу, 12 октобра: „Брак на рачуна“ (двона); „Војнар Богородичног цркви“ (вечерња)

Резервисационе карте чуваће се непродате на билетарници до дневну претставу најкаље до 12 часова у подне, а на вечерњу до 19 часова.

Серије се издавају књижице да деца испод 6 година НИЈЕ ДОЗВОЉЕН давати на претставе.

Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре подне; по подне на дневну од 2 до почетка претставе; на вечерњу од 6 час. по подне до почетка претставе. Код неких претставе улазнице се продају од 10-12 и од 4-6 по подне

ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8-30 ЧАСОВА УВЕЧЕ.

Штампарија „Свети Цар Константин“

Плакат, 1940. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске бановине
у Нишу

ПРЕСТАВА 37
ВЕЧЕРИЈА 25

Први пут
У четвртак, 17 октобра 1940 године

У НОВОМ СТАНУ

Комедија у 3 чина (5 сцена). Написао Г. К. Булгачев

Сценеграф г. Љубомир Вернер   Редитељ г. Драгослав Кладић

Л И Ц А :

Зјабаковић Николка Сергијевић, теско	Г. Никола Данић
у државном тргову	
Зјабаковић Малефа Андрејевна, његова жена	Г-ђа Ружика Тошић
Жорж, његов син	Г. Љубица Стојановић
Сарајева, његова кћи	Г-ца Мила Јовановић
Поповић, адвокат	Г. Младен Ковачевић
Федосијева, старица	Г. Драгослав Тошић
Ванка, комсомолка	Г. Милош Стојанковић
Вера, комсомолка	Г-ца Зора Стојановић
Тана, комсомолка	Г-ца Ана Хег
Марија, комсомолка	Г. Драгослав Новачић
Госпа, комсомолка	Г-ца Јула Булећ
Госпа, служкиња код Зјабаковића	Г-ца Веда Пешаћ
Управитељ куће	Г. Гојко Галгоријевић
Комсомолка	Г. Стеван Кривошевић
Радио спикер	„ * „

Серија I—III	реда 15 ден.	партер XIX—XX	реда 4 ден.
фотале IV—V.I	реда 12 ден.	балкон I	реда 11 ден.
фотале VIII—X	реда 10 ден.	балкон II—III	реда 8 ден.
партер XI—XV	реда 8 ден.	балкон IV—V	реда 5 ден.
партер XVI—XVIII	реда 6 ден.	балкон VI—VIII	реда 3 ден.

Цена места:

Репертоар: У суботу, 12 октобра: „Керијера Јованка Пучица“ (двона); „Војнар Богородичног цркви“ (вечерња)

Резервисационе карте чуваће се непродате на билетарници до дневну претставу најкаље до 12 часова у подне, а на вечерњу до 19 часова.

Серије се издавају књижице да деца испод 6 година НИЈЕ ДОЗВОЉЕН давати на претставе.

Улазнице се продају од 10 до 12 часова пре подне; по подне на дневну од 2 до почетка претставе; на вечерњу од 6 час. по подне до почетка претставе. Код неких претставе улазнице се продају од 10-12 и од 4-6 по подне

ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8-30 ЧАСОВА УВЕЧЕ.

Штампарија „Свети Цар Константин“

Плакат, 1940. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске бановине
у Нишу

ПР:СТАВА 43
ВЕЧЕРЊА 43

Први пут

У четвртак, 14 новембра 1940 године

ДОГОРЕЛИ КРОВ

Драма на јужног Београда у 3 чина (4 слике). Написао Вожа С. Николајевић
Синиограф г. Љубомир Визар

Редактор г. Боривоје Стојковић

ЛИЦА:

Старија Николајевић, три-белогрбава на великој Катарино, мамина жена	Г. Драгутин Токић
Никола, мамина син	Г. Рајко Николић
Алија, мамина мања ћерка и ња	Г. Марко Симић
Светозар Костић, проф. Дец. инж. и. вет.	Г. Олга Стојковић
Мирко, мамина мања ћерка	Г. Младен Костић
Марија Терзић, богата трговац	Г. Никола Делић
Преставки Варошиног суда	Г. Јован Котрочан
Повесник	Г. Митар Радак
Новинарски извештач	Г. Жана Станковић
Тоша, бакалин	Г. Душан Цветковић
Прва трговац	Г. Милош Стојковић
Друга трговац	Г. Живко Вучковић
Трети трговац	Г. Гојко Гавриловић
Марко, слуга код Старије	Г. Вукосав Петрић
Сурмава	Г. Јанко Бугарић
Стежа, одабра сузак	Г. Никола Гаврић
Млађа одабра сузак	Г. Стеван Кривошевић
Крвачки погрт	Г. Рајко Николић
Обућарски погрт	Г. Радмиро Борковић
Завесничко	Г. Странско Боро

Певају г. г. Душан Цветковић и Жарко Котрочан

Догађа се у Београду социјалистичка година. Први чин у Старијиној доми на старом Дрвољу; други у Варошиној суду и код Старије; трећи код Стеже.

Серија I—III	реда 15 ден.	партер XIX—XX	реда 4 ден.
фотале IV—VI	реда 12 ден.	балкон I	реда 11 ден.
фотале VIII—X	реда 10 ден.	балкон II—III	реда 8 ден.
партер XI—XV	реда 8 ден.	балкон IV—V	реда 5 ден.
партер XVI—XVIII	реда 6 ден.	балкон VI—VIII	реда 3 ден.

Цена места:

Репертоар: У суботу, 16 новембра: „Хаџи Динић“ (двочина); „Два сиротина“ (четворина)
Идуће прекине: „На периферији“ и „Млади Сан Жем“.

Реперитивне карте чувају се непродате на билетарници на дневну претставу најкаље до 12 часова у подне, и на вечерњу до 19 часова.

Серије се продају од 10 до 12 часова пре подне по подне на дневну од 2 до почетка претставе; на вечерњу од 6 час. по подне до почетка претставе. Кад нема претставе улазнице се продају од 10-12 и од 4-6 по подне

ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8-30 ЧАСОВА УВЕЧЕ.

Штампање: „Свет Цар Коплицки“

Плакат, 1940. (МПУС)

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
Моравске бановине
у Нишу

ПР:СТАВА 69
ВЕЧЕРЊА 49

У четвртак, 21 новембра 1940 године

Реприза после пет година

Париска сиротиња

Позоришна игра у 7 слика. Написао Едуар Брибар и Елме Нег. Превод с француског.
Синиограф г. Љубомир Визар

Редактор г. Никола Делић

ЛИЦА:

Вилбру, банкар	Г. Живко Вучковић
Алија, мамина кћи	Г. Мила Јанковић
Платеро, чиновник у банци	Г. Никола Делић
Петар Берџе, поштарски извештач	Г. Вукосав Петрић
Гиселда Берџе, мамина жена	Г. Милош Стојковић
Андреја	Г. Олга Стојковић
Глеф-Фабјеј Родефел	Г. Марко Симић
Готела	Г. Младен Костић
Бато, мек син	Г. Гојко Гавриловић
Клодета, трифалка	Г. Никола Делић
Жубер, чиновник у банци	Г. Жарко Котрочан
Јосиф, слуга код Вилбруа	Г. Стеван Кривошевић
Полемиде	Г. Душан Цветковић
Путник	Г. Драгутин Токић
Носач	Г. Милош Стојковић
Пинарада	Г. Никола Делић

Радња се догађа: I слика у Бордоу, остале шест слика у Паризу.

Серија I—III	реда 15 ден.	партер XIX—XX	реда 4 ден.
фотале IV—VI	реда 12 ден.	балкон I	реда 11 ден.
фотале VIII—X	реда 10 ден.	балкон II—III	реда 8 ден.
партер XI—XV	реда 8 ден.	балкон IV—V	реда 5 ден.
партер XVI—XVIII	реда 6 ден.	балкон VI—VIII	реда 3 ден.

Цена места:

Репертоар: У суботу, 23 новембра: „Два сиротина“ (двочина); „Васкрсење“ (четворина)
Следећа прекине: у четвртак, 28 новембра: „Млади Сан Жем“, „На периферији“ и „Ана Каролина“ и „Чаша воде“

Реперитивне карте чувају се непродате на билетарници на дневну претставу најкаље до 12 часова у подне, и на вечерњу до 19 часова.

Серије се продају од 10 до 12 часова пре подне по подне на дневну од 2 до почетка претставе; на вечерњу од 6 час. по подне до почетка претставе. Кад нема претставе улазнице се продају од 10-12 и од 4-6 по подне

ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8-30 ЧАСОВА УВЕЧЕ.

Штампање: „Свет Цар Коплицки“

Плакат, 1940. (МПУС)

Међутим, позоришна сезона 1940/41. није завршена, јер је отпочео Други светски рат. Уласком Немаца и Бугара у Ниш 9. априла 1941. године, наступа период окупације и Народно позориште Моравске бановине је спустило завесу. Мобилизација је повукла велики број глумаца, а управник Боривоје Стојковић и глумци: Љубиша Стојчевић, Сима Јанићијевић и Илија Конфино били су у немачком заробљеништву. Остали глумци су се постепено прикупљали, док је изврстан број глумаца Народног позоришта из Скопља, прешао у Ниш.

Рад позоришта у окупираној Србији регулисан је Уредбом о вођењу позоришта донетом 20. маја 1941. године.³¹⁰ Након непуне три месеца, односно 16. августа 1941, одлуком Савета комесара, Народно обласно позориште у Нишу прелази из ресора Министарства просвете у ресор Председништва Министарског савета или прецизније, његовог Пропагандног одељења, директно потчињеног немачкој пропаганди "Југоисток". Крајем августа 1941, за вршиоца дужности управника постављен је Живојин Петровић, бивши управник позоришта у Бања Луци, који је у Ниш стигао са места сценографа Народног позоришта у Београду. Он је уступљен Нишком позоришту на неко време, са задатком да припреми репертоар и са глумцима организује пробе нових комада.³¹¹ Његови најближи сарадници били су новоангажовани редитељи: Александар Черепов, бивши редитељ бањалучког Позоришта, Јосиф Срдановић, бивши редитељ Скопског позоришта и Јован Петровић, бивши првак Скопског народног позоришта. Представе су биле одлично посећене. До половине фебруара приказано је 15 комада, међу којима су: *Зона Замфирова*, *Коштана*, *Моји ђетићи*, *Ивкова слава*, *Покојник*, *Сумњиво лице*, *Породица Бло*, *Свет*, *Несуђени зетови*, *Мирандолина*, *Скамполо*, *Сплетка и љубав* и *Улични свирачи*. У припреми су били: *Избирачица*, *Паук*, *Супруга*, *Јубилеј*, *Фигарова женидба* и *Тартиф*.³¹² Најпосећеније су биле представе са темом из народног живота, док је од страних највише

успеха имао комад *Улични свирачи*.

Народно позориште Моравске бановине је под тим називом радило до 1. јула 1941. године, када је преименовано у Обласно народно државно позориште у Нишу.³¹³ За период јули – децембар позоришту је одобрена субвенција од 400.000 динара. Наредне, 1942. године, 9. јула, Министарски савет је донео Уредбу о обласним народним позориштима, којом је Нишко позориште преименовано у Обласно моравско народно позориште у Нишу.³¹⁴ Уредбом је регулисан задатак и подручје деловања обласних позоришта, а 15. септембра 1942. донет је и Правилник о раду позоришта којим су дефинисани задаци обласних позоришта: да негују српску драму; презентују одабране комаде из стране књижевности, пре свега дела класичне и признате књижевне вредности; негују националну културу, српски национални дух, чистоту српског језика и глумачку уметност.³¹⁵ Подручје деловања Обласног моравског народног позоришта у Нишу су градови: Алексинац, Трстеник, Врњачка Бања, Краљево, Крушевац, Матарушка Бања, Ћуприја, Свилајнац, Параћин, Светозарево, Зајечар, Неготин, Лесковац, Прокупље, Крагујевац, Чачак и Ужице. Финансијско стање током 1941/42. године није било задовољавајуће. Представе нису редовно одржаване због лошег грејања, што је имало за последицу отпуштање хонорарних чланова позоришта. Постављењем Константина Атанасијевића Бате за новог управника, почетком марта

³¹⁰ Боро Мајданац, *Позориште у окупираној Србији*, Београд 2011, 305.

³¹¹ Исто, 101.

³¹² Исто.

³¹³ Исто.

³¹⁴ *Службене новине* бр. 80, 6.10. 1942.

³¹⁵ *Службене новине*, бр.81, 9. 10. 1942, Правилник о раду обласних народних позоришта

1942. Позориште је успело да интензивира свој рад, ансамбл учини јединственим, а представе квалитетним. Репертоар није претрпео велике промене, па су на сцени извођени комади из претходне сезоне. У сезони 1941/42. изведено је 30 премијера и дато укупно 210 представа, од којих 46 за ђаке.³¹⁶ У Нишу су гостовале балетске уметнице Даница Живановић и Љиљана Колесникова, а Нишко позориште је крајем јуна 1942. године гостовало у Београду са представама: *Врачара Божана* Славомира Настасијевића, у режији Јосифа Срдановића, на Матичној сцени код Споменика; *Каријера писарчића Винцига* Вилхелма Лихтенберга, у режији Константина Атанасијевића, на сцени Мањез и *Коштана* Боре Станковића, у режији Јосифа Срдановића, такође на сцени Мањез. Све три представе су имале успеха код публике, а штампа их је повољно оценила.

Током августа 1942. позориште је организовало гостовање по селима око Сврљига и у граду Сврљигу. На турнеју је кренуло 50 чланова позоришта и штрајх оркестар Српске државне страже нишког округа. Комади из народног живота, *Девојачка клетва* и *Каплар Милоје*, одржани су под ведрим небом.

Те 1942. јула месеца, Нишко позориште је основало Академско позориште, као своју посебну секцију. Новоосновано позориште је окупљало интелектуалце, првенствено студенте и делом чиновнике, који су своје слободно време посвећивали позоришној уметности. Приходи са представа коришћени су у хуманитарне сврхе, нпр. у корист Дома избегличке деце. Први комад који је Академско позориште извело је *Смрт мајке Југовића* Ива Војновића.

³¹⁶ Боро Мајданац, н.д., 103.

Најистакнутији чланови овог Позоришта били су: Мара Вукашиновић, Љиљана Цветковић, Љиљана Клисаревић, Славољуб Чавдаревић и Марко Томић. Представе је режирао Миодраг Аврамовић.³¹⁷

Сезону 1942/43. позориште у Нишу је отворило представом *Кир Јања*. На репертоару, поред осталих, су и комади: *Избирачица*, *Вечити младожења*, *Покондирена тиква*, *Бојићева Краљева јесен*, *Подвала* и *Потера* Милована Глишића, *Девојка бржа од коња* Николе Трајковића, *Поноћна драма* Властоја Алексијевића, *Народне судије* Светолика Никачевића, *Кумова клетва*, *Дукат на главу*, *Хасанагиница*, *Кнез Иво од Семберије*, *Чучук Стана*, *Бој на Косову*, *Хамлет*, *Уображени болесник*, *Фигарова женидба* и др.³¹⁸

Моравско народно позориште приказало је велики број представа за раднике са сниженим ценама улазнице, која се кретала од 5-10 динара. Најпосећеније представе су *Ивкова слава*, *Девојачка клетва* и *Коштана*.³¹⁹ Сваког месеца игране су представе у корист заробљеника, сиротиње, избеглица и ђачких трпеза. Посебно, у току месеца, једна представа је била посвећена глумцима и позоришним људима који су били у заробљеништву.³²⁰ У сезони 1942/43. према подацима из штампе дато је више од 40 добротворних представа, са оствареним приходом од 500.000 динара.³²¹ Током јула 1943. године нишко Позориште је гостовало у

³¹⁷ Жикић, Милена, и Бобан Јанковић, н.д., 213.

³¹⁸ Исто, 237.

³¹⁹ Исто, 273.

³²⁰ Боро Мајданац, н.д., 107.

³²¹ Жикић, Милена, и Бобан Јанковић, н.д., 365.

селима житковачког краја. У недељном листу *Српски народ* објављен је напис под насловом "Позоришни фестивал под отвореним небом – Моравско народно позориште у народу".³²² Играти под сталном ваздушном опасношћу, у ишчекивању завијајућег звука сирена, било је равно подвигу. А кад су бомбе савезника 20. октобра 1943. године пале на Ниш, и даље се играло. Позориште је преживело, и у најтежим тренуцима, било је и остало, народно. Упркос свим тешкоћама, у свом раду је одржало, не само континуитет са богатом традицијом, већ је давало представе које су имале квалитетну опрему и уметнички ниво у извођењу.

Убрзо по ослобођењу Ниша, позоришну и животну сцену напустили су глумци: Миодраг Ковачевић, Живојин Вучковић, Драгослав Кандић, Јулијана Буквић и Жика Ристић, окривљени због сарадње са непријатељем. Стрељани су. О њиховој кривици нема писаних трагова, већ само усмена сведочења Љубише Бачића, нишког глумца и неких савременика, који откривају бесмисао изрицања смртних пресуда по хитном поступку, а које је спроводио Војни суд I корпуса Народноослободилачке војске Југославије, у периоду од краја октобра до краја новембра 1944. године.³²³

Позориште је затворено у јесен 1944. године. Тиме се заправо завршио један период, у коме се стварала позоришна култура у Нишу, снажила потреба за позоришном уметношћу и изнедрила институција са статусом значајне културне институције у граду. Значај и улогу Нишког позоришта у културном, позоришном,

националном, просветном и целокупном друштвеном животу, најсажетије је описао др Петар Волк речима:

*Нишко позориште је увек било више од путујућег, амбициозније од других обласних, динамично у своме развоју, поносно на сопствену традицију, извесне специфичности у репертоару, са наглашеном пажњом према делима којима доминира локални менталитет и фолклорна традиција, увек отворено према правим ствараоцима у коме су се глумци непрекидно поредили са онима који су наступали на овој и другим позорницама и тиме обезбеђивало напредак не само у изразу већ и у животу Србије.*³²⁴

³²²Боро Мајданац, н.д., 220.

³²³Исто, 258.

³²⁴ др Петар Волк, н.д., 494.

КРОЗ НИШКУ ШТАМПУ (1937, 1940)

ПЕДЕСЕТ ГОДИНА ОД ПРВОГ ПОЗОРИШНОГ СТВАРАЊА У НИШУ Ниш освећује камен темељац храма богиње Талије³²⁵

50 година ради у Нишу позориште и многе генерације глумаца- уметника прешло је многе импровизирани позорнице, почевши од „Књаза Михаила“ до Еснафског дома, где оно сада даје своје претставе. Ниш је, одмах по свом ослобођењу примио прве веснике сценске уметности и заволео их. Иако тада мален и сав обавијен орјенталним велом: са ћепенцима, нахереним кућама, дубоко увученим у баштама и османлуцима, иако још без широког замаха западне културе, он је заволео позориште и оне претставе историјских комада, тог сталног репертоара свих наших позоришних трупа тадањег времена.

Овде се појавио први Милош Обилић, у шареној душанци, први Виловић, први Дечански. Ниш је, по ослобођењу убрзо постао други центар и ослободилачка војска донела је собом сем слободарства и прве кулисе и прве глумце. Тадањи популарни управник путујућег позоришта, Пелеш, који је дотле крстарио са својом трупом по Војводини и имао у њој многе изабране глумце тога времена у елитној кавани „Књаз Михаило“ објавио је да ће дати низ претстава из народно-историјског репертоара. Аутори тог репертоара били су Јоаким Вујић, популарни Стерија, Матија бан, Фрајденрајх, Суботић и други савременици. И свет је, прво стидљиво, а после са много љубави (готово да будемо суревњиви на оно време) похађао те претставе. Глумци су се убрзо аклиматизирали и постали „своји“. Један од савременика глумаца причао ми је да се није могло наћи места довољно за публику, која је пунила дворану. Наши чиновници који су дошли са војском предводили су домаћи свет у похађању позоришта. Долазиле су чорбације, хаџије, трговци и боље еснафлије. Но сами, без свога женског света. Тек када је госпођа начелниковица у свом богато извезеном либадету и са граном у коси заузела прво место за столом где је седело више чиновништво на једној претстави, почеле су и Нишлије лагано доводити своју женскадију. Једне вечери бануо је и Књаз. И лед је био пробијен. Позориште је преузело своју мисију подизања свести, културе и уметности. Из оног времена нашао сам забелешку једне оригиналне сцене у кући једног староседеоца, једног Нишлије из времена Османлија. У једној од тадањих кавана „Краљевић Марко“ за столом се сакупило друштво новодошавших интелектуалаца. У та друштва је радо залазио и мајстор Тане, врло поштован код њих због свог гостољубља. Кућа му је била ту негде иза Донине чесме. То је некада био беговски дом, конак са великим османлуком и дивном баштом какве су уопште биле у Нишу. Ту у том чардаку, како је своју кућу називао обично Тане, дочекана је прво наша војска, а после, када је уведена и наша цивилна администрација, готово и сви они кој су премештани у Ниш од наших чиновника и официра.

Ту се сањарило уз песму, ракију и мезе по целе ноћи; ту се правили планови о даљим војним и дипломатским успесима: ту се делила Турска и стварала Душанова Србија.

³²⁵ Текстови су приказани у оригиналу, без језичких (стилских, граматичких и правописних) интервенција.

Е тај Тане био је у друштву наших интелектуалаца када се водила жива расправа о јучерашњој претстави „Милош Обилић“.

„И онда он једним гестом пуним изненађења извуче из сара својих чизама нож и узвикну: Име моје твоју тражи главу, и сјури га цару Мурату у бурак“ причао је своје импресије са јучерање претставе поштар Ђоле, обожавалац позоришта и глумаца.

Тане је отворених уста слушао тај разговор и није могао да дође себи од дивљења што се неко усудио да убије турског цара пред толиким светом, а да га заптије не утепају или бар не баце у звозђе, у тамницу на сто и једну годину, како је то било под турским земаном.

„Е, аферим“. Узвикне он. „И то све може изистински да се види“? Питао је даље он.

–Може, како да не. Ту се види цела наша историја: од Немање до боја на Косову, одврате други. “Треба и ти да дођеш које вече, па да доведеш и госпа Тину и девојче, нека виде шта је култура и историја. Синоћ је био и чорбаци Ефрем и Грк Страхидос и прота, па повели жене и децу. Била дивота, а онај Милорад Петровић брата као прави војвода и јунак. Стоји му она униформа Милоша Обилића, као да му је цар Душанов терзија правио.“

Тане се мало после растаде са својим друштвом и вођен инстиктом прошета се поред кафане „Књаз Михаило“. Испред кафане скупили се глумци и дискутују неке важне проблеме. Људи пролазе и застају гледајући у глумце и пиљећи им у уста као да очекују Давидову мудрост да чују. И Тане је застао посматрајући их у оним дугим реденготима са црним лавље краватама и великим шеширима, какви су се онда носили. Погледом је тражио најразвијенијег, најдостојанственијег, најгрлатијег, како је он себи замислио Милоша Обилића. Поглед му се заустави на глумца Мику Петровића званог „Клипа“ који је међу њима био онако највише предиспониран да он то буде. Није одвајао свој поглед од њега и пратио је са изванредном радозналошћу његове гестове, који су тада и на улици и у приватном разговору били уобичајени међу глумцима. Глумци се почеше разилазити јер је било подне и он пође за „Клипом“. Савијајући у садању Поштанску улицу, Мика застаде да би себе „проконтролисао“ да му није, не дај боже, откопчан шлиц или да му нешто друго није у реду на тоалети, јер му је било чудно то пиљење мајстор Тана у њега. Када се уверио да није ништа од оног што је мислио или наслућивао обрати се Тану:

„Е, пријатељу, ти онако у стопу замном. Дужан ти нисам, колико се сећам, а не видох те до данас ни трезан ни пијан. А нисам ни мечка са вашара. Човек као и сви други. Па што ти је бре, наспело те кланцаш за мном?“

Тане се почеше по глави и би му незгодно па тек рече да би оправдао себе.

„Ти ли си српски војвода?“

„А то је. А ја, богами, помислио најгоре. Е јест брате. Ја представљам царе и војводе“, одговори „Клипа“.

„Ти си Милош Обилић“?

„Не, ја сам пресумитивни претендент на царски престо – Вук Бранковић.“

„Вук?“ Хукну Тане - „Вук? Их куд да натрапам на тебе!“

Не сам тражија издајници. Тражија сам јунаци, а тебе да не видим“ И шмугну брзо у споредни сокака отресајући се беде невидовне која га снађе.

Још дуго се препричавало о овом сусрету који убрзо постаде популаран, те почеше задиркивати Танета у друштву.

Нешто после поштар Ђоле упознате Танета са младим учитељем који је напустио свој позив и отишао у позориште, Милорадом Петровићем, касније истакнутог члана Народног позоришта у Београду и главног редитеља у Скопљу. Милорад је био редован гост у Танетовој кући. Тане постаде велики пријатељ глумца и позоришта и када се доцније под председањем Андре Петровића „Пелтека“ основа позоришни одбор, Тане уписа се за градњу позоришта свој прилог од два цесарска дуката.

Ето, од првог прилога наших чорбација до данас прошло је 50 година и данас Краљевска Банска управа полаже камен темељац позоришној згради у којој треба да се развије позориште у свом пуном елану. Треба то и поздравити и помоћи.

Позориште у својој прошлости одиграло је важну улогу у нашем Уједињењу. Ниш је постао друга престоница у предратном времену малене Србије и примио је један део пијемонтства на себе.

Преко позорнице у Нишу прошли су многи наши велики глумци делом већ помрли. Са позорнице код „Европе“, код „Цара“ и „Касине“ говорили су и заносили Нишлије: и Срби и Хрвати и Словенци. Овде су се налазили у својој кући. Овде су се рађали и афирмирали највећи међу највећима. Овде је Леца Милојевић стварао велики кадар уметника. Да ли има још међу живима који не памте Руцовића, Которанина, елиту нашег глумачког кадра на коме су нам могли завидети много веће културе од наше, популарног Брану, Александру Милојевић, Радомира Петровића – Педера, Софију Харитонових, Делинија и самог после управника, старог господина Стојчевића, Шабалију, Тесту сада трговца у Београду, Хајдушковића доајена Сарајевског позоришта, Душана и Кочу Јовановића, Франа Новаковића првог међу првима у Београдском позоришту, Раду Савића, Перу Јовановића, великана у Скопљу, Радомира Павићевића, сада пензионисаног глумца, Косту Илића и популарну и омиљену Олгу Илић, Перу Хрстилића и Јову Харитоновића и многе друге које је заборав већ покрио, а који су у свом

лутању били и протагонисти и великих и малих наших позорница служећи нацији.

Морам да споменем и још друге који су касније долазили и настављали рад истим еланом и способношћу. Овде је почео и Сима Бунџић, који је драматизовао Зону Замфирову која ће се још дуго одржати на репертоару. Овде је радио и Нишлић као глумац и управник, и његова жена, омиљена певачица, нажалост сада одузета. Овде је радио Михајло Марковић „Ера“, као управник. Катица Хајдушковић једна од најбољих трагеткиња свога времена. Овде је успешно радио и „Чврга“ популарни управник, нарочито са својом елитном трупом, састављеном увек из најбољих путничких снага. У Ниши су долазили и гостовали и великани наших централних позоришта: Велики Тоша Јовановић, Мандровић- „Грунт“, Строцијева, прерано умрли Павић и други. Ниш је био вођ у позоришту и врло често давао премијерне претставе светских новости.

Но Ниш није био Елдорадо за све и свашта, он је био пробни камен и за глумца и управника и остао је то до данас.

*

Од 1929 године Ниш има своје бановинско позориште. Како се оно стварало и како борило говориће позоришна историја. Прерано је говорити и о добрим и лошим странама његових управника. Једно се само мора свима њима признати: да су под тежким околностима, у времену позоришног превирања, економске кризе у целом свету, и стварања једног новог правца у говорној уметности и борби са биоскопима успешно издржали у тој неравној борби и довели га до сопствене зграде.

Од пет хиљада месечне потпоре до сопственог буџета. Када сам примио управу од позоришног одбора оно није имало ништа сем правила и два печата. Сутра ће имати и своју зграду, дај Боже, да има и своју публику, сталну као што је постао Тане, и многи други као Тане. Није све довршено. На банској управи и публици леже још већи задаци.

Тек позоришна зграда је светао доказ културних потреба. Њу зидати и у њој давати све лепо и велико, потребно оном нараштају који долази, света је дужност оних који ће примити тај велики споменик наше културе у аманет.

Нека је у добри час!

Радивој Динуловић³²⁶

---

³²⁶Нишки нови лист, 1937, бр. 236, 28.

„ЗЛОЧИН И КАЗНА“

од Достојевског у преради Делијера

Народно позориште, очевидно, највећу пажњу поклања домаћем и словенском репертоару. Од словенских дела у Нишу првенство имају руски комади. После извођења драматизације „Идиот“ управа позоришта је унела у репертоар и „Злочин и казну“. „Злочин и казна“ је најбољи роман Достојевског, кад се појавио у руској књижевности изазвао је најживље коментаре, и писцу Достојевском прокрчио пут не само у руској, него и у светској књижевности.

Роман „Злочин и казна“ садржи све најбоље уметничке квалитете Достојевског. Он је сувише добро познат да би смо приказивали садржину и разне проблеме у њему. Напоменућемо само да се у роману, па дакле и у овој драматизацији, коју је веишто направио француски писац Делијер, осећа утицај кружока Петрашевског, коме је припадао и сам Достојевски. Да ли је требало убити бабу зеленашицу у интересу општег добра, одговориће вам сам писац на дан представе.

Достојевски заузима најугледније место као писац међу својим савременицима. Он се од осталих писаца разликује не само по темама и начину њихове обраде, него и по начину посматрања и студије живота. Он у руску савремену стварност гледа дубље, улазећи у анализу и оцену најразноврснијих мотива људских и друштвених радњи и приказујући свестрано психологију живота. Психологија у Достојевсковим делима је врло дубока и сложена. „Психологију сам учио код Достојевског“, рекао је један од најпознатијих и један од највећих немачких писаца и филозофа Ниче.

У комаду, који режира управник позоришта г. Боривоје Стојковић, суделују најбоље глумачке снаге. Раскољникова игра г. Д. Тодић, Порфирија г. М. Андрић, Соњу г-ца Стојадиновић, Пулхерију г-ђа Филиповић, Свидригајлова г. М. Ковачевић, Разумихина г. Љ. Стојчевић, Дуњу г-ђа Стојчевић, Мармеладова г. Шољак, затим, у занимљивим улогама појављују се даме: Р. Ковачевићка, Јоковићка, Динићка, господа: Ж. Јоковић, С. Јанићијевић, Д. Цветковић, Ж. Вучковић, Радић, Котрошан, Гамери, Варађан и др.³²⁷

³²⁷ Исто, 1940, бр. 492, 2.

„ЗЛОЧИН И КАЗНА“ у интерпретацији позоришта Моравске бановине

У четвртак нам је Народно позориште приказало први пут драму „Злочин и казна“, по истоименом роману једнога од најјачих руских писаца светског гласа: Фјодора Михајловића Достојевског.

Достојевски важи као признати романсијер најдубљих и најјачих психолошких концепција које су књижевници човечанству икада открили. Он душе својих типова слика са таквим познавањем и њихове најдубље, најдискретније особине износи тако верно како то није могао ниједан пре њега, а вероватно ни после њега неће нико моћи. Оно што је за многе јаче писце тешко и недокучиво, он нам износи невероватно пластично и са беспримерном лакоћом.

Утицај који је овај руски гигант имао на европску литературу не може се никад проценити. Уосталом, тај утицај не претставља никакво чудо, јер сва дела овога бесмртног књижевника откривају један нови свет у највећим дубинама, у најинтимнијим преживљавањима. И то онај свет за чије откривање се мало ко, или нико није заинтересовао: свет разбојника, свет презрених, увређених... То је био један тежак, незахвалан, па чак и ризичан подвиг, али Достојевскога то није ништа спречило да разголити срце и душу оних с којима је заједно саосећао, чије је патње делио заједно са тим јадницима, које је он у дубокој суштини ценио као праве људе, иако им је средина била досудила да сврше у Сибиру, на вешалима, у прогонству или на робији. Људи које је друштво и јавно мњење оквалификовало као најокорелије злочинце и који су за око површног посматрача значили крајње покварени, - излазили су испод пера овога словенског дива као потпуно препорођени, чисте девичанске душе и у морално- религиозном смислу потпуно савршени створови. Уосталом, једна од најјачих црта Достојевскога и јесте у томе, што је он стварао оригиналне и бесмртне фигуре из којих неодољивом снагом зрачи као роса чиста, хришћански узвишена и сократски племенита душа. Достојевски је креатор психолошки најдубљих, најсавршенијих и најинтересантнијих типова. Његова необично занимљива, али и савршена личност кнеза Мишкина из „Идиота“, његов Аљоша, његова Соња и Раскољников, остаће као најсавршеније личности које је икада могао створити један књижевник: то су личности које ће бити вечито младе и интересантне, вечито савршени, идеални модели којима ће се човек приближавати.

Ма да су сва досада објављена дела Достојевскога сматрана као плод књижевника и психолога који се ретко рађа, ипак постоји мишљење код већине данашњих књижевника критичара да његово дело „Злочин и казна“ открива заправо сву духовну снагу овога бесмртнога Словена.

Душу Семена Захаровића – Мармеладова, који „пије само зато да двоструко страда“ и душу његове кћи Соње, која да би могла спасити породицу од неизбежне пропасти, прилаже, и

то без роптања, највећу жртву коју уопште може пружити једна девојка – могао је разумети само један Достојевски. Он је јак да прозре до у највеће душевне дубине, да осети да ће свима бити опроштено, па и онима који се сматрају тога недостојним, - умео је све то да представи на један најубедљивији начин. Ми сви знамо да је Соња блудница, али ни једног момента нас не оставља мишљење, које провејава кроз све честице нашега бића, да је она чиста, непорочна и ни чим неокаљана, ма да су је животни путеви вечито преко блата преводили.

Раскољников збиља представља једну мушку, одважну и узвишену душу и Порфирије је имао потпуно право када је казао да он неће дозволити да други страда уместо њега. Раскољников заступа мишљење да необични људи, творци историје, имају права да прекораче границе овиченог оквира који је за обичне непрестив. Људи који раде на уређењу човечанства, а њих је мало, имају право прећи преко многих обзира, по мишљењу Достојевскога. Међутим, то је само питање које ни до данас није добило своју одређену, конкретну форму. Сам Раскољников је примио Соњино резоновање: „у охолости нема правде ни спасења“.

Глумачки ансамбл је био врло добар, нарочито г.г. Тодић, Шољак, Стојчевић, Ковачевић и Андрић. Г-ца Стојадиновић врло добра.

Режија г. Стојковића беспрекорна.

Станиша Илић³²⁸

ТРИ НАРЕДНЕ ПРЕМИЈЕРЕ „Фузија“, „Пировање“, „У цик зоре“

У позоришту се спремају три домаће ствари, јер управа жели да на крају сезоне покаже најбољи биланс у погледу броја изведених домаћих дела, што је и уметничка и национална сврха Народног позоришта. Сада се већ спремају дела: „Фузија“ од познатог босанског писца, драматичара и приповедача г. др Исака Самоковлије, познатог нишкој публици по драми „Ханка“, извођеној с великим успехом још за прве управе г. Стојковића; затим „Пировање“ од познатог драматичара и политичког радника г. Мите Димитријевића, чији је комад „Сестра Леке Капетана“, такође извођен у Нишу. Почетком априла приказаће се драма с певањем „У цик зоре“ од г. Радивоја Динуловића, чији је „Ибиш ага“ доживео велики успех у Нишу, даван досад 15 пута пред препуном кућом. „Фузију“ ће режирати г. Д. Кандић, „Пировање“ г. Б. Стојковић, а „У цик зоре“ сам писац г. Р. Динуловић, који је успешно поставио и „Ибиш агу“.³²⁹

³²⁸ Исто, 1940, бр. 493, 2.

³²⁹ Исто.

РЕПЕРТОАР³³⁰**Народног позоришта Моравске бановине**

23. XI 1931.

СМРТ МАЈКЕ ЈУГОВИЋА

П: Иво Војновић. Р: Олга Илић

И: О. Илић, С. Динуловић (Мајка), Анастасијевић, Кујунџић (I снаја), Ферари, Јоцић (II снаја), Микић (III снаја), А. Качаник, Д. Петровић (IV снаја), Јанојлић, Вучковић (V снаја), Бандић, Д. Марковић (Анђелија), Микић, Д. Петровић (Косовка девојка), Ј. Кујунџић (Бака), Ј. Танић (Дамјан Југовић), Кутијара (Слијепец Гуслар), Качаник (Бакин унучић), Г. Глигоријевић (Чобанин), Кандић (I гласник), В. Качаник (II гласник), М. Вујновић (I Турчин), Д. Цветковић (II Турчин), Ферари (Робиња), В. Миленковић (Роб), Д. Кујунџић (Старац), Кујунџићка (Царица Милица), П. Даничић (Патријарх), Коцић (I свештеник), Пеши (II свештеник), (Глас турског заробљеника, Глас свијезда свећеница, Глас ноћног вјетра)

1. XII 1931.

КОШТАНА

П: Бора Станковић. Р: Драгослав Кандић.

И: Д. Цветковић (хаџи Тома), Барбуловић, С. Динуловић (Ката), Г. Григоријевић (Стојан), М. Вујновић, Розомара (Арса), Кујунџић, Кандић (Митка), Ј. Танић (Марко), Јанојлић, Вучковић (Магда), Марковић (Васка), В. Качаник, Милосављевић (Гркљан), Кујунџићка (Салче), И. Ферари, Д. Петровић (Коштана), Б. Глигоријевић (Полицајац), П. Даничић (Цигански кмет).

4. XII 1931.

СУМЊИВО ЛИЦЕ

П: Бранислав Нушић. Р: Петар Христилић.

И: Христилић, Б. Глигоријевић (Јеротије), Кујунџић (Анђа), Јанојлић, Д. Петровић (Марица), Г. Глигоријевић (Вића), Б. Глигоријевић, Д. Цветковић (Жика), Кандић, Танић (Милисав), Е. Кутијара, Милосављевић (Тасе), Вујновић (Милин Ђока), Д. Цветковић, Козомара (Алекса), Д. Кујунџић (Газда Миладин), В. Миленковић, П. Буквић (Газда Спасоје), Даничић, Кандић (Јоса).

4. XII 1931.

КАПИНЕРА

П: Флавије Бертини. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић, Козомара (Конте Ђулио Скарпини), С. Динуловић (Контеса Ђована), И. Ферари, Јоцићка (Контеса Изабела Ђонити), А. Качаник, Марковић (Малфалда Рикорди), Д. Кандић (Бонифачио Леонардо), М. Вујновић, Милин, (Марио), Б. Глигоријевић (Директор хотела), В. Миленковић, П. Динуловић (Бој), Г. Глигоријевић, (Господин са сребрном главом на штапу), В. Качаник, Мимчовљевић (Карабинер), Кујунџић (Регина), Д. Цветковић (Улични свирач), М. Микић (Капинера), (Гости, хотелска послуга, певачи, уличари и уличарке).

5. XII 1931.

ТОПАЗ

П: Марсел Пањол. Р: Душан Кандић.

И: Д. Кандић (Миш), Д. Цветковић (Тамиз), Ђ. Козомара (Топаз), Б. Глигоријевић (кастел Бенак), Д. Кујунџић (Достојанствени старац), Г. Глигоријевић (Роже од Велвила), П. Динуловић (Сегедил), П. Милосављевић (Жандарм), П. Даничић (Слуга), Д. Марковић (СизиКурота), М. Динуловић-Микић (Срнестина Миш), Ј. Кујунџић (Бароница Верниол), И. Ферари, Вучковић (I дактилографкиња), Д. Јоцић (II дактилографкиња).

6. XII 1931.

ЛЕСКОВЧАНИ У ПАРИЗУ

П: Наталија Арсеновић. Р: Драгослав Кандић.

И: Б. Глигоријевић (Газда Копе *Кокенанац*, Барбуловић, Динуловић (Санда), Качаник, Танић (Кевче), Јанојлић, Вучковић (Зојче), Ј. Танић (Лека), Г. Глигоријевић, Милосављевић (Благоје), Христилић (Жика), Д. Кујунџић (Дина), П. Даничић (Тира), Кујунџић, Д. Петровић (тала), А. Качаник, Јоцић (Гђа Жан), Илић, Вучковић (Гђа Ивон), Д. Цветковић (Блажић), Г. Глигоријевић (Мика Чуљков), П. Даничић (Келнер), Вучковић (I барска дама), Јанојлић, Јоцић (II барска дама), Ферари (III барска дама), Качаник, Танићка (IV барска дама).

6. XII 1931.

ИВКОВА СЛАВА

П: Стеван Сремац. Прерадио: В. Миљковић. Р: Драгослав Кандић.

И: Цветковић (Ивко), С. Динуловић (Кева), Кујунџић (Сика), М. Микић (Маријола), М. Вујновић, Милин

³³⁰ Репертоар је приказан према: П. Волк, н.д., 499-525.

(Мирко), И. Ферари (Стевка), Кутијара, Козомара (Кузман), Д. Кујунџић (Калча), Д. Кандић (Курјак), В. Качаник, Милосављевић (Смук), Грданички, Г. Глигоријевић (Неко), Стојановић (Симиџија), Ј. Танић (Председник општине), Коџић (Дина), (Чочечи, свирачи, цигани, пандури).
8. XII 1931.

ДЕТЕ СА ПЕТ ОТАЦА

П: Арнолд Банш. Р: Драгослав Кандић.
И: Б. Глигоријевић (Филип Срезојевић), Динуловић (Милка), А Качаник, Јоџић (Јелка), Кандић (Славко Новаковић), Јанојлић, Микић (Наста), Д. Цветковић (Стева Шкарић), Кујунџић (Божа Ножица), Г. Глигоријевић (Др. Марко Премужић), Христић Милин (Јован Сладодић), Кујунџић (Јагода), Вујновић, Танић (Кокан).
13. XII 1931.

ДОРЂОЛСКА ПОСЛА

П: Илија Станојевић-Чича. Р: Драгослав Кандић.
И: П. Даничић (Чича Паун), Б. Глигоријевић (Ђоле), Д. Кујунџић (Папа Наско), Д. Цветковић (Крле), Е. Кутијара, Милин (Аца), В. Качаник, Козомара (Ница), Г. Глигоријевић (Коле), М. Вујновић, Кандић (Павле), Ј. Танић (Полицијски писар), Д. Кандић (Жандарм), В. Миленковић (Кум), М. Микић (Каја), И. Ферари (Милева), А. Качаник, Вучковић (Мица Шапчанка), Д. Марковић (Швабица), Ј. Танић (Никола).
19. XII 1931.

ДЕВОЈАЧКА КЛЕТВА

П: Љубинко Петровић. Р: Драгослав Кандић.
И: Христилић (Степан Мрголић), Качаник, Милин (Јово), Цветковић (Ђорђе Периф), Анастасијевић, Фераријева (Ружа), Вујновић, Буквић (Марко Добрић), Кујунџић (Милан), Микић (Анђелија), Б. Григоријевић (Гвозден Грбић), Г. Глигоријевић (Спасоје), Кутијара, Козомара (Тривун), Кујунџић (Ранђија), качаник, Вучковић (Мара), Илић (Јагода), Д. Кандић (Каплар).
26. XII 1931.

КВАДРАТУРА КРУГА ИЛИ СОВЈЕТСКИ БРАКОВИ

П: Валентин Катев. Пр: Вук Драговић. Р: Радивоје Динуловић.
И: Ј. Танић (Васја), Д. Цветковић (Абрам), Д. Марковић (Тоња), М. Микић (Људмила), Д. Кујунџић (Друг Флавије), Д. Кандић (Јемелко Чернозјомни), Г. Глигоријевић (I друг), П. Милосављевић (II друг), И.

Ферари (I другарица), Д. Јоџић (II другарица), Комсомолци и Комсомолке.
31. XII 1931.

ЖЕНА СА ТРИ МУЖА

П: Петар Петровић Пеџија. Р: Радивоје Динуловић.
И: (I чин): Б. Глигоријевић (Јован Љуштина), Г. Глигоријевић (Лука Вујић), Д. Марковић (Смиља), Ђ. Козомара (Радојица Мухић), (II чин): Б. Глигоријевић (Јован), Г. Глигоријевић (Лука), Д. Марковић (Смиља), Ђ. Козомара (Радојица), Д. Вучковић (Анђа), М. Динуловић-Микић (Рада Стајићева), (III чин): Б. Глигоријевић (Јован), Г. Глигоријевић (Лука), Д. Марковић (Смиља), Ђ. Козомара (Радојица), Д. Вучковић (Анђа), Динуловић-Микић (Рада).
3. I 1932.

ПАРИСКА СИРОТИЊА

П: Едуард Бризбар и ежен Нис. Р: Душан Кујунџић.
И: (Предигра): Б. Глигоријевић (Вилбрун), Д. Кујунџић (Плантроз), Д. Цветковић (Капетан Берније), В. Милин (Јосиф), (у комаду): Б. Глигоријевић (Вилбрун), Д. Јоџић (Алида), Ђ. Козомара (Гроф Рокфел), Д. Кујунџић (Плантроз), С. Динуловић (Гђа Берније), Ј. Танић (Андрија), Д. Марковић (Антонета), П. Милосављевић (Жуберт), В. Милин (Јосиф), Л. Кујунџић (Гђа Регина), Г. Глигоријевић (Биго), М. Микић (Клодета), Д. Коџић (Носач), Ј. Миленковић (Полицајац).
3. I 1932.

СЕОСКА ЛОЛА

П: Еде Тот. Пр. и Поср: Стеван Дескашев. Р: Душан Цветковић.
И: Д. Кујунџић (Поповић), Д. Марковић (Јенка), Д. Динуловић-Микић (Босиљка), Д. Вучковић (Јелка), В. Милин (Стева Драгић), Б. Глигоријевић (Крадић), Л. Кујунџић (Крадићка), С. Динуловић (Пела), Д. Јоџић (Јела), Ј. Танић (Јован), П. Буквић (Кум Певац), Д. Кандић (Комесар), Ђ. Козомара (Милан), П. Милосављевић (I циганин), Г. Глигоријевић (II циганин).
7. I 1932.

ЗОНА ЗАМФИРОВА

П: Стеван Сремац. Драм: Сима Бунић. Р: Душан Цветковић.
И: Д. Цветковић (хаџи Замфир), С. Динуловић (Ташана), Д. Јосић (Зона), Д. Вучковић (Таска), В. Милин (Хаџи Ранђел), П. Милосављевић (Манулаћ), Г.

Глигоријевић (Мане), Ј. Танић (Коте), М. Микић (Поте), Манон Ферари (Васка), Д. Кујунџић (Дока), Ђ. Козомара (Ставра), Ј. Миленковић (Циганин).
8. I 1932.

ПУТ ОКО СВЕТА

П: Бранислав Нушић. М: Стеван Бинички. Р: Радивоје Динуловић.

И: Д. Кујунџић (Јованча Миџић), Ј. Кујунџић (Перса), Г. Глигоријевић (Г. Тима), Д. Цветковић (Професор), М. Танић (Савета), Ј. Танић (Земличка), В. Милин (Мика), Коџић (Наце), П. Милосављевић (Шеф станице), Б. Глигоријевић (Човек са ногом), Д. Марковић (Јулишка), Ђ. Козомара (Сава Цветковић), В. Милин (Глумац), Г. Глигоријевић (Портир), Д. Кандић (I члан комисије), Миленковић (II члан комисије), Милосављевић (Кондуктер), Ј. Танић (Детектив), П. Буквић (Газда Спасоје), Вучковић (Његова жена), Г. Глигоријевић (Јанаћко Костић), П. Динуловић (Светислав), Д. Кандић (Морнар), Ђ. Козомара (Чарлс Баре), П. Милосављевић (Уајд Фрид), Ј. Танић (Капетан), Д. Цветковић (Во ки), М. Микић (I гејша), М. Ферари (II гејша), Д. Вучковић (III гејша), Д. Јоџић (IV гејша), Д. Кандић (Илија), П. Милосављевић (Бен Саид), Г. Глигоријевић (Емин)... (Дете).
9. I 1932.

ГОСПОЂА МИНИСТАРКА

П: Бранислав Нушић. Р: Драгослав Кандић.
И: В. Милин (Сима Поповић), Д. Марковић (Живка), Л. Кујунџић (Савка), Предраг Динуловић (Рака), Д. Динуловић-Микић (Дара), Танић (Ана), Г. Глигоријевић (Чеда), Ј. Миленковић (Момак у министарству), П. Милосављевић (Пера), Ферари (Учитељица енглеског језика), Б. Глигоријевић (Ујка Васа), Ђ. Козомара (Нинковић), Д. Кандић (Жандарм), Л. Кујунџић (Савка), С. Динуловић (Даца), Јасић (Христина), Ђ. Козомара (Јово поп Арсин), Д. Кујунџић (Теча Панта), ... (Теча Јаков), ... (Сава Милић), Ј. Танић (Пера Каленић), Д. Цветковић (Риста Тодоровић).
14. I 1932.

СВЕТ

П: Бранислав Нушић. Р: Радивоје Динуловић.
И: Ј. Танић (Тома), С. Динуловић (Стана), Марковић (Нада), М. Динуловић-Микић (Јелкица), Д. Кујунџић (Сима), Јосић (Живановићка), Л. Кујунџић (Томићка),

П. Милосављевић (Учитель музике), Милић (Стојановић), Барбуловић (Каја).
14. I 1932.

ВРЕЛА КРВ

Писац и редитељ: Радивоје Динуловић.

И: Д. Цветковић (Јован), М. Динуловић-Микић (Нушка), С. Динуловић (Дара), М. Танић (Стака), Д. Јоџић (Лепа), Д. Вучковић (Нада), Л. Марковић (Каја), Ферари (Журка), Ђ. Козомара (Миле Дудић), П. Милосављевић (Трајко), Д. Кујунџић (Газда Митар), Л. Кујунџић (Ашџика), Д. Вучковић (Јока), М. Танић (Ранка), В. Миленковић (Девер), ... (Глас старог свата), (Цигани, свирачи, чочечи и комшије).
16. I 1932.

АДВОКАТ БОЛБЕК И ЊЕН СУПРУГ

П: Мишел Бер и Луј Вернеј. Р: Радивоје Динуловић.
И: Ђ. Козомара (Едмонд Болбек), Д. Марковић (Колета Болбек), Ј. Танић (Роберт Валентин), М. Динуловић-Микић (Цецилија Поанте), Д. Цветковић (Ребискул), Д. Јоџић (Магда Крамсен), В. Милин (Артур).
17. I 1932.

ДВЕ СИРОТИЦЕ

П: Адолф д'Енери и Ежен Кормон. Р: Драгослав Кандић.
И: Д. Кандић (Гроф Линијер), С. Динуловић (Грофица Дијана), Ђ. Козомара (Арман), В. Милин (Маркиз де Прел), В. Миленковић (маркиз де маљи), Д. Марковић (Ханријета), Динуловић-Микић (Лујза), Л. Кујунџић (Фрошарова), Б. Глигоријевић (Жак), Ј. Танић (Пјер), П. Буквић (Ла Флер), Д. Кујунџић (Маре), Д. Вучковић (Маријана), Д. Цветковић (Доктор), П. Милосављевић (Пикар), Манон Ферари (Флорета), М. Танић (I дама), Д. Јоџић (II дама), Л. Марковић (III дама).
21. I 1932.

СТРАХ ОД ВЕРНОСТИ

П: Ранко Младеновић. Р: Радивоје Динуловић.
И: Д. Марковић (Кока), Д. Кујунџић (Марко), Ђ. Козомара (Иван), М. Динуловић-Микић (Биса), Ј. Танић (Судија у Престоници), Б. Глигоријевић (Г. са Берзе), Д. Цветковић (Отац), Д. Вучковић (Милосрдна сестра), В. Милин (Полицијски писар), П. Милосављевић (Жандарм), М. Танић (Служавка).
24. I 1932.

ПУТЕМ ИСКУШЕЊА

П: Радослав Веснић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Е. Кутијара (Борислав Петровић), Б. Глигоријевић (Пуковник Петар Петровић), Г. Глигоријевић (Светислав Марић), Танић (Петар Петровић), Г. Глигоријевић (Светислав Марић), Танић (Петар Илић), М. Вујновић (Савић), Д. Кандић (Ратни богаташ), Д. Цветковић (Пијаница Фјодор), Качаник (Келнер), М. Вујновић (Глумац), Кандић (Рака), Б. Глигоријевић (Паво Боџић), Вујновић (Авдо), Даничић (Карикатуриста), Динуловић (Пријавник у суду), В. Миленковић (Жандарм), Дугалић-Недељковићка (Олга Јанковић), Кујунџићка (Тетка Мара), Л. Кујунџићка (Јелена), А. Качанићка (Соња), Фераријева (Соња), М. Микићка (Кика).

(Публика у суду, цигани, хамоникаш, цазбанд, келнери, артисткиње у бару, гости код Жуте мачке).
Виторовић М.: Нишки нови лист, 1932, бр.47, стр.3.
24. I 1932.

ХАСАНАГИНИЦА

П: Милан Огрзивић. Р: Драгослав Кандић.
И: Д. Кандић (Ага Хасанага), Д. Марковић (Хасанагиница), М. Динуловић-Микић (Султанија), Љ. Цветковићева (Фата), Р. Цветковић (Ахмет), Б. Глигоријевић (Бег Пинторовић), С. Динуловић (Зефир ханума), Л. Кујунџић (Умнихана), Ђ. Козомара (Имотски кадија), М. Танић (Хата), Д. Јоцић (Ајша), П. Милосављевић (Ибрахим), Д. Цветковић (Хусреф), Д. Вучковић (Робињица), Ј. Танић (Хусеин).
Д. А. Митровић, Нишке новине, 31.1.1932.
27. I 1932.

ЗУЛУМЂАР

П: Светозар Ђоровић. Р: Драгослав Кандић.
И: Д. Кујунџић (Арифага), Динуловић-Микић (Емина), М. Танић (Зиба), Д. Јоцић (Златија), Д. Вучковић (Мера), Д. Кандић (Селимбег), Ђ. Козомара (Џеферага), Б. Глигоријевић (Бимбаша), Д. Цветковић (Заптија), Ј. Танић (Марко), В. Миленковић (Петар), П. Милосављевић (Осман), (Слуге Селимбегове и Арифагине, заптије, цуре, момци, слушкиње).
28. I 1932.

АВЕТИ

П: Хенрих Ибзен. Р: Јован Танић.
И: С. Динуловић (Гђа Јелена Алвинг), Ј. Танић (Освалд Алвинг), Д. Кандић (Пастор Мандерс), Д. Кујунџић (Енгстранд), Танић (Регина Енгстранд).
Никола Станојевић: Нишке новине, 31.1.1932.

31. I 1932.

НА ПОСЕЛУ

П: Д. Александров и Старицкин. Дир: Д. Живановић.
Р: Цветковић. Сц: П. Даничић.
И: Д. Цветковић (Охрим), В. Милин (Глиша), Ђ. Козомара (Потап), Б. Глигоријевић (Хома), Динуловић-Микић (Митица), Д. Кандић (Стотник), Ј. Танић (Алексеј), В. Миленковић (Јуриј), П. Милосављевић (Грегорије), Г. Глигоријевић (Федор), С. Динуловић (Вустја), И. Ферари (Маруша), Д. Вучковић (Дарина), Јоцић (Јелена), Л. Кујунџић (Степанида), С. Барбуловић (Врачара), Д. Марковић (Марина), М. Танић (Лидија), Ј. Марковић (Хања).

4. II 1932.

АМЕРИКАНСКА ЈАХТА У СПЛИТСКОЈ ЛУЦИ

П: М. Беговић. Р: Д. Кандић. Сц: П. Даничић.
И: П. Даничић (Конте Франческо де Милеси), Ј. Танић (Конте кеко де Милеси), Д. Цветковић (Конте Руђе де Милеси), Б. Григоријевић (Конте Моме де Милеси), С. Динуловић (Контеса Кате), Д. Јоцић (Ђиђета), Ђ. Козомара (Филип Тудор), М. Динуловић-Микић (Фиб Тудор), П. Милосављевић (Ле Пренти), Д. Кујунџић (Дон Вице), Д. Вучковић (Јако), Г. Глигоријевић (Џим), В. Милин (Морнар), В. Миленковић (Листоноша), П. Буквић (Послужник).

7. II 1932.

ГРАНИЧАРИ

П: Јосиф Фрајденрајх. Р: Драгослав Кандић.
И: В. Милин (Андрија Миљевић), С. Динуловић (Маца), Ђ. Козомара (Пуковник), Л. Кујунџић (Милена), Д. Кујунџић (Чича Грга), Д. Кандић (Јоца Боџић), Б. Глигоријевић (Сава Чујић), Д. Цветковић (Сима), П. Милосављевић (Наредник), И. Ферари (Каролина), Д. Јоцић (Њежа), М. Танић (Мара), Ј. Танић (Смиљанић), В. Миленковић (Војник).
7. II 1932.

У ДОЛИНИ

П: Анхел Гимера. Пр: Хајим Давичо. Р: Радивоје Динуловић.
И: Д. Кандић (Себастијан), Ђ. Козомара (Маруко), Д. Кујунџић (Том), Д. Марковић (Марта), Б. Глигоријевић (Манелик), П. Милосављевић (Модест), Ј. Танић (Хозе), Г. Глигоријевић (Нандо), Л. Кујунџић (Антонија), Танић (Пепа), М. Динуловић-Микић (Нури), Јоцић (Пецка).

11. II 1932.

ОНО ШТО СЕ ЗОВЕ ЉУБАВ

П: Едвин Берк. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић (Хари), Д. Марковић (Флоранса), М. Танић (Ана), Б. Глигоријевић (Димари), М. Динуловић-Микић (Доли), В. Милин (Фред), Ђ. Козомара (Колинс), И. Ферари (Алварез), Г. Глигоријевић (Нарми).

21. II 1932.

ПИГМАЛИОН

П: Бернард Шо. Пр: Велибор Јонић. Р: Радивоје Динуловић.

И: С. Динуловић (Гђа Хигинс), Ј. Танић (Хенри Хигинс), Д. Кујунџић (Алфред Дулити), Н. Ризнић (Елиза), М. Танић (Гђа Ејнсфорд Хил), Д. Јоџић (Клара), Г. Глигоријевић (Фреди), Д. Кандић (Пуковник Пикеринг), Л. Кујунџић (Гђа Пирс), П. Милосављевић (Један беспосличар), Д. Цветковић (Један саркастични посматрач), В. Милин (Посматрач), М. Ферари (Служавка).

25. II 1932.

СИМОНА

П: Ежен Брие. Пр: Никола Николић. Р: радивоје Динуловић.

И: Ђ. Козомара (Едуард од Сержака), Д. Кандић (Г. од Лорсија), Д. Кујунџић (Г. од Сержака), Ј. Танић (Мишел Мињије), Д. Цветковић (Г. Мињије), П. Милосављевић (Лекар), Н. Ризнић (Симона), С. Динуловић (Херманса), Б. Глигоријевић (Биртен), В. Милин (Шентро), Јоџић (Жоржета), В. Миленковић (Слуга).

3. III 1932.

ТАЈФУН

П: Мелхиор Ленђел. Пр: Милан Ђ. Матејић. Р: Јован Танић.

И: Ј. Танић (Др. Нитобе Токерамо), Д. Кујунџић (Тоју Јошикава), Б. Глигоријевић (Јиејашу Кобајаши), Г. Глигоријевић (Инозе Хиронари), Ђ. Козомара (Др. Шеиква Омаји), Д. Цветковић (Јоши Јотомо), В. Миленковић (Др. Кигин Китамару), П. Милосављевић (Др. Теодор Дипон), Д. Кандић (Шарл Ренар Беински), Мајић (Жорж Понта), М. Динуловић-Микић (Хелена Ларош), М. Танић (Тераза Меније).

10. III 1932.

ЉУДИ КАО МИ

П: Франк Воспер. Пр: Миодраг Мишић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић (Харолд Картер), Ј. Кунџић (Гђа Андервуд), Д. Кујунџић (Г. Андервуд), М. Динуловић-Микић (Етел), Н. Нешовић (Ајви Андервуд), П.

Милосављевић (Дики Мајлс), Ђ. Козомара (Паули Беитсон), С. Динуловић (Гђа Беитсон), М. Танић (Једна чуварка), М. Мајић (Управник), Б. Глигоријевић (Један човек), ... (I чуварка), И. Ферари (II чуварка).

19. III 1932.

ХАМЛЕТ

П: Вилем Шекспир. Пр: Светислав Стефановић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Д. Кандић (Клаудије), Ј. Танић (Хамлет), Д. Кујунџић (Полоније), Ђ. Козомара (Хорације), П. Милосављевић (Лаерт), Г. Глигоријевић (Розенкранц), Б. Глигоријевић (Гилденстерн), Д. Цветковић (Марцел), М. Мајић (Бернардо), П. Даничић (Франциско), Д. Марковић (Гертруда), М. Микић (Офелија), С. Динуловић (Глумачка краљица), Б. Глигоријевић (Фортинбрас), Г. Глигоријевић (Озрик), Д. Цветковић (Глумачки краљ), Мајић (Први глумац), Даничић (I свештеник), П. Буквић (II свештеник), В. Миленковић (Морнар), Р. Динуловић (Дух Хамлетовог оца), Н. Нешовић (I паж), И. Ферари (II паж), Д. Цветковић (I гробар), М. Мјић (II гробар), (Племићки, госпе, официри, војници, морнари и други пратиоци).

24. III 1932.

ЧВОР

П: Петар Петровић-Пеџија. Р: Радивоје Динуловић.

И: Б. Глигоријевић (Стеван Марић), Жанка Стокић (Ранка), Глигоријевић (Периша Вујић), Д. Кујунџић (Марко), С. Динуловић (Јања), М. Микић (Бојка).

26. III 1932.

МОРАЛ ГЂЕ ДУЛСКЕ

П: Габријела Запољска. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ж. Стокић (Гђа Дулска), Б. Глигоријевић (Фелициан Дулски), Ј. Танић (Збишко), Н. Нешовић (Хеша), М. Микић (Мела), Д. Јоџић (Гђа Јулашевић), Д. Марковић (Ханка), С. Динуловић (Тадрахова), Манон ферари (Кирајшица).

1. IV 1932.

РАСТКО НЕМАЊИЋ

П: Бранислав Нушић. Р: К. Атанасијевић.

И: Вукашин Пешић (Стефан Немања), Зора Црногорчевић (Ана), Сима Јанићијевић (Стеван), Миодраг Ковачевић (Вукан), Душан Стојковић (Растко), Бранко Ђорђевић (Епископ Јефтимије), Стеван Јовановић (Отац Христифор), Бранко Татић (Монах Дионисије), Душан Цветковић (Јеромонах Теофилакт), Десимир Перишић (I калуђер), Жарко Котрошан (II калуђер), Сава Харитонович (Ђак), Драгутин Тодић (Мрвоје), Мирко Симић (Мирослав), Стеван Кришановић (Срдан), Јулијана Буквић (Арханђео Гаврило), (Велможе, игумани, тисућници и сатници. Хор).

2. IV 1932.

АНА КРИСТИ

П: Јуцин О'Нил. Пр: Александар Видаковић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Д. Кујунџић (Крист Кристоферсон), Н. Нешовић (Ана Кристоферсон), Л. Кујунџић (Марта Оен), Б. Глигоријевић (Мат Берк), В. Миленковић (I пристанишки радник), Г. Глигоријевић (II пристанишки радник), М. Мајић (Поштар), Д. Цветковић (Јова Поп), П. Милосављевић (Јари, келнер), П. Даничић (Џонсон), Г. Григоријевић (I морнар), В. Миленковић (II морнар).

5. IV 1932.

СТАРИ КАПЛАР

П: Филип Димандар и Адолф Д'Енери. Р: Драгослав Кандић. Дир: Д. Живановић.

И: Д. Кандић (Генерал Гастон Рокбер), Ђ. Козомара (Товерни), Д. Кујунџић (Каплар Симон), И. Ферари (Катарина), Б. Глигоријевић (Пикар), Г. Глигоријевић (Пигош), Д. Цветковић (Петар Фрошар), Ј. Танић (Луциан), Г. Глигоријевић (Потишон), Мајић (Жермон), П. Милосављевић (I ађутант), В. Миленковић (II ађутант), С. Динуловић (Мина Ронцбергова), Д. Јоцић (Марија), Љ. Цветковићева (Ема), М. Микић (Лиза), М. Мајић (I војник), П. Даничић (II војник), П. Буквић (III војник).

9. IV 1932.

ГОСПОЉА С КАМЕЛИЈАМА

П: Александар Дима Син. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ђ. Козомара (Арман Дивал), Д. Кујунџић (Жорж Дивал), П. Милосављевић (Гастон Жрије), Д. Цветковић (Сен Горден), Ј. Танић (Гистав), М. Мајић (Гроф од Жиреа), Б. Глигоријевић (Артур од Варвила), Д. Кандић (Доктор), Г. Глигоријевић (Артур), Д.

Марковић (Маргерита Готие), М. Микић (Нишета), Ј. Кујунџић (Приданса), С. Динуловић (Нанина), Јоцић (Олимпија), Обрадовић (Анаис), В. Миленковић (Слуга), П. Даничић (Комисионар).
17. IV 1932.

ЗВОНАР БОГОРОДИЧИНЕ ЦРКВЕ

П: Виктор Иго. Драм: Шарлота Бирх-Пфајфер. Р: Драгослав Кандић.

И: (у предигри): С. Динуловић (Жервеза), Љ. Цветковићева (Флорета), М. Микић (Мадлена), Јоцић (Фаншета), Обрадовић (Анета), Ђ. Козомара (Понс), Г. Глигоријевић (Један сељак), П. Милосављевић (Циганин), И. Ферари (Циганка). (У комаду): Љ. Филиповић (Клод), Б. Глигоријевић (Квазимодо), Ј. Танић (Феб), Д. Марковић (Есмералда), Ј. Кујунџић (Ударда), Д. Јоцић (Ренарда), И. Ферари (Махијета), Д. Кујунџић (Клопен), Г. Глигоријевић (Етијен), Ђ. Козомара (Пјер), П. Милосављевић (Жак), П. Даничић (Пепо), М. Петровић (Кроло), С. Динуловић (Сестра Гидила), Д. Цветковић (Стотник), В. Миленковић (I војник), М. Петровић (II војник).

21. IV 1932.

РОЉАКА ИЗ ВАРШАВЕ

П: Луј Вернеј. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић (Ерчибалд Бирел), М. Микић (Лисијена Бирел), В. Качанин, Козомара (Ибер Каргле), Дугалић-Недељковић (Соња Варилова).

24. IV 1932.

СУЂЕЊЕ МЕРИ ДАГАН

П: Бајард Вилер. Пр: Јосип Кулунџић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Дугалић (Мери Даган), П. Милосављевић (Едуард Уест), Ј. Танић (Гаулеј), Д. Кандић (Наш, судија), Д. Цветковић (Др Уелкем), П. Динуловић (Џемсе Медисон), П. Даничић (Капетан Прајс), Б. Глигоријевић (Хент), М. Микић (Дагмар Лорн), И. Ферари (Ме Харис), Ђ. Козомара (Џими Даган), Јоцић (Гђа Едгара Рајса), С. Динуловић (Мери Дикро), В. Миленковић (Патрик Карни), Г. Глигоријевић (Хенри Плестид).

1. V 1932.

ШПАНСКА МУВА

П: А. Бах. Р: Драгослав Кандић.

И: Б. Глигоријевић (Филип Срезојевић), С. Динуловић (Милка), Јоцић (Јелка), Д. Цветковић (Славко Новаковић), М. Микић (Наста), Ђ. Козомара (Стева

Шкарић), Д. Кујунџић (Божа Ногица), Г. Глигоријевић (Др марко Премуџић), П. Милосављевић (Јован Сладовић), Ј. Кујунџић (Јагода), Ј. Танић (Јокан), Ферари (Нежа).

1. V 1932.

БУНА У ТОПЛИЦИ

П: Душан Ђ. Цветковић.

И: П. Милосављевић (Коста Пећанац), Д. Кандић (Коста Војиновић), Ђ. Козомара (Илија Ица Радовановић), Д. Цветковић (Рада Влаовић), Б. Глигоријевић (Цветко Оташевић), В. Миленковић (Митар Поповић), Д. Цветковић (Јордан Радовановић), П. Даничић (Никола Бојанић), Ј. Танић (Драги Јовић), В. Миленковић (Милан Здравковић), Д. Кујунџић (Марко Савић), С. Динуловић (Стана), М. Микић (Даница), Д. Глигоријевић (Стеван), Гордана Цветковић (Јован), Радмило Цветковић (Ненад), Г. Глигоријевић (Павле), И. Ферари (Косара Милетић), Јоцић (Љубица Перих), Ј. Кујунџић (Магда Марковић), Д. Марковић (Малина Радовановић), П. Буквић (Петар), П. Милосављевић (Коста), Љ. Величковић (Шећа), Д. Кандић (Бакалов), Б. Недељковић (Атанасов), П. Милосављевић (Иванов), Ђ. Козомара (Нетков), Д. Цветковић (Думбакалов), (Народ, сељаци, сељанке, грађани и војска).

5. V 1932.

СКАМПОЛО

П: Дарио Никодеми. Р: Радивоје Динуловић.

И: Тапић, Кандић (Тито Сака), Б. Глигоријевић (Ђулио Бернини), Г. Глигоријевић (Едисто), Д. Цветковић (Ђиљољи), Качаник, Милосављевић (Непознат Господин), А. Качаник, Јоцић (Емилија Бернини), ферари (Франка), М. Микић, Бобић (Скамполо).

7. V 1932.

ЦРКВЕНИ МИШ

П: Ладислав Фодор. Пр: Никола Половина. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић (Барон Тома од Урлиха), Г. Глигоријевић (Барон Франц од Урлиха), Б. Глигоријевић (Гроф Фридрих од Талхајма), П. Милосављевић (Феликс), Д. Цветковић (Шинци), Љ. Бобић (Сузи Сакс), Јоцић (Оли Фрај), В. Миленковић (Г. Квапил).

8. V 1932.

РОКСИ

П: Бари Конерс. Пр: Радослав Веснић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић (Виљем Харингтон), С. Динуловић (Гђа Харингтон), М. Микић (Грес Харингтон), Љ. Бобић (Рокси Харингтон), П. Милосављевић (Бил Калдвел), Ђ. Козомара (Тони Андерсон), И. Ферари (Мери Бекстер), Д. Цветковић (Франсис Патрик о Флаерти).

17. VI 1932.

ЖЕНА САТАНА

П: Карло Шенхер. Р: Радивоје Динуловић.

И: Д. Кујунџић (Муж), Д. Марковић (Жена), Ђ. Козомара (Финанс).

9. VII 1932.

ИГРА У ЗАМКУ

П: Ференц Молнар. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић (Тураи), Б. Глигоријевић (Гал), Г. Глигоријевић (Адам), Д. Марковић (Ани), Козомара (Алмади), П. Милосављевић (Секретар), Д. Цветковић (Лакеј).

19. VII 1932.

ПУТЕМ ИСКУШЕЊА

П: Радослав Веснић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Козомара (Борислав Петровић), Кујунџић (Мирко Петровић), Б. Глигоријевић (Пуковник Петар Петровић), Г. Глигоријевић (Светислав Марић), Танић (Петар Илић), Вујиновић (Савић), Кандић (Ратни богаташ), Цветковић (Пијаница Фјодор), Милосављевић (Келнер), Вујиновић (Глуцац), Кандић (Рака), Б. Глигоријевић (Паво Боеми), Вујиновић (Авдо), Даничић (Карикатуриста), Динуловић (Пријавник у суду), Милосављевић (Жандарм), Динуловић (Цвета), Марковић (Олга Јанковић), Кујунџић (Тетка мара), Стојадиновић (Јелана), Ферари (Соња), Микић (Кика), (Публика у суду, Цигани, хармоникаш, цазбанд, келнери, артисткиње у бару, гости код Жуте мачке).

21. VII 1932.

ПЉУСАК

П: Петар Петровић-Пеција. Р: Драгослав Кандић.

И: Б. Глигоријевић (Стојан Марић), Јанојлић (Стана), Д. Кујунџић (Марко Марић), Ј. Кујунџић (Јања), М. Вујиновић (Никола Јеврић), И. Ферари (Мара), С. Динуловић (Пела), М. Микић (Циганка).

10. VIII 1932.

БАЛТАЗАР

П: Леополд Маршак. Пр: Драгослав Илић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Танић (Балтазар Демоније), Кујунџић (Филип), Вујиновић (Станислав Бутро), Цветковић (Жермен ле Гак), Г. Глигоријевић (Роже), Кандић (Сусед), Б. Глигоријевић (Кадју), марковићка (Жермена), Микићка (Лис), Фераријева (Служавка), Милосављевић (Један морнар), Даничић (Један снажан човек).

И.: Гласник, 1932, бр.11, стр. 4.

16. VIII 1932.

РАТ У МИРУ

П: Густав Мозер и Франц Шентан. Р: Радивоје Динуловић.

И: Кујунџић (Хајндорф), Кујунџићка (Матилда), М. Микићка (Ика Етвешева), Јонојлићева (Агна Хилерова), Б. Глигоријевић (Хенкел), С. Динуловић (Софија), А. Качанићка (Елза), Д. Кандић (Зоненфелд), В. Качаник (Курт Фолген), Ј. Танић (Рајф Рајфинген), М. Вујновић (Др Ернест Шефер), Д. Цветковић (павле Хофмајстер), Г. Глигоријевић (Франц Конечи), П. Даничић (мартин), И. Фераријева (Ана).

27. VIII 1932.

ПОП ЂИРА И ПОП СПИРА

П: Стеван Сремац. Драм: Р. А. Динуловић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Кујунџић (Поп Ђира), Кујунџићка (Перса), Качанићка (Меланија), Б. Глигоријевић (Спира), Динуловићка (Сиди), Марковићка (Јула), Качаник (Александар), Вујиновић (Петар Петровић), Даничић (Чича Тривун), Цветковић (Аркадије), Танић (Нића), Јанојлићева (Ержа), Фераријева (Фрау Габријела), Г. Глигоријевић (Пера Шаргаш).

С. М.: Гласник, 1932, бр. 14, стр. 3.

3. IX 1932.

ПЕГ СРЦЕ МОЈЕ

П: Џ. Хартли Манерс. Р: Радивоје Динуловић.

И: Микићка (Пег), Качанићка (Етел), Динуловићка (Госпођа Волгон), Анастасијевићка (Собарица), Танић (Џери), Г. Глигоријевић (Аларик), Каћаник (Брент), Цветковић (Хаукс), Б. Глигоријевић (Артур).

9. IX 1932.

ОСМА ЖЕНА

П: Алфред Саваар. Пр: Драгослав Илић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић (Броун), м. Вујновић (Ибер9, Д. Кујунџић (Маркиз), Д. Цветковић (Кок), Г. Глигоријевић (Секретар), В. Качаник (Матар), В. Миленковић

(Келнер), Р. Даничић (Један слуга), Нада Бандић (Мона), А. Качанићка (Лисијена), И. Вераријева (Мис Џорџ).

23. IX 1932.

ВОЈВОДА ЛУНЕ

П. и Р: Душан Цветковић

И: В. Пешић (Војвода Луне), В. Качаник (Лазар), П. Даничић (Средоје), М. Вујновић (Груја), Д. Цветковић (Јован), Д. Кујунџић (Мирче), С. Барбуловићка (Доцка), Б. Глигоријевић (Сава Јанковић), Д. Цветковић (Мирко Милић), В. Качаник (Обренчић), А. Качанићка (Љубица Чакаревић), Д. Марковићка (Милица Јеремић), Ј. Кујунџићка (Каја Максимовић), Р. Динуловић 8Јанићије Петковић), Г. Глигоријевић (Милутин), Ј. Танић (Пего Ђовани), Стојадиновићева (Јела), Микићка (Босиљка), Д. Цветковић (Милентије), П. Даничић (Агатон), Б. Стојановић (Сиди), Б. Коцић (Станко), Д. Кандић (Дерније), Г. Глигоријевић (Тодоров), Д. Цветковић (Ванев), Д. Кандић (Шмит), В. Качаник (Рајлинг), Д. Цветковић (Шварц), Вујновић (Франц), И. Фераријева (Лизика), П. Даничић (Цуксфиер), Д. Пешић (I аустријски војник), Б. Стојановић (II аустријски војник), Глигоријевић (Марек), (Народ, војска, сељаци, сељанке).

20. X 1932.

ИНТИМНИ ЖИВОТ

П: Ноел Кауард. Р: радивоје Динуловић.

И: Марковићка (Аманда Прин), В. Качаник (Виктор Прин), Фераријева (Лујза), Качанићка (Сибилла Чез), Ј. Танић (Елиот Чез).

10. X 1932.

ВОЛПОНЕ

П: Бен Џонсон. Прерадио Стефан Цвајг. Пр: Никола Половина. Р: Јован Танић.

И: М. Вујновић (Волпоне), Ј. Танић (Моска), Д. Цветковић (Корвино), Д. Кандић (Корбаћо), В. Качаник (Леон), Г. Глигоријевић (Волторе), Б. Глигоријевић (Судија), Е. Кутијара (Заповедник страже), А. Качанићка (Коломба), М. Микићка (Канина), П. Даничић (I слуга Волпонов), В. Миленковић (II слуга Волпонов).

Ј.: Гласник, 1932, бр. 8, стр. 4.

Итезовић М.: Нишки нови лист, 1932, бр. 45, стр. 2.

6. XII 1932.

КРАЉЕВА ЈЕСЕН

П: Милутин Бојић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић (Краљ), В. Качаник (Константин), Јанојлићева (Ана), Марковићка (Симонида), М. Микићка (Теодора Смилац), Кандић (Данило), Д. Цветковић (Никодим), Е. Кутијара (Новак Гребестрек), А. Качанићка (Констанца Морозина), М. Вујновић (Димитрије Палеолог), Б. Глигоријевић (I францишкански калуђер), Динуловић (II францишкански калуђер), Г. Глигоријевић (Дворски дијак), Анастасијевићка (Једна дворска дама).
М. Бојић: Гласник, 1932, бр. 14, стр. 3.
15. XII 1932.

НЕЧИСТА КРВ

П: Бора Станковић.
И: Ј. Танић (Ефенди Мита), Барбуловићка (Теодора), М. Микићка (Софка), Кујунџићка (Магда), Б. Глигоријевић (Марко), Кујунџић (Тони), Качаник (I момак), Миленковић (II момак), Кутијара (III момак), М. Вујновић (Ванко), Д. Кандић (Арнаутин), Цветковић (Арса), Динуловићка (Стана), Г. Глигоријевић (Тонча), Јанојлићева (I снаја), Фераријева (II снаја), Качанићка (III снаја), Даничић (Стари сват), Динуловић (Кум), Кутијара (Циганин), Барбуловићка (Ашчика), (Народ, сватови, цигани).
А. П.: Гласник, 1932, бр. 19, стр. 4.
20. XII 1932.

ЈЕДВА СТЕЧЕ ЗЕТА

П: Ежен Лабиш. Р: Радивоје Динуловић.
И: Кујунџић (Октавије Ванкбур), А. Качаничка (Исменија), Кујунџићка (Галатеја), Јанојлићева (Шикета), В. Качаник (Дарданбе).
22. XII 1932.

ИГРА У ДВОРЦУ

П: Ференц Молнар. Р: Јован Танић.
И: Ј. Танић (Тараи), Б. Глигоријевић (Гал), Качаник (Адам), Јанојлићева (Ани), М. Вујновић (Алмади), Г. Глигоријевић (Секретар), Д. Цветковић (Лакеј).
П. А.: Гласник, 1932, бр. 21, стр. 4.
5. I 1933.

ГОСПОЂА ИКС

П: Александар Бисон. Р: Петар Христилић.
И: Христилић (Флерио), Качаник (Ноел), Танић (Ремон), Д. Кујунџић (Перисар), Д. Цветковић (Меривел), Б. Глигоријевић (Ларок), М. Вујновић (Шенел), Д. Кандић (Валморен), Динуловић (председник суда), Кутијара (Фонтен), Г. Глигоријевић (Виктор), П. Даничић (Пријавник), Олга Илић

(Жаклина), Барбуловићка (Роза), М. Микићка (Јелена), Јанојлићева (Фелисија), В. Миленковић (Судија).
7. I 1933.

БИДО

П: Јанко Веселиновић и Драгомир Брзак. Р: Драгослав Кандић.
И: Б. Глигоријевић (Маринко), М. Вујновић (Станојло), Даничић (Андрија), В. Качаник (Здравко), Г. Глигоријевић (Максим), Кутијара (Милић), П. Христилић (Јован), Д. Кујунџић (Петар), Кујунџићка (Павлија), Фераријева (Живана), Јанојлићева (Љубица), М. Микићка (Петра), Ј. Танић (I момак), Д. Цветковић (II момак), В. Миленковић (III момак), Качанићка (I девојка), Анастасијевићка (II девојка), Бандићка (III девојка).
21. I 1933.

П: Бранислав Нушић. Р: Петар Христилић.
И: Христилић (Јеротије), Кујунџићка (Анђа), Јанојлићева (Марица), Г. Глигоријевић (Вића), Б. Глигоријевић (Жика), Кандић (Милисав), Е. Кутијара (Таса), Вујновић (Ђока), Д. Цветковић (Алекса), Д. Кујунџић (газда Миладин), В. Миленковић (Газда Спасоје), Даничић (Јоса).
26. I 1933.

ЖИВИ ЛЕШ

П: Лав Толстој. Р: Радивоје Динуловић.
И: Ј. Танић (Феодор Васиљевич Протасов), А. Качанићка (Јелисавета Андрејевна Протасова), Јанојлићева (Ана Павловна), Микићка (Саша), В. Качаник (Виктор Михајлович Карењин), О. Илићка (Ана Димитријевна Карењина), М. Вујновић (Кнез Абресков), Бандићка (Маша), Кутијара (Иван), Ј. Кујунџићка (Настасија), Кандић (Официр), Д. Цветковић (Музичар), П. Даничић (Циганин), Р. Динуловић (Доктор), Д. Кујунџић (Михаил Афремов), Цветковић (Страхов), Кутијара (Коротков), Б. Глигоријевић (Иван Петровић), Г. Глигоријевић (Вознесенски), Цветковић (Петушков), Христић (Артемијев), В. Миленковић (Келнер), Кандић (Истражни судија), В. Миленковић (Деловођа), Динуловић (Петрушин), С. Барбуловићка (Протасова дадиља), Фераријева (Собарица код Протасових).
Аскоченски Павле: Гласник, 1933, бр. 8, стр. 3.

2. II 1933.

ПЕРИФЕРИЈА

П: Франтишек лангер. Пр: Милутин Игњачевић. Р: Јован Танић.

И: Танић (Франци), Бандићка (Ана), Б. Глигоријевић (Барборка), Качаник (Тони), Вујновић (Судија), Д. Кујунџић (Господин), Јанојлићева (Госпођа), А. Качанићка (Служавка), П. Даничић (I жандарм), Д. Цветковић (II жандарм), Г. Глигоријевић (Млади човек), Е. Кутијара (Комесар), В. Миленковић (Ноћни чувар), Д. Цветковић (Директор бара).

Аскоченски Павле: Гласник, 1933, бр. 8, стр. 3.

Нишке новине, 5.2.1933.

9. II 1933.

КАКАВ ОТАЦ ТАКАВ СИН

П: Антон Морс и Морис Девалиер. Р: П. Христилић.

И: П. Христилић (Барон де Зобре), Олга Илић (Бароница), В. Качаник (Ибер), Вујновић (Боалирет), А. Качанићка (Жаклина), Д. Кујунџић (Шарансеј), Б. Глигоријевић (Алексис), Фераријева (Рос-Кроа), Јанојлићева (Мариета), Д. Цветковић (Полицијски комесар), В. Миленковић (Емил).

Аскоченски Павле: Гласник, 1933, бр. 12, стр. 3.

16. II 1933.

СТАРИ ХАЈДЕЛБЕРГ

П: Вилхим Мајер Ферстер. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић (Карло Хајнрих), Кандић (Министар од Хауга), Е. Кутијара (Маршал од Песаржа), П. Христилић (Др Житнер), Б. Глигоријевић (Луц), Вујновић (Детлев), Качаник (Билц), Г. Глигоријевић (Енгелбрахт), Кутијара (Ведел), Коцић (Баизин), Пешић (Рајнике), Кујунџић (Ридер), Барбуловићка (Гђа Ридел), Л. Кујунџићка (Гђа Дерфл), М. Микићка (Кети), Г. Глигоријевић (Шелерман), Величковић (Гланц), В. Миленковић (Рајтер), (Коморници, официри, ђаци, послужитељи).

19. II 1933.

ПЕПЕЉУГА

П: Радивоје Динуловић по Карнеру. Р: Радивоје Динуловић.

И: (у прилогу и епилогу): Барбуловићка (Бака), Софија Буквићева (Перица), Јула Буквићева (Зорица). (Лица у комаду): Вујновић (Краљ), Кутијара (Краљевић Златокос), Качаник (Граф Трпимир Трпимировић), Д. Цветковић (Маршал двора), Г. Глигоријевић (Витез), М. Микићка (Звездана), Л. Кујунџићка (Злобанка),

Јанојлићева (Завидна), Фераријева (Горопадна), Бандићка (Вила Добринка), А. Качанићка (Патуљак), Анастасијевићка (Мајчина сен), (Патуљци, голубови, сврака сова, рода, петао, кукавица, три зеца).

23. II 1933.

У ЗАТИШЈУ

П: Урош Дојчиновић. Р: Петар Христилић.

И: Христилић (Влада Ранковић), Олга Илић (Ана), Качаник (Вељко Ђурић), Микићка (Олга), Вујновић (Михајло Радишић), Д. Кандић (Јован Марчић), Г. Глигоријевић (Стеван Ивковић), Танић (Нестор Дукић), Б. Глигоријевић (Рама Мемедовић), Бандићка (Лепша Бранчић), А. Качаникићка (Милица-Цаца), Јанојлићева (Јела Тошић), Кујунџић (Павле Смиљанић), Д. Цветковић (Др. Алберт Бресеј), Кутијара (Бертран Времон), Фераријева (Жанета Малтур), (Војници, сељаци, сељанке).

2. III 1933.

РОМЕО И ЈУЛИЈА

П: Виљем Шекспир. Пр: Светислав Стевановић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Д. Кандић (Ескалус), Е. Кутијара (Парис), Б. Глигоријевић (Монтеки), Д. Кујунџић (Капулет), Танић (Ромео), Качаник (Меркуцио), Г. Глигоријевић (Бенволио), М. Вујновић (Тибалт), П. Христилић (Отац Лаврентије), Динуловић (Отац Јован), Д. Цветковић (Самсон), П. Даничић (Грегорио), В. Миленковић (Петар), Олга Илић (Леди Монтеки), Фераријева (Леди Капулет), М. Микићка (Јулија), Л. Кујунџићка (Дојкиња Јулијина), Јанојлићева (I дама), А. Качаник (II дама), Анастасијевићка (III дама), (Грађани Вероне, више жена и људи, рођака обе куће).

4. III 1933.

НЕПРИЈАТЕЉИЦА

П: Андре Пол Антона. Пр: Бранислав Миљковић. Р: Петар Христилић.

И: Христилић (Муж), Дугалић-Недељковићка (Жена), В. Качаник (Љубавнк), Ј. Танић (Морнар), А. Качанићка (Млада жена), Кутијара (Младић), Вујновић (Доктор).

30. III 1933.

НАПОЛЕОН ПРАВИ РЕД

П: Валтер Хазенклевер. Пр: Милан Бандић. Р: Јован Танић.

И: Ј. Танић (Наполеон), Бандићка (Жозефина), Кандић (Ландри), В. Качаник (Морис), Б. Глигоријевић

(Филмски редитељ), Христилић (Алфа), Д. Цветковић (Бета), Кутијара (Гама), Д. Кујунџић (Делта), Даничић (Зета), Вујновић (Ипсилон), Б. Глигоријевић (Председник друштва народа), Вујновић (Хиполит), А. Качаникићка (Лола), М. Микићка (Бригита), Д. Цветковић (Шеф лекара), Е. Кутијара (Шеф кабинета), Г. Глигоријевић (Помоћник редитеља), Миленковић (Оператер), Г. Глигоријевић (Водич), Јанојлићева (Собарица), Миленковић (Секретар Морисов), Даничић (I слуга), В. Миленковић (II слуга).

6. IV 1933.

МЛЕТАЧКИ ТРГОВАЦ

П: Виљем Шекспир. Пр: Свет. Стефановић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Динуловић (Дужд од Млетака), Е. Кутијара (Кнез од Марока), Д. Кандић (Кнез од Арагонија), Б. Глигоријевић (Антонио), Качаник (Басанио), Кутијара Грациано, Г. Глигоријевић (Саланио), Миленковић (Саларино), Танић (Лоренцо), Д. Милутиновић (Шајлок), Христилић (Тубал), Д. Цветковић (Ланселото Гобо), Кујунџић (Стари Гобо), Микићка (Порција), Јанојлићева (Нериса), А. Качаникићка (Стефано), (Млетачки великаши, судије, тамничари, слуге и пратиоци).

8. IV 1933.

ЦРВЕНКАПА

П: Р. А. Динуловић по Карнеру. Р: Р. Динуловић.
И: Барбуловићка (Бака), Кујунџичка (Мајка), Динуловићка (Вештица), Микићка (Црвенкапа), Јанојлићева (Вила), Кутијара (Курјак), Вујновић (Шумар), Миленковић (Селяк), Качаник (Краљевић), А. Качаникићка (I патуљак), Софија Буквићева (II патуљак), Јула Буквић (III патуљак), (Голубица, народ).

9. IV 1933.

ЗУЛУМЋАР

П: Светозар Ћоровић, Р: Драгослав Кандић.
И: Д. Кујунџић (Арифага), М. Микићка (Емина), А. Качаникићка (Зиба), Јанојлићева (Златија), Анастасијевићка (Мјера), Д. Милутиновић (Селимбег), В. Качаник (Цаферага), Б. Глигоријевић (Бимбаша), Христилић (Запџија), Миленковић (Марко), Вујновић (Никола), Г. Глигоријевић (Петар), Кандић (Осман), Кујунџићка (Циганка), Е. Кутијара (I циганин), Д. Цветковић (II циганин), (Слуге Селимбегове и Арифагине, запџије, цуре, момци, слушкиње Еминине).

20. IV 1933.

ПРАВА ЉУБАВ

П: Роберто Брако. Пр: Жоржета Драгутиновић. Р: Јован Танић.

И: Ј. Танић (Уго), Нада Бандић (Елена), Миленковић (Хотелски момак), Динуловићка (Крчмарица), Г. Глигоријевић (Шофер), А. Качаникићка (Американска професорка), Анастасијевићка (Американска професорка).

4. V 1933.

У НОВОЈ КОЖИ

П: Етиен Реј. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић (Франсоа Вилије), Качаник (Жак Прево), Кутијара (Лисијен де Бопре), Г. Глигоријевић (Марк Серизол), Нада Ризнић (Жермена Вилие), Мери Новакова (Лисијена Мораини), Качаникићка (Марта Прево), Анастасијевићка (Гђа Дироа), С. Динуловићка (Жилијета), Миленковић (Жозеф).

6. V 1933.

КАО ЛИШЋЕ

П: Ђузепе Ђокоза. Р: Радивоје Динуловић.

И: Христилић (Ђовани Розани), Динуловићка (Ђулија), Ј. Танић (Томи), Нада Ризнић (Ненеле), Качаник (Масимо Розани), Качаникићка (Гђа Лаури), Илићка (Гђа Ирена), Анастасијевићка (Гђа Лабланш), Кутијара (Хелмер Стриле), Кујунџић (Старац Стриле), Г. Глигоријевић (Андреа), В. Миленковић (Гаспаре), Кујунџићка (Луђија).

29. VI 1933.

НАРОДНИ ПОСЛАНИК

П: Бранислав Нушић. Р: Петар Христилић.

И: П. Христилић (Јеврем Прокић), О. Илићка (Павка), А. Качаникићка (Даница), В. Качаник (Ивковић), С. Динуловићка (Госпа Марина), Цветковић (Спира), Кујунџићка (Спириница), Б. Глигоријевић (Срета), Вујновић (Јовица), С. Танић (Секулић), Миленковић (Младен), Кутијара (Жандарм), П. Даничић (Кафански момак).

МИСТЕР ДОЛАР

П: Бранислав Нушић. Р: Никола Гошић.

И: Б. Глигоријевић (Г. председник клуба), Ј. Танић (Г. Матковић), Кандић (Редактор листа "Омега"), Динуловић (Професор), Вујновић (Г. из угледне породице), Кутијара (Г. без скрупула), В. Качаник (Послератни господин), П. Даничић (један клубски одборник), Кујунџић (г. саветник без репутације), Олга

Илић (Гђа саветниковица са репутацијом), А. Качаникћка (Гђа модел Пату), М. Ерцеговићка (Гђа која је летала 3200м висине), М. Микићка (Ела), Н. Бандићка (Нина), Ј. Кујунџићка (Пословна жена), Д. Петровићка (Маришка), П. Христилић (Председник певачког друштва), П. Христилић (I новинар), Г. Глигоријевић (II новинар), П. Даничић (Фотографски репортер), Миленковић (Момак код Матковића), Г. Глигоријевић (I гост), П. Даничић (II гост), В. Миленковић (III гост), Анастасијевићка (Једна певачица), Е. Кутијара (Оперски певач), Цветковић (Жан).

15. VII 1933.

ЈОВАНЧА МЕРАКЛИЈА

П. и Р: Душан Ђ. Цветковић.

И: Качаник (Милан), С. Динуловић (Јелена), Анастасијевићка (Танка), Б. Глигоријевић (Јованча Мераклија), Цветковић (Милош Карамампула), П. Христилић (Хаџи Мерџан), Кујунџић (Дина Сојтарија), Кујунџићка (Сика), Д. Кандић (Васко), Миленковић (Илија Цуца), Г. Глигоријевић (Коле Пупуњко), Кутијара (Мустафа Кашукеја), Барбуловић (Ката Галама), Н. Бандићка (Тала), Пешић (Митар), Микићка (Стевка), М. Вујновић (Владимир Пурић), П. Даничић (Никола).

23. VII 1933.

ВРАЊАНЦИ НА ЈАДРАНУ

П: Душан Цветковић. М: Густав Коцијан. Р: Душан Цветковић.

И: Вујновић (Анри Жоливије), А. Качаникћка (Жозет), Миленковић (Мишел), Д. Кујунџић (Тодор Такић), Ј. Кујунџићка (Васка), В. Качаник (Цанко), Н. Бандићка (Нада), П. Христилић (Јохан Клајн), Олга Илић (Муци), Б. Глигоријевић (Миливој), П. Христилић (Петар), Кандић (Селим), Ј. Танић (Никола Станић), С. Динуловићка (Магда), Д. Петровићка (Ленче), В. Качаник (Мате), Кутијара (Јован), М. Микићка (Роза), Пешић (Редар), Г. Глигоријевић (Келнер), П. Даничић (Кафеџија), Цветковић (Дема), (у варијетеу) Е. Кутијара (Певач), Д. Цветковић (Куплетиста), М. Микићка (Играчица), Д. Петровићка (I певачица), Анастасијевићка (II певачица), (Народ, свирачи, певачи).

23. VII 1933.

БЕОГРАД НЕКАД И САД

П: Бранислав Нушић. Р: Радивоје Динуловић.

И: (у прологу) Ј. Танић (Јован Стерија Поповић), (у комаду): Б. Глигоријевић (Станојло), С. Динуловичка (Перса), П. Христилић (Никола), Олга Илић (Милица), М. Микићка (Зорица), А. Качаникћка (Буба), Г. Глигоријевић (Миле), Кујунџић (Јоца), Вујновић (Његов син), Ј. Кујунџићка (Гђа поповић), Цветковић (Г. Поповић), Кандић (Г. Тоша), Кутијара (Дуле), Миленковић (Пијаниста), Анастасијевићка (Маникирка), Анастасијевићка (Собарица), Динуловић (Новинар), В. Миленковић (Фотографски репертоар), Кутијара (II, III господин с корзоа).

8. VIII 1933.

ГОСПОДИН МИНИСТАР

П: Морис Енхен и пјер Вебер. Пр: Д. Бранковић. Р: Радивоје Динуловић.

И: М. Вујновић (Трикоент), Олга Илић (Аглае), М. Микићка (Дениз), Ј. Танић (Сирпијен Годе), В. Качаник (октав Розимон), Д. Цветковић (Бјенаси), Д. Христилић (Беке де Зиф), Н. Бандићка (Гобет), Б. Глигоријевић (Марие), Е. Кутијара (Пош), Миленковић (Франсоа), Г. Глигоријевић (Доминик), Д. Петровићка (Анежлина), С. Динуловићка (Софија), А. Качаникћка (Жилијета), (Први, други слуга, чиновници министарства).

14. IX 1933.

ЛЕПА ПУСТОЛОВИНА

П: Гастон де Кајаве, Роберт де Флер и Етиен Реј. Р: Радивоје Динуловић.

И: В. Качаник (Андре д Егизон), Ј. Танић (Валентин Ле Бароаје), П. Христилић (Граф д Егизон), Кујунџић (Фук), Кутијара (Маркиз де Ланжелие), Б. Глигоријевић (Серињан), Вујновић (Доктор Пенбранш), Г. Глигоријевић (Дидие), П. Даничић (Реми), Миленковић (Гисту), Н. Бандићка (Хелена де Тревилак), О. Илићка (Гђа де Тревилак), О. Илићка (Гђа де Тревилак), М. Ерцеговићка (Грофица д Егизон), Д. Петровићка (Жантина), С. Динуловићка (Гђа де Версеј), А. Качаникћка (Жана де Версеј), М. Микићка (Сизана Серињан).

22. IX 1933.

НА ТРЕЋЕМ СПРАТУ

П: Зилахи Лајош. Пр: С. Пармачевић. Р: Радивоје Динуловић.

И: Ј. Танић (Ловашди), Н. Бандићка (Карола), М. Микићка (Мариет), В. Качаник (Бакоњи), Вујновић

(Саветник), Миленковић (Служитељ), П. Христилић (Надзорник куће), Ј. Буквићева (Девојчица), Г. Глигоријевић (Собар), С. Динуловићка (Гђа Арањоши), Кујунџић (Старатељ куће), А. Качаник (Ализа), Ј. Кујунџићка (Мадам Муске), Анастасијевићка (Рођака), Кутијара (Непознат мушкарац), Кутијара (Пфајфер), В. Миленковић (Позоришни служитељ), П. Глигоријевић (Детектив), Ј. Петровићка (Јолан), П. Даничић (Стражар), Цветковић (Гуслар), Анастасијевићка (Собарица), Динуловић (Доктор), Кандић (Симоши).
Мил. А. П.: Гласник, 1933, бр. 85, стр. 2.

26. IX 1933.

МЛАДЕНЦИ СЕ СВАЂАЈУ

П: П. Вебер. Р: Емил Надворник.
И: Ј. Танић (Андре), Б. Глигоријевић (Лашамбот), В. Пешић (Монтраше), Г. Глигоријевић (Девиньол), Миленковић (Жермен), Д. Петровићка (Николета), Н. Бандићка (Гђа од Монбисака), Јоцићка (Марселина), М. Микићка (Флориза), М. Танићка (Алиса), Пешић (I носач), Коцић (II носач)

1. X 1933.

ЖЕНИДБА

П: Н. Гогољ. Р: Емил Надворник.
И: Д. Петровићка (Агафија Тихоновна), С. Динуловићка (Арина Пантелејмоновна), О. Илићка (Фјокла Ивановна), Б. Глигоријевић (Подколесин), Ј. Танић (Кочкарјов), Е. Кутијара (Кајгана), Г. Глигоријевићка (Анучкина), М. Ковачевић (Жевакин), Јоцићка (Дуњашка), В. Пешић (Стариков), Јоковић (Степан).

Нишки нови лист, 1933, бр. 98, стр. 4

10. X 1933.

ПРЕДСЕДНИКОВИЦА

П: Морис Енкен и Пјер Вебер. Пр: Д. Бранковић. Р: Емил Надворник.
И: В. Пешић (Трикоент), Ј. Кујунџићка (Аглае), м. Микићка (Дениз), Ј. Танић (Сипријен Годе), М. Ковачевић (Октав Розимон), Ж. Ђоковић (Бјенаси), Д. Кандић (Ла Мулен), Д. Кујунџић (Пенгле), Г. Глигоријевић (Беке де Зиф), Н. Бандићка (Гобет), Б. Глигоријевић (Марие), Е. Кутијара (Пош), Миленковић (Франсоа), Г. Глигоријевић (Доминик), Д. Петровићка (Жилијета), (први и други слуга, чиновници министарства).

26. X 1934.

ДОГОВОР КУЋУ ГРАДИ

П: Милан Ђоковић. Р: Радивоје Динуловић.
И: В. Качаник (Коста Димитријевић), Ж. Јоковић (Јован Димитријевић), Д. Кујунџић (Настас Димитријевић), С. Динуловић (Тетка Агата), М. Филиповићка (Рођака из куће Димитријевића), М. Андрић (Банкар Јергић), С. Конфине (Његов глвонеме син), Ј. Јоковићка (Рођака куће Јергић), Е. Кутијара (Њихов рођак), В. Пешић (Финансијер), Н. Бандићка (Лула), Д. Петровићка (Њена пријатељица), А. Качаник (Гошћа), М. Ковачевић (Младић), П. Даничић (Фоторепортер), С. Буханац (Репортер), Ј. Кујунџићка (Крчмарица), Танићка (Марија), М. Јешекова (Девојка), С. Бухарац (Кријумчар), А. Боротинска (Собарица), С. Бухарац (Хотелски момак).
Љубомир Божиновић, Правда, 15. XI 1934, стр. 8.
28. X 1934.

ДАВИД КОПЕРФИЛД

П: Макс Мореј по Чарлсу Дикенсу. Р: Јаков Осиповић.
И: А. Качаник (Давид Коперфилд), Ж. Вучковић (Г. Микобер), Д. Кандић (Г. Мердстон), Ж. Јоковић (Г. Урија Хип), В. Пешић (Г. Дик), Е. Кутијара (Барсис), С. Бухарац (Г. Омер), Д. Кујунџић (Крик), Г. Глигоријевић (Том), Ј. Буквићка (Тоби), С. Бухарац (Флипс), М. Ковачевић (Г. Гремјул), П. Даничић (Г. Баундерби), Бандићка (Клара), Танићка (Мис Мердсон), М. Филиповићка (Мис Тротвуд), С. Дуниловићка (Пеготи), Д. Петровићка (Едита), А. Боротинска (Ани).
8. XI 1934.

СЕСТРА ЛЕКЕ КАПЕТАНА

П: Мита Димитријевић. Р: Јаков Осиповић.
И: Д. Кандић (Краљевић Марко), М. Андрић (Милош Обилић), М. Ковачевић (Реља Крилатица), В. Пешић (Капетан лека), Д. Кујунџић (Мина од Костура), В. Качаник (Бембо), Е. Кутијара (Марије), Ж. Јоковић (Конте Садољето), Г. Глигоријевић (Дон Лопе), И. Конфино (Богдан), С. Харитонович (Кастра), С. Бухарац (Видоје), П. Даничић (Голубан), Ж. Вучковић (Грга), Д. Петровић (Роксанда), М. Бандић (Ђанина), А. Качаникова (I девојка), В. Пешићева (II девојка), М. Јашекова (III девојка), М. Танићка (IV девојка).
15. XI 1934.

ТОВАРИШЧ

П: Жак Девал. Пр: Ј. Јеремић. Р: Јаков Осиповић.

И: М. Ковачевић (Михајло Александрович Уратијев), Д. Петровић (Татјана Петровна Уратијева), Е. Кутијара (Шарл Арбезијат), М. Филиповићка (Фернанда Арбезијат), Г. Глигоријевић (Жорж Арбезијат), Качаникова (Хелена Арбезијат), Д. Кандић (Димитрије Гороченко), Кујунџић (Шуфирије Дибијев), Ј. Јоковићка (Шуфирије Дибијева), В. Пешић (Гроф Брекенски), Танићка (Леди Кериган), Ј. Кујунџићка (Лујиза), С. Бухарац (Портир), Ј. Буквићка (Девојчица од "Каролине"), Ж. Јоковић (Маргло).
17. XI 1934.

АМЕРИКАНСКА ЈАХТА У СПЛИТСКОЈ ЛУЦИ

П: Милан Беговић. Р: Драгослав Кандић.
И: и. Конфино (Конте Кеко де Милеси), В. Пешић (Конте Руђи де Милеси), В. Качаник (Конте Моме де Милеси), С. Динуловићка (Контеса Кате), А. Качаникова (Ђиђета), М. Ковачевић (Филип Тудор), М. Јашекова (Фиб Тодор), Ж. Јоковић (Ле Пренти), Д. Кујунџић (Дон Вице), Ј. Кујунџићка (Јако), С. Бухарац (Цин), П. Даничић (Морнар), Д. Пешић (Послужник).
21. XI 1934.

ГЕНОВЕВА

П: Широла. Р: Радивој Динуловић.
И: М. Андрић (Кнез Витомир), М. Филиповићка (Геновева), Ј. Буквићка (Тугомил), Д. Пешић (Кнез Градимир), В. Качаник (Головић), Ж. Јоковић (Тамничар), Ж. Вучковић (Целат), В. Пешићка (Зорана), М. Јашекова (Вила), (Народ, витез, итд.).
22. XI 1934.

ЉУБОМОРА

П: Михаило Петровић Арцибашев. Р: Јаков Осиповић.
И: Е. Кутијара (Сергије Петровић), Н. Бандићка (Јелена Николајева), М. Андрић (Андреја Ивановић), Ж. Јоковић (Семјон Семјонович), М. Јашекова (Клавдија Михајловна), А. Качанићка (Соња), И. Конфино (Серјожа), М. Ковачевић (Кнез Дербелијани), Д. Кујунџић (Др Коваленко), Г. Глигоријевић (Поручник Иванов), Вучковић (Пјотр), (Три кавкаска путујућа свирача).
28. XI 1934.

ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА

П: Бранислав Нушић. Р: Јаков Осиповић.
И: Д. Раденковић (Агатон Арсић), М. Андрић (Танасије Димитријевић), Ж. Јоковић (Прока Пурић), Г. Глигоријевић (Трифун Спасић), М. Ковачевић (Мића Станимировић), Ж. Вучковић (Др Петровић), Ј.

Кујунџићка (Симка), Ј. Јоковићка (Вида), Д. Вучковић (Гина), М. Филиповићка (Сарка), Танићка (Тетка), М. Јашекова (Даница).

П. Нишке новине, 1.12.1934.

3. XII 1934.

КРАЉЕВИЋ И ПРОСЈАК

П: Марк Твен. Драм: Р. Динуловић. Р: Радивоје Динуловић.

И: (I слика): В. Качаник (Краљев гласник), В. Пешић (Отац Андрија), М. Андрић (Џон Кент), Ј. Кујунџићка (Баба Март), В. Пешићка (Бети), Танићка (Ната), С. Динуловићка (Амелија), С. Харитонович (Лекар), Е. Кутијара (Пекар), В. Качаник (Жандарм), (Народ, просјаци, разбојници, олош Лондона из предграђа Пудинг Лена), (II слика): М. Ковачевић (Краљ), А. Качаник (Краљевић Едвард), Ж. Јоковић (Лорд Хертигенд), М. Ковачевић (Лорд Џон Уејед), А. Боротинска (Кнегиња Елизабета), М. Јашекова (Леди Џени), В. Качаник (Војник на стражи), С. Харитонович (Дворски лекар), М. Андрић (Џон Кенти), Танићка (Нана), В. Пешићева (Бети), И. Конфине (Тома), В. Пешић (Отац Андрија), С. Бухарац (Уајлд), Д. Пешић (Фрид), (III слика): Ж. Јоковић (Лорд Херигтон), И. Конфино (Тома), М. Јашекова (Леди Џени), А. Боротинска (Елизабета), Ј. Буквићка (Мала Сикфирд), М. Андрић (Џон Кенти), Ј. Јоковић (Једна жена), М. Филиповићка (Друга жена), Ж. Вучковић (Мајзи Неди), П. Даничић (Једна протува), Танићка (Нана), В. Пешићка (Бети), (IV слика): М. Андрић (Џон Кент), П. Даничић (Протува), А. Качанићка (Краљевић), В. Пешић (Вођ), Д. Пешић (I лулеж), С. Бухарац (Хуго), Ј. Кујунџићка (Баба), (V слика): В. Качаник (Калуђер), А. Качанићка (Краљевић), Ж. Вучковић (Хенди), В. Пешић (Вођ), П. Даничић (Протува), М. Андрић (Кенти), Ј. Кујунџићка (Баба), С. Динуловићка (Мајка), Танићка (Нана), В. Пешићева (Бети), С. Бухарац (Хуго), (Разбојници и протуве). (VI слика: Лица као у другој слици!).
6. XII 1934.

ЖУ-ЖУ

П: Љубица Дивјак. Р: Јаков Осиповић.
И: М. Ковачевић (Бернар), И. Конфино (Марсел), Д. Кандић (Дримон), В. Пешић (Исидор), С. Динуловићка (Тетка), А. Качаникова (Жу-жу), М. Филиповићка (Лаура).

8. XII 1934.

ИЗМЕЋУ ПОНОЋИ И ЗОРЕ

П: Олга Шајнпфлугова. Пр: Милутин Игњачевић. Р: Јаков Осиповић.

И: М. Филиповићка (Гђа Динибил), В. Пешићева (Ружа), И. Конфино (Јаков Јаханек), В. Качаник (Др Плевка), Г. Глигоријевић (Тонда), С. Бухарац (Лојза), В. Пешић (Полицијски комесар), Ж. Јоковић (Дивишек), Д. Пешић (I носач), П. Стојановић (II носач).

13. XII 1934.

БОЖЈИ ЧОВЕК

П: Милан Беговић. Р: Јаков Осиповић.

И: В. Качаник (Дамјан), Д. Петровићка (Мара), А. Качаникова (Ђурђа), В. Пешић (Капетан), М. Ковачевић (Хајдук), М. Андрић (Васо), С. Динуловићка (Дамјанова мајка), Ј. Кујунџићка (Редуша), В. Пешићка (Сека), М. Јашекова (Петка), М. Танићка (Милица), Ж. Вучковић (Рондар), Г. Глигоријевић (Хроми), С. Харитоновић (Узети), Ж. Вучковић (Кљаста), Ж. Јоковић (Јектичави), М. Танићка (Јектичави жена), А. Боротинска (Сулуда девојка), М. Јашекова (Слепа млада жена), С. Бухарац (Падавичар), Ј. Јоковићка (Мати), Ј. Буквићева (Девојчица), И. Конфино (Бесомучник), П. Даничић, М. Филиповићка (Францова жена), (Болесници, светина, кумови).

23. XII 1934.

ПРИЈАТЕЉ БОНГРАСЕСКУ

П: А. Де Херц. Пр: Ј. Јеремић. Р: Радивој Динуловић.

И: М. Ковачевић (Емил Страмбулеану), В. Качаник (Бонгасеску), Ж. Јоковић (Мате Пантенару), Ж. Вучковић (Мариз), М. Филиповићка (Дивна Страмбулеану), М. Јашекова (Олга), В. Пешићева (Марија).

27. XII 1934.

ПОЖАР СТРАСТИ

П: Јосип Косор. Р: Боривоје Стојковић. С: П. Даничић.

И: В. Пешић (Иларије Шалић), Ј. Јоковићка (Мара), М. Ковачевић (Иља), Д. Петровићка (Ружа), Д. Кандић (Гуша Ригалин), М. Филиповићка (Стана), Ж. Вучковић (Ада), И. Конфино (Мирко), Е. Кутијара (Судац), Ж. Јоковић (Билежник), Г. Глигоријевић (Шумар), Д. Кујунџић (Петар Мишковић), П. Даничић (Мартин Димић, Габра Матић), М. Андрић (Туња Човић), Ј. Кујунџићка (Јела), М. Јашекова (I девојка),

В. Пешићева (II девојка), М. Танићка (Просјакиња), Ж. Јоковић (Лугар), Д. Пешић (Капелан), С. Харитоновић (Циганин), (мерници, пандури, цигани, свирачи, свати итд.).

31. XII 1934.

ИМАТЕ ЛИ ШТО ЗА ЦАРИНУ?

П: Пиер Вебер. Р: Јаков Осиповић.

И: Д. Кујунџић (Бенџамин Дипон), М. Филиповићка (Аделаида), Д. Петровићка (Полега), В. Пешићева (Лиза), В. Пешић (Кузан), М. Ковачевић (Граф Тривлен), Ж. Јоковић (Тондтран де Барбе), Г. Глигоријевић (Ла Бол), Д. Кандић (Фронтиниак), М. Јашекова (Зеза), П. Даничић (Леонкавало де Маскањи), М. Танићка (Ернестина), Ј. Јоковићка (Маријета).

9. I 1935.

ШОКИЦА

П: Илија Округић Сремац. Р: Радивоје Динуловић.

И: В. Пешић (Марјан), С. Динуловићка (Манда), Г. Глигоријевић (Божа), М. Ковачевић (Пера), Е. Кутијара (Љубибратић), Д. Петровићка (Јања), Ј. Кујунџићка (Мондокара), М. Филиповићка (Прија Бора), Н. Бандићка (I девојка), М. Јашекова (II девојка), В. Пешићева (III девојка), А. Качаникова (IV девојка), А. Боротинска (V девојка), М. Томићка (VI девојка), Ж. Вучковић (I момак), Ж. Јоковић (II момак), И. Конфино (III момак), М. Андрић (Наредник), С. Бухарац (Војник).

9. I 1935.

МИСТЕР ДОЛАР

П: Бранислав Нушић. Р: Радивоје Динуловић.

И: В. Качаник (Господин председник клуба), М. Ковачевић (Господин Матковић), Д. Кандић (Редактор листа "Омега"), М. Андрић (Професор), С. Бухарац (Господин из угледне породице), Е. Куријара (Господин без скрупула), В. Пешић (Послелатни господин), П. Даничић (Један клубски одборник), Д. Кујунџић (Господин саветник без репутације), Н. Бандићка (Госпођа саветниковица са репутацијом), М. Јашекова (Госпођа модел Пату), С. Динуловићка (Госпођа која је летела 3200м висине), А. Качаникова (Ела), В. Перишићева (Нина), Ј. Кујунџићка (Пословна жена), Д. Петровићка (Маришка), Ж. Јоковић (Преседник певачког друштва), Ж. Јоковић (I новинар), И. Конфино (II новинар), П. Даничић (Фотографски репортер), Д. Пешић (Момак код Матковића), Коџић (I гост), П. Даничић (II гост), Б. Стојановић (III гост), М.

Таничка (Једна певачица), Е. Кутијара (Оперски певач), Г. Глигоријевић (Жан).

24. I 1935.

ГОСПОДА ГЛЕМБАЈЕВИ

П: Мирослав Крлежа. Р: Боривоје Стојковић.

И: Ж. Вучковић (Игњат Жак Глембај), М.

Филиповићка (Баруница Кастел - Глембај), Ђ.

Трбуховић (Др Филос, Леон Глембај), Д. Петровићка

(Сестра Ангелика Глембај), В. Пешић (Фабрици), М.

Андрић (Др права Пуба), М. Ковачевић (Др. мед.

Алтман), Ж. Јоковић (Др теологије и филос.

Силбербранд), И. Конфино (Улански оберлајтант фон

Балоксански), П. Даничић (Камердинер), (Собарица,

гости).

Миливој Ар. Поповић: Нишки нови лист, 26. I 1935.

26. I 1935.

ЂИДО

П: Ј. Веселиновић и Д. Брзак. Р: Радивоје Динуловић.

И: В. Пешић (Маринко), Д. Кујунџић (Станојло), П.

Даничић (Андрија), М. Ковачевић (Здравко), Г.

Глигоријевић (Максим), Е. Кутијара (Милић), Ж.

Јоковић (Јован), М. Андрић (Петар), С. Динуловић

(Павлија), М. Филиповићка (Живана), Д. Петровићка

(Љубица), М. Јашекова (Петра), И. Конфино (I момак),

Ж. Јоковић (II момак), М. Андрић (III момак), М.

Таничка (I девојка), В. Пешићева (II девојка), Ј.

Јоковићка (III девојка).

7. II 1935.

БАНКА НЕМО

П: Луј Вернеј. Пр: Драгослав Илић. Р: Боривоје Стојковић.

И: Ђ. Трбуховић (Гистав Лебреш), И. Берковићка

(Шарлота Рамбо), М. Филиповићка (Гђа Немо), Д.

Кујунџић (Г. Немо), Ж. Јоковић (Емил Ларноа), Г.

Глигоријевић (Бискот), Е. Кутијара (Боклен), М.

Ковачевић (Бароаје), В. Пешић (Себастијан Руло), И.

Конфино (Пелисон), Д. Кандић (Барон Вирц), М.

Андрић (Господин који је сам), Г. Глигоријевић (I

играч карата), И. Конфино (II играч карата), Д.

Перишић (Инспектор јавне безбедности), В. Пешићева

(Келнерица у ресторану), П. Даничић (Послужитељ),

Д. Перишић (Пистол), Д. Пешић (Слуга).

Миливоје Ар. Поповић: Нишке новине, 10.2.1935.

28. II 1935.

КРЧМАРИЦА КОД “ЗЛАТНОГ ОВНА” (МИРАНДОЛИНА)

П: Карло Голдони. Пр: Б. Ручовић. Р: Јаков Осиповић.

И: Е. Кутијара (Барон од Рипафрота), Ђ. Трбуховић

(Маркиз од Форлипополи), М. Ковачевић (Конте од

Албафиорита), И. Берковићка (Мирандолина), М.

Јашекова (Хортензија), А. Качаникова (Дејанира), Ж.

Јоковић (Фабрицио), В. Пешић (Бартоло), И. Конфино

(Жането).

2. III 1935.

ЗОНА ЗАМФИРОВА

П: Стеван Сремац. Драм: Сима Бунић. Р: Радивоје Динуловић.

И: В: Качаник (Хаџи Замфир), С. Динуловићка

(Ташана), М. Јашекова (Зона), С. Барбуловићка

(Таска), Е. Кутијара (Хаџи Ранђел), Ж. Јоковић

(Манулаћ), М. Ковачевић (Мане), А. Качаникова

(Поте), И. Конфино (Коте), Д. Вучковићка (Васка), Ј.

Кујунџићка (Дока), П. Даничић (Ставра Јаре), М.

Андрић (Циганин).

Нишки нови лист, 28. VI 1937.

7. III 1935.

НА ДНУ ЖИВОТА

П: Максим Горки. Р: Јаков Осиповић.

И: Д. Кујунџић (Михајло Костиљев), М. Филиповићка

(Василиа Карповна), А. Качаникова (Наташа), В.

Пешић (Медведов), М. Ковачевић (Васка Пепел), Ж.

Јоковић (Клешћ), С. Динуловићка (Ана), И.

Берковићка (Настја), Ј. Кујунџићка (Квашња), Е.

Кутијара (Бубнов), И. Конфино (Алошка), П. Даничић

(Гурава гуша), Ж. Вучковић (Татарин), Ђ. Трбуховић

(Барон), М. Андрић (Сатин), В. Качаник (Глумац), Г.

Глигоријевић (Лука).

Нишки нови лист, 16.3.1935.

9. III 1935.

ПАРИСКА СИРОТИЊА

П: Едуард Бризбар и Ежен Нис. Р: Ј. Осиповић.

И: М. Андрић (Вилбрун), М. Јашекова (Алида), Д.

Кујунџић (Плантроз), И. Конфино (Јосиф), В. Пешић

(Петар Берије), М. Филиповићка (Гђа Берније), Д.

Петровићка (Антоанета), М. Ковачевић (Андрија), В.

Качаник (Гроф Фабије Рокфел), Ј. Кујунџићка

(Регина), Г. Глигоријевић (Било), В. Пешићева

(Клодета), Е. Кутијара (Жуберт), Д. Даничић

(Полицајац), Ж. Вучковић (Жандарм), Ж. Јоковић

(Путник), П. Даничић (Носач), Ј. Јоковићка (Пиљарица).
14. III 1935.

РУШКА

П: Петар Петровић Пеција. Р: Јаков Осиповић.
И: В. Пешић (Станиша Мирић), С. Динуловићка (Јела), М. Ковачевић (Рајко), Ј. Кујунџићка (Бојана), В. Качаник (Илија), И. Берковићка (Рушка), К. Ђорђевићка (Милица), П. Даничић (Јанко), С. Харитонович (Адвен), Ж. Јоковић (Петар), И. Конфино (Лука), Г. Глигоријевић (Глиша), М. Јашекова (Јања), А. Качаникова (Анђа), В. Пешићева (Пела), М. Андрић (Рађа).

21. III 1935.

ДАМА ИЗ ПЛАВОГ ВОЗА

П: Андре Бирабо. Р: Јаков Осиповић.
И: Ђ. Трбуховић (Леон Бродије), В. Качаник (Анселм Дивал), Е. Кутијара (М. Рени), Ж. Јоковић (М. Казан), Г. Глигоријевић (Фондоа), В. Пешић (Контролор спаваћих кола), И. Конфино (Франсис), Д. Петровићка (Јелена Дивал), М. Јашекова (Сузана Буве), А. Качаникова (Ивана Казан), (Путници, путнице, саобраћајно особље итд.).
Нишки нови лист, 23. III 1935.

2. IV 1935.

СТАРИ КАПЛАР

П: Филип Диманоар и Адолф Д'Енери. М: И. Зајц. Р: Радивоје Динуловић.
И: (у предигри): Д. Кандић (Генерал Гостон Рокбер), М. Андрић (Товерни), Д. Кујунџић (Каплар Симон), К. Ђорђевићка (Катарина), Ђ. Трбуховић (Ађутант), Е. Кутијара (Ордонанс официр), Ж. Јоковић (Пикар), М. Ковачевић (Пигуш), М. Филиповићка (Мина Ронбергова), Ј. Буквићева (Мала Ема), (у комаду): М. Андрић (Товерни), М. Филиповићка (Милана), В. Пешић (Петар форшар), М. Ковачевић (Луциан), Н. Нешовићка (Марија Емо), Е. Кутијара (Жерлин), Г. Глигоријевић (Патишон), М. Јашекова (Лиза), Д. Кујунџић (Каплар Симон), (Сељаци, сељанке, народ, сватови).

12. X 1935.

ВАЉЕВСКА ПОДВАЛА

П: Милован Ђ. Глишић. Р: Никола Динић.
И: Жарко Јоковић (Вуле), Живојин Вучковић (Сретен), Никола Динић (Вуле Пупавац), Гојко Глигоријевић (Неша), Десимир Перишић (Живан Кесерић), Илија

Конфино (Ранко), Момир Андрић (Петко), Драгутин Тодић (Видик), Душан Пешић (Драгић), Вукашин Пешић (Пуја), Ружица Ковачевићка (Смиља), Мила Јашекова (Милка), Лела Јоковић (Стана), Каја Ђорђевићка (Драга), Десанка Вучковићка (Нера), (Пандур, Бошљак, ножар, варошани, варошанке, сељаци, сељанке, свирачи).

14. X 1935.

КАД ТО НЕ СМЕ НИКО ЗНАТИ

П: Петар Петровић Пеција. Р: Боривоје С. Стојковић.
И: Момир Андрић (Јеврем), Каја Ђорђевићка (Рајка), Живојин Вучковић (Начелник), Ружица Петровићка (Начелниковица), Драгутин Тодић (Биљежник), Десанка Вучковић (Биљежниковица), Вукашин Пешић (Поп), Милена Филиповићка (Попадија), Гојко Глигоријевић (Наредник жандармеријски), Лела Јоковићка (Наредниковица), Десимир Перишић (Онај).
31. X 1935.

ГОСПОДСКИ ДОМ

П: Радослав Веснић. Р: Боривоје Стојковић.
И: Никола Динић (Јован Митровић), Ружица Ковачевићка (Спасенија), Драгутин Тодић (Владимир), Момир Андрић (Живорад), Мила Јашекова (Ана), Ана Качаникова-Леђанска (Јелена), Гојко Глигоријевић (Милан Илић), Милица Динићка (Наталија), Зора Црногорчевићева (Вера), Каја Ђорђевићка (Нина), Живојин Вучковић (Митар Петровић), Жарко Јоковић (Стеван Костић), Илија Конфино (Мирослав Матић), Десимир Перишић (Милован), Милорад Спасојевић (Слуга).

Рањело: Нишки нови лист, 2.11.1935.

14. XI 1935.

ПРОДАВНИЦА ВАЗДУХА

П: Боривоје Јевтић. Дир: Г. Коцијан. Р: Д. М. Кандић.
И: Никола Динић (Председник банке "Алигатор"), Живојин Вучковић (Директор банке), Жарко Јоковић (Доктор Филантроп), Гојко Глигоријевић (Уредник "Родољубивог листа"), Вукашин Пешић (Сопственик "Народног гласа"), Драгутин Тодић (Сарадник "Народног гласа"), Десимир Перишић (Ча Петар), Ружица Петровићка (Жена у црнини), Јула Буквићева (Њен син), Мила Јашекова (Злата), Каја Ђорђевићка (Вера), Момир Андрић (I члан управног одбора банке "Алигатор"), Вукашин Пешић (II члан управног одбора), Петар Даничић (I делегат у име банчних поверилаца), Илија Конфино (II делегат), Јован

Игњатовић (III делегат), Милорад Спасојевић (I гост), Душан Пешић (II гост), Драгослав Кандић (Један бранитељ), Милорад Спасојевић (Лакеј у банци), Рагомир Грашић (Стари послужитељ у суду). Кабадајић Р. Мар.: 1935, бр. 38, стр. 3. Нишки нови лист, 16. XI 1935. 15. XI 1935.

ТРАФИКА ЊЕНЕ ЕКСЕЛЕНЦИЈЕ

П: Владислав Буш Фекеге. Р: Боривоје С. Стојковић. И: Ружица Петровићева (Ида), Зора Црногорчевићева (Лола), Ана Качаникова-Лађанска (Мела), Гојко Глигорјевић (Тони), Живојин Вучковић (Граф Конрад Ферари Старији), Драгутин Тодић (Граф Конрад Ферари Млађи), Мила Јашекова (Мицика), Драгослав Кандић (Срдити господин), Душан Пешић (Један младић), Момир Андрић (Г. Шварц), Жарко Јоковић (Поштар), Вукашин Пешић (Финанс), Илија Конфино (Хинденбург), Никола Динић (Господин са моноклом), Лела Јоковићка (Служавка), Десимир Перишић (Марко), Рагомир Грашић (Новинар), Милорад Спасојевић (Шофер), Вукашин Пешић (I пијани радник), Десимир Перишић (II пијани радник). Нишки нови лист, 18. XI 1935. 28. XI 1935.

ГЛАВНА СТВАР

П: Н. Јеврејин. Пр: Љ. Максимовић. Дир: Г. Коцијан. Р: Боривоје Стојковић. И: Момир Андрић (Параклет, Врачара, др Фраголи, Монах, Арлекин), Жарко Јоковић (Управник паланачког позоришта), Никола Динић (Редитељ), Сава Харитонович (Шапач), Јован Игњатовић (Електричар), Драгутин Тодић (Глумац љубавник), Ана Качаникова-Леђанска (Босонога играчица), Гојко Глигорјевић (Комичар), Живојин Вучковић (Нерон), Вукашин Пешић (Петроније), Милорад Спасојевић (Тигелин), Илија Конфино (Лука), Ружица Петровићева (Попеја), Милица Данићка (Лигија), Каја Ђорђевићка (Криспинила), Вида Пешићева (Нигидија), Ружица Ковачевић (Газдарица намештених соба), Мила Јашекова (Дактилографкиња), Десимир Перишић (Чиновник у пензији), Илија Конфино (Студент Феђа), Десанка Вучковићева (Професорка), Лела Јоковићка (Дама са псетанцетом), Вида Пешићева (Глувонема), Зора Црногорчевићева (Пропала женска), Ратко Васиљевић (Роб), Рагомир Грошић (Сценарист). Ревија, 1935, бр. 40, стр. 4.

Мил. Ар. Поповић: Нишке новине, 1.12.1935. 5. XII 1935.

ХАНКА

П: Исак Самоковлија. Дир: Г. Коцијан. Р: Никола Динић. И: Момир Андрић (Сејдо), Зора Црногорчевићева (Ханка), Десанка Вучковићка (Хаска), Ружица Ковачевић (Рифа), Живојин Вучковић (Рамић), Драгутин Тодић (Рамић Млађи), Десимир Пешић (Мушан), Илија Конфино (Мијкан), Мала Заза (Дете), Вида Пешићева (Мејра), Милица Динићка (Зејфа), Лела Јоковићка (Халила), Милена Филиповићка (Ајша), Ружица Петровићева (Зулфа), Тита Велјак (Фата), Каја Ђорђевићка (Златија), Ана Качаникова Леђанска (Ђулса), Гојко Глигорјевић (Асан), Вукашин Пешић (Алија), Петар Даничић (Ловац), Рагомир Грашић (Осман), (Цигани, циганке, свирачи). Народна реч, 1935, бр. 6, стр. 5.

Рањело: Нишки нови лист, 7.12.1935.

12. XII 1935.

РУЈ БЛАЗ

П: Виктор Иго. Пр: Душан Ј. Ђокић. Дир: Г. Коцијан. Р: Драгослав Кандић.

И: Илија Конфино (Руј Блаз), Вукашин Пешић (Дон Салусто од Базана), Драгослав Кандић (Дон Цезар од Базана), Жарко Јоковић (Дон Гуритано), Десимир Перишић (Дон Мануел Арас), Ратко Васиљевић (Дон Антонио Убила), Живојин Вучковић (Гроф од Кампореле), Гојко Глигорјевић (Маркиз од Санта Круца), Милорад Спасојевић (Маркиз де Басто), Јован Игњатовић (Маркиз од Пријега), Милорад Спасојевић (Монтезго), Драгутин Тодић (Коведенга), Ратко Васиљевић (Гудиел), В. Пешићева (I паж), Каја Ђорђевићка (II паж), Петар Даничич (Алкад), Мила Јашекова (Шпанска краљица), Лела Јоковићка (Војвоткиња од Хуана), Ружица Петронијевић (казилда), Милица (Динићка (Дивна), Рагомир Грашић (Лакеј).

Нишки нови лист, 14.12.1935.

26. XII 1935.

ФРА ЈУКИЋЕВО ЗНАМЕЊЕ

П: Боривоје Јевтић. Р: Боривоје С. Стојковић.

И: Жарко Јоковић (Екрем - Омер -паша Латас), Вукашин Пешић (Мушир Дервиш), Р. Васиљевић (Фадил бег), Драгутин Тодић (Хафиз ефендија), Гојко Глигорјевић (Мустај ага Крамарија), Ружица

Петровићева (Зубанија Омерпашина љубавница), Драгослав Кандић (Фра Стјепан Маријановић), Живојин Вучковић (Фра Маријан Шуњић), Никола Динић (Фра Миховил), Момир Андрић (Фра Иван Франко Јукић), Илија Конфино (Фра Блажо Јосић), Милорад Спасојевић (павао Маргетић), Драгослав Кандић (Поп Јаков), Зора Црногорчевићева (Сестра Марта), Мила Јашекова (Друга часна сестра), Десимир Перишић (Први клерик), Милорад Спасојевић (Други клерик), Петар Даничић (Арнаутин), Ратомир Гашић (Рашид), Десимир Перишић (Петар Поповић).
28. XII 1935.

АНТОНИЈА

П: Михаел Ленђел. Дир: Г. Коцијан. Р: Драгослав Кандић.
И: Вукашин Пешић (Винце Фанчи), Зора Црногорчевићева (Антонија), Ана Качаникова Леђанска (Пирика), Жарко Јоковић (Бела Ковачи), Драгослав Кандић (Рециналд Херис Беркер), Илија Конфино (Ђурица Томаши), Мила Јашекова (Лиа), Десанка Вучковићка (Марча), Гојко Глигоријевић (Рихард), Десимир Перишић (Пишта), Никола Динић (Берзански агент), Милица Динићка (Његова жена), Драгутин Тодић (Тодор), Живојин Вучковић (Рудика), Ратомир Грашић (Јанчика), Каја Ђорђевићка (Куварица), Ружица Петровићка (Собарица), Петар Даничић (Баштован), Душан Пешић (Кочијаш).
Ревија, 1935, бр. 36, стр. 4.
Нишки нови лист, 19.10.1935.
2. I 1936.

СКАКАВЦИ

П: Стефан Л. Костов. Пр: Синиша Пауновић. Р: Драгослав Кандић.
И: Драгутин Тодић (Проданов), Ружица Петровићка (Бистра), Мила Јашекова (Марија), Илија Конфино (Димитрије), Гојко Глигоријевић (Јанаћков), Лела Јоковићка (Руса)... (Бочко), Милена Филиповићева (Баба Јовка), Вида Пешићева (Мара), Жарко Јоковић (Беличков), Живојин Вучковић (Лисичков), Милорад Спасојевић (Вучев), Десимир Перишић (Рожков), Вукашин Пешић (Бај Недељко).
23. I 1936.

СРЕЊА

П: Карем Брамсон, Пр: др Душан З. Милачић. Р: Боривоје С. Стојковић. Сц: Петар Даничић.

И: Живојин Вучковић (Пуковник Хасел), Илија Конфино (Свен), Зора Црногорчевићева (Еадит), Момир Андрић (Олаф Ванг), Жарко Јоковић (Капетан Калмар), Драгослав Кандић (Пастор Ралф), Десимир Перишић (Бертелсен), Милорад Спасојевић (Слуга код Свена).
30. I 1936.

ПРОФЕСОР ЖИЧ

П: Мирослав Фелдман. Р: Драгослав Кандић. Сц: Петар Даничић.
И: Жарко Јоковић (Професор Жич), Ружица Петровићева (Марија), Милена Филиповићка (Дора), Десанка Вучковићева (Вера), Ана Качаникова (Ева Клем), Вукашин Пепић (Матија), Илија Конфино (Петров), Милорад Спасојевић (Асистент), Вида Пешићева (Студенткиња), Лела Јоковићка (Прва служавка), Каја Ђорђевићка (Друга служавка).
6. II 1936.

ШЕСТ ЛИЦА ТРАЖЕ ПИСЦА

П: Луиђи Пиранделло. Дир: Г. Коцијан Р: Никола Динић.
И: Никола Динић (Отац), Ружица Ковачевићка (Мајка), Зора Црногорчевићева (Пасторка), Драгутин Тодић (Син), Илија Конфино (Дечак), Загорка Ковачевић (Девојчица), Лела Јоковићка (Госпођа Паче), (Особље позоришне дружине): Живојин Вучковић (Директор), Милорад Спасојевић (Први глумац), Каја Ђорђевићка (Прва глумица), Десимир Перишић (Други глумац), Ружица Петровићева (Друга глумица), Ратко Васиљевић (Трећи глумац), Милица Динићка (Трећа глумица), Вида Пешићева (Млада глумица), Сава Харитонович (Шаптах), Петар Даничић (Редитељ), Ратомир Грашић (Директоров секретар).
13. II 1936.

ПУТЕМ ЦВЕЋА

П: Валентин Катајев. Пр: К. Тарановски. Р: Драгослав Кандић.
И: Десанка Вучковићка (Лаустка), Ана Качаникова Леђанска (Маша), Драгутин Тодић (Завјалов), Момир Андрић (Доктор), Мила Јашекова (Тања), Милена Филиповићка (Тањина мајка), Ружица Ковачевићка (Тањина баба), Илија Конфино (Жења Гусев), Лела Јоковићка (Тањина пријатељица), Вида Пешићева (Поља), Ратко Васиљевић (Курир), Ружица Петровићева (Вера Гозгољдер), Жарко Јоковић (Верин муж), Ратомир Грашић (Пацијент).

20. II 1936.

МЕРМЕР (ЉУДИ НА ВИДИКУ)

П: Миливоје Ар. Поповић. Р: Боривоје С. Стојковић.
Дир: Коцијан.

И: Драгослав Кандић (Председник општине Глобовачке), Жарко Јоковић (Ћата Милован) Никола Динић (Трифун Бранчић), Ружица Ковачевићка (Смиља), Јула Буквићева (Миодраг), Каја Ђорђевићка (Јованка), Гојко Глигоријевић (Жика Момировић), Ратко Васиљевић (Видојко Тодоровић), Вукашин Пешић (Никола Мартиновић), Драгитин Тодић (Бранко Димић), Десимир Перишић (Петар Симић), Милена Филиповићка (Љубица), Живојин Вучковић (Гаврило Јокић), Мала Заза (Стана), Илија Конфино (Василије), Момир Андрић (Јоле Марков), Сава Харитонович (Иван Маленчић), Петар Даничић (Пандур Мита), Ратомир Грашић (Пандур Стојан), Лела Јоковићка (Милка), Ружица Петровићева (Једна баба), Вида Пешићева (Једна жена), (Младићи, девојке, пијанац, сељаци).

Нишке новине, 1936, 20. I

Нишки нови лист, 29. II 1936.

29. II 1936.

ХАСАНАГИНИЦА

П: Милан Огривовић. Р: Драгослав Кандић.

И: Драгослав Кандић (Ага Хасанага), Милена Филиповићка (Хасанагиница), Каја Ђорђевићка (Султанија), Јула Букићева (Фата), Мала Заза (Мехо), ... (Ахмед), Живојин Вучковић (Бег Пинтровић), Ружица Ковачевићка (Умнихана), Миомир Андрић (Имотски кадија), Десимир Перишић (Ибрахим), Вукашин Пешић (Хусреф), Ружица Петровићева (Влахињица), Драгутин Тодић (Хусејин), (Слушкиње, слуге, аскери, робинје, јенђијице).

1. III 1936.

ПРИСНИ ПРИЈАТЕЉИ

П: Викториен Сарду. Пр: Милутин И. Стојановић. Р: Никола Динић, Дир: Коцијан.

И: Живојин Вучковић (Косад), Ружица Петровићева (Цецилија), Ана Качаникова Леђанска (Јулија), Миомир Андрић (Доктор Толозан), Илија Конфино (Морис), Никола Динић (Марека), Десимир Перишић (Виње), Каја Ђорђевићка (Гђа Виње), Драгутин Тодић (Абдала), Вида Пешићева (Рафајло), Милица Динићка (Јованка), Ратко Васиљевић (Лансло), Петар Даничић (Ришојед), Душан Пешић (Лоран).

5. III 1936.

ПРЕКО МРТВИХ

П: Душан С. Николајевић. Р: Боривоје С. Стојковић.
И: Никола Динић (Јаков Стојановић), Милена Филиповићка (Зорка), Милица Динићка (Смиља), Илија Конфино (Драгослав), Момир Андрић (Стеван Јовановић), Мала Заза (Миодраг), Ратко Васиљевић (Г. Мика), Ружица Ковачевићка (Христина Петровић), Ана Качаникова Леђанска (Олга), Десимир Перишић (Слуга Лазар), Каја Ђорђевићка (Служавка).

12. III 1936.

КОД БЕЛОГ КОЊА

П: Оскар Блументал. Р: Никола Динић. Сц: Петар Даничић.

И: Никола Динић (Вичхелм Гизеке), Мила Јашекова (Отилија), Лела Јоковићка (Шарлота), Милена Филиповићка (Јозефа), Илија Конфино (Доктор Сидлер), Жарко Јоковић (Хинцелман), Милица Динићка (Клара), Вукашин Пешић (Леополд), Живојин Вучковић (Лојдл), Вида Пешићева (Рези), Гојко Глигоријевић (Пиколо у хотелу), Драгутин Тодић (Турист), Петар Даничић (Сеп), Каја Ђорђевићка (Кати), ратко васиљевић (Франц), Ружица Ковачевићка (Мирци), Ратомир Грашић (Контролор на броду), Јован Игњатовић (Портир), Душан Пешић (Мартин), Рајко Новаковић (Јозеф).

19. III 1936.

ЧАЈ КОД ГОСПОДИНА СЕНАТОРА

П: Иван Стодола. Пр: Андреј Вербацки. Р: Драгослав Кандић.

И: Гојко Глигоријевић (Балтазар Сливка), Ружица Петровићева (Сливкова), Ана Качаникова - Леђанска (Елена), Илија Конфино (Професор Сергије Иванович Лопушки), Драгутин Тодић (Др Хронек), Вукашин Пешић (Секера), Десанка Вучковићка (Госпођа министарка), Жарко Јоковић (Пискулиак), Десимир Перишић (Фиалка), Каја Ђорђевићка (Фиалкова), Живојин Вучковић (Поткан), Лела Јоковићка (Потканова).

26. III 1936.

ЈЕДАН ЧОВЕК МАЊЕ

П: Милан Ђоковић. Р: Боривоје С. Стојковић.

И: Живојин Вучковић (Јеврем Петровић), Милена Филиповићка (Јелена), Илија Конфино (Саша), Момир Андрић (Секретар), Вукашин Пешић (Петар Петронијевић), Мила Јашекова (Мила), Гојко

Глигоријевић (Лека), Каја Ђорђевићка (Кума), десимир Перишић (Аврам).

2. IV 1936.

КРВ НИЈЕ ВОДА

П: Грета и Жак Конфино. Р: Боривоје С. Стојковић.
И: Десимир Перишић (Цезар Тид), Лела Јоковићка (Амалија), Десанка Вучковићка (Марија), Драгутин Тодић (Др Јаков Леви), Драгослав Кандић (Клем), Вукашин Пешић (Клоц), Илија Конфино (Маркус) Живојин Вучковић (Милер), Петар Даничић (Рик), Каја Ђорђевићка (Ћа Леви), Жарко Јоковић (Полицајац), Вида Пешићева (Девојка).

7. V 1936.

ПЕЧАЛБАРИ

П: Антоније Ђ. Пановић. Р: Драгослав Кандић.
И: Драгослав Кандић (Јордан), Лела Јоковићка (Рајна), Мила Јашекова (Симка), Ратомир Грашић (Стојчо), Милена Филиповићка (Божана), драгутин Тодић (Костадин), Мала Заза (Кољчо), Живојин Вучковић (Стрика Кољо), Каја Ђорђевићка (Темковица), Ратко Васиљевић (Ранђел), Живојин Вучковић (Караман Атанас), Момир Андрић (Зафир), Десимир Перишић (Фидан), Вукашин Пешић (Стојан), Илија Конфино (Божин), Десимир Перишић (Ђоршо), (Народ, жене, момци, девојке).

8. V 1936.

КРВАВИ ЈАГЛУК

П: Димитрије Стеф. Нишлић. Р: Никола Динић.
И: Момир Андрић (Фазија), Вукашин Пешић (Муса Тора), Драгутин Тодић (Ајдин), Десимир Перишић (Стојан), Гојко Глигоријевић (Јања), Ана Качаникова Леђанска (Фатима), Ружица Петровићева (Зелида), Вида Пешићева (Мерима), Каја Ђорђевић (Шерифа), Мила Јашекова (Султанија), Милица Динићка (Ајша), Милена Филиповићка (Кадуна), Ружица Ковачевићка (Велика), Илија Конфино (Оца), Никола Динић (Јанча), Жарко Јоковић (Конзул), Живојин Вучковић (Продана душа), Лела Јоковићка (Бана Кадивка), Вида Пешићева (Доцка), Душан Пешић (Фијакерист), Ратомир Грашић (Жандарм).

23. IV 1936.

ЗАШТО СИКЕ, ЗАШТО... (СИКА ДИМИТРАЋЕВА)

П: Душан Цветковић. Р: Драгослав Кандић.
И: Вукашин Пешић (Лазар), Живојин Вучковић (Димитраћа Мита), Лела Јоковићка (Ката), Ружица

Петровићева (Сика), Жарко Јоковић (Ване), Милена Филиповићка (Васка), Вида Пешићева (Дара), Милица Динићка (Лена), Илија Конфино (Љуба), Десимир Перишић (Милан), Драгутин Тодић (Алекса), Десанка Вучковићка (Перса), Гојко Глигоријевић (Тодор), Петар Даничић (Риста), Момир Андрић (Мирелај), Ратко Васиљевић (Заптија), (Момци, девојке, свирачи). Ревиза, 1936, бр. 19, стр. 2.

30. IV 1936.

ПАРОЛА

П: Душан С. Николајевић. Р: Боривоје С. Стојковић.
Дир: Коцијан.
И: Момир Андрић (Ђорђе Јовановић), Никола Динић (Павле Јанкуловић), Драгутин Тодић (Митровић), Ана Качаникова Леђанска (Ружа), Десанка Вучковићка (Ружина мајка), Илија Конфино (Миловановић), Живојин Вучковић (Јоца Петровић), Вукашин Пешић (Први политичар), Десимир Пешић (Други политичар), Жарко Јоковић (Политичар из Хрватске), Гојко Глигоријевић (Рака), Ратко Васиљевић (Радисав), (лица у лудници): ратко васиљевић (В. Симовић), Вукашин Пешић (Петар Јоковић), Десимир Перишић (Руски пуковник), Илија Конфино (Симулант), Жарко Јоковић (Аврам), Јован Игњатовић (Лажни сведок), Никола Динић (Стари саветник), Живојин Вучковић (Лажни кнез), Петар Даничић (Мајор), Драгослав Кандић (Сликар), Душан Пешић ("историчар" луднице), Ратомир Грашић (Ћуталица), Гојко Глигоријевић (Лаза), Вида Пешићева (Софија), Лела Јоковићка (Аврамова жена), Милица Динићка (Мајорова жена).

1936-1937.

Аксел Нилсен: "Контушкова"
Бранислав Нушић: "Госпођа министарка", "Пут око света", "Београд некад и сад".
Карел Чапек: "Р.У.Р."
Ференц Молнар: "Велика љубав"
Оскар Вајлд: "Лепза леди Виндермир"
Ј. Веселиновић - Д. Брзак: "Ђидо"
Виктор Ришков: "Државни стан"
Валтер Хазанклевер по Оноре де Балзаку: "Гопсек"
Чарлс Клајн: "Професор музике"
Бора Станковић: "Коштана"
Илија Округлић - Сремац: "Шокица"
С. Сремац - С. Бунјић: "Зона Замфирова"
Душан Цветковић: "Јованча Мераклија"
Александар Бисон: "Госпођа Икс"

Н. В. Гогољ: “Женидба”, “Ревизор”
Руби Дон Томас Родригес: “Богати мајдан”
Ж. Б. П. Молиер: “Жорж Данден”
Радослав Веснић: “Господски дом”
Илија Станојевић: “Дорћолска посла”
Петар Петровић Пеција: “Пљусак”
Александар Дима Син: “Књегиња од Багдада”
А. де Лорд и П. Шен: “Наш попа код богатих”
Христилић по Милошу Цветићу: “Карађорђе”
Јосиф Фројденрајх: “Граничари”
Г. де Кајаве и Р. Де Флер: “Љубав бди”
Љубинко Петровић: “Суђаје”, “Девојачка клетва”
Светозар Ђоровић: “Зулумћар”
Стефан Костов: “Скакавци”
Стеван сремац - Веља Миљковић: “Ивкова слава”
Јанко Веселиновић: “Хајдук Станко”
Гастил Жил и Анри Фижер: “Заједнички живот”
Марсел Пањол: “Топаз”

5. IX 1936.

УЈЕЖ

П: Бранислав Нушић. Р: Никола Динић.
И: Никола Динић (Ђорђе Лазић), Ружица Петровићева (Марија), Ана Качаник- Леђанска (Дана), Вида Пешићева (Ружица), Гојко Глигоријевић (Заре), Жарко Јоковић (Марковић), Момир Андрић (Сима Сушић), Милица Динићка (Гђа Живановић), Десанка Вучковићка (Гђа Арсић), Милена Филиповићка (Гђа Спасић), Ружица Ковачевићка (Гђа Петровић), Лела Јоковић (Гђа Сушић), Зора Црногорчевићева (Гђа Коваловска), Каја Ђорђевићка (Служавка), Драгутин Тодић (Агент полиције), Десимир Перишић (Јован), Душан Пешић (Жандарм).
Азоркин Д., Ревизија, 1936, бр. 33, стр. 2.
Нишки нови лист, 1936, бр. 148, стр. 5.
2. XII 1936.

СТАРИ КАПЛАР

П: Адолф д'Енери и Филип Диманоар. М: Коцијан. Сц: Даничић и Грашић. Р: Драгослав Кандић.
И: Душан Кујунџић-Чича (Каплар Симон), Вукашин Пешић (Пјер Фрошар), Момир Андрић, Кандић (Генерал Рокберг), Конфино (Луциан), Глигоријевић, Јоковић, Милена Филиповић (Мајка), Ружица Петровић (Ема-Макија), Деса Вучковић (Служавка Лиза).
Ранђело, Нишки нови лист, 5. XII 1936, бр. 208, стр. 6.

8. XII 1936.

РИЂОКОСА

П: Шандор Лукачи. Р: Драгослав Кандић.
И: Ксенија Грујић (Шајговица), Вукашин Пешић (Андраш), Момир Андрић (Ферко), Милена Филиповићка (Агнеша), Вида Пешићева (Жофика), Гојко Глигоријевић (Јанко), Никола Динић (Кесег), Драгутин Тодић (Балинт), Ружица Петровићева (Ката Горопад), Митар Радић (Миша), Миодраг Ковачевић (Богљаш), Жарко Јоковић (Пети), Рајко Новаковић (Палко), Ружица Ковачевићка (Јулча), Каја Ђорђевићка (Шарика), јулија Пејновићева (Боришка), Зора Црногорчевићева (Губашиница), Лела Јоковићка (Чохаљиница).
Привредни лист, 1937, 28. VII
Ратомир Ранђеловић-Ранђело, Нишки нови лист, 12. XII 1936, бр. 209, стр. 7.

16. XII 1936.

ТАМО ДАЛЕКО

П: Милица Јаковљевић Мир-Јам. Р: Никола Динић.
И: Милена Филиповићка (Дана), Ружица Ковачевићка (Зора), Зора Црногорчевићева (Олга), Жарко Јоковић (Андра), Вида пешићева (Јела), Момир Андрић (Оберлајтнант), Гојко Глигоријевић (Јошка), Ружица Петровићева (Госпа Коса), Каја Ђорђевићева (Госпа Дара), Милица Динићка (Нада), Миодраг Ковачевић (Бранко), Жарко Котрошан (Љубиша), Јула Буквићева (Миша), Митар Радић (I војник), Бранко Стојановић (II војник), Драгутин Тодић (Рајко), Мала Заза (Мирко).
Ранђело, Нишки нови лист, 19. XII 1936, бр. 210, стр. 5.
24. XII 1936.

ТРИПУТ ВЕНЧАНИ

П: Ана Николсон. Р: Никола Динић. Сц: Даничић.
И: Никола Динић, Ж. Јоковић, Илија Конфино, Десимир Перишић, Живојин Вучковић, Милићевић, Видосава Пешић, Ружица Петровић.
Ранђело, Нишки нови лист, 26. XII 1936, бр. 211, стр. 5.
2. II 1937.

ДР

П: Бранислав Нушић. Р: Драгослав Кандић.
И: Никола Динић (Живота Цвијовић), Ружица Ковачевићка (Мара), Миодраг Ковачевић (Милорад), Видосава Пешићева (Славка), Гојко Глигоријевић (Ујка Благоје), Јелена Јоковићка (Гђа Спасојевићка), Тереза Плечити (Гђа Прокићка), Милена Филиповићка (Гђа Драга), Момир Андрић (Велимир Павловић),

Жарко Котрошан (Др Рајсер), Жарко Јоковић (Николић), Јулија Пејновићева (Клара), ... (Пепика), Милица Динићка (Сојка), Драгутин Тодић (Сојкин муж), Каја Ђорђевићка (Марица), Мала Заза (Девојче са букетом), Ратомир Грашић (Пиколо).
30. II 1937.

ГОСПОДСКИ ДОМ

П: Радослав Веснић. Р: Никола Динић.
И: Никола Динић (Јован Митровић), Милена Филиповић (Спасенија), Драгутин Тодић (Владимир), Момир Андрић (Живорад), Ружица Петровићева (Ана), Вида Пешићева (Јелена), Гојко Глигоријевић (Милан Илић), Милица Динићка (Наталија), Зора Црногорчевићева (Вера), Ксенија Грујић (Нина), Вукашин Пешић (Митар Петровић), Жарко Јоковић (Стеван Костић), Миодраг Ковачевић (Мирослав Матић), Митар Радић (Милован), Рајко Новаковић (Слуга).
6. II 1937.

НА ПОСЕЛУ

П: Владимир Александров и Михаило Старицки. Р: Драгослав Кандић. Дир: Коцијан.
И: Митар Радић (Охрим), Милена Филиповићка (Вустја), Ружица Петровићева (Маруша), Жарко Котрошан (Глиша), Вида Пешићева (Дарина), Вукашин Пешић (Потап), Миомир Андрић (Хома), Теа Плечити (Јелена), Мара Павловићева (Митица), Милица Динићка (Степанида), Гојко Глигоријевић (I грађанин), Жарко Јоковић (II грађанин), Милош Иштвановић (I момак), Никола Стефановић (II момак), Момчило Стефановић (III момак), Ина Кравец (I девојка), Љубица Ердџанова (II девојка), Каја Ђорђевићка (III девојка), Жарко Јоковић (I жандар), Гојко Глигоријевић (II жандар).
27. IV 1937.

САМОУБИЦА

П: Миливоје Ар. Поповић. Р: Драгослав Кандић.
И: Момир Андрић (Симић), Милена Филиповић (Жана Јеринић), Зора Црногорчевић (Беба Симић), Ружица Петровић (Марија), Илија Конфино (Рус), Нада Урбанова (Рускиња), Драгутин Тодић, Никола Динић.
Ревија: 29. IV 1937, бр. 217.
29. V 1937.

МАРИЈА КЋИ ПУКА

П: Фридрих Блум. М: Доницети. Дир: Г. Коцијан. Р: Драгутин Кандић.

И: Драгутин Тодић (Меран), Митар Радић (Луј), Милена Филиповићка (Маркиза), Гојко Глигоријевић (Филип), Милица Динићка (Анка), Момир Андрић (Труијон), Теа Плечити (Марија), Миоград Ковачевић (Лаграње), Митар Радић (Јапјеро), Жарко Катрошан (Антоан), Жарко Јоковић (Риганд), Каја Ђорђевићка (Шарлота), Вукашин Пешић (Пуковник), Ратомир Грашић (Десетар).
7. VIII 1937.

ЉУДИ НА САНТИ

П: Вилим Вернер. Р: Душан Ђ. Цветковић.
И: Душан Цветковић (Вацлав Јунек), Милена Филиповићка (Ана), Драгутин Тодић (Зденко), Зора Црногорчевићева (М. У. др Павле Јунек), Гојко Глигоријевић (Јирка), Вида Пешићева (Ханча), Жарко Јоковић (М. У. др Влад Рита), Лела Јоковићка (Тетка Мали), Миодраг Ковачевић (Франк Павелка), Вукашин Пешић (Франта Цикан), Жарко Катрошан (Др. Куделка), Мара Павловић (Служавка код Јунека).
Нишки нови лист, 7. VIII, 1937, бр. 242.
12. VIII 1937.

МАТУРА

П: Ладислав Фодор. Пр: Рад. и М. Веснић. Р: Драгослав Кандић.
И: Момир Андрић (Др. Стеван Хофенрајх), Никола Динић (Др Доминик Цибула), Жарко Јоковић (Др. Ерхарт Вилфингер), Душан Цветковић (Др Фенц), Гојко Глигоријевић (Др. Федерера), Драгутин Тодић (Др. Едмунд Шпиндлер), Тереза Плечити (Др Клотилда Вимер), Јулија Пјеновићева (Др Ана Мате), Ружица Петровићева (Ема Керн), Видосава Пешићева (Кети Сајдл), Каја Ђорђевићка (Дора Пасекер), Мара Павловићева (Фриди Фалк), Ружица Ковачевићка (Лујза Клајн), Љубица Ердџанова (Грета Вагнер), Митар Радић (Антон), Миоград Ковачевић (ото Крајнд).
Царић Свет., Ревија 1937, бр. 37, стр. 3.
19. VIII 1937.

СИЛЕ

П: Бранимир Тосић. Драм: М. Димићева. Р: Никола Динић.
И: Миоград Ковачевић (Ненад Бајкић), Момир Андрић (Бурказ), Душан Цветковић (Андрија Дреновац), Гојко Глигоријевић (Петровић), Жарко Котрошан (Дилберов), Ружица Ковачевићка (Јојкићка), Никола Динић (Сибин Мајсторовић), Милица Динићка

(Симка), Драгутин Тодић (Миле), Каја Ђорђевићка (Александра), Жарко Јоковић (Драгић Распоповић), Милена Филиповићка (Марина), Зора Црногорчевићева (Кока), Мара Павловићева (Станка Дреновац), Вукашин Пешић (Шуњевић), Митар Радић (Сељак са бразготином на лицу), Јелена Јоковићка (Жена са изношеним марамом), Петар Даничић (Деспотовац), Љубица Ердџанова (Служавка код Распоповићевих), Вукашин Пешић (Иследник), Сава Харитонович (Приправник), Митар Радић (Жандарм). 26. VIII 1937.

ТУЉЕ ДЕТЕ

П: В. Шкваркин. Пр: Николај Феодоров. Р: Душан Ђ. Цветковић.

И: Душан Цветковић (Караулов Сергеј Петровић), Ружица Петровићева (Олга Павловна), Видосава Пешићева (Мања), Жарко Котрошан (Прибилев фјодор Фјодоровић), Драгутин Тодић (Косћа), Миодраг Ковачевић (Јаков), Милена Филиповићка (Агрипина Семјанова), Каја Ђорђевићка (Зина), Гојко Глигоријевић (Сенечка Перчаткин), Љубица Ердџанов (Рајавузовка), Момир Андрић (Александар Мироновић), Вукашин Пешић (Риквинд), Петар Даничић (Сенечкин пријатељ), Рајко Новаковић (Писмоноша), Митар Радић (Старац), Мара Павловићева (Његова кћи). 9. IX 1937.

ВРАЧАРА

П: М. Мило. М: Даворин Јенко. Дир. Коцијан. Р: Драгутин Кандић.

И: Жарко Котрошан (Ласку Влад), Милена Филиповићка (Хрка), Вукашин Пешић (Шкиља), Жарко Јоковић (Гажу), Јулија Пејновићева (Вијорика), Каја Ђорђевићка (Анђео), Душан Цветковић (Брау), Гојко Глигоријевић (Цигански кмет), Петар Даничић (Свештеник), Драгутин Тодић (Сељак), Момир Андрић (I циганин), Миодраг Ковачевић (II циганин), Мара Павловићева (I сељанка), Лела Јоковићка (II сељанка), Мала Заза (I ђаволче), Јула Буквићева (II ђаволче), (Цигани, циганке, сељаци, сељанке). Царић Свет, Ривија, 1937, бр. 37, стр. 3. Нишки нови лист, 4. IX, 11. IX, 30. X 1937. 16. IX 1937.

ПРИВРЕМЕНА СЛОБОДА

П: Мишел Диран. Пр: Владета Драгутиновић. Р: Душан Цветковић.

И: Миодраг Ковачевић (Жерар), Момир Андрић (Барно), Гојко Глигоријевић (Дикру), Драгутин Тодић (Фогаре), Жарко Јоковић (Илен), Вукашин Пешић (Шеф агената Руле), Митар Радић (Инспектор Моан), Зора Црногорчевићева (мадлена Курота), Лела Јоковићка (Беноата), Љубица Ердџанова (Жанина). Нишки нови лист, 18. IX 1937, бр. 248. 23. IX 1937.

И ЛЕЛА ЋЕ НОСИТИ КАПЕЛИН

П: Милан Беговић. Р: Драгослав Кандић. М: Ј. Готовац. Дир: Плечити.

И: Зора Црногорчевићева (Лела), Драгутин Тодић (Божина), Милена Филиповићка (Ката), Драгослав Кандић (Јосо), Миодраг Ковачевић (Баре), Никола Динић (Фра Јере), Вукашин Пешић (Лекар), Ружица Ковачевићка (Занза), Каја Ђорђевићка (Дара Поповић), Теа Плечити (Шјора Фила), Жарко Котрошан (Писмоноша), Љубица Ердџанов (Пера), Јула Пејновићева (Домина), Гојко Глигоријевић (Јандрија), Лела Јоковићка (Луца), Гојко Глигоријевић (I момак), Митар Радић (II момак), Жарко Котрошан (III момак). Нишки нови лист, 2. X 1937, бр. 250, стр. 5. 30. IX 1937.

СВЕТ

П: Бранислав Нушић. Р: Никола Динић.

И: Никола Динић (Тома Милентијевић), Милена Филиповићка (Стана), Каја Ђорђевићка (Нада), Вида Пешићева (Јелкица), Гојко Глигоријевић (Сима), Ружица Петровићева (Гђа Живановићка), Милица Динићка (Гђа Томићка), Ружица Ковачевићка (Гђа Марта), Жарко Котрошан (Г. Стојановић), Драгутин Тодић (Учитељ музике), Јелена Јоковићка (Каја), Љубица Ердџанова (Ана), Бранко Стојановић (I носач), Рајко Новаковић (II носач), Мала Заза (Девојчица). 7. X 1937.

КИР ЈАЊА

П: Јован С. Поповић. Р: Душан Цветковић.

И: Душан Цветковић (Кир Јања), Ружица Петровићева (Јуца), Мара Павловићева (Катица), Миодраг Ковачевић (Мишић), Драгутин Тодић (Кир Дима), Митар Радић (Петар). 14. X 1937.

ЦВРЧАК НА ОГЊИШТУ

П: Чарлс Дикенс. М: Ј. Плечити. Р: Душан Цветковић.

И: Жарко Јоковић (Лектор), Момир Андрић (Џон Пирибингл), Зора Црногорчевићева (Мистерс Пирибингл), Миодраг Ковачевић (Непознати), Душан Цветковић (Калеб Племер), Вида Пешићева (Берта), Драгутин Тодић (Мистер Теклтон), Ружица Петровићева (Мистрес Филдинг), Каја Ђорђевићка (Мис Меј), Теа Плечити (Тили), Мара Павловићева (Феја), Митар Радић (Слуга).
15. X 1937.

ВРАЊАНЦИ НА ЈАДРАНУ

П: Душан Ђ. Цветковић. Дир: Ј. Плечити. Р: Д. Ђ. Цветковић.

И: Момир Андрић (Др. Анри Жоливије), Вида Пешићева (Жозет), Сава Харитонович (Мишел), Гојко Глигоријевић (Тодор Такић), Лела Јоковићка (Васка), Миодраг Ковачевић (Џанко), Милица Динићка (Нада), Мала Ружица Новаковић (Улична играчица), Н. Кнежевић (Улични свирач), Душан Ђ. Цветковић (Мате), Ружица Петровић (Певачица), Петар Даничић (Кафеџија), Душан Ђ. Цветковић (Свирач), Митар Радић (Јохан Клајн), Теа Плечити (Муци), Драгутин Тодић (Миливој), Вукашин Пешић (Петар), Никола Динић (Селим), Жарко Котрошан (Никола Стакић), Ружица Ковачевићка (Магда), Каја Ђорђевић (Ленче), Вукашин Пешић (Један певач), Жарко Јоковић (Јован Портир), Мара Павловићева (Розика), Жарко Котрошан (Келнер), Жарко Јоковић (Редар), Бранко Стојановић (I жандарм), Лазар Миладиновић (II жандарм), (Народ, свирачи, певачи и чочеци).
Нишки нови лист, 9. X 1937, бр. 251, стр. 6.
21. X 1937.

ПРИЗНАЊЕ

П: Франк Мар. Пр: Небојша М. Ћосић. Р: Драгослав Кандић.

И: Момир Андрић (Валтер Хернер), Зора Црногорчевићева (Карла Вандер), жарко Јоковић (Вонак), Драгутин Тодић (Др. Јашник), Вукашин Пешић (Др Хајнц), Митар Радић (Хрушек), Жарко Котрошан (Патингер), Гојко Глигоријевић (Шлитовац), Миодраг Ковачевић (Др Хејберг), Јулија Пејновићева (Гђа Карштубер), Вида Пешићева (Труда), Љубица Ердельнова (Риглер), Мара Павловићева (Секретарица др Хајберга), Рајко Новаковић (Пеци), Петар Даничић (Полицијски наредник), Ружица Ковачевићка (Гђа Родер), Никола Динић (Др Штебел).
Ривија, 1937, бр. 45, стр. 4.

Нишки нови лист, 30. X 1937, бр. 254, стр. 5.
28. X 1937.

МАМЗЕЛ НИТУШ

П: Анри Мелак и Албер Мијо. М: Херве. Дир: Јако Плечити. Р: Душан Ђ. Цветковић.

И: Теа Плечити (Дениза од Флавиња), Милена Филиповићка (Игуманија), Лела Јоковићка (Једна сестра), Каја Ђорђевићка (I ученица), Љубица Ердельнова (II ученица), Ружица Ковачевићка (III ученица), Мара Павловићева (IV ученица), Ружица Петровићева (V ученица), Ина Кравец (VI ученица), Душан Цветковић (Целестин), Вукашин Пешић (Мајор од Шатожибуса), Жарко Потрошан (Фернанд од Шамплатреја), Жарко Јоковић (Густав), Момир Андрић (Роберт), Драгутин Тодић (Лоро), Митар Радић (I војник), Никола Стефановић (II војник), Никола Динић (Управник позоришта), Гојко Глигоријевић (Редитељ), Вида Пешићева (Корина), Ружица Ковачевићка (Жамблета), Милица Динићка (Лидија), Љубица Ердельнова (Силвија).
Ривија, 1937, бр. 45, стр. 4.

Наш лист, 12. 11. 1937.

Нишки нови лист, 30. X 1937, бр. 254, стр. 5.
4. XI 1937.

КАПЕТАНОВО ДЕТЕ (ГОСПОДИН АЛФОНС)

П: Александар Дима Син. Р: Никола Динић.

И: Жарко Јоковић (Монтеглен), Момир Андрић (Октав), Митар Радић (Реми), Жарко Котрошан (Бедоне), Милена Филиповић (Рајмонда од Монтеглена), Ружица Петровићева (Гђа Гишар), Мала Ружица Новаковић (Адријана).
11. X 1937.

КАПЛАР МИЛОЈЕ

П: Бранислав Нушић. М: И. Зајц и Станислав Бинички. Дир: Плечити. Р: Никола Динић.

И: (у предигри): Драгутин Тодић (Велимир Стојановић), Митар Радић (Петар Јовић), Вукашин Пешић (Стеван Стојић), Јулија Пејновићева (Јелена Омерова), Мала Заза (Јованка), Момир Андрић (Милоје Стојићевић), Теа Плацети (Ката), Жарко Јоковић (Јеротије), Гојко Глигоријевић (Илија), Жарко Котрошан (Крста), (у комаду): Никола Динић (Тома Великић), Милица Динић (Рокса), Вукашин Пешић (Стојић), Јулија Пејановић (Јелена), Момир Андрић (Милоје Стојићевић), Миодраг Ковачевић (Станко), Каја Ђорђевић (Невенка), Вида Пешић (Лепа), Ружа

Ковачевићка (Стана), Мара Павловић (Живана), Теа Плечити (Милена), Ружа Петровић (Дуланка), Милена Филиповић (Маријана), Гојко Глигоријевић (Среја), Жарко Котрошан (Јован Поповић), Жарко Јоковић (Јеретије), Јован Кражић (Станмир), Драги Марковић (Стојан), Лаза Поповић (Миле), Митар Радић (Сава), Бранко Стојановић (Акробата), Миша Новаковић (Пеливан), (Народ, кловнови, свирачи).

25. XI 1937.

ПОКОЈНИК

П: Бранислав Нушић. Р: Никола Динић.
И: Момир Андрић (Павле Марић), Жарко Јоковић (Милан Новаковић), Никола Динић (Спасоје Благојевић), Вукашин Пешић (Г. Ђурић), Миодраг Ковачевић (Љубомир Протић), Драгутин Тодић (Анта), Драгослав Кандић (Младен Ђаковић), Жарко Котрошан (Миле), Гојко Глигоријевић (Аљоша), Митар Радић (Адолф Шварц), Зора Црногорчевић (Рина), Вида Пешићева (Вукица), Ружица Петровићева (Агиња), Митар Радић (I полицијски агент), Душан Цветковић (II полицијски агент), Каја Ђорђевић (Марија), Мара Павловићева (Ана), Љубица Ердџанова (Софија).

Нишки нови лист, 27. XI 1937, бр. 258, стр. 7.

9. XII 1937.

ТРИ СТАНКОВИЋА

П: Миливоје Предић. Р: Драгослав Кандић.
И: Миодраг Ковачевић (Јеврем Станковић), Жарко Јоковић (Димитрије Матић), Милена Филиповићка (Гђа Станковић), Теа Плечити (Гђа Мучић), Никола Динић (Томић), Вида Пешићева (Цица), Зора Црногорчевићева (Гђа Ела Јанковић), Жарко Котрошан (Лукић), Митар Радић (Сарић), Лела Јоковићка (Костићка), Вукашин Пешић (Др Милић), Ружица Ковачевићка (Удовица), Милица Динићка (Једна госпођа), Стеван Предријевац (Кочијаш), Драгутин Тодић (Агент за продају имања), Драгослав Кандић (Полицијски писар), Никола Стефановић (Индустријалац), Драгутин Тодић (Др Милосављевић), Жарко Котрошан (Др Јоцић), Момир Андрић (Поповић), Гојко Глигоријевић (Панта), Рајко Новаковић (Јанко), Љубица Ердџанова (Собарица), Мара Павловићева (Куварица), Бранко Стојановић (Жандарм).

16. XII 1937.

НАША РАБОТА

П: Сретен Динић. Р: Никола Динић.
И: Гојко Глигоријевић (Ставра), Ксенија Грујић (Стана), Каја Ђорђевићка (Ценка), Миоград Ковачевић (Циле), Ружица Ковачевић (Кева), Жарко Јоковић (Риста), Лела Јоковићка (Цилка), Вукашин Пешић (Ганчић), Момир Андрић (Данчић), Митар Радић (Димча), Драгутин Тодић (Мицко), Рајко Новаковић (Славко), Жарко Котрошан (Панта), Бранко Стојановић (Келнер), Драгиша Симовић (Мута), Лазар Миладиновић (Свирач).

Ревија, 1937, бр. 51, стр. 3.

19. XII 1937.

САН ДОБРОГ ДЕТЕТА

П: Душан Ђ. Цветковић. Р: Д. Ђ. Цветковић.
И: Вукашин Пешић (Павле), Лела Јоковићка (Јелена), Мала Заза (Мило), Ксенија Грујић (Ката), Јулија Пејновићка (Марија), Љубица Ердџанова (Принцеза), Жарко Котрошан (Дворјанин), Гојко Глигоријевић (Просјак), Теа Плечити (Вештица), Драгутин Тодић (Ђаво), Мара Павловићева (I ђаво), Вида Пешићева (II ђаво).

23. XII 1937.

ДИВЉУША

П: Стеван Геци. Р: Никола Динић.
И: Вукашин Пешић (Јован Чарнић), Ксенија Грујић (Перса), Момир Андрић (Миле), Теа Плечити (Босиљка), Милена Филиповић (Мара), Жарко Котрошан (Која), Жарко Јоковић (Мија Митровић), Јулија Пејновићева (Десанка), Никола Динић (Мита Грба), Милица Динићка (Ката), Гојко Глигоријевић (Марко), Илија Кнежевић (Стеван Бачвански), Рајко Новаковић (Паја Пиштић), Лела Јоковићка (Лела), Митар Радић (Поп Даша), Бранко Стојановић (Девер), Љубица Ердџанова (Деверуша), Драгутин Тодић (Кум), Јован Кражић (Стари сват), Лазар Миладиновић (Чича), Миодраг Ковачевић (Жица), Рајко Новаковић (Брка), Чауши, свирачи, гајдаш, народ).

Ратомир П. Ранђеловић: Нишки нови лист, 25. XII 1937, бр. 262, стр. 5.

31. XII 1937.

ВЕРЕНИК У НЕПРИЛИЦИ

П: Ото Вајнер. Р: Душан Ђ. Цветковић.

И: Момир Андрић (Тома), Каја Ђорђевић (Лили), Миодраг Ковачевић (Мирко), Ружица Ковачевић (Тереза).

ТЕТКА ИЗ ПАЛЕСТИНЕ

П: Глингер и Таусиг. Р: Душан Цветковић.

И: Жарко Јоковић (Валдемар), Зора Црногорчевићева (Амалија), Ружица Петровићева (Сара Валцер), Драгутин Тодић (Жан), Вукашин Пешић (Август Мозезбарт).

20. I 1938.

НА БОЖЈЕМ ПУТУ

П: Ахмед Муратбеговић. Р: Никола Динић.

И: Драгослав Кандић (Омер бег Мдризбеговић), Милена Филиповићка (Арифа), Вида Пешићева (Лејла), Жарко Јоковић (Сефет), Драгутин Тодић (Исмет), Ружица Петровићева (Зухра), Каја Ђорђевићка (Мина), Миодраг Ковачевић (Ћамил бег), Мара Павловићева (Есма), Милица Динићка (Најла), Душан Цветковић (Хасан), Бранко Стојановић (I носач), Лазар Миладиновић (II носач).

10. II 1938.

СЛЕПА БОГИЊА

П: Ернст Толер. Пр: Јован Гец. Р: Драгослав Кандић.

И: Драгутин Тодић (Др Франц Фербер), Милица Динићка (Лутка - Бети Фербер), Мала Заза (Лора Фербер), Зора Црногорчевићева (Ана Герст), Ружица Петровићева (Марија Хакер), Момир Андрић (Макс Франке), Жарко Јоковић (Фластерер), Никола Динић (Блазенклепфер), Митар Радић (Председавајући), Драгослав Кандић (Државни тужилац), Миодраг Ковачевић (Бранилац), Вукашин Пешић (Професор), Мита Радић (Сељак), Теа Плечити (I поротник), Љубица Ердељанова (II поротник), Рајко Новаковић (III поротник), Милош Иштвановић (IV поротник), Степан Предријевац (V поротник), Душан Цветковић (VI поротник), Жарко Котрошан (VII поротник), Јулија Пејановићка (I робијашница), Ружица Ковачевићка (II робијашница), Вида Пешићева (III робијашница), Каја Ђорђевићева (IV робијашница), Љубица Ердељанова (V робијашница), Гојко Глигоријевић (Робијаш), Душан Пешић (Стражар), Ксенија Грујић (настојница), Гојко Глигоријевић (Судски извршитељ), Милена Филиповићка (Жена писмоноше), Жарко Котрошан (Учитель), Љубица Ердељанова (Циганка).

17. II 1938.

ПОДВАЛА

П: Милован Ђ. Глишић. Р: Никола Динић.

И: Душан Цветковић (Вуле), Митар Радић (Сретен), Никола Динић (Вуле Пупавац), Гојко Глигоријевић (Неша), Миодраг Ковачевић (Живан Кесерић), Жарко Котрошан (Ранко), Момир Андрић (Петко), Драгутин Тодић (Видак), Душан Пешић (Драгић), Вукашин Пешић (Пуја), Милица Динићка (Смиљка), Ксенија Грујићка (Стана), Теа Плечити (Драга), Ружица Петровићева (Нера).

20. II 1938.

ЦРКВЕНИ МИШ

П: Л. Фодор. Пр: Никола Половина. Р: Драгослав Кандић.

И: Миодраг Ковачевић (Барон Тома од Урлиха), Гојко Глигоријевић (Барон Франц од Урлиха), Никола Динић (Граф Фридрих од Талхајма), Митар Радић (Феликс), Душан Цветковић (Шници), Вида Пешићева (Суза Сакс), Каја Ђорђевићка (Оли Фрај), Жарко Котрошан (Г. Квапил), Жарко Новаковић (Служитељ).

24. II 1938.

АДИЕ МИМИ

П: Александар Енгел и Јулије Хорст. М: Ралф Банатски. Дир: Јанко Плечити. Р: Драгослав Кандић.

И: Душан Цветковић (Председник банке), Теа Плечити (Ема), Жарко Котрошан (Секретар), Зорка Црногорчевић (Милка), Драгутин Тодић (Њен отац), Јулија Пејановић (Мими), Митар Радић (Егзекутор), Гојко Глигоријевић (Слуга у банци), Душан Пешић (Лакеј), Вукашин Пешић (Комесар), Жарко Јоковић (Детектив), Љубица Ердељанова (Ружа), Мара Павловићева (Катица), Ина Кравец (I дактилографкиња), Каја Ђорђевићка (II дактилографкиња), Ксенија Грујићка (III дактилографкиња), Вида Пешићева (IV дактилографкиња), Ружица Петровићка (V дактилографкиња), Милица Данићка (VI дактилографкиња), Љубица Ердељанова (VII дактилографкиња), Мара Павловићева (VIII дактилографкиња), Ружица Петровићева (I госпођица), Вида Пешићева (II госпођица), Каја Ђорђевићка (I герла), Вида Пешићева (II герла), Мара Павловићева (III герла), Јула Буквићева (IV герла).

10. III 1938.

ТАРТИФ

П: Молијер. Пр: Јован Ђорђевић. Р: Никола Динић.
И: Ксенија Грујићка (Гђа Пернелова), Никола Динић (Оргон), Зора Црногорчевићева (Елмира), Жарко Јоковић (Дамис), Вида Пешићева (Маријана), Миодраг Ковачевић (Валерије), Момир Андрић (Клеант), Драгутин Тодић (Тартиф), Ружица Петровићева (Дорина), Гојко Глигоријевић (Лојал), Митар Радић (Чиновник полиције), Мара Павловићева (Филпота).

24. III 1938.

ЦРВЕНЕ РУЖЕ

П: Алдо Де Бенедети. Пр: Ј. Атијас. Р: Драгослав Кандић.

И: Зора Црногорчевићева (Марина Верани), Момир Андрић (Инж. Алберто Верани), Драгутин Тодић (Др Томазо Савели), Мара Павловићева (Розина), Рајко Новаковић (Цвећарски момак).

31. III 1938.

ВОДА СА ПЛАНИНЕ

П: Радомир Плаовић и Милан Ђоковић. Р: Никола Динић.

И: Миодраг Ковачевић (Станоје Јовић), Никола Динић (Посланик), Момир Андрић (Председник општине), Сава Харитонович (Милош), Вида Пешићева (Гордана), Драгутин Тодић (Ћата), Јосиф Бакотић (Учитель), Јосиф Бакотић (Инжењер), Митар Радић (Судија), Митар Радић (Ћала), Милица Динићка (Госпа Јула), Жарко Јоковић (Никола), Вукашин Пешић (Живан), Гојко Глигоријевић (Милоје), Милош Иштвановић (Јован), Ксенија Грујићка (Живана), Душан Пешић (Сведок), Богосав Војиновић (Петар), (Сеоски младићи, сељанке, судски писар, пандур, деца).

10. IV 1938.

УОБРАЖЕНИ БОЛЕСНИК

П: Молијер. Пр: Богдан Поповић. Р: Никола Динић.
И: Никола Динић (Арган), Милена Филиповић (Белина), Теа Плечити (Анжелика), Мара Павловић (Лујзица), Вукашин Пешић (Бералд), Жарко Котрошан (Клеант), Жарко Јоковић (Г. Диафоарус), Гојко Глигоријевић (Тома Диафоарус), Драгутин Тодић (Г. Пиргон), Митар Радић (Г. Флоран), Миодраг Ковачевић (Г. Бонфоа), Милица Динић (Тоанета).

14. IV 1938.

ЕМАНЦИПОВАНА ПОРОДИЦА

П: Милица Јанковић Мир-Јам. Р: Драгослав Кандић.
И: Вукашин Пешић (Пера Петровић), Зора Црногорчевићева (Миленија), Вида Пешићева (Лола), Драгутин Тодић (Луле), Јула Буквићева (Гуга), Мара Павловићева (Боба), Момир Андрић (Газда Тома), Милена Филиповићка (Манасија), Каја Ђорђевићка (Гђаца Заза), Миодраг Ковачевић (Г. Власта), Јулија Пејановићева (Гђа Савић), Теа Плечити (Ђица Лазић), Љубица Ердџанова (Гувернанта), Гојко Глигоријевић (Мата), Ксенија Грујићка (Николија), Ружица Петровићева (Марица).

28. IV 1938.

НЕЧИСТА КРВ

П: Б. Станковић. Драм: Р. Динуловић. Р: Драгослав Кандић.

И: Драгутин Тодић (Ефенди Мита), Ксенија Грујићка (Тодора), Зора Црногорчевићева (Софка), Лела Јоковићка (Магда), Вукашин Пешић (Марко), Милена Филиповићка (Стана), Гојко Глигоријевић (Томча), Вида Пешићева (Миленија), Момир Андрић (Арса), Никола Динић (Тоне), Жарко Котрошан (I момак), Јосиф Бакотић (II момак), Миодраг Ковачевић (III момак), Милош Иштвановић (IV момак), Богосав Војиновић (V момак), Митар Радић (Ванко), Жарко Јоковић (Арнаућин), Јулија Пејновићева (I снаја), Ружица Петровићева (II снаја), Мара Павловићева (III снаја), Теа Плечити (IV снаја), Жарко Котрошан (Стари сват), Миодраг Ковачевић (Кум), Жарко Јоковић (Циганин), Љубица Ердџанова (I ашчика), Каја Ђорђевићка (II ашчика), Милица Динићка (III ашчика), Петар Пешић (Сељак), (Народ, сељаци, сељанке, цигани).

5. V 1938.

ЈЕСЕЊИ МАНЕВАР

П: Бакоњи и Богдански. М: Емерих Калман. Дир: Јанко Плечити. Р: Драг. Мих. Кандић.
И: Никола Динић (Генерал Лоханај), Мара Павловићева (Треска), Јулија Пејновићева (Бароница Риза Марбах), Момир Андрић (Фон Емерих), Жарко Котрошан (Фон Леренти), Миодраг Ковачевић (Елекеш), Јосиф Бакотић (Валерштајн), Теа Плечити (Мароши), Драгутин Тодић (Вираг), Вукашин Пешић (Тури), Гојко Глигоријевић (Фекете), Драгутин Тодић (Молнар), Жарко Јоковић (Старке), Митар Радић

(Лајош), Каја Ђорђевићка (Гђа фон Берген), Љубица Ердѣљанова (Контеса Олга), Богосав Војиновић (Поручник Струмфрид), Милош Иштвановић (Поручник Фелсег), Никола Стефановић (Поручник Јуричић), Момчило Стефановић (Поручник Кеплер), Душан Пешић (Кадер Фриц), Богобој Варађан (Први пешак), Рајко Новаковић (Други пешак), Бранко Стојановић (Трећи пешак), (Господа, госпође, сељаци, војници).

Ревија, 1938, бр. 38, стр. 4.

12. V 1938.

СЛУЧАЈ С УЛИЦЕ

П: Гено Сенечић. Р: Никола Динић.

И: Зора Црногорчевићева (Мира), Миодраг Ковачевић (Виктор), Никола Динић (Фијакер број 7), Вукашин Пешић (Алфред), Жарко Јоковић (Комесар), Мара Павловићева (Аница), Драгутин Тодић (Новинар), Јулија Пејновићева (Сестра помоћница), Момир Андрић (Полицијски чиновник), Гојко Глигоријевић (Шофер), Ружица Петровићева (Лукетићка), Каја Ђорђевићка (Франка), Јосиф Бакотић (Човек у црвеном), Љубица Ердѣљанова (Гђица у белом), Вида Пешићева (Прва “она госпођа”), Милена Филиповићка (Друга “она госпођа”), Душан Цветковић (Старчић), Рајко Новаковић (Чиновник Округног уреда), Митар Радић (Подводник Округног уреда), Лела Јоковићка (Старија жена), Теа Плечити (Млада жена), Милица Динићка (Собарица), Жарко Котрошан (Певач са грамофонским рогом), Јула Буквићева (Дечак), Душан Пешић (Стражар).

ОСЛОБОЂЕЊЕ КОСТЕ ШЉУКЕ

П: Петар С. Петровић. Р: Никола Динић.

И: Миодраг Ковачевић (Раде Шпановић), Милена Филиповићка (Милица), Драгутин Тодић (Коста Шљука), Мала Заза (Нико), Јула Буквићева (Миле), Гојко Глигоријевић (Јован), Жарко Јоковић (Начелник), Ружица Петровић (Снаша), Рајко Новаковић (Пандур), Душан Цветковић (I судач), Вукашин Пешић (II судач), Митар Радић (Прокоп), Жарко Котрошан (I његов син), Богобој Варађан (II његов син), Душан Пешић (Јожи), Момир Андрић (Адам Џамбас), Јосиф Бакотић (Бирташ), Гојко Глигоријевић (I сељак), Илија Кнежевић (II сељак), Лазар Миладиновић (III сељак), Рајко Новаковић (Рус), Жарко Јоковић (Адвокат), Милош Иштвановић (Државни тужилац), Никола Динић (Бранилац), Рајко

Новаковић (Перовођа), Жарко Котрошан (Просјак), Вукашин Пешић (Поп), Боривоје Мијушковић (Петар).
2. VI 1938.

УЛИЧНИ ПЕВАЧИ

П: Паул Шерек. Драм: Ханс Сасман. Пр: В.

Живојиновић. Дир: Ј. Плечити. Р: Драгослав Кандић.

И: Јулија Пејновићева (Фани Брандл), Теа Плечити (Кати Шимзер), Жарко Котрошан (Линк), Јосип Бакотић (8Пфистерер), Вукашин Пешић (Венуш), Гојко Глигоријевић (Кристуфек), Митар Радић (Полицајац).
9. VI 1938.

КЛЕВЕТА

П: Душан Св. Николајевић. Р: Драгослав Кандић.

И: Жарко Јоковић (Иван Градојевић), Јулија Пејновићева (Његова жена), Миомир Андрић (I научник), Вукашин Пешић (II научник), Гојко Глигоријевић (III научник), Јосиф Бакотић (IV научник), Миодраг Ковачевић (I господин), Жарко Котрошан (II господин), Гојко Глигоријевић (III господин), Милош Иштвановић (III господин), Ружица Ковачевићка (Прва изасланица хуманих друштва), Милица Диничка (Друга изасланица), Љубица Ердѣљанова (Трећа изасланица), Драгутин Тодић (Ученик Градојевића), Вида Пешићева (Љубица), Митар Радић (Новинар), Ксенија Грујићка (Новинарка), Душан Цветковић (Чича Станоје), Митар Радић (Старији Градојевићев брат), Боривоје Мијушковић (Млађи Градојевићев брат), Милена Филиповићка (Домаћица), Ружица Петровићева (Клевета).

16. VI 1938.

АЈША

П: Светозар Ђоровић. Р: Драгослав Кандић.

И: Момир Андрић (Ахмед бег), Милена Филиповићка (Вохиба), Зора Црногорчевићка (Ајша), Каја Ђорђевићка (Златија), Ружица Ковачевићка (Катица), Јулија Пејновићева (Фатима), Љубица Ердѣљанова (Хајкуна), Миодраг Ковачевић (Ибрахим), Драгутин Тодић (Рашид бег), Ружица Петровићева (Неџаба), Боривоје Мијушковић (Чауш), Вида Пешићева (I девојка), Теа Плечити (II девојка), Мара Павловићева (III девојка), Милица Динићка (IV девојка), Ксенија Грујићка (V девојка), Ина Кравец (VI девојка), Јула Буквићева (VII девојка).

23. VI 1938.

УЗОРАН МУЖ

П: Авери Хопвуд. Р: Никола Динић.

И: Миодраг Ковачевић (Били), Ружица Петровићева (Маргарета), Драгутин Тодић (Жак), Каја Ђорђевићка (Бланша), Жарко Јоковић (Фред), Љубица Ердељанова (Мери), Жарко Котрошан (Харигант), Рајко Новаковић (Петар).

28. VI 1938.

БОЈ НА КОСОВУ

П: Јован Суботић. Р: Никола Динић.

И: Душан Цветковић (Цар Лазар), Вида Пешићева (Вукосава), Ружица Петровићева (Мара), Боривоје Мијушковић (Стеван), Жарко Котрошан (Југ Богдан), Миодраг Ковачевић (Милош Обилић), Жарко Јоковић (Вук Бранковић), Милош Иштвановић (Бошко Југовић), Вукашин Пешић (Бановић Страхиња), Митар Радић (Топлица Милан), Јосиф Бакотић (Срђа Злопоглеђа), Богобој Варађан (Косанчић Иван), Јосиф Бакотић (Војник), Никола Динић (Цар Мурат), Драгутин Тодић (Бајзит), Момир Андрић (Јусуф паша), Гојко Глигоријевић (Турчин), Богобој Варађан (Турски официр), Милош Иштвановић (Осман), (Официри, војници српски и турски).

22. IX 1938.

МИСТЕР ДОЛАР

П: Бранислав Нушић. Р: Никола Динић.

27. X 1938.

ДЕВОЈКА ИЗ БОЉЕ КУЋЕ

П: Лајош Зилахи. Р: Никола Динић.

3. XI 1938.

ПОСЛЕДЊИ ЛОРД

П: Фалена Уго. Р: Никола Динић.

10. XI 1938.

УСЕДЕЛИЦА

П: Андре де Пере-Шапи. Р: Никола Динић.

17. XI 1938.

СРЕЋАН БРАК

П: М. Тигер. Р: Никола Динић.

24. XI 1938.

ПОП ЋИРА И ПОП СПИРА

П: Стеван Сремац. Р: Никола Динић.

8. XII 1938.

КРАДЉИВАЦ

П: Берстен Анри. Р: Никола Динић.

1. I 1939.

ЗИДАЊЕ РАВАНИЦЕ (ЗАДУЖБИНА ЦАРА ЛАЗАРА)

П: Милорад П. Шапчанин. Р: Драгослав Мих. Кандић.
Дир: Густав Коцијан

И: Жарко Јоковић (Цар Лазар), Милена Филиповић (Царица Милица), Зора Црногорчевић (Вукосава), Мила Ерцеговић (Мара), Бранко Крсенијевић (Стеван), Никола Динић (Југ Богдан), Јосиф Бакотић (Миљко), Захид Налић (Бошко), Жарко Котрошан (Влајко), Илија Конфино (Дамјан), Гојко Глигоријевић (Војин), Милош Иштвановић (Огњен), Живојин Станковић (Звонимир), Богосав Војиновић (Милош), Јован Кражић (Растко), Миодраг Ковачевић (Милош Обилић), Иван Ђурђевић (Вук Бранковић), Вукашин Пешић (Хомољанин Живко), Драгољуб Марковић (Коњичанин Ивко), Драгутин Тодић (Раде Неимар), Митар Радић (Патријарх Јеврем), Душан Цветковић (Игуман Арсеније), Момир Андрић (Драго, златар), Јулија Пејновићева (I снаја Југ Богдана), Лела Јоковићка (II снаја Југ Богдана), Милица Динићка (III снаја Југ Богдана), Ружица Петровић-Тодић (IV снаја Југ Богдана), Вида Пешићева (V снаја Југ Богдана), Ксенија Грујућка (VI снаја Југ Богдана), Ружица Ковачевић (VII снаја Југ Богдана), Љубица Ердељанова (VIII снаја Југ Богдана), Теа Плецити (IX снаја Југ Богдана), Јула Буквићева (I дворска дама), Ина Кравец (II дворска дана), Олга Предријевац (III дворска дама), Каја Ђорђевићка (IV дворска дама), Богобој Варађин (Голубан), Сима Јанићијевић (Пустињац).

26. I 1939.

НАРОДНИ ПОСЛАНИК

П: Бранислав Нушић. Р: Никола Динић.

2. II 1939.

НА ЛЕЂИМА ЈЕЖА

П: Јаковљевић Стеван. Р: Динић Никола.

9. II 1939.

МАЛА ФЛОРАМИ

П: Иво Тијардовић. Р: Милан Стојановић.

9. III 1939.

ЖЕНИДБА СА ПРЕПРЕКАМА

П: Жан де Летраз. Пр: М. Стојановић. Р: Н. Динић.

И: Ружица Тодић, Милена Филиповић, Вида Пешић, Каја Ђорђевић, Никола Динић, Сима Јанићијевић, Вукашин Пешић, Илија Конфино.

Нишки нови лист, 8. III 1939, бр. 386, стр. 3

Нишки нови лист, 11. III 1939, бр. 387, стр. 3.
16. III 1939.

РАДНИЧКИ ДОЛ

П: Гено Р. Сенечић. Р: Милан Стојановић.
30. III 1939.

ВЛАСТ

П: Ружица Тодић (Мица), Вучковић (Жика), Пешић,
Бакотић, Ковачевић (Срески капетан), Глигоријевић
(Вића), Радић, Тодић, Цветковић, Конфино, Јоковић,
Бакотић, Филиповићка, Стојадиновићева, Станојевић.
Нишки нови лист, 1. IV 1939, бр. 393, стр. 3.
IV 1939.

ЕКВИНОЦИО

П: Иво Војновић. Р: Бора Стојковић. М: Сташа
Бинички.

И: Црногорчевићка (Мајка), Сима Јанићијевић (Иво),
Андрић, Филиповићка, Плечити, Ковачевићка,
Станојевићева (Аница), Јоковић.

Нишки нови лист, 8. IV 1939, бр. 395, стр. 4.
Нишки нови лист, 15. IV 1939, бр. 397, стр. 3
29. IV 1939.

ПАУЦИ

П: Иво Ћипико. Драм: Радивој А. Динуловић. Р:
Милан Стојановић.

И: Зора Црногорчевић, Ружица Тодић, Вида Пешић,
Милена Филиповићка, Вукашин Пешић, Каја
Ђорђевић, Илија Конфино, Драгутин Тодић, Миодраг
Ковачевић, Момир Андрић.

Нишки нови лист, 25. III 1939, бр. 391, стр. 3, 8. IV
1939, бр. 395, стр. 4, 22. IV 1939, бр. 399, стр. 3, 26. IV
1939, бр. 400, стр. 3, 29. IV 1939, бр. 401, стр. 3, 1. V
1939, бр. 402, стр. 3.
6. V 1939.

КАРЛОВА ТЕТКА

П: Томас Брандон. Р: Милан Стојановић.

И: Илија Конфино (Тетка), Гојко Глигоријевић, Мила
Ерцеговић.

Нишки нови лист, 10. V 1939, бр. 404, стр. 3.
13. V 1939.

ОБИЧАН ЧОВЕК

П: Бранислав Нушић. Р: Милан Стојановић.
15. V 1939.

ЗАШТО СИКЕ, ЗАШТО?

П. и Р: Душан Цветковић.

Нишки нови лист, 17. V 1939, бр. 406, стр. 3.

28. V 1939.

МОРАЛ ГОСПОЂЕ ДУЛСКЕ

П: Запољска Габријела. Р: Милан Стојановић.
1. VI 1939.

БОЈ НА ЧЕГРУ

П: Милетић Славко. Р: Милан Стојановић.
2. VI 1939.

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ВИДЕО СМРТ

П: Ефтимиу Виктор. Р: Милан Стојановић.
И: Жика Станисављевић, Никола Динић (Александар
Филимон), Жарко Јоковић (Леон), Сима Јанићијевић
(Ђорђе), Стојадиновићева, Милена Филиповић.
Нишки нови лист, 3. VI 1939, бр. 411, стр. 3, К.
10. VI 1939.

БР. 72

П: Лангер Франтишек. Р: Милан Стојановић.
И: Мила Ерцеговић.
17. VI 1939.

ВЛАСТЕЛИНКА ИЗ ШЕСТОНА

П: Бисон Александар - барклеј Флоранса. Р: Милан
Стојановић.
1939-1940.

Стефан Стефановић: "Смрт Уроша петог?"
Коста Трифковић: "Избирачица"
Јован Поповић Стерија: "Лажа и паралажа"
Бранислав Нушић: "Протекција"
Милован Глишић: "Два цванцика"
Драг. Илић-Јенко: "Прибислав и Божана"
Петар Пеција Петровић: "Мача"
Велимир Живојиновић: "Човек снује"
Ђорђе Иличић: "Набеђени калуђер"
Д. Стевановић-Јазмин: "Жижа кандилаш"
Алојзије Ремец: "Магда"
Иља Сургучев: "Јесење виолоне"
М. Водопјанов: "Пилотов сан"
Иван Стодола: "Каријера Јошка Пучика"
Франтишек Лангер: "Брак, д.с.о.ј."
А. Страшимиров: "Свекрва"
Јордан Јовков: "Борјана"
Габријела Запољска: "Жабица, Царевић"
Тудор Мусатеску: "Титаник валс"
Алфред Савоар: "Шта жена хоће и Бог хоће"
Андре Бирабо: "Пропуштена нежност"
Едмон Ростан: "Романтичне душе"
Хијасинто Бенавенте: "Мрзана"
Фридрих Шилер: "Разбојници"

Тереза Мегерле: “Чика Томина колиба”
Едуард Шелдон: “Роман једног живота”
Кит Винтер: “Мариела”
Владислав Буш - Фекете: “Из љубави недовољно”
Габор Дрегели: “Супруг госпођице”
Е. Сиглигети - Стојановић: “Војни бегунац”
Август Стриндберг: “Отац”
Карен Брамсон: “Професор Кленов”
Карло Голдони: “Слуга два господара”
Ж. Б. П. Молијер: “Господин Пурсоњак или Школа за жене”
Виљем Шекспир: “Како вам драго”
20. IX 1939.

РАСТАНАК НА МОСТУ

П: Р. Плаовић и М. Ђоковић. Р: Анте Шољак. Сц: Вернер.
И: Шољак, Андрић, Тодић, Ковачевић, Јоковић, Динић, Пешић, Јанићијевић, Миљковић, Геџ, Ковачевићка, Пешићева, Шекулинова, Аритоновичка.
Нишки нови лист, 23. IX 1939, бр. 443, стр. 3.
24. IX 1939.

НОВНА СМОТРА

П: Шкваркин. Р: А. Шољак. Сц: Вернер.
И: А. Шољак Страхов, Љубиша Стајчевић (Зверев), Драгутин Тодић (Игин), Сима Јанићијевић (Розано), Ружица Тодић, Мила Геџ, Вида Пешић, Олгица Стојадиновић (Љуба), Андрић (Верховски).
Нишки нови лист, 27. IX 1939, бр. 444, стр. 3
Нишки нови лист, 30. IX 1939, бр. 445, стр. 3.
5. X 1939.

НА ПОСЛЕДЊЕМ СПРАТУ

П: Алфред Жери. Р: Бора Стојковић.
И: Милена Филиповић, Мила Геџ, Каја Ђорђевић, Злата Стојчевић, Маша Миљковић, Олга Стојадиновић, Јула Буквић, Вукашин Пешић, Жарко Јоковић, Миодраг Ковачевић, Гојко Глигоријевић, Душан Цветковић, Станислав Миљковић, Сима Јанићијевић, Илија Конфино, Жарко Котрошан, Никола Гамезе, Б. Варађан.
Нишки нови лист, 4. X 1939, бр. 446, стр. 3
Нишки нови лист, 7. X 1939, бр. 447, стр. 3.
12. X 1939.

ПОКОНДИРЕНА ТИКВА

П: Ј. С. Поповић. Р: Никола Динић.
И: Цинта Аритонович (Фема), Вида Пешић, Злата Стојчевић, Вукашин Пешић, Гојко Глигоријевић, Сима

Јанићијевић. Илија Конфино, Ружица Тодић, Ружица Петровић (Сара).
Нишки нови лист, 11. X 1939, бр. 448, стр. 3
Нишки нови лист, 14. X 1939, бр. 449, стр. 3.
13. X 1939.

ГОСПОЊИЦА ЈУЛИЈА

П: Август Стриндберг. Р: Боривоје Стојковић. Сц: Љ. Вернер.
И: Зора Црногорчевић (Госпођица Јулија), Момир Андрић (Жан), Вида Пешић (Христина).
19. X 1939.

ИДИОТ

П: Ф. М. Достојевски. Р: Анте Шољак.
И: Љубиша Стојчевић (Кнез Мишкин), Мица Шекулин (Настасја Филиповна), Анте Шољак (Рогозин), Ковачевићка, Јоковићка, М. Миљковићка, Стојадиновићка, Ковачевић, Јоковић, Глигоријевић, Конфино, Вукашин Пешић.
Нишки нови лист, 18. X 1939, бр. 450, стр. 3
Нишки нови лист, 21. X 1939, бр. 451, стр. 3.
26. X 1939.

ГОСПОЊА СА КАМЕЛИЈАМА

П: Александар Дима Син. Р: Бора Стојковић.
И: Зора Црногорчевић (Маргарета), Илија Конфино (Арман), Момир Андрић (Арманов отац), Цинта Азитонович, Мила Геџ, Злата Стојчевић, Олга Стојадиновић, Каја Ђорђевић, Никола Динић, В. Пешић, Г. Глигоријевић, Ж. Јоковић, С. Јанићијевић, С. Миљковић, Ж. Котрошан, М. Радић.
Нишки нови лист, 21. X 1939, бр. 452, стр. 3
Нишки нови лист, 28. X 1939, бр. 453, стр. 3.
9. XI 1939.

ЗА НАРОДНО ДОБРО

П: Иван Цанкар, Р: Бора Стојковић.
И: Мица Шекулин, Злата Стојчевић, Ружица Тодић, Лела Јоковић, Никола Динић, Момир Андрић, Миодраг Ковачевић, Драгутин Тодић, Душан Цветковић, Вукашин Пешић, Илија Конфино, Ст. Миљковић, Жарко Котрошан.
Нишки нови лист, 8. XI 1939, бр. 456, стр. 3
Нишки нови лист, 11. XI 1939, бр. 457, стр. 3.
12. XI 1939.

СВАДБА КРЕЧИНСКОГ

П: А. Сухово-Кобилин. Р: Анте Шољак.
И: Анте Шољак (Кречински), Сима Јанићијевић (Распљув), Љубица Јовановић, Злата Стојчевић, Гојко

Глигоријевић, Станислав Миљковић, Миодраг Ковачевић.

Нишки нови лист, 15. XI 1939, бр. 458, стр. 3.
20. XI 1939.

ГОЛГОТА

П: Миливој Предић. Р: Бора Стојковић.

И: Милена Филиповић, Олга Стојадиновић, Ружица Тодић, Лела Јоковић, Вида Пешић, Душан Цветковић, Момир Андрић, Другутин Тодић, Гојко Глигоријевић, Станислав Миљковић, Божа Андрић, Жарко Котрошан, Стојчевић.

Нишки нови лист, 22. XI 1939, бр. 460, стр. 3

Нишки нови лист, 25. XI 1939, бр. 461, стр. 3.

30. XI 1939.

ИБИШ-АГА

П: Стеван Сремац. Р: Предраг Динуловић. Сц: Вернер.

И: М. Андрић (Ибиш-ага), Д: Цветковић (Ставрија), М. Филиповић (Гица), Стојковићка (Калина), Тодићка (Зага), М. Ковачевић (Србић), Пешић (Калча), Стојадиновићка (Сика), Јовановићка (Кара), Тодић, Јанићијевић, Глигоријевић.

Нишки нови лист, 18. XI 1939, бр. 459, стр. 3.

Нишки нови лист, 29. XI 1939, бр. 462, стр. 3

Нишки нови лист, 2. XII 1939, бр. 463, стр. 3.

4. XII 1939.

ДОСАДАН СВЕТ

П: Едуар Пајерон. Р: Драгослав Кандић.

И: Љ. Јовановићева, Ц. Аритонович, Олга Стојадиновић, Мила Гец, Маша Миљковић, Љ. Стојчевић, М. Андрић, Сима Јанићијевић, М. Ковачевић.

Нишки нови лист, 6. XII 1939, бр. 464, стр. 3.

Нишки нови лист, 9. XII 1939, бр. 465, стр. 4, Н.

14. XII 1939.

ВЕЧНА МЛАДОСТ

П: Павле Шебешен. Р: Бора Стојковић. Сц. Вернер.

И: С. Јанићијевић, М. Шекулин, Вучковић, Стојчевић, Стојчевићка.

Нишки нови лист, 16. XII 1939, бр. 466-7, стр. 10.

22. II 1940.

КАД ЈЕ СРЕДА ПЕТАК ЈЕ

П: Милан Ђоковић и Радимир Плаовић. Р: Боривоје Стојковић.

И: Момир Андрић (Станојевић), Ж. Јоковић, М. Ковачевић, Тодићка, Ј. Гец, К. Ђорђевић.

Нишки нови лист, 24. II 1940.

1. III 1940.

МНОГАЈА ЉЕТА

П: Душан Николајевић. Р: Боривоје Стојковић.

Нишки нови лист, 3. III 1940.

10. III 1940.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

П: Ф. М. Достојевски. Драм: Делијер. Р: Боривоје Стојковић.

И: Д. Тодић (Раскољников), Олга Стојадиновић (Соња), М. Андрић (Порфирије), М. Филиповић (Пулхерија), М. Ковачевић (Свидригајев), Љ. Стојчевић (Разумихин), З. Стојчевићка (Дуња), Шољак (Мермеладов), Р. Ковачевић, Ј. Јоковићка, М. Динићка, Ж. Јоковић, С. Јанићијевић, Д. Цветковић, Ж. Вучковић, Радић, Котрошан, Гамец, Варацан.

Нишки нови лист, 13. III 1940, 16. III 1940.

1940-1941.

Божа Николајевић: "Догорели кров"

Миливоје Предић: "Пуковник Јелић"

Јосип Кулунџић: "Мистериозни Камић"

Мита Марковић: "У сукобима"

Воја Јовановић: "Наши синови"

Милован Глишић: "Подвала"

Толстој - Е. Гиро: "Ана Карењина"

Толстој - Батај: "Васкрсење"

Михаило Булгаков: "Нови Дом"

Балзак - Хазенклевер: "Меркаде"

Н. Судерман: "Част"

Ф. Лангер: "Периферија"

Карло Голдони: "Мирандолина"

Луиђи Пирандело: "Шта је истина"

Никодеми - Миранда: "Мала чуварка љубави"

В. Шекспир: "Сан летње ноћи"

Б. Нушић: "Светски рат"

Е. Скриб: "Чаша воде"

Љ. Бобић: "Породица Бло"

Ј. Поповић Стерија: "Зла жена"

Д. Илић: "Гости са села"

М. Васиљевић: "Хаџа Ђера"

Д. Цветковић: "Наши долазе"

21. XI 1940.

МАДАМ САН-ЖЕН

П: В. Сарду и Е. Мора. Р: Боривоје Стојковић.

И: Р. Тодић (Мадам Сан-Жен), М. Ковачевић (Наполеон), Д. Кандић (Лефевр), Д. Перишић (Савари), Ж. Котрошан (Пајпер), М. Јашекова (Каролина), В.

Пешић (Принцеза), Д. Вучковић, К. Ђорђевић, Ј. Јоковић, Р. Ковачевић, К. Грујић, Д. Цветковић, Г. Глигорјевић, М. Радић, М. Стојадиновић, Д. Новичић, М. Симић.

Нишки нови лист, 20. XI 1940.

20. III 1941.

СПИС БР. 516

П: Гено Сенечић. Р: Стојановић. Сц: Љубомир Вернер.

И: Никола Динић (Јанко Станић), Драгутин Тодић (др Валентин Станић), Ружица Тодић (Марија), Миленко Стојадиновић (Иво), Јула Буквић (Силвија), Мирко Симић (Адвокат), Десимир Перишић (Господин са полуцилиндром), Ксенија Грујић (Гђа Фаника).

Нишки нови лист, 22. III 1941, бр. 598, стр. 3, О.М.К.

4. X 1941.

ЗОНА ЗАМФИРОВА

П: Стеван Сремац. Драм: Сима Ј. Бунић. Р: Јосиф Срдановић.

И: Живојин Вучковић (Хаџи Замфир), Десанка Вучковић (Ташана), Олга Стојадиновић (Зона), Јелена Јоковић (Таска), Миодраг Ковачевић (Мане), Живка Срдановић (Дока), Душан Цветковић (Чорбаџи Ранђел), Сима Јанићијевић (Манулаћ), Вукашин Пешић (Ставра Јаре), Злата Стојчевић (Васка), Мирко Симић (Коте), Надежда Замфировић (Поте), Градимир Радослављевић (Прави цигански свирач), Десимир Перишић (Други цигански свирач), (Народ, момци, девојке, свирачи итд.).

5. X 1941.

ПОКОЈНИК

П: Бранислав Нушић. Р: Јосиф Срдановић.

И: Миодраг Аврамовић (Павле Марић), Стеван Јовановић (Милан Новаковић), Бранко Ђорђевић (Спасоје Благојевић), Вукашин Пешић (Г. Ђурић), Миодраг Ковачевић (Љубомир Протић), Сима Јанићијевић (Анта), Живојин Вучковић (Младен Ђаковић), Мирко Симић (Миле), Драгутин Тодић (Аљоша), Душан Цветковић (Адолф Шварц), Зора Црногорчевић (Рина), Каја Игњатовић (Вукица), Ружица Тодић (Агнија), Десимир Перишић (Први агент), Градимир Радосављевић (Други агент), Драгица Илић (Марија), Надежда Замфировић (Ана), Јелена Јоковић (Софија).

7. X 1941.

КОШТАНА

П: Борисав Станковић. М: Петар Ј. Крстић. Р: Јосиф Срдановић.

И: Бранко Ђорђевић (Хаџи Тома), Мирко Симић (Стојан), Жарко Јоковић (Арса), Драгутин Тодић (Митке), Душан Цветковић (Марко), Вукашин Пешић (Полицаја), Градимир Радосављевић (Цигански кмет), Живојин Вучковић (Гркљан), Радомир Шобота (Курта), Живка Срдановић (Ката), Олга Стојадиновић (Стана), Ружица Тодић (Васка), Злата Стојчевић (Коштана), Милена Филиповић (Салче), Јелена Јоковић (Магда).

Милошевић Милош: Српски народ, 1942, бр. 5, стр. 12.

Динић Велимир: Ново време, 1942, бр. 362, стр. 4.

Ново време, 30. IX 1942.

14. X 1941.

СВЕТ

П: Бранислав Нушић. Р: Јосиф Срдановић.

И: Бранко Ђорђевић (Тома Мелентијевић), Милена Филиповић (Стана), Олга Стојадиновић (Нада), Каја Игњатовић (Јелкица), Душан Цветковић (Сима), Лепосава Ђорђевић (Гђа Живановић), Мила Ерцеговић (Гђа Томић), Миодраг Ковачевић (Стојановић), Ружица Ковачевић (Гђа Марта), Мирко Симић (Учитель музике), Јелена Јоковић (Тетка Каја), Драгица Илић (Ана), Надежда Замфировић (Девојчица), Радомир Шобота (Први носач), Градимир Радосављевић (Други носач).

21. X 1941.

ИВКОВА СЛАВА

П: Стеван Сремац. Драм: Велимир Миљковић. Р: Јосиф Срдановић.

И: Душан Цветковић (Ивко), Јелена Јоковић (Кева), Ружица Тодић (Сика), Олга Стојадиновић (Мариола), Миодраг Ковачевић (Неко), Стеван Јовановић (Мирко), Ружица Ковачевић (Стевка), Вукашин Пешић (Кузман), Сима Јанићијевић (Милан Ружић), Драгица Илић (Наталија), Никола Динић (Калча), Живојин Вучковић (Курјак), Жарко Котрошан (Смук), Жарко Јоковић (Председник општине), Градимир Радосављевић (Пандур).

28. X 1941.

ПОРОДИЦА БЛО

П: Љубинка Бобић. Р: Јосиф Срдановић.

И: Бранко Ђорђевић (Јаблан), Лепосава Ђорђевић (Ната), Видосава Пешић (Косара), Милена Филиповић (Јабланова мати), Драгутин Тодић (Хаџи Ђорђевић), Мила Ерцеговић (Кума Цаја), Миодраг Ковачевић (Светозар Илић), Сима Јанићијевић (Дипломата), Вукашин Пешић (Чика Милован), Јелена Јоковић (Анка).

4. XI 1941.

МИРАНДОЛИНА

П: Карло Голдони. Пр: Богобој Руцовић. Р: Александар Черепов. Сц: Николај Моргуњенко.

И: Бранко Ђорђевић (Барон од Рипафрота), Душан Цветковић (Маркиз од Форлипополи), Живојин Вучковић (Гроф од Албариорита), Злата Стојчевић (Мирандолина), Нада Срећковић (Дејанира), Драгутин Тодић (Фабрицио), Вукашин Пешић (Баронов послужитељ)

11. XI 1941.

СКАМПОЛО

П: Дарио Никодими. Пр: Тодор Манојловић. Р: Александар Черепов. Сц: Николај Моргуњенко.

И: Миодраг Аврамовић (Тито Саки), Стеван Јовановић (Ђулио Бернини), Никола Гамерс (Ецисто), Душан Цветковић (Ђијоло), Вукашин Пешић (Непознати господин), Ружица Тодић (Емилија Бернини), Злата Стојчевић, Нада Срећковић (Франка), Каја Игњатовић (Скамполо).

18. XI 1941.

СУМЊИВО ЛИЦЕ

П: Бранислав Нушић. Р: Јосиф Срдановић.

И: Душан Цветковић (Јеротије Пантић), Милена Филиповић (Анђа), Рушка Будимовић (Марица), Драгутин Тодић (Вића), Бранко Татић (Жика), Мирко Симић (Милисав), Десимир Перишић (Таса), Радомир Шобота (Ђока), Градимир Радосављевић (Алекса Жуњић), Душан Стојковић (Газда Спаса), Светозар Цветковић (Газда Миладин), Миленко Стојадиновић (Јоса).

25. XI 1941.

УЛИЧНИ СВИРАЧИ

П: Паул Шурек. Драм: Ханс Сасман. Пр: В. Живојиновић. М: Марјан Козина. Према режији: Бојана Ступице. Сц: Николај Моргуњенко.

И: Каја Игњатовић, Љубица Раваси (Ана), Јелена Јоковић (Ружа), Жарко Котрошан, Миодраг Ковачевић (Миша), Сима Јанићијевић, Бранко Ђорђевић (Паја),

Десимир Перишић (Лаза), Градимир Радосављевић, Миленко Стојадиновић (Дане), Радомир Шобота, Душан Стојковић (Полицајац).

16. XII 1941.

ПАУК

П: Сем Бенели. Пр: Д. и А. Стојковић. Р: Јован Петровић.

И: Јован Петровић (Гроф Фабрицио ди Пођалто), Каја Игњатовић (Ђулијета), Сима Јанићијевић (Пјетро Галвани), Десимир Перишић (Бијађи), Мила Ерцеговић (Бини Мендола), Градимир Радосављевић (Антонио), Јулијана Буквић (Ђована).

23. XII 1941.

СПЛЕТКА И ЉУБАВ

П: Фридрих Шилер. Пр: Јован Ђорђевић. Р:

Александар Черепов. Сц: Николај Моргуњенко.

И: Стеван Јовановић (Председник фон Валтер), Јован Петровић (Фердинанд), Десимир Перишић (Дворски маршал фон Калб), Лепосава Ђорђевић (Леди Милфорд), Бранко Татић (Вурм), Бранко Ђорђевић (Милер), Добрила Џимић (Његова жена), Елка Петровић (Лујза), Блашка Дишљенковић (Софија), Драгутин Тодић (Кнежев коморник), Градимир Радосављевић (Коморник код фон Валтера), Миленко Стојадиновић (Слуга код леди Милфорд).

30. XII 1941.

НЕСУЂЕНИ ЗЕТОВИ

П: Славомир Настасијевић. Р: Јосиф Срдановић.

И: Каја Ђорђевић (Баба Милка), Злата Стојчевић (Бисерка), Вукашин Пешић (Живан), Светозар Цветковић (Здравко), Мирко Симић (Лика), Сима Јанићијевић (Мољац), Бранко Ђорђевић (Ристосије Миловановић), Душан Цветковић (Гаврило Поповић), Десимир Перишић (Павле Аламуња), Јулијана Буквић (Перица).

ЗАВРШНА РЕЧ

Више од једне деценије (1930–1941) у Нишу се развија изузетно бујан, динамичан, полетан, разноврстан и садржајан позоришни и уз њега културни живот.

Значајна уметничка традиција славног *Синђелића* представљала је темељ за стварање првог сталног позоришта у Нишу. Наиме, стварањем Моравске бановине са седиштем у Нишу створени су услови, на иницијативу првог бана Моравске бановине Ђорђа Несторовића, за оснивање Позоришта Моравске бановине. Фебруара 1930. конституисани су органи Управе позоришта, а убрзо донета и прва Правила Позоришта Моравске бановине која су кроз дванаест чланова дефинисала: име, састав и седиште, жиг-печат, састав и циљ позоришта, задатак, састав и функцију месних позоришних одбора, средства одбора и чланове, рад Скупштине. Банска управа доделила је овом позоришту симболичну годишњу субвенцију од 60.000 динара да би наредне године била повећана на 277.000. Исте године (1931) позориште је преименовано у Народно позориште Моравске бановине, а за управника је именован Радивоје Динуловић. У току ове године нишко Позориште добија прву сталну сцену – салу тек завршеног *Занатског дома* у Нишу у којој ће се задржати до 1939. године.

У периоду 1932–1934. на челу Народног позоришта Моравске бановине био је др Душан Милачић који је подигао

уметнички ниво позоришта критичким одабиром репертоара, нарочито страног. Нека од најзапаженијих глумачких имена овог периода су: Петар Христилић, Витомир Качаник, Јован Танић, Милан Војновић, Петар Милосављевић, Жарко Јоковић, Олга Илић, Нада Бандић, Ана Качаник Николић, Олга Стојадиновић Срдић...

Добијањем статуса државне установе (1. април 1936) и материјалне потпоре, уследиле су извесне промене у Народно позоришту Моравске бановине: побољшани су услови за рад; глумачки ансамбл је добио нове чланове; створени су услови за планско састављање репертоара, а два пута недељно игране су представе за народ са најнижом ценом.

Од 1937. до 1939. године у склопу позоришта деловала је и Оперета која је угашена јер није оправдала своје постојање у уметничком и финансијском погледу. У значајне тековине историје позоришта овог периода спада и добијање нове, наменске зграде (једна од четири у Југославији) Позоришта, која је свечано отворена 1. јануара 1939. године. У периоду 1936. године до почетка Другог светског рата, управници Народног позоришта Моравске бановине били су: Боривоје Стојковић (1934–1936), Драгослав Кандић (јануар–август 1937), Душан Цветковић (август–децембар 1937), Драгутин Павловић (30.12.1937–25.02.1939) и Боривоје Стојковић (9. август 1939–1941), његова друга управа.

Друга управа Боривоја Стојковића (9.8.1939–1941) заузима посебно место у историји Нишког позоришта, јер је тих година позориште достигло свој највиши

домет. Позоришна сезона 1939/40. била је једна од најуспешнијих и у прилог наведеног забележено је, да је у тадашњем Нишу, који је бројао око 40.000 становника, на 24 позоришне представе било присутно 15.000 гледалаца, тј. више од 600 гледалаца по представи. Поред редитеља Николе Динића, Драгослава Кандића, Боривоја Стојковића и Анте Шољака, за успешан рад Позоришта заслужни су веома квалитетни глумци високе уметничке вредности. Од великог броја глумаца (44) чланова глумачког ансамбла, истицали су се: Милица Динић, Милена Филиповић, Зора Црногорчевић, Видосава Пешићева, Вукашин Пешић, Гојко Глигоријевић, Миодраг Ковачевић, Драгутин Тодић, Жарко Јоковић, Илија Конфино, Сима Јанићијевић и др. Народно позориште Моравске бановине је, под тим називом, радило до 1. јула 1941. године, када је преименовано у *Обласно народно државно позориште у Нишу*. Под новим називом, позориште је наставило рад прилагођен ратним условима, истичући се хуманитарним карактером свог деловања.

Значај и улогу Нишког позоришта у целини, у културном, позоришном, националном, просветном и целокупном друштвеном животу, најсажетије је описао др Петар Волк речима:

Нишко позориште је увек било више од путујућег, амбициозније од других обласних, динамично у своме развоју, поносно на сопствену традицију, извесне специфичности у репертоару, са наглашеном пажњом према делима којима доминира локални менталитет и фолклорна традиција, увек отворено према правим ствараоцима у коме

су се глумци непрекидно поредили са онима који су наступали на овој и другим позорницама и тиме обезбеђивало напредак не само у изразу већ и у животу Србије.³³¹

Мишљења смо да ова оцена важи и за период којим смо се бавили у овој књизи.

Љиљана Ђуровић

---

³³¹ Волк, др Петар, *н.д.*, 494.

РЕГИСТАР ЛИЧНИХ ИМЕНА

Аврамовић, Миодраг: 29, 193, 235, 236
 Алексијевић, Властоје: 193
 Алмаши, Тихамер: 174
 Амиел, Денис: 187
 Андрић, Божидар: 181
 Андрић, В. Момир: 67, 111, 126, 140, 161, 181, 201, 215...232, 234, 235
 Арсеновић, Наталија: 158, 204
 Атанасијевић, Веља: 18, 19
 Атанасијевић, Константин Бата: 192, 193, 208

 Бабић, Олга: 40
 Бакотић, Јосиф: 143, 168, 229...232
 Балзак, Оноре де: 71, 131, 183, 223, 235
 Балковић, Драгутин: 35
 Бандић, Милан: 185, 213
 Бандић, Нада: 51, 54, 76, 77, 79, 80, 83, 84, 88...92, 110, 116, 211...213
 Баница, Светислав: 51
 Барбуловић, Софија: 29, 204, 206, 207, 211...214, 218
 Барјактаревевић Тоскић, Даринка: 29
 Барклеј, Флоранс: 169, 233
 Бачић, Љубиша: 194
 Бах: 32, 209
 Беговић, Милан: 84, 85, 155, 207, 216, 217, 226
 Бенедети, Алдо: 156, 229
 Бер, Жорж: 51
 Берковић, Ивка: 110, 117, 218, 219
 Бернар, Сара: 62, 63, 71
 Биро, Благоје: 68
 Бисон, Александар: 169, 212, 224, 233
 Богатинчевић, Павле: 29, 35, 37
 Богдановић, Катарина: 18

Бодански: 142
 Богић, Витомир: 64
 Божић, А.: 155
 Бојић, Милутин: 53, 75, 193, 211
 Борние, Анри де: 169
 Боротинска, Анастасија: 110, 216...218
 Бракић, Драг.: 149
 Брако, Роберт: 90, 214
 Брамсон, Карен: 67, 127, 221, 233
 Брандон, Томас: 169, 232
 Брзак, Драгомир: 29, 41, 212, 218, 223
 Брије, Евжен: 51, 208
 Буквић, Јулијана: 181, 187, 194, 208, 212, 213, 215...217, 219, 220, 222, 224, 226, 229...233, 235...237
 Буквић, Петар: 35, 204...210, 212
 Булгаков, Михаил: 150, 187, 235
 Бунић, Катарина: 29
 Бунић, Сима: 67, 98, 154, 200, 205, 218, 224, 235
 Бушфекете, Ласло: 107, 119

 Вајлд, Оскар: 131, 223
 Валожић, Душан: 15
 Васиљев, Душан: 94
 Величковић, Драгутин: 18
 Величковић, Милорад: 55
 Велмар Јанковић, Владимир: 61
 Верешчагин, Александар: 154, 184
 Вернеј, Луј: 51, 206, 208, 218
 Вернер, Виљем: 37, 69, 152, 156
 Вернер, Љубомир: 29, 35, 51, 166, 182, 234, 235
 Веселиновић, Јанко: 29, 41, 187, 212, 218, 223, 224
 Веснић, Радослав: 61, 105, 206, 210, 219, 224, 225
 Војновић, Иво: 42, 57, 61, 89, 169, 204, 232

Војновић, Милан: 51, 238
Волк, Петар: 6, 9, 194, 204, 239, 252
Вујић, Јоаким: 10, 11, 154, 160, 197, 205, 208

Вукашиновић, Мара: 193
Вучковић, Десанка: 50, 68, 110, 137, 181,
204...207, 216, 218...224, 235
Вучковић, Живојин: 66, 68, 111, 136, 138, 141,
145, 181, 194, 201, 204, 216...224, 232, 235,
236

Гамсон, В.: 149
Гашпаровић, Марија: 62
Гашпаровић, Олга: 62
Гете, Волфанг Јохан: 51, 161
Гец, Мила: 181, 233, 234
Гец, Стеван: 155, 228
Гимер, Анхелм: 162, 207
Гинић, Димитрије: 154
Глигоријевић, Братољуб: 29, 35, 36, 40, 80, 81,
83, 84, 92, 204...215
Глигоријевић, Гојко: 29, 35, 40, 66, 92, 111,
181...183, 204...235, 239
Глишић, Милован: 98, 100, 174, 187, 193, 219,
229, 233, 235
Гогољ, Николај Васиљевич: 36, 57, 61, 100,
215, 224
Гојковић, Боривоје: 18, 19, 29
Голдштајн, Морис: 18
Грданички, Славко: 60, 204
Греч, Вера: 170
Грујић, Ксенија: 181, 224, 225, 228...231, 235

Даничић, Петар: 51, 53, 88, 117, 126, 141,
204...224, 226, 227
Дворниковић, Владимир: 12
Девалије, Морис: 61
Делини, Коста: 63, 154, 159, 169, 199

Дескашев, Стеван: 174, 205
Дивјак, Љубица: 107, 217
Дикенс, Чарлс: 61, 156, 216, 226
Дима, Александар: 37, 41, 51, 156, 209, 224,
227, 234
Димитријевић, Александар: 18, 19
Димитријевић, Ђока: 18
Димитријевић, Мита: 176, 203
Димитријевић, Павле: 35
Димић, Мила: 155
Динић, Милица: 110, 156, 162, 181
Динић, Милена: 159
Динић, Никола: 68, 97, 98, 105, 110, 132, 172,
181, 182, 184, 185
Динић, Сретен: 155
Динуловић, Јелена: 35
Динуловић, Радивоје: 29, 30, 34, 35, 40, 41, 51,
53...55, 57, 65, 75, 77, 79, 81...86, 88, 94...97,
100, 151, 155, 169, 177, 200, 203
Динуловић, Слава: 29, 35, 40, 55, 94...96, 110
Диран, Мишел: 156, 226
Дојчиновић, Урош: 57, 83, 213
Доситеј, епископ: 18
Достојевски, Фјодор: 53, 201...2036, 235
Држић, Марин: 10, 170
Дугалић, Десанка: 56, 60, 206, 209, 213

Ђоковић, Милан: 100, 127, 155, 172
Ђорђевић, Бора: 8, 122
Ђорђевић, Душан: 171
Ђорђевић, Каја: 110, 145, 172, 181
Ђорђевић, Тихомир: 79, 101
Ђорђевић, Тихомир (етнолог): 8
Ђурђевић, Иван: 181, 232
Ђурић, Милош: 71

Енгел, Александар: 163

- Ердељан, Љубица: 168
 Ерцеговић, Мила: 181, 182
 Ефтими, Виктор: 169
 Еурипид: 161
- Жари, Алфред: 172
 Живановић, Даница: 193
 Живановић, Јеремија: 40, 82
 Живковић, Драгутин: 151, 161, 166
 Живковић, Ђорђе: 29
 Животић, Душан: 36, 54, 67...69, 99, 107, 186
- Запољска, Габриела: 169
 Зилахи, Лајош: 61, 169
 Зола, Емил: 71
 Зурина, Евгенија: 82, 171
- Ибзен, Хенрик: 41, 47, 48, 51, 75
 Иго, Виктор: 64, 71, 108, 124, 150, 169
 Илић, Жарко: 62
 Илић, Ј. Драгутин: 32
 Илић, Коста: 62, 199
 Илић, Олга: 42, 51, 62, 63, 64, 67, 83, 84, 89, 90, 199
 Илић, Станиша: 8, 203
 Иличић, Фотије: 58
 Илићановић, Димитрије: 18, 29
- Јаковљевић, Милица: 155
 Јаковљевић, Стеван: 169
 Јакшић, Ђуро: 69
 Јанић, Синиша: 8
 Јанићијевић, Сима: 170, 181, 182, 186, 187, 191, 201
 Јанојлић, Десанка: 29, 35, 40
 Јашекова, Милица: 99, 100, 110, 137, 181
 Јеврејинов, Николај: 107
 Јевтић, Бора: 108, 120, 172
- Јенко, Даворин: 166
 Јован, епископ др: 145, 152
 Јованесковић, Јелена: 35
 Јовановић- Штефи, Љубица: 181
 Јовановић, Велимир Веља: 149
 Јовановић, Ђока: 18, 140,
 Јовановић, Јован Змај: 94
 Јовановић, Милорад: 60, 75, 76
 Јовановић, Никола: 35
 Јовановић, Радисав: 35
 Јовановић, Тоша: 67, 162, 200
 Јовков, Јордан: 177
 Јокић, Исаије: 58
 Јоковић, Жарко: 51, 68, 88, 92, 111, 116, 117, 121, 137, 141, 166, 170, 172, 181, 182, 184, 185, 201
 Јоковић, Јелена: 68, 88, 110, 116, 137, 141, 145, 181, 201
 Јоксимовић, Никола: 35, 53, 66, 68, 184
 Јоцић, Даница: 29
- Кајаве, Гастон де: 87, 127
 Калик, Спира: 15
 Кандић, Драгослав: 29, 40, 43, 49, 51, 53, 58, 75, 83, 84, 88, 89, 92, 97, 110, 121, 125, 132, 136, 141, 144, 146, 149, 151, 152, 154, 158, 161, 165, 166, 172, 176, 181, 182, 194, 203
 Карађорђевић, Петар: 151
 Карађорђевић, Павле: 151
 Катајев, Валентин: 136, 150
 Качаник, Витомир: 51, 69, 70, 75, 83, 116
 Качаник, Николић, Ана: 51, 79, 83, 107, 110, 120, 138, 139, 141
 Кернер, Теодор: 41
 Клисаревић, Љиљана: 193
 Кноблаух, Едуард: 57, 61
 Ковачевић Богдановић, Ружица: 110, 136, 137, 139, 181, 201

- Ковачевић, Миодраг: 29, 40, 87, 88, 89, 90, 92, 153, 167, 170, 172, 181, 182, 183, 184, 194, 201, 203
Коен, Ерна: 35
Козачински, Емануил: 10
Козомара, Ђорђе: 29, 30, 49
Колесникова, Љиљана: 193
Конфино, Илија: 111, 125, 136...139, 167, 181, 182, 185, 191
Косор, Јосип: 69, 150
Костић, Јосиф: 151
Костић, Лаза: 98
Костов, Стеван: 126, 127
Котрошан, Жарко: 111, 164, 181, 201
Коцебу, Аугуст: 10
Коцијан, Густав: 126, 179, 180, 182
Кочић, Петар: 53
Кравченко, Игњат: 149
Краишћан, Јосип: 40, 82
Красић, Љубица: 161
Красојевић, Јанићије: 166
Крклец, Густав: 94
Крлежа, Мирослав: 37, 96
Крсмановић, Милка: 29
Крстић, Милован: 149
Крстоношић, Петар: 67
Кујунџић, Душан: 29, 35, 40, 42, 43, 51, 58, 59, 60, 75, 77, 82, 88, 92, 100, 110, 116, 117
Кујунџић, Јелена: 29, 40, 110
Кулунџић, Јосип: 187
Кунц, Миланов, Зинка: 171
Кутијаро, Емил: 51, 111
- Лазаревић, Лаза: 58
Лазић, Михаило: 58, 66, 67, 68, 98, 154
Лангер, Франтишек: 79, 169
Латраз, Жан де: 169
Ленђел, М. Антонио: 131, 150
- Лихтенберг, Вилхелм: 193
- Мајић Нешовић, Наталија: 110
Максимовић, Десанка: 94
Манерс, Хартли: 57, 107
Мар, Франк: 156
Марјановић, Ј. Стеван: 8, 119
Марковић, Даница: 29, 35, 40, 49, 57
Марковић, Деса: 29, 35, 40, 41, 57
Марковић, М.: 98, 200
Марковић, Мила: 187
Маршан, Леополд: 61
Масука, Велимир: 94
Матијевић, Роберт: 18, 29
Мелак, Анри: 163
Мијо, Албер: 163
Мило, М.: 163
Микић, Мила: 49, 54, 55, 75, 79, 71, 83, 87, 88, 92
Милачић, Душан: 51, 57, 60, 70, 71, 72, 82, 93
Миленковић, Д. Гане: 36
Милетић, Славко: 169
Милинковић, М. : 18, 82
Милићевић, Михаило: 111, 181
Милосављевић, Петар: 51, 52
Милошевић, Милош: 53
Милутиновић, Добрица: 15, 57, 60, 64, 85, 86, 170, 171, 180
Миљковић, Марија: 181
Миљковић, Станислав: 181
Митровић, Добри: 8
Мјасницки: 60
Молијер, Жан- Баптист Поклен: 41, 52, 67, 71, 156
Молнар, Ференц: 61
Мом, Сомерсет: 34, 105, 107
Мунц, Ђорђе: 15
Муратбеговић, Ахмет: 155

- Надворник, Емил: 57, 89, 92
 Налић, Захид: 143, 168
 Настасијевић, Славомир: 193
 Несторовић, Ђорђе: 18
 Ниелсен, Аксел: 127
 Никачевић, Светолик: 193
 Николајевић, Душан: 98, 127, 138, 140, 155, 176
 Николајевић, С. Божа: 187
 Николић, Атанасије: 11
 Николић, Божа: 30, 166
 Никшић, Стеван Лала: 15
 Нишлић, Димитрије: 58, 63, 98, 200
 Новаковић, Марко: 145, 151, 152
 Нушић, Бранислав: 15, 32, 34, 37, 41, 51, 53, 61, 65, 98, 105, 116, 120, 121, 127, 155, 158, 168, 169, 174, 183
- Огризовић, Д.: 66, 107
 Огризовић, Милан: 30, 41
 Оне, Жорж: 57, 61, 88
 Осиповић, Јаков: 97, 116
 Островски, Александар: 60, 61, 99
- Павић, Милорад: 8
 Павлов, Поликарп: 170
 Павловић, Коста: 145, 146, 165
 Павловић, Р. Драгутин: 146, 151, 165, 166, 168
 Пајерон, Едуард: 172
 Палигорић, Михаило: 8
 Панев(ић), Антоније: 127, 150
 Паштровић, Бранко: 146
 Пејновић, Јулија: 143, 181
 Пер Шапиа, Шарл де: 169
 Перишић, Десимир: 111, 122, 138, 139, 141
 Перовић, Иван др: 151
 Петровић, Петар Пеција: 105, 109, 162, 187
 Петровић, Петар Пеција (Млађи): 155
- Петровић, Даница: 29, 90, 110
 Петровић, Живојин: 192
 Петровић, Јован: 15
 Петровић, Љубомир Љубинко: 33, 66
 Петровић, Мина: 35
 Петровић, Милорад: 15
 Петровић, Тодић, Ружица: 68, 69, 110
 Пешић, Видосава: 110, 138, 181, 182, 185
 Пешић, Вукашин: 110, 159, 160, 161, 162, 181
 Пешић, Десимир: 161, 181
 Пешић, Михаило: 94
 Пијаде, Моша: 11
 Пиранделло, Луиђи: 135
 Плаовић, Раша: 151, 155, 172
 Плечити, Јарослав: 144, 164, 168
 Плечити, Тереза: 143, 164, 168
 Полевицка: 60
 Поповић Бабић Берта: 40
 Поповић, Јован Стерија: 15, 41, 53, 67, 100, 155, 174, 197
 Поповић, Б. Александар: 165
 Поповић, В.: 67
 Поповић, Лазар: 14
 Поповић, Миливоје: 8, 79, 123, 127
 Поповић, Шапчанин, Милорад: 150, 166, 169
 Поповић, Милош: 151
 Предић, Миливоје: 155, 174, 187
 Прендић, Милица: 186
 Протић, Ђорђе: 15
 Протић, Ђура: 40, 67, 94
- Радић, Митар: 143, 164, 201
 Раденковић, Добрица: 68, 184, 186
 Радовановић, Жика: 15
 Радосављевић, Крста: 35
 Радосављевић, Милан: 16
 Радосављевић, Ружица: 181
 Рајичић, Љубомир Чврга: 184

- Рајичевић, Милош: 154
Ранђеловић, Ратомир: 8
Расин, Жан: 107
Реј, Етјен: 57, 87, 127
Рембо, Артур: 71
Ризнић, Нада: 57, 60
Рина, Ита: 54, 183
Ристић, Жика: 194
Ристић, М.: 37
Руцовић, Богобој: 64, 199
- Савоар: 77
Самоковлија, Исак: 121
Санте, Гастон: 62
Сарду: 127, 137
Сенечић, Гено: 155, 169, 187
Симић, Мирко: 181
Симић, Стеван: 146
Скерлић, Јован: 8
Скок, Петар др: 71
Софокле: 161
Спасојевић, Милорад: 111
Срдановић, Јосиф: 192, 193
Сремац, Стеван: 9, 14, 15, 41, 61, 98, 155, 180
Сретеновић, Михаило: 158
Станковић, Бора: 29, 41, 60, 61, 67, 85, 98, 155, 169, 170, 193
Станковић, Раденко: 151
Станковић, Светозар: 151
Станојевић, Љуба: 62
Станојковић, А. Никола: 8
Стендал: 71
Стефановић Венцловић, Гаврил: 10
Стојадиновић, Миленко: 181
Стојадиновић Срдић, Олга: 51, 69, 201, 203
Стојановић, Милан: 168
Стојановић, Светислав: 8
- Стојковић, Боривоје: 8, 9, 93, 94, 96, 97, 99, 100, 102, 104, 107, 109, 115...118, 124, 132, 145, 171, 172, 176, 179, 180, 182, 186, 187, 191, 201, 203
Стојковић, М.: 98
Стојчевић Годоровић, Злата: 181, 201
Стојчевић, Љубиша: 181, 191, 201, 203
Стокић, Жанка: 170
Стриндберг: 41, 67, 174, 179, 183
Суботић, Јован др: 152, 155, 197
Судерман, Херман: 183, 187
Сухово-Кобилин, Александар: 174
- Танић, Јован: 41, 43, 49, 51, 53, 54, 57, 75, 77, 79, 80...92
Тасић, Таса: 29, 35
Тасић, Тома: 29,, 40
Татаринов, Всеволод: 146, 148
Тијардовић, Иво: 169
Тодић, Драгутин: 29, 111, 120, 137, 138, 141, 164, 181, 182, 184, 201, 203
Тодић, Ружица: 68
Тодоровић, Димитрије: 182
Толер, Ернст: 57, 61, 91, 156
Толстој, Лав Николајевич: 47, 54, 78, 80, 110, 161, 183, 187
Томић, Марко: 193
Топаловић, Душан: 159
Топаловић, Марија: 159
Торђански, Аспазија: 35, 36, 40
Торђански, Иван: 35, 36, 40
Трајковић, Никола: 193
Трбуховић, Ђука: 97, 110
Тригер, М.: 169
- Ћермило, Ђока: 18
Ћипико, Иво: 41, 169
Ћирић, Петар: 94, 98, 162

Торовић, Светозар: 155, 158, 168
Тосић, Бранимир: 94, 155

Урбанова, Нада: 110, 145
Урбанова, Невенка: 10
Урвенцев, Лав: 57, 61, 90

Фален, Уго: 169
Фелдман: 107, 185
Ферари, Ивана: 29, 758
Ферстер, Мајер: 54, 80
Филиповић, Душан: 159
Филиповић, Милена: 51, 110, 117, 137, 145,
159, 160, 161, 166, 167, 173, 181, 201
Флер, Кајава де: 61, 87
Флоранс, Б.: 169
Фодор, Ладислав: 159
Фрајденрајх, Јосип: 66, 197

Хазенклевер, Валтер: 57, 83, 131
Хајдушковић, Никола: 40, 41, 199
Хајдушковић, Катица: 200
Харитоновић, Јован: 98, 162, 199
Харитоновић, Хијацинта: 181
Харитоновић, Софија: 199
Хаџи Динић, Милош: 58
Хауард, Н.: 61
Хауптман: 37
Хет Васиљевић, Надежда: 181
Хопвуд, Авери: 156
Хорст, Јулије: 163
Христилић, Петар: 35, 51, 52, 53, 64, 67, 81,
83, 162

Цанкар, Иван: 53, 67, 169, 172
Цвејић, Жарко: 171
Цвејић, Никола: 171
Цветић, Милош: 161

Цветковић, Брана: 64, 109
Цветковић, Драгиша: 151, 161, 166
Цветковић, Душан: 29, 35, 40, 52, 61, 84, 110,
127, 132, 153, 154, 155, 158, 164, 165, 173, 180,
Цветковић, Љиљана: 193
Црногорчевић, Зора: 108, 110, 122, 135, 145,
164, 181, 182, 183
Црнојевић, Максим: 98

Чавдаревић, Славољуб: 193
Чапек, Карел: 131
Чемерикић, Јован: 148
Чендеш, Коста: 14
Черепов, Александар: 185, 192
Чехов, Антон Павлович: 161, 170

Швестка, Јарослав: 171
Шилер: 37, 161
Шкваркин, Всеволод: 156, 172
Шебешћан, Павле: 174
Шекспир, Виљем: 41, 51, 53, 54, 67, 75, 81,
161
Шекулин, Мица: 181
Шенхер, Карл: 36, 41, 100
Шерек, Паул: 163
Шољаќ, Анте: 172, 181, 182, 201
Шумаревић, Светислав: 8

SUMMARY

Nis stepped forward onto the cultural and historical stage of Serbia in the late 1880s. The oldest theatre in Nis was established only a decade after the liberation from the Turks on 11 March 1887, when it showed in public its first theatre performance *Brigands* written by Jovan Sterija Popovic. Until 1912, *Sindjelic*, the first theatre of Nis, gained reputation of the best traveling troop in Serbia and produced some of the best actors of that time (Dobrica Milutinovic). According to the Law on National Theatre in Belgrade from 1911 and the Legal Act on Traveling Troops from 1912, five regional traveling troops were formed; theatre *Trifkovic* being in charge of the southeastern region with the seat in Nis. After the First World War in 1918, theatre *Sindjelic* was revived for a short period of time, whereas in 1921, it came to merging of the theatre *Sindjelic* and the traveling theatre *Gundulic* (under management of Ljubomir Rajicic Cvruga) into *Privileged City Theatre of Nis*, thanks to the special solicitude of Branislav Nusic, a chief of the artistic department in the Ministry of Education of that time.

Djordje Nestorovic, the first ban of Morava Banovina (regional unit), overwhelmed with the theatre performance titled *Citizens from Leskovac in Paris* and the entire ensemble of the City Theatre of Bitola, came up with an idea to revive the permanent theatre in Nis, by merging the City Theatre of Nis and the City Theatre of Bitola. During the first session of the board for establishment of the permanent theatre building

and constitution of the permanent Theatre of Morava Banovina in Nis on 3 February 1930, administrative and supervisory boards were constituted and preparations were made for establishing the rules of the theatre. Soon (1930) the Theatre of Morava Banovina made new rules, which defined the following issues through twelve acts: name, composition and the seat of the theatre, its stamp seal, the composition and the aims of the theatre, its task, composition and the function of the local theatre boards, the board finances and members and the operation of the Assembly. In the beginning, Robert Matijevec was the theatre manager (1930), Radivoje Dinulovic was the main theatre director, while Petar Danicic and Ljubomir Verner were responsible for the scenography. Ban administration gave theatre a symbolic annual subsidy in the amount of 60 000 dinars, which was increased the following year to 277 000 dinars. The same year (1931) the theatre was renamed into the National Theatre of Morava Banovina, whose appointed director was Radivoje Dinulovic. During that year, the Theatre of Nis obtained its first permanent stage. After playing theatre pieces in various inns and other suitable halls (*Europe, Kasina, Russian Emperor, King*-former Green grammar school) a hall of the newly established *Craft house* in Nis was rented, which used to have a great hall with 400 seats in the pit and on the balcony where additional eight semi-circular lodges were placed as well. At that time new electric installations were installed in the theatre together with the theatre lighting. The repertoire in this period was varied and artistically imbalanced, while the acting ensemble consisted of the following prominent actors: Pavle Bogatincevic,

Bratoljub Gligorijevic, Gojko Gligorijevic, Dusan Cvetkovic, Toma Tasic, Djordje Kozomara, Ivan Tordjanski, Desa Markovic and Aspazija Tordjanski.

It was possible to notice new names in the ensemble, as well as the old ones of actors who had already achieved success at different stages in Nis: Petar Hristilic, Vitomir Kacanik, Jovan Tanic, Milan Vojnovic, Petar Milosevljevic, Zarko Jokovic, Olga Ilic, Nada Bandic, Ana Kacanik Nikolic and Olga Stojadinovic Srdic.

Upon gaining the status of a state institution (1 April 1936) and obtaining the material support, the National Theatre of Morava Banovina experienced certain changes: working conditions were improved, the acting ensemble received new members, conditions for planning of the repertoire were made, while theatre shows were played for the public twice a week at the lowest price. In November 1936, the Theatre participated successfully in the event *The Day of Nis*, when the second act of the theatre piece *Zona Zamfirova* written by Stevan Sremac was broadcast via radio waves for the first time ever from the stage of the Theatre of Nis. The following year (1937), a newly-formed Nis operetta started to work. Although part of the intellectual youth was against its establishment, 5 premiers of the operetta were presented during the theatre season 1937/38. However, the operetta did not justify its existence, neither in artistic nor in financial sense and it was closed in 1939.

A long-standing issue of establishing the theatre building was solved by consigning a plot of land to the theatre at Sindjelic square and by laying its cornerstone on 28 June 1937. The

building of the Theatre of Nis, designed by Vsevold Tatarinov, was constructed for a relatively short period of time and sanctified on 1 January 1939 when the theatre piece *Building of Ravanica*, written by Milorad Popovic Sapcanin and directed by Dragoslav Kandic, was performed.

From 1936 till the beginning of the Second World War, the following persons were the directors of the National Theatre of Morava Banovina: Borivoje Stojkovic (1934-1936), Dragoslav Kandic (Jan-Aug 1937), Dusan Cvetkovic (Aug-Dec 1937), Dragutin Pavlovic (30 Dec 1937-25 Feb 1939) and again Borivoje Stojkovic (9 Aug 1939- 1941) with his second term. During the term, each of these individuals resolved not only financial, but also interpersonal problems within the Theatre, and left mark by achieving certain results. The second term of Borivoje Stojkovic (9 Aug 1939-1941) takes a special place in history of the Theatre of Nis, since it was during his term that the Theatre achieved its peak. Namely, upon the arrival of Borivoje Stojkovic to the position of director, working and artistic discipline were established, relationships among the actors were improved, while the trust between the management and the ensemble members was strengthened. As a manager and theatre director, Stojkovic insisted on the artistic quality of performance by asking for a more serious engagement of the theatre director and the performing staff, regular rehearsing and the use of adequate technical equipment. The repertoire was adjusted to the needs of the audience in Nis. By moving to a new building and by improving the working conditions, the actors used to show much more zeal and ambition on the stage so that the

critics' reviews were more praise-worthy. The theatre season 1939/40 was one of the most successful seasons. To support this, it was recorded that back then in Nis, which had 40000 citizens, 15 000 viewers attended 24 theatrical shows, which means that there were more than 600 viewers per each show.

Besides the directors Nikola Dinic, Dragoslav Kandic, Borivoje Stojkovic and Ante Soljak, high quality actors of high artistic value also deserved credit for successful operation of the Theatre. Out of a great number of actors (44) who were the members of the acting ensemble, the ones who were standing out were the following: Milica Dinic, Milena Filipovic, Zora Crnogorcevic, Vidosava Pesiceva, Vukasin Pesic, Gojko Gligorijevic, Miodrag Kovacevic, Dragutin Todoc, Zarko Jokovic, Ilija Konfino, Sima Janicijevic and others.

The National Theatre of Morava Banovina operated under such name until 1 July 1941, when it was renamed into Regional National Public Theatre of Nis, to be renamed again into Regional Morava National Theatre of Nis by a legal act on regional national theatres (1942). Based on the legal act, a Rulebook was passed on the operation of the theatre, which defined the tasks and the area of operation of the Theatre in Nis. By appointing Bata Atanasijevic for the new director (March 1942), the Theatre managed to intensify its work, form a unique ensemble and make good quality theatrical shows. Academic Theatre was founded as a section of the Theatre of Nis, whose income from performances was used for humanitarian aid.

During the war, Morava National Theatre showed a great number of theatrical pieces on its

stage in Nis, as well as during visits to Belgrade, Svrlijig and various villages around Svrlijig and Zitkovac. Theatre shows for workers were played at a lower cost per ticket, and each month performances for prisoners, the poor, refugees and student kitchens were organized. One performance was always dedicated to the actors and theatre staff who were imprisoned. Theatre shows were played under the sky and under a constant airborne danger. The theatre managed to survive and to preserve its status as a national theatre even through hardship.

The Theatre of Nis was closed in the autumn of 1944. This marked the end of one era that had seen the establishment of theatre culture in Nis, encouragement of the need for theatrical art and formation of one institution which had the status of an important cultural institution in town.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Архивска грађа

1. Архив Југославије

фонд Министарство просвете Краљевине Југославије (66)

2. Историјски архив Ниш

збирка Varia

збирка позивница

збирка фотографија

фонд Градско поглаварство Ниш (1941–1944)

фонд Народно позориште Ниш (1887–, 1931–1987)

3. Музеј позоришне уметности Србије

збирка програма и плаката

збирка фотографија

Објављени извори

Годишњи извештај Народног позоришта Моравске бановине за 1937/1938, Ниш: Народно позориште Моравске бановине, 1938.

Дефинитивни резултати пописа становништва од 31. марта 1931. године, Београд 1937.

Дефинитивни резултати пописа становништва од 31.1.1921. године, Сарајево 1932.

Петровић, Видосав, прир. *Драгиша Цветковић – њим самим*, Ниш 2006.

Жикић, Милена и Бобан Јанковић, прир. *Ниш у листу Ново време*, Ниш: Историјски архив Ниш и Филозофски факултет у Нишу, 2014.

Позоришни годишњак 1938/1938, Ниш: Народно позориште Моравске бановине, 1939.

Претходни резултати пописа становништва у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца 31. Јануара 1921. године, Сарајево 1924.

Статистички годишњак Краљевине Југославије 1934–1935, Београд: Краљевина Југославија, Општа државна статистика 1936.

Статистички годишњак Краљевине Југославије 1940, Београд 1941.

Статистички годишњак Краљевине Југославије за 1929. годину, књига I, Београд 1932.

Објављена мемоарска грађа

Каниц, Феликс, *Србија – земља и становништво*, Београд: Српска књижевна задруга, 1985.

Ниш у делима путописаца од IV до XX века, приредио Видосав Петровић, Ниш: 2000.

Илић, Олга, *О њој која се више не враћа*, Ниш: 1936.

Андрејевић, Борислав, *Стари записи о Нишу (од V до XIX века)*, Ниш: Просвета, 1997.

Енциклопедије

Енциклопедија Југославије, Загреб: 1956.

Енциклопедија Ниша, Историја, Ниш: Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу и Нишки културни центар, 1995.

Енциклопедија Ниша, Култура, Ниш: Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу и Нишки културни центар, 2011.

Енциклопедија српског народа, Београд: Завод за уџбенике, 2008.

Јовановић, Рашко, и Дејан Јаћимовић, *Лексикон драме и позоришта*, Београд: Просвета, 2013.

Нишки лексикон, Београд: ЈП Службени гласник и Град Ниш, 2011.

Станојевић, Станоје, *Народна енциклопедија српско-хрватско-словеначка I*, Загреб: Библиографски завод, 1925.

Станојевић, Станоје, *Народна енциклопедија српско-хрватско-словеначка II*, Загреб: Библиографски завод, 1926.

Станојевић, Станоје, *Народна енциклопедија српско-хрватско-словеначка III*, Загреб: Библиографски завод, 1927.

Станојевић, Станоје, *Народна енциклопедија српско-хрватско-словеначка IV*, Загреб: Библиографски завод, 1928.

Периодика (дневни, недељни и месечни листови, часописи...)

Гласник, Ниш
Градина, Ниш
Градина, Ниш
Народна реч, Ниш
Народне новине, Ниш
Наш лист, Ниш
Нишке новине, Ниш
Нишки зборник Ниш
Нишки нови лист, Ниш
Политика, Београд
Ревизија, Ниш
Српски југ, Ниш

Литература (књиге, брошуре)

50 позоришних година у Нишу, Ниш 1938.
Анастасијевић, Стојан, *Историја Ниша*, Ниш 1940.
Богдановић, Димитрије, *Историја старе српске књижевности*, Београд: Српска књижевна задруга, 1991.
Волк, др Петар, *Позоришни живот у Србији 1835–1944*, Београд: ФДУ Институт-Музеј позоришне уметности Србије, 1992.
Глишић, Бора, *Позориште, историјски увод у проучавање сценске уметности*, Београд: Завод за издавање уџбеника СР Србије, 1964.
Грант, Нил, *Историја позоришта*, Београд: Завод за уџбенике, 2006.
Грол, Милан, *Из позоришта предратне Србије*, Београд: Српска књижевна задруга, 1952.
Грол, Милан, *Позоришне критике*, Београд: Српска књижевна задруга, 1931.
Дворниковић, Владимир, *Карактерологија Југословена*, Београд: Космос, 1939.
Деретић, Јован, *Историја српске књижевности*, Зрењанин: Sezambook, 2013.
Димић, Љубодраг, *Културна политика у Краљевини Југославији 1918–1941*, III, Београд: Стубови културе, 1997.
Ђорђевић, Бојан, *Летопис културног живота Србије под окупацијом 1941–1944*, Београд: 2001.
Ђорђевић, Р. Тихомир, *Из Србије кнеза Милоша*, Београд: Просвета, 1983.
Ђурђевић, Ђорђе, *Трагом српске драме и позоришта*, Нови Сад 2010.
Живановић, Живан, *Ниш и нишке знаменитости*, Ниш: Просвета, 2004.

- Ивић, Павле, *Историја српске културе*, Горњи Милановац: Дечје новине, 1994.
- Историја Ниша I*, Ниш: Градина – Просвета, 1983.
- Историја Ниша II*, Ниш: Градина – Просвета, 1984.
- Историја Ниша III*, Ниш: Градина – Просвета, 1986.
- Јанић, Синиша, и Боривоје С. Стојковић, *Нишко позориште 1887–1944*, Београд: Музеј позоришне уметности СР Србије
- Јовановић, Ђокица, *Прилагођавање*, Београд: Институт за социолошка истраживања Филозофског факултета, 2012.
- Јотић, А. Ст, *Историја књижевности Срба, Хрвата и Словенаца*, Београд: Књижарница Рајковића и Ђуковића, 1921.
- Јотић, Ст, А, *Историја књижевности Срба, Хрвата и Словенаца, I, II*, Београд: Књижарница Рајковића и Ђуковића, 1921.
- Кашанин, Милан, *Српска књижевност у средњем веку*, Београд: Просвета, 1990.
- Кековић, Александар, и Зоран Чемериќић, *Модерна Ниша 1920–1941*, Ниш: Друштво архитеката Ниша, 2006.
- Краљевина Југославија – Административна подела, Моравска бановина*, VII, Београд: 1930.
- Крстић, Слободан, *Опер(ет)а у Нишу*, Ниш : Народно позориште у Нишу, 2015.
- Ловрић, Бруно, *Историја Ниша*, Ниш: Св. Цар Константин, 1927.
- Мајданац, Боро, *Позориште у окупираној Србији*, Београд: Алтера, 2011.
- Марјановић, Петар, *Мала историја српског позоришта XVIII – XXI век*, Нови Сад: Позоришни музеј Војводине, 2005.
- Марјановић, Петар, *Српски драмски писци XX столећа*, Нови Сад: Матица Српска, 1997.
- Марсенић, Милош, *Политички живот у Нишу у време владавине Обреновића (1878–1903)*, Ниш: Филозофски факултет Косовска Митровица, 2010.
- Миловановић, Мирослав, *Основно школство Ниша и околине у 19. и почетком 20. века*, Ниш: Градина, 1975.
- Мирчетић, Драгољуб, *Нишка књига 1883–1941*, Ниш: Градина, 1973.
- Мирчетић, Драгољуб, *Нишка штампа 1871–1971, историјско-библиографски прилози*, Ниш: Градина, 1972.
- Павић, Милорад, *Историја српске књижевности 2 (Барок)*, Београд: Досије – Научна књига, 1991.
- Павић, Милорад, *Историја српске књижевности 3 (Класицизам)*, Београд: Досије – Научна књига, 1991.
- Палигорић, Михајло, *Економско-културна историја Ниша*, Ниш: 1937.
- Петковић, М. Радивоје, *Нишка гимназија 1878–2003*, Ниш: 2003.
- Петрановић, Бранко, *Историја Југославије 1918–1978*, Београд: Нолит, 1978.
- Петрановић, Бранко, *Историја Југославије, Краљевина Југославија 1914–1941, I*, Београд: Нолит, 1988.

- Петровић, Петар, *Ниш у античко доба*, Ниш: Градина, 1976.
- Петровић, Сретен, *Увод у културу Срба*, Ниш: Просвета, 1994.
- Позориште у Југославији*, Београд: Музеј позоришне уметности НР Србије, 1955.
- Приватни живот код Срба у 19. веку*, приредили Ана Столић и Ненад Макуљевић, Београд: Слио, 2006.
- Приватни живот код Срба у 20. веку*, приредио Милан Ристовић, Београд: Слио, 2007
- Протић, Стојан, *Ниш – друга престоница, записи из политичке историје Србије*, Ниш: Просвета, 1995.
- Скерлић, Јован, *Историја нове српске књижевности*, Београд: Издавачка књижара С.Б. Цвијановића, 1914.
- Скерлић, Јован, *Писци и књиге I*, Београд: Просвета, 1956.
- Стаменковић, Ђорђе, *Кључ старе Србије – нишке историјске занимљивости из два века*, Ниш: Просвета, 1997.
- Старе српске биографије*, Београд: Српска књижевна задруга, 1924.
- Стари Ниш*, Ниш: Удружење грађана Стари Ниш, 2003.
- Стеван Сремац, *грађанин и песник старог Ниша*, Ниш: Народни музеј Ниш, 1980.
- Стојковић, Боривоје, *Историја српског позоришта од средњег века до модерног доба*, Београд: Музеј позоришне уметности СР Србије, 1979.
- Стојковић, С. Боривоје, *Историја српског позоришта 1833–1936*, Ниш: Графика, 1936.
- Христић, Јован, *О трагању за позориштем*, Зрењанин: Градска народна библиотека Жарко Зрењанин, 2002.
- Ценић, др Вера, *Часописи јужне Србије на раскрсници XIX и XX столећа*, Врање: Народни музеј Врање, 1982.

Чланци

- Ђенић, Мица, "Драгиша Цветковић и споменичка баштина у Нишу", *Пешчаник бр.7*, (2009), 259-269.
- Ђорђевић, Миљана, "Историјски архив Ниш – изазови и специфичности културно-просветне делатности", *Записи – годишњак Историјског архива Пожаревац бр.6* (у штампи), (2017)
- Ђорђевић, Миљана, "Нишко позориште Синђелић 1887–1912", *Пешчаник бр. 5*, (2007), 255-262.
- Ђорђевић, Миљана, "Ратиште, стратиште, глумиште – ратне године нишког позоришта (1941–1944)", *Пешчаник бр.15*, (2017), 216-227.
- Јовашевић, Ана, "О развоју позоришта у Срба", *Пешчаник бр. 8*, (2010), 242-249.
- Миловановић, Мирослав, "Основно школство у Нишу после ослобођења од Турака", *Нишки зборник бр. 1*, стр. 97-102.

Мирчетић, Драгољуб, "Позоришна критика у Нишу између два светска рата", *Народне новине*, (1975), 10.

Младеновић, Јован, "Књижевник и романиста др Душан З. Милачић (Биографски портрет)", *Градина бр. 66-67*, (2015), 129-132.

Радисављевић, Марислав, "Кругови трајања, помицање граница – Један век позоришта у Нишу (1887–1987)", *Градина бр. 7-8*, (1987), 5-69.

Миљана Ђорђевић
Љиљана Ђуровић

'У ВЕТРОМ ПОСТАВЉЕНИМ КАПУТИМА'
Народно позориште Моравске бановине
1930–1941.

Издавач
Историјски архив Ниш

За издавача
Иванка Станчевски

Рецензенти
проф. др Бојан Ђорђевић
др Далибор Велојић
Слободанка Цветковић

Лектура и коректура
Миљана Ђорђевић

Сарадник
Јелена Михајловић

Превод резимеа
мр Даница Милошевић

Графичко-ликовна опрема
мр Александар Девић

Технички уредник
Братислав Сретић

Штампа
Пунта, Ниш

Тираж
300

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

792(497.11)"1930/1941"
ЂОРЂЕВИЋ, Миљана, 1970-

У ветром постављеним капутима : Народно позориште
Моравске бановине у
Нишу 1930-1941. / Миљана Ђорђевић, Љиљана Ђуровић. -
Ниш : Историјски
архив, 2017 (Ниш : Пунта). - 265 стр. : илустр. ; 23 cm

Тираж 300. - Биографија: стр. 265. - Напомене и
библиографске референце уз
текст. - Регистар. - Summary. - Библиографија: стр. 259-
263.

ISBN 86-82713-09-8

1. Ђуровић, Љиљана, 1956- [аутор]
а) Народно позориште Моравске бановине (Ниш) - 1930-
1941
COBISS.SR-ID 253183244

Миљана Ђорђевић

Рођена 1970. Дипломирала на Филозофском факултету у Нишу, на групи за Српскохрватски језик и Југословенске књижевности. Запослена у Историјском архиву Ниш од 2001. од 2012. у звању вишег архивисте. Члан редакције и лектор часописа за историографију, архивистику и хуманистичке науке Пешчаник Историјског архива Ниш од првог броја. Аутор више изложби из области историје културе и школовања. Стручне радове објављивала у Пешчанику, Записима (ИА Пожаревац), Архивском гласнику (АДС), Топличком зборнику...Учесник стручних скупова и конгреса. Сарадник на пројектима Српски биографски речник (Матица српска), Нишка периодика (2011).

Љиљана Ђуровић

Љиљана Ђуровић је рођена 30.04.1956. у Скопљу. Основну школу, гимназију и Правни факултет је завршила у Нишу. Од 1987. ради у Историјском архиву Ниш, где је стекла звање вишег архивисте 1997. и архивског саветника 2002. године. Учесник је научних скупова из историографије и стручних саветовања из архивистике. Члан је редакције часописа Пешчаник од оснивања и рецензент стручних радова из архивистике. Један од аутора Библиографије академика Владимира Стојанчевића, редактор Библиографије часописа Пешчаник (2003-2013) аутора Милене Жикић и Бобана Јанковића, приређивач Водича кроз архивску грађу Историјског архива Ниш IX/2. У периоду 2004-2011. сарадник је на пројекту Српски биографски речник Матице српске са објављених 20 биографија познатих Нишлија. Један је од уредника Лексикона Града Ниша, аутор истраживачких радова и чланака објављених у зборницима радова и часописима: Архивски преглед, Нишки зборник, Пешчаник, Расински анали, Корени. Аутор је већег броја изложби на различите теме. Добитник је награде Златна архива (2015) која се додељује из фондације Александра Арнаутовића заслужним архивистима.